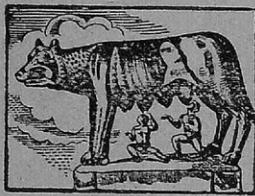

ΕΡΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΕΝ ΤΩ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ, ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

BIOI

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1956

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ
ΒΙΟΙ

18381

10,30 min αριθμ

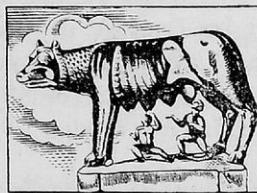
ΕΠΡΙΚΟΥ Α. ΣΚΑΣΣΗ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ, ΟΜΟΤΙΜΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ ΝΕΠΩΤΟΣ

B I O I

(ΕΚΛΟΓΑΙ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1956

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Βίος Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Κορνήλιος Νέπως, ούτινος εἶναι ἀγνωστὸν εἰς ἡμᾶς τὸ προώνυμον καὶ ὀλίγον γνωστὸς ὁ βίος, ἐγεννήθη περὶ τὸ 99 π. Χ. ἐν τῇ ἐντεῦθεν τῶν "Αλπεων Γαλατίᾳ. Ἡτο πρόσωπος τοῦ Πάδου ποταμοῦ (νῦν Po), ἀλλ' ἐν τίνι ἀχριθῷ πόλει ἐγεννήθη δὲν εἶναι μετὰ βεβαιότητος γνωστόν, πιθανῶς ἐν τῇ νῦν Ostiglia ἢ ἐν τῇ νῦν Pavia. Ἀπὸ τοῦ ἔτους 65 π. Χ. διέμενεν ἐν 'Ρώμῃ, ἐπέτυχε δὲ νὰ κρατήσῃ ἑαυτὸν μακρὰν τῆς πολιτικῆς καὶ τῶν δικαστηρίων. Ἀνῆκεν εἰς πλουσίαν οἰκογένειαν τῆς τάξεως τῶν ἵπεων, ἀλλ' οὐδεμίαν ἥρξεν ἀρχὴν ἐξ ἐκείνων, αἴτινες ἔφερον εἰς τὴν Σύγκλητον.

Ο Νέπως κατώρθωσεν νὰ ἀσκήσῃ ἐνωρὶς τὸ otium cum dignitate καὶ νὰ ἀσχοληθῇ κυρίως περὶ ἔργα ἀφορῶντα εἰς τὰ γράμματα, περιορισθεὶς εἰς φρόνιμον οὐδετερότητα, ἥτις προεψύλαττεν αὐτὸν ἀπὸ τῶν μεταστροφῶν τῆς τύχης. Ἡδη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς ἐσχετίσθη ἐν 'Ρώμῃ χάριν τῶν γραμμάτων πρὸς τὰ κυριώτερα μέλη τοῦ φιλολογικοῦ κύκλου. Ἡτο φίλος τοῦ ποιητοῦ Κατούλλου, ὅστις ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν τὰ ποιήματά του, φίλος τοῦ 'Αττικοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

Ο Κορνήλιος Νέπως φαίνεται, ὅτι ἔζησεν ὀλίγον μετὰ τὸ ἔτος 27 π. Χ., ὅπότε συνετάχθη τὸ τέλος τῆς βιογραφίας τοῦ 'Αττικοῦ. Ἡτο τότε γέρων καὶ δὲν εἶναι πιθανόν, ὅτι ἐπέζησε πολὺ μετὰ ταῦτα.

2. Ἔργα Κορνηλίου Νέπωτος.

Ο Νέπως συνέταξεν ἔργα ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἴστορίαν καὶ τὴν ἥρωμαϊκὴν ἀρχαιολογίαν, ἐπίσης δὲ καὶ σύγγραμμα τι γεωγραφικόν. Τὰ ἔργα τοῦ Νέπωτος γραφέντα διὰ τὸ πολὺ κοινὸν ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς καὶ ἱκανῶς διεδόθησαν διὰ τὸ ἀπλοῦν τοῦ ὕφους, τὴν ποικιλίαν τῶν ὑποθέσεων, ὡσαύτως δὲ καὶ διὰ τὴν ἡθοπλαστικὴν ἀξίαν, μολο-

νότι τὸ διασωθὲν μέρος τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν εἶναι καὶ τόσον μεγάλης ἴστορικῆς σποδαιότητος, καθότι ὁ Νέπως δὲν εἶναι ἴστορικὸς μεγάλης περιωπῆς, ἀλλὰ ἀπλῶς ἐκλαϊκευτής ἡθικῶν ἀρχῶν καὶ ἀξιωμάτων.

Α) Ἀ πολεσθέντα ἔργα :

1. Χρονικὰ (Chroniēdōn libri ἢ Chroniēta) εἰς τρία βιβλία. Περιλαμβάνουσι περιληπτικῶς ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων τὰ κυριώτερα γεγονότα τῆς Ἰταλικῆς ἴστορίας ἐν σχέσει πρὸς τοὺς ἀλλούς λαούς.

2. Παραδείγματα (Exempla) εἰς πέντε τούλαχιστον βιβλία, ἥτοι : συλλογὴ ἀνεκδότων (ἡθικοῦ περιεχομένου) καὶ ἀξιοθεάτων. Ἐν τῷ ἔργῳ τούτῳ, ὅπερ ἵσως συνετάχθη μετὰ τὸ 43 π. Χ., παρέβαλλεν ὁ Νέπως τὰ ἥθη τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων πρὸς τὰ τῶν συγγρόνων.

Διὰ τῶν δύο τούτων ἔργων ἀπέκτησεν ὁ Νέπως φήμην συγγραφέως, διότι εἰσήγαγεν εἰς τὴν Ῥώμην τὸ νέον τοῦτο εἶδος τῆς Ἑλληνικῆς γραμματείας.

3. Βίος Μάρκου Πορκίου Κάτωνος τοῦ Τιμητοῦ κατὰ παράκλησιν τοῦ Ἀττικοῦ. Ἡ σωζομένη ἐπιτομὴ (ἰδ. κατωτ.) δὲν πρέπει νὰ συγχέεται πρὸς τὸ ἔργον τοῦτο.

4. Βίος Μάρκου Τυλλίου Κικέρωνος. Οὗτος συνετάχθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κικέρωνος (43 π. Χ.) καὶ ἦτο ἀναμφιβόλως ὁ πανηγυρικὸς αὐτοῦ.

Διὰ τῶν δύο τελευταίων ἔργων ὁ Νέπως μετεφύτευσεν εἰς τὴν Ῥώμην, παρακινηθεὶς βεβαίως ὑπὸ τοῦ Ἀττικοῦ, ἐλληνιστικὴν ἴδια φιλολογίαν, εἰ καὶ ὑπῆρχον ἐκεῖ πλούσια σπέρματα εἰς τὰ ἐπικήδεια ἐγκώμια (laudationes funebres).

5. Βιβλία ἀνταλλαγεισῶν ἐπιστολῶν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ Κικέρωνος.

6. Σύγγραμμα γεωγραφικόν.

7. Βίοι ἐπιφανῶν ἀνδρῶν (de viris illustribus) Ῥωμαίων καὶ ζένων (βασιλέων, στρατηγῶν, νομομαθῶν, ἥγητρων, ποιητῶν, φιλοσόφων, ἴστορικῶν καὶ γραμματικῶν) εἰς δέκα καὶ ἔξι τούλαχιστον βιβλία ἀφιερωμένα εἰς τὸν Ἀττικόν, καί, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ἐν παραλληλισμῷ πρὸς ἀλλήλους, καθὼς ἔπραξε μετὰ ἕνα περίπου αἰώνα ὁ Πλούταρχος.

Ἐκ πάντων τούτων σώζονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Νέπωτος τὰ ἔξη:

B) Σωζόμενα ἔργα:

1. De excellentibus ducibus exterarum gentium. Τὸ βιβλίον τοῦτο μετὰ μικρὸν προοίμιον περιέχει 25 κεφάλαια, ὡν τὰ δέκα ἐννέα ἀναφέρονται εἰς βίους Ἑλλήνων στρατηγῶν, ἐν (τὸ 14ον) εἰς τὸν βίον τοῦ ἐκ Καρίας Δατάμου, τὸ 21ον κεφ. ἀναφέρεται, ὅλως συντομώτατα, εἰς βασιλεῖς (Κῦρον, Δαρεῖον, Φίλιππον, Ἀλέξανδρον τὸν Μέγαν, Διονύσιον τὸν Πρεσβύτερον, Ἀντίγονον, Δημήτριον, Λυσίμαχον, Σέλευκον καὶ Πτολεμαῖον), τὸ 22ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀμίλκα*, τὸ 23ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀννίβα*, τὸ 24ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Κάτωνος καὶ τὸ 25ον κεφ. εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ.

Οἱ δύο τελευταῖοι βίοι εἶναι ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Νέπωτος de historicis latinis, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ μέρος τοῦ ἔργου de viris illustribus. Τοῦτο ὥρματο ἀπὸ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἀλλ' ὁ Νέπως εἶχεν εἰς αὐτὸ προδρόμους ἐν 'Ρώμῃ τὸν M. T. Varro καὶ τὸν Santra.

2. Ὁλίγα ἀποσπάσματα.

Γνησιότης τῶν βίων. Ἐγεννήθη ζήτημα, ἂν οἱ σωζόμενοι βίοι εἶναι γνήσιοι ἢ ἐπιτομὴ τοῦ ἔργου de viris illustribus τοῦ Νέπωτος ἢ τέλος ἀν εἶναι ἔργον ἄλλου συγγραφέως (τοῦ Αἰμιλίου [;] Πρόθου ἢ τοῦ Γαΐου Ιουλίου Τγίγνου).

Γλῶσσα τοῦ Νέπωτος. Ἡ γλῶσσα εἶναι σχετικῶς δόκιμος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καὶ καθ' ὅλα ὑπόδειγμα ἀκράς ὀρθοεπείσας, ὡς ἡ τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Καίσαρος.

Πηγαί. Πρὸς σύνταξιν τοῦ βιβλίου de excellentibus ducibus exterarum gentium ἔσχεν ὑπ' ὅψιν ὁ Νέπως τὸν Θουκυδίδην, [τὸν Ξενοφῶντα ἢ μᾶλλον] τὸν γράψαντα τὸ **Ἀγησιλάου ἐγκώμιον**, τὸν Θεόπομπον, τὸν Δείνωνα, τὸν Τίμαιον, τὸν Πολύβιον, τὸν Βλίθωνα καὶ τὸν Ἀττικόν, ὅστις τελευταῖος ἔγραψε (47 π. Χ.) Χρονικὸν (liber annalis) περιέχον τὴν ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν μέχρι τοῦ 54 π.Χ. (Hn 13, 1. A 18, 1).

'Ο Νέπως ἵσως ἔλαβεν ὑπ' ὅψιν καὶ ἄλλους, τοὺς ὄποίους ὅμως δὲν

* Ο Νέπως ἕκρινεν ἐπωφελές νὰ μὴ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν Ἀμίλκαν καὶ τὸν Ἀννίβαν, διότι οὗτοι, κατὰ γενικήν ὄμολογίαν, ὑπερέβαλλον πάντας τοὺς ἐν Ἀφρικῇ κατά τε τὴν μεγαλοψυχίαν καὶ τὴν πανουργίαν. Ἐκ τῶν βίων ὅλων ἔξεχουσι κυρίως ὁ βίος τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Ἀλκιβιάδου, τοῦ Ἐπαμεινῶνδου, τοῦ Ἀννίβα καὶ τοῦ Ἀττικοῦ.

ἀναφέρει, οἶον τὸν Ἡρόδοτον, παρὰ τοῦ ὁποίου πολλά, ὡς εἰκός, ἥδε
νατο νὰ ἀντλήσῃ.

Γενικῶς ὁ Νέπως εἶναι μέτριος ὡς ἱστορικὸς καὶ συγχάκις περι-
πίπτει εἰς ἀνακριβείας. Δίκαιον ὅμως εἶναι νὰ τονισθῇ ὑπὲρ αὐτοῦ, ὅτι
πρῶτος ἐκ τῶν ὁρμαλίδων ἱστορικῶν ἐπραγμάτευθη ἱστορίαν ξένων ἔθνῶν.

‘Ως πρὸς τὸν βίον τοῦ Ἀττικοῦ ὁ Νέπως διηγεῖται ὃ τι εἶχεν ὕδει
καὶ ἀκούσει ἐξ αὐτοῦ τοῦ στόματος τοῦ φίλου του (A 13,7).

ΜΕΡΟΣ Α'

ΚΕΙΜΕΝΟΝ*

HAMILCAR

Hamilcar, Hannibalis filius, cognomine Barca, Karthaginien-
sis, primo Poenico bello, sed temporibus extremis, admodum adu- 246*
lescentulus in Sicilia praeesse coepit exercitui. cum ante eius 2
adventum et mari et terra male res gererentur Karthaginiensium,
ipse ubi affuit, numquam hosti cessit neque locum nocendi dedit,
saepeque e contrario occasione data lacescivit semperque supe-
rior discessit. quo facto, cum paene omnia in Sicilia Poeni
amisissent, ille Erycem sic defendit, ut bellum eo loco gestum 243
non videretur. interim Karthaginenses classe apud insulas Ae- 3
gates a C. Lutatio, consule Romanorum, superati statuerunt 241
belli facere finem eamque rem arbitrio permiserunt Hamilcaris.
ille etsi flagrabat bellandi cupiditate, tamen paci serviundum
putavit, quod patriam exhaustam sumptibus diutius calamitates belli ferre non posse intellegebat, sed ita ut statim 4
mente agitaret, si paulum modo res essent refectae, bellum reno-
vare Romanosque armis persequi, donicum aut virtute vicissent
aut victi manus dedissent. hoc consilio pacem conciliavit, in quo 5
tanta fuit ferocia, cum Catulus negaret bellum compositurum,
nisi ille cum suis, qui Erycem tenerent, armis relictis Sicilia de-
cederent, ut succumbente patria ipse peritrum se potius dixerit,
quam cum tanto flagitio domum rediret: non enim suae esse
virtutis arma a patria accepta adversus hostes adversariis tra-
dere. huius pertinaciae cessit Catulus.

* Τὸ κείμενον εἶναι κατὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Alfred Fleckeisen. Αἱ σημειού-
μεναι ἐν τοῖς περιθωρίοις χρονολογίαι ἀναφέρονται εἰς τὰ ἐν τοῖς ἀντιστοίχοις
γραμματὶς τοῦ κειμένου γεγονότα.

2 At ille ut Karthaginem venit, multo aliter ac sperarat rem
 241/38 publicam se habentem cognovit. namque diurnitate externi
 mali tantum exarsit intestinum bellum, ut numquam *in pari*
² periculo fuerit Karthago nisi cum deleta est. primo mercennarii
 milites, quibus adversus Romanos usi erant, desciverunt, quo-
 rum numerus erat viginti milium. ii totam abalienarunt Afri-
³ cam, ipsam Karthaginem oppugnarunt. quibus malis adeo sunt
 Poeni perterriti, ut etiam auxilia ab Romanis petierint; eaque
 impetrarunt. sed extremo, cum prope iam ad desperationem
 239 4 pervenissent, Hamilcarem imperatorem fecerunt. is non solum
 238 hostes a muris Karthaginis removit, cum amplius centum milia
 facta essent armatorum, sed etiam eo compulit, ut locorum an-
 gustiis clausi plures fame quam ferro interirent. omnia oppida
 abalienata, in eis Uticam atque Hippone, valentissima totius
⁵ Africae, restituit patriae. neque eo fuit contentus, sed etiam fines
 imperii propagavit, tota Africa tantum otium reddidit, ut nullum
 in ea bellum videretur multis annis fuisse.

3 Rebus his ex sententia peractis fidenti animo atque infesto
 Romanis, quo facilius causam bellandi reperiret, effecit ut impe-
 237 rator cum exercitu in Hispaniam mitteretur. eoque secum duxit
² filium Hannibalem annorum novem. erat praeterea cum eo adu-
 lescens illustris, formosus, Hasdrubal; huic ille filiam suam
³ in matrimonium dedit. de hoc ideo mentionem fecimus, quod
 229 Hamilcare occiso ille exercitui praeftuit resque magnas gessit et
 princeps largitione vetustos pervertit mores Karthaginiensium
 221 eiusdemque post mortem Hannibal ab exercitu accepit imperium.

4 At Hamilcar, poste aquam mare transiit in Hispaniamque
 221 venit, magnas res secunda gessit fortuna: maximas bellicosissi-
 masque gentes subegit, equis, armis, viris, pecunia totam locu-
² pletavit Africam. hic cum in Italiam bellum inferre medita-
 retur, nono anno postquam in Hispaniam venerat, in proelio
 219 3 pugnans adversus Vettones occisus est. huius perpetuum odium
 erga Romanos maxime concitasse videtur secundum bellum
 Poenicum. namque Hannibal, filius eius, assiduis patris obtestationib^{us} eo est perductus, ut interire quam Romanos non expe-
 riiri mallet.

HANNIBAL

Hannibal, Hamilearis filius, Karthaginiensis. si verum est, 1 247/183
quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute
superarit, non est infitiandum Haunibalem tanto praestitisse
ceteros imperatores prudentia, quanto populus Romanus ante-
cedat fortitudine cunctas nationes. nam quotienscumque cum 2
eo congressus est in Italia, semper discessit superior. quod nisi
domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanos videtur su-
perare potuisse. sed multorum obtrectatio devicit unius virtutem. ✓

Hic autem velut hereditate relictum odium paternum erga 3
Romanos sic conservavit, ut prius animam quam id deposue-
rit, qui quidem, cum patria pulsus esset et alienarum opum in-
digeret, numquam destiferit animo bellare cum Romanis. nam ut 2
omittam Philippum, quem absens hostem reddidit Romanis, 215-205
omnium iis temporibus potentissimus rex Anthiochus fuit. hunc
tanta cupiditate incendit bellandi, ut usque a rubro mari arma 192
conatus sit inferre Italiae. ad quem cum legati venissent Roma- 2
ni, qui de eius voluntate explorarent darentque operam consilii
clandestinis ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent,
tamquam ab ipsis corruptus alia atque antea sentiret, neque id
frustra fecissent idque Hannibal compresisset seque ab interiori-
bus consiliis segregari vidiisset, tempore dato adiit ad regem, 3
eique cum multa de fide sua et odio in Romanos commoraras-
set, hoc adiunxit: 'pater meus' inquit 'Hamilcar, puerulo me,
utpote non amplius novem annos nato, in Hispaniam impera-
tor proficisciens Karthagine Iovi optimo maximo hostias immo-
lavit. quae divina res dum conficiebatur, quaesivit a me vel- 4
leme secum in castra proficisci. id cum libenter accepissem atque
ab eo petere coepissem ne dubitaret ducere, tum ille, fa-
ciam, inquit, si mihi fidem quam postulo dederis, simul me
ad aram adduxit, apud quam sacrificare instituerat, eamque
ceteris remotis tenentem iurare iussit numquam me in amicitia
cum Romanis fore. id ego iusiurandum patri datum usque ad 5
hanc aetatem ita conservavi, ut nemini dubium esse debeat,

6 quin reliquo tempore eadem mente sim futurus, / quare si quid
amice de Romanis cogitabis, non imprudenter feceris, si me ce-
laris; cum quidem bellum parabis, te ipsum frustraberis, si non
me in eo principem posueris.

3 Hac igitur qua diximus aetate cum patre in Hispaniam pro-
228 fectus est, cuius post obitum, Hasdrubale imperatore suffecto,
221 equitatui omni praefuit, hoc quoque imperfecto exercitus sum-
219 mam imperii ad eum detulit. in Karthaginem delatum publice
2 comprobatum est. sic Hannibal minor quinque et viginti annis
natus imperator factus proximo triennio omnes gentes Hispa-
219 niae bello subegit, Saguntum, foederatam civitatem, vi expug-
3 navit, tres exercitus maximos comparavit. ex his unum in A-
fricam misit, alterum cum Hasdrubale fratre in Hispania re-
218 liquit, tertium in Italiam secum duxit. / ut saltum Pyrenaeum
transiit, quacumque iter fecit, cum omnibus incolis conflixit: ne-
4 minem nisi victum dimisit. ad Alpes posteaquam venit, quae Ita-
liam ab Gallia seiungunt, quas nemo umquam cum exercitu
ante eum praeter Herculem Graium transierat (quo facto is ho-
die saltus Graius appellatur), / Alpicos conantes prohibere tran-
situ concidit, loca patefecit, itinera mulit, effecit ut ea elephan-
tus ornatus ire posset, qua antea unus homo inermis vix poterat
repere. hac copias traduxit in Italiandumque pervenit.

4 Conflixerat apud Phodanum cum P. Cornelio Scipione con-
218 sulte eumque pepulerat. cum hoc eodem Clastidii apud Padum
2 decernit sauciumque inde ac fugatum dimittit. tertio idem Sci-
pio cum collega Ti. Longo apud Trebiam adversus eum venit.
cum iis manum conseruit, utrosque profligavit. / inde per Li-
217 3 gures Appenninum transit, petens Etruriam. hoc in itinere adeo
gravi morbo afficitur oculorum, ut postea numquam dextro
aeque bene usus sit. qua valetudine cum etiamnum premere-
tur lecticaque ferretur, C. Flaminium consulem apud Trasumen-
num cum exercitu insidiis circumventum occidit, neque
multo post C. Centenium praetorem cum delecta manu saltus
216 4 occupantem, hinc in Apuliam pervenit. ibi obviam ei venerunt
duo consules, C. Terentius et L. Aemilius. utriusque exercitus
216 uno proelio fugavit, Paulum consulem occidit et aliquot prae-

terea consulares, in eis Cn. Servilium Geminum, qui superiore
anno fuerat consul.

217

Hac pugna pugnata Romam profectus nullo resistente in 5
propinquis urbi montibus moratus est. cum aliquot ibi dies cas- 211
tra habuisse et Capuam reverteretur, Q. Fabius Maximus,
dictator Romanus, in agro Falerno ei se obiecit hic clausus lo- 2 217
corum angustiis noctu sine ullo detimento exercitus se expedi-
vit Fabioque, callidissimo imperatori, dedit verba. namque ob-
ducta nocte sarmenta in cornibus iuvencorum deligata incendit
eiusque generis multitudinem magnam dispalatam immisit. quo
repentino visu obiecto tantum terrorem iniecit exercitu Romano-
rum, ut egredi extra vallum nemo sit ausus. hanc post rem 3
gestam non ita multis diebus M. Minucium Rufum, magistrum
equitum pari ac dictatorem imperio, dolo productum in proe-
lium fugavit. Ti. Sempronium Gracchum, iterum consulem, in 212
Lucanis absens in insidiis inductum sustulit. M. Claudium Mar-
cellum, quinques consulem, apud Venusiam pari modo interfe-
cit. longum est omnia enumerare proelia. quare hoc unum satis 4
erit dictum, ex quo intellegi possit, quantus ille fuerit: quam-
diu in Italia fuit, nemo ei in acie restitit, nemo adversus eum post
Cannensem pugnam in campo castra posuit.

208

Hinc invictus patriam defensum revocatus bellum gessit 6
adversus P. Scipionem, filium eius *Scipionis*, quem ipse primo 202
apud Rhodanum, iterum apud Padum, tertio apud Trebiam
fugarat. cum hoc exhaustis iam patriae facultatibus cupivit 2
impraesentiarum bellum componere, quo valentior postea con-
gredetur. inde colloquium convenit, condiciones non conve-
nerunt. post id factum paucis diebus apud Zamam cum eodem 3 202
conflixit; pulsus (incredibile dictu) biduo et duabus noctibus
Hadrumentum pervenit, quod abest ab Zama circiter milia pas-
suum trecenta. in hac fuga Numidae, qui simul cum eo ex acie 4
excesserant, insidiati sunt ei, quos non solum effugit, sed etiam
ipsos oppressit. Hadrumeti reliquos e fuga collegit, novis dilecti-
bus paucis diebus multos contraxit.

Cum in apparando acerrime esset occupatus, Karthagi- 7
nienses bellum cum Romanis composuerunt. ille nihilo setius 201

exercitui postea praefuit resque in Africa gessit [itemque Mago
 200 2 frater eius] usque ad P. Sulpicium C. Aurelium consules. his
 enim magistratibus legati Karthaginienses Roman venerunt,
 qui senatu populoque Romano gratias agerent, quod cum iis
 pacem fecissent, ob eamque rem corona aurea eos donarent si-
 mulque peterent, ut obsides eorum Fregellis essent captivique
 3 redderentur. his ex senatus consulto responsum est: manus
 eorum gratum acceptumque esse; obsides, quo loco rogarent,
 futuros; captivos non remissuros, quod Hannibalem, cuius o-
 pera susceptum bellum foret, inimicissimum nomini Romano,
 etiamnum cum imperio apud exercitum haberent itemque fra-
 4 trem eius Magonem. hoc responso Karthaginienses cognito Han-
 199 nibalem domum et Magonem revocarunt. huc ut rediit, rex
 factus est, postquam imperator fuerat, anno secundo et vice-
 simo: ut enim Romae consules, sic Karthagine quotannis an-
 5 nui bini reges creabantur in eo magistratu pari diligentia se Han-
 nibal praebuit, ac fuerat in bello. namque effecit ex novis vecti-
 galibus non solum ut esset pecunia, quae Romanis ex foedere
 penderetur, sed etiam superesset, quae in aerario repon-
 6 neretur. deinde [anno post praeturam] M. Claudio L. Furio
 196 consulibus Roma legati Karthaginem venerunt. hos Hannibal
 ratus sui exposcendi gratia missos, priusquam iis senatus dare-
 tur, navem ascendit clam atque in Syriam ad Antiochum per-
 7 fugit. hac re palam facta Poeni naves duas, quae eum com-
 prehenderent, si possent consequi, miserunt, bona eius publi-
 carunt, domum a fundamentis disiecerunt, ipsum exulem iudi-
 carunt.

8 At Hannibal anno quarto, postquam domo profugerat,
 193 L. Cornelio Q. Minucio consulibus, cum quinque navibus Afri-
 cam accessit in finibus Cyrenaeorum, si forte Karthaginienses ad
 bellum inducere posset Anthiochi spe fiduciaque, cui iam persua-
 serat ut cum exercitibus in Italiam proficiseretur. huc Mago-
 2 nem fratrem excivit. id ubi Poeni resciverunt, Magonem eadem,
 qua fratrem, absentem affecerunt poena. illi desperatis rebus
 cum solvissent naves ac vela ventis dedissent, Hannibal ad
 Antiochum pervenit. de Magonis interitu duplex memoria

prodita est: namque alii naufragio, alii a servulis ipsius interfectum eum scriptum reliquerunt. Antiochus autem si tam in gerendo bello consiliis eius parere voluissest, quam in suscipiendo instituerat, propius Tiberi quam *in Thermopylis* de summa imperii dimicasset. quem etsi multa stulte conari videbat, tamen nulla deseruit in re. praefuit paucis navibus, quas ex Syria iussus erat in Asiam ducere, iisque adversus Rhodiorum classem in Pamphylio mari conflixit. *in quo* cum multitudine adversariorum sui superarentur, ipse quo cornu rem gessit fuit superior.

Antiocho fugato verens ne dederetur, quod sine dubio accidisset, si sui fecisset potestatem, Cretam ad Gortynios venit, ut ibi, quo se conferret, consideraret. vidit autem vir omnium callidissimus *in magno* se fore periculo, nisi quid providisset, propter avaritiam Cretensium: magnam enim secum pecuniam portabat, de qua sciebat exisse famam. itaque capit tale consilium. amphoras complures complet plumbo, summas operit auro et argento. has praesentibus principibus deponit in templo Diana, simulans se suas fortunas illorum fidei credere. his in errorem inductis statuas aeneas, quas secum portabat, omni sua pecunia complet easque in propatulo domi abicit. Gortynii templum magna cura custodiunt, non tam a ceteris quam ab Hannibale, ne ille inscientibus tolleret *sua* secumque duceret.

Sic conservatis suis rebus omnibus Poenus illusis Cretenibus ad Prusiam in Pontum pervenit. apud quem eodem animo fuit erga Italiam neque aliud quicquam egit quam regem armavit et exacuit adversus Romanos. quem cum videret dominis opibus minus esse robustum, conciliabat ceteros reges, adiungebat bellicosas nationes. dissidebat ab eo Pergamenus rex Eumenes, Romanis amicissimus, bellumque inter eos gerebatur et mari et terra; sed utrobique Eumenes plus valebat propter Romanorum societatem. quo magis cupiebat eum Hannibal opprimi, quem si removisset, facilitiora sibi cetera fore arbitrabatur. ad hunc interficiendum talem iniit rationem. classe paucis diebus erant decreturi. superabatur navium multitu-

dine: dolo erat pugnandum, cum par non esset armis. impetravit quam plurimas venenatas serpentes vivas colligi easque
 5 in vasa fictilia conici. harum cum effecisset magnam multitudinem, die ipso, quo facturus erat navale proelium, classiarios convocat iisque praecipit, omnes ut in unam Eumenis regis concurrent navem, a ceteris tantum satis habeant se defendere. id illos facile serpentium multitudine consecuturos. rex autem in qua nave veheretur, ut scirent, se facturum: quem si aut cepissent aut interfecissent, magno iis pollicetur praemio
 11 fore. tali cohortatione militum facta classis ab utrisque in proelium deducitur. quarum acie constituta, priusquam signum pugnae daretur, Hannibal, ut palam faceret suis, quo loco
 2 Eumenes esset, tabellarium in scapha cum caduceo mittit. qui ubi ad naves adversariorum pervenit epistulamque ostendens se regem professus est quaerere, statim ad Eumenem deductus est, quod nemo dubitabat quin aliquid de pace esset scriptum. tabellaris ducis nave declarata suis eodem, unde erat egredens, se recepit. at Eumenes soluta epistula nihil in ea repperit nisi quae ad irridendum eum pertinerent. cuius rei etsi causam mirabatur neque reperiebat, tamen proelium statim committere
 4 non dubitavit. horum in concursu Bithyni Hannibal praecepto universi navem Eumenis adoriuntur. quorum vim rex cum sustinere non posset, fuga salutem petiit, quam consecutus non esset, nisi intra sua praesidia se recepisset, quae in
 5 proximo litore erant collocata. reliquae Pergamenae naves cum adversarios premerent acrius, repente in eas vasa fictilia, de quibus supra mentionem fecimus, conici copta sunt. quae iacta initio risum pugnantibus concitarunt, neque quare id fieret
 6 poterat intellegi. postquam autem naves suas oppletas conspexerunt serpentibus, nova re perterriti, cum, quid potissimum vitarent, non viderent, puppes verterunt seque ad sua castra nautica
 7 rettulerunt. sic Hannibal consilio arma Pergamenorum superavit, neque tum solum, sed saepe alias pedestribus copiis pari prudencia pepulit adversarios.

12 Quae dum in Asia geruntur, accidit casu ut legati Prusiae-Romae apud T. Quintium Flamininum consularem cenarent,

atque ibi de Hannibale mentione facta ex iis unus diceret eum
in Prusiae regno esse. Id postero die Flamininus senatu detulit.
patres conscripti, qui Hannibale vivo numquam se sine insidiis 2
futuros existimarent, legatos in Bithyniam miserunt, in eis 189
Flamininum , qui ab rege peterent, ne inimicissimum suum se-
cum haberet sibique dederet. his Prusia negare ausus non est ; 3
illud recusavit, ne id a se fieri postularent, quod adversus ius
hospitii esset : ipsi, si possent, comprehendenderent : locum, ubi
esset, facile inventuros. Hannibal enim uno loco se tenebat, in
castello quod ei a rege datum erat muneri, idque sic aedificarat,
ut in omnibus partibus aedificii exitus haberet, scilicet verens
ne usu veniret, quod accidit. huc cum legati Romanorum venis- 4
sent ac multitudine domum eius circumdedissent, puer ab
ianua prospiciens Hannibali dixit plures praeter consuetudinem
armatos apparere. qui imperavit ei, ut omnes fores aedificii
circumiret ac propere sibi nuntiaret, num eodem modo undique
obsideretur. puer cum celeriter, quid vidisset, renuntiasset om- 5
nesque exitus occupatos ostendisset, sensit id non fortuito fac-
tum, sed se peti neque sibi diutius vitam esse retinendam.
quam ne alieno arbitrio dimitteret, memor pristinarum virtutum
venenum, quod semper secum habere consuerat, sumpsit. 183

Sic vir fortissimus, multis variisque perfunctus laboribus, 13
anno acquievit septuagesimo. quibus consulibus interierit, non
convenit. namque Atticus M. Claudio Marcelli Q. Fabio La-
beone consulibus mortuum in annali suo scriptum reliquit, 183
at Polybius L. Aemilio Paulo Cn. Baebio Tamphilo Sulpicius 182
autem Blitho P. Cornelio Cethego M. Baebio Tamphilo. 181
atque hic tantus vir tantisque bellis districtus nonnihil temporis 2
tribuit litteris. namque aliquot eius libri sunt, Graeco sermone
confecti, in eis ad Rhodios de Cn. Manlii Volsonis in Asia
rebus gestis. huius belli gesta multi memoriae prodide- 3 189
runt, sed ex eis duo, qui cum eo in castris fuerunt simul-
que vixerunt, quamdiu fortuna passa est, Silenus et Sosylus
Lacedaemonius. atque hoc Sosylo Hannibal litterarum Graeca-
rum usus est doctore.

C A T O

234/149 1 M. Cato, ortus municipio Tusculo, adulescentulus, priusquam honoribus operam daret, versatus est in Sabinis, quod ibi heredium a patre relictum habebat. inde hortatu L. Valerii Flacci, quem in consulatu censuraque habuit collegam, ut M. Perpenna censorius narrare solitus est, Romam demigravit in
 217 2 foroque esse coepit. primum stipendium meruit annorum decem septemque. Q. Fabio M. Claudio consulibus tribunus militum in Sicilia fuit. inde ut rediit, castra secutus est C. Claudii Neronis, magnique opera eius existimata est in proelio apud
 214 3 Senam, quo cecidit Hasdrubal, frater Hannibal. quaestor ob-
 207 4 tigit P. Africano consuli, cum quo non pro sortis necessitudine
 199 vixit: namque ab eo perpetua dissensit vita. aedilis plebei fac-
 198 4 tus est cum C. Helvio. praetor provinciam obtinuit Sardiniam,
 198 ex qua quaestor superiore tempore ex Africa decedens Q. Ennium poëtam deduxerat, quod non minoris aestimamus quam
 quemlibet amplissimum Sardiensem triumphum.

199 2 Consulatum gessit cum L. Valerio Flacco. sorte provinciam
 2 nactus Hispaniam citeriorem ex ea triumphum deportavit. ibi
 cum diutius moraretur, P. Scipio Africanus consul iterum,
 194 3 cuius in priore consulatu quaestor fuerat, voluit eum de provin-
 cia depellere et ipse ei succedere, neque hoc per senatum effi-
 cere potuit, cum quidem Scipio principatum in civitate obti-
 neret, quod tum non potentia, sed iure res publica administra-
 batur. qua ex re iratus senatui *consulatu* peracto privatus in
 3 urbe mansit. at Cato, censor cum eodem Flacco factus, severe
 184 4 praefuit ei potestati. nam et in complures nobiles animadvertis-
 et multas res novas in edictum addidit, qua re luxuria re-
 primeretur, quae iam tum incipiebat pullulare. circiter annos
 4 octoginta, usque ad extremam aetatem ab adulescentia, rei
 publicae causa suscipere inimicitias non destitit. a multis tenta-
 tus non modo nullum detrimentum existimationis fecit, sed,
 quoad vixit, virtutum laude crevit.

3 In omnibus rebus singulari fuit industria: nam et agricola
 sollers et peritus iuris consultus et magnus imperator et pro-

babilis orator et cupidissimus litterarum fuit. quarum studium 2
 etsi senior arripuerat, tamen tantum progressum fecit,
 ut non facile reperiri possit neque de Graecis neque de Italicis
 rebus, quod ei fuerit incognitum. ab adulescentia confecit orationes. senex historias scribere instituit. earum sunt libri septem. primus continet res gestas regum populi Romani, secundus et tertius unde quaeque civitas orta sit Italica, ob quam rem omnes Origines videtur appellasse. in quarto autem bellum Poenicum est primum, in quinto secundum. atque haec omnia 4
 capitulatim sunt dicta. reliqua quoque bella pari modo persecutus est usque ad praeturam Ser. Calbae, qui diripuit Lusitanos : 150
 atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit. in eisdem exposuit, quae in Italia Hispanisque [aut fierent aut] viderentur admiranda : in quibus multa industria et diligentia comparet, nulla doctrina.

5

ATTICUS

T. Pomponius Atticus, ab origine ultima stirpis Romanae 1
 generatus, perpetuo a maioribus acceptam equestrem obtinuit dignitatem. patre usus est diligenter et, ut tum erant tempora, 2
 diti in primisque studio litterarum. hic, prout ipse amabat litteras, omnibus doctrinis, quibus puerilis aetas impertiri debet, filium erudivit. erat autem in puerो praeter docilitatem ingeni summa suavitas oris atque vocis, ut non solum celeriter acciperet quae tradebandur, sed etiam excellenter pronuntiaret. quae ex re in pueritia nobilis inter aequales ferebatur clarissime exsplendescebat, quam generosi condiscipuli animo aequo ferre possent. itaque incitabat omnes studio suo, quo in numero fuerunt L. Torquatus, C. Marius filius, M. Cicero : quos consuetudine sua sic devinxit, ut nemo iis perpetua *vita* fuerit carior.

Pater mature decessit. ipse adulescentulus propter affinitatem P. Sulpicii, qui tribunus plebei interfectus est, non expersus

88

fuit illius periculi : namque Anicia, Pomponii consobrina, nup-
 2 serat Servio, fratri Sulpicii. itaque interfecto Sulpicio pos-
 teaquam vidit Cinnano tumultu civitatem esse perturbatam ne-
 que sibi dari facultatem pro dignitate vivendi, quin alterutram
 87 partem offenderet, dissociatis animis civium, cum alii Sul-
 lanis, alii Cinnanis faverent partibus, idoneum tempus ratus
 86 studiis obsequandi suis Athenas se contulit. neque eo setius
 88 adulescentem Marium hostem iudicatum iuvit opibus suis,
 3 cuius fugam pecunia sublevavit. ac ne illa peregrinatio detri-
 mentum aliquod afferret rei familiari, eodem magnam partem
 fortunarum traiecit suarum. hic ita vixit, ut universis Athe-
 4 niensibus merito esset carissimus. nam praeter gratiam, quae
 iam in adulescentulo magna erat, saepe suis opibus inopiam
 eorum publicam levavit. cum enim versuram facere publice ne-
 cessese esset neque eius condicionen aequam haberent, semper se
 interposuit, atque ita ut neque usuram umquam ab iis acceperit
 neque longius, quam dictum esset, debere passus sit. quod utrum-
 5 que erat iis salutare : nam neque indulgendo inveterascere
 eorum aes alienum patiebatur neque multiplicandis usuris cres-
 6 cere. auxit hoc officium alia quoque liberalitate : nam universos
 frumento donavit, ita ut singulis seni modii tritici darentur,
 qui modus mensurae medimnus Athenis appellatur.

3 Hic autem sic se gerebat, ut communis infimis, par prin-
 cipibus videretur. quo factum est ut huic omnes honores, quos
 possent, publice haberent civemque facere studerent : quo bene-
 ficio ille uti noluit [quod nonnulli ita interpretantur, amitti
 2 civitatem Romanam alia ascita]. quamdiu affuit, ne qua sibi
 statua poneretur, restitit, absens prohibere non potuit. itaque
 aliquot ipsi et Phidiae locis sanctissimis posuerunt : hunc enim
 in omni procuratione rei publicae actorem auctoremque habe-
 3 bant potissimum. igitur primum illud munus fortunae, quod in
 ea urbe natus est, in qua domicilium orbis terrarum esset im-
 perii, ut eandem et patriam haberet et domum ; hoc specimen
 prudentiae, quod, cum in eam se civitatem contulisset, quae
 antiquitate, humanitate doctrinaque praestaret omnes, unus ei
 fuit carissimus.

tranquillatis autem rebus Romanis remigravit Romam, ut opis 5
nor L. Cotta L. Torquato consulibus : quem discedentem sic 65
universa civitas Atheniensium prosecuta est, ut lacrimis desiderii
futuri dolorem indicaret.

Habebat avunculum Q. Caecilium, equitem Romanum, familiarem 5 70
L. Luculli, divitem, difficillima natura : cuius sic asperitatem veritus est, ut, quem nemo ferre posset, huius sine
offensione ad summam senectutem retinuerit benivolentiam.
quo facto tulit pietatis fructum. Caecilius enim moriens testamento 2 85
adoptavit eum heredemque fecit ex dodrante : ex qua hereditate 3 68
acceptit circiter centiens sestertium. erat nupta soror Attici Q. Tullio Ciceroni, easque nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat coniunctissime, multo etiam familiarius quam cum Quinto, ut iudicari possit plus in amicita valere similitudinem morum quam affinitatem. utebatur autem intime Q. Hortensio, qui iis 4 temporibus principatum eloquentiae tenebat, ut intellegi non posset, uter eum plus diligeret, Cicero an Hortensius : et, id quod erat difficillimum, efficiebat ut, inter quos tantae laudis esset aemulatio, nulla intercederet obtrectatio essetque talium virorum copula.

In re publica ita est versatus, ut semper optimarum partium et esset et existimaretur, neque tamen se civilibus fluctibus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. honores non petiit, cum ei paterent propter vel gratiam 6 2 vel dignitatem : quod neque peti more maiorum neque capi possent conservatis legibus in tam effusis ambitus largitionibus neque geri e re publica sine periculo corruptis civitatis moribus. ad hastam publicam numquam accessit. nullius rei neque praes 3 neque manceps factus est. neminem neque suo nomine neque subscribens accusavit, in ius de sua re numquam iit, iudicium nullum habuit. multorum consulum praetorumque praefecturas 4 delatas sic accepit, ut neminem in provinciam sit secutus, honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit fructum : qui ne

cum Quinto quidem Cicerone voluerit ire in Asiam, cum apud eum legati locum obtinere posset. non enim decere se arbitrabatur, cum praeturam gerere noluisset, asseclam esse praetoris. qua in re non solum dignitati serviebat, sed etiam tranquillitati, cum suspiciones quoque vitaret criminum. quo fiebat ut eius observantia omnibus esset carior, cum eam officio, non timori neque spei tribui viderent.

- 13 Neque vero ille minus bonus pater familias habitus est quam civis. nam cum esset pecuniosus, nemo illo minus fuit emax, minus aedificator. neque tamen non imprimis bene habuit omnibusque optimis rebus usus est. nam domum habuit in colle Quirinali Tamphilianam, ab avunculo hereditate reliquit, cuius amoenitas non aedificio, sed silva constabat: ipsum enim tectum antiquitus constitutum plus salis quam sumptus habebat: in quo nihil commutativit, nisi quid vetustate coactus est. usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si forma, vix mediocri. namque in ea erant pueri litteratissimi, anagnostae optimi et plurimi librarii, ut ne pedisse quidem quisquam esset, qui non utrumque horum pulchre facere posset, pari modo artifices ceteri, quos cultus domesticus desiderat, apprime boni. neque tamen horum quemquam nisi domi natum domique factum habuit: quod est signum non solum continentiae, sed etiam diligentiae. nam et non intemperanter concupiscere, quod a plurimis videas, continentis debet duci, et potius industria quam pretio parare non medicris est diligentiae. elegans, non magnificus, splendidus, non sumptuosus: omnisque diligentia munditiam, non affluentiam affectabat. supellex modica, non multa, ut in neutram partem conspici posset. nec praeteribo, quamquam monnullis leve visum iri putem, cum in primis laetus esset eques Romanus et non parum liberaliter domum suam omnium ordinum homines invitaret, non amplius quam terna milia peraeque in singulos menses ex ephemeride eum expensum sumptui ferre solitus. atque hoc non auditum, sed cognitum praedicamus: saepe enim propter familiaritatem domesticis rebus interfuius.

Nemo in convivio eius aliud acroama audivit quam anag-**14**
 nosten, quod nos quidem iucundissimum arbitramur; neque
 umquam sine aliqua lectione apud eum cenatum est, ut non mi-
 nus animo quam ventre convivae delectarentur: namque eos 2
 vocabat, quorum mores a suis non abhorrerent. cum tanta
 pecuniae facta esset accessio, nihil de cottidiano cultu mutavit,
 nihil de vitae consuetudine, tantaque usus est moderatione, ut
 neque in sestertio viciens, quod a patre acceperat, parum
 se splendide gesserit neque in sestertio centiens affluentius vixe-
 rit, quam instituerat, parique fastigio steterit in utraque fortuna.
 nullos habuit hortos, nullam suburbanam aut maritimam sump-**3**
 tuosam villam, neque in Italia, praeter Arretinum et Nomen-
 tanum, rusticum praedium, omnisque eius pecuniae redditus
 constabat in Epiroticis et urbanis possessionibus. ex quo
 cognosci potest usum eum pecuniae non magnitudine, sed ratione
 metiri solitum.

Mendacium neque dicebat neque pati poterat. itaque eius **15**
 comitas non sine severitate erat neque gravitas sine facilitate,
 ut difficile esset intellectu, utrum eum amici magis vereren-
 tur an amarent. quidquid rogabatur, religiose promittebat, quod
 non liberales, sed leves arbitrabatur polliceri quod praestare
 non possent. idem in tenendo, quod semel annuisset, tanta erat 2
 cura, ut non mandatam, sed suam rem videretur agere. numquam
 suscepti negotii eum pertaesum est: suam enim existimationem
 in ea re agi putabat, qua nihil habebat carius. quo fiebat ut 3
 omnia Ciceronum, M. Catonis, Q. Hortensii, A. Torquati, mul-
 torum praeterea equitum Romanorum negotia procuraret. ex
 quo iudicari potest non inertia, sed iudicio fugisse rei publicae
 procriptionem.

Humanitatis vero nullum afferre maius testimonium possum, **16**
 quam quod adulescens idem seni Sullae fuit iucundissimus,
 senex adulescenti M. Bruto, cum aequalibus autem suis Q. Hor-
 tensio et M. Cicerone sic vixit, ut iudicare difficile sit, cui aetati
 fuerit aptissimus. quamquam eum praecipue dilexit Cicero, ut 2
 ne frater quidem ei Quintus carior fuerit aut familiarior. ei rei 3
 sunt indicio praeter eos libros, in quibus de eo facit mentionem,

qui in vulgus sunt editi, sedecim volumina epistularum, ab consulatu eius usque ad extremum tempus ad Atticum missarum : quae qui legat, non multum desideret historiam contextam eorum temporum. sic enim omnia de studiis principum, vitiis ducum, mutationibus rei publicae perscripta sunt, ut nihil in eis non appareat et facile existimari possit, prudentiam quodam modo esse divinationem. non enim Cicero ea solum, quae vivo se acciderunt, futura praedixit, sed etiam, quae nunc usu-
veniunt, cecinit ut vates.

17 De pietate autem Attici quid plura commemorem? cum
hoc ipsum vere gloriantem audierim in funere matris suea,
42 quam extulit annorum nonaginta cum *ipse esset* septem et sexaginta, se numquam cum matre in gratiam redisse, numquam cum sorore fuisse in simultate, quam prope aequalem habebat. quod est signum aut nullam umquam inter eos querimoniam intercessisse, aut hunc ea fuisse in suos indulgentia, ut,
3 quos amare deberet, irasci eis nefas duceret. neque id fecit natura solum, quamquam omnes ei paremus, sed etiam doctrina : nam principum philosophorum, ita percepta habuit praecepta, ut iis ad vitam agendam, non ad ostentationem uteretur.

18 Moris etiam maiorum summus imitator fuit antiquitatisque amator, quam adeo diligenter habuit cognitam, ut eam totam in eo volumine exposuerit, quo magistratus ordinavit. nulla enim lex neque pax neque bellum neque res illustris est populi Romani, quae non in eo suo tempore sit notata, et, quod difficultum fuit, sic familiarum originem subtexuit, ut ex eo clarorum virorum propagines possimus cognoscere. fecit hoc idem separatim in aliis libris, ut M. Bruti rogatu Iuniam familiam a stirpe ad hanc aetatem ordine enumeraverit, notans, quis a quo ortus quos honores quibusque temporibus cepisset : 4 pari modo Marcelli Claudii Marcellorum, Scipionis Cornelii et Fabii Maximi Fabiorum et Aemiliorum. quibus libris nihil potest esse dulcius iis, qui aliquam cupiditatem habent notitiae. 5 clarorum virorum. attigit poetice quoque, credimus, ne eius expers esset suavitatis. namque versibus *de iis*, qui honore rerumque gestarum amplitudine ceteros populi Romani praestiterunt,

exposit ita, ut sub singulorum imaginibus facta magistratus- 6
que eorum non amplius quaternis quinisve versibus descripse-
rit: quod vix credendum sit tantas res tam breviter potuisse
declarari. est etiam unus liber Graece confectus, de consulatu
Ciceronis.

Haec hactenus Attico vivo edita a nobis sunt. nunc, 19
quoniam fortuna nos superstites ei esse voluit, reliqua perse-
quemur et, quantum potuerimus, rerum exemplis lectores doce-
bimus... suos cuique mores plerumque conciliare fortunam.
namque hic contentus ordine equestri, quo erat ortus, in affi- 2
nitatem pervenit imperatoris divi filii, cum iam ante familia-
ritatem eius esset consecutus nulla alia re quam elegantia vitae,
qua ceteros ceperat principes civitatis dignitate pari, fortuna
humiliores. tanta enim prosperitas Caesarem est consecuta, 3
ut nihil ei non tribuerit fortuna, quod cuiquam ante detulerat,
et conciliarit, quod nemo adhuc civis Romanus quivit consequi.
nata est autem Attico neptis ex Agrippa, cui virginem filiam 4
collacarat. hanc Caesar vix anniculam Ti. Claudio Neroni,
Drusila nato, privigno suo, despontit: quae coniunctio neces-
situdinem eorum sanxit, familiaritatem reddidit frequentiorem.
quamquam ante haec sponsalia non solum, cum ab urbe 20
abesset, numquam ad suorum quemquam litteras misit, quin
Attico scriberet, quid ageret, in primis quid legeret quibusque
in locis et quamdiu esset moraturus, sed etiam, cum esset in urbe 2
et propter infinitas suas occupationes minus saepe, quam
vellet, Attico frueretur, nullus dies temere intercessit, quo non
ad eum scriberet, cum modo aliquid de antiquitate ab eo requi-
reret, modo aliquam quaestionem poëticam ei proponeret, in-
terdum iocans eius verbosiores eliceret epistulas. ex quo ac- 3
cidit, cum aedis Iovis Feretrii in Capitolio, ab Romulo consti-
tuta, vetustate atque incuria detecta prolaberetur, ut Attici
admonitu Caesar eam reficiendam curaret. neque vero a M. 4
Antonio minus absens litteris colebatur, adeo ut accurate ille
ex ultimis terris, quid ageret, curae sibi haberet certiorem fa-
cere Atticum. hoc quale sit, facilius existimabit is, qui iudicare 5
poterit, quantae sit sapientiae eorum retinere usum benivolent-

tiamque, inter quos maximarum rerum non solum aemulatio, sed obtrectatio tanta intercedebat, quantum fuit [incidere] necesse inter Caesarem atque Autonium, cum se uterque principem non solum urbis Romae, sed orbis terrarum esse cuperet.

21 Tali modo cum septem et septuaginta annos complessset atque ad extremam senectutem non minus dignitate quam gratia fortunaque crevisset (multas enim hereditates nulla alia requam bonitate consecutus est) tantaque prospexitate usus esset valetudinis, ut annis triginta medicina non indiguisset, natus est morbum, quem initio et ipse et medici contempserunt: nam putarunt esse tenesmon, cui remedia celeria faciliaque proponebantur. in hoc cum tres menses sine ullis doloribus, praeterquam quos ex curatione capiebat, consumpsisset, subito tanta vis morbi in imum intestinum prorupit, ut extremo tempore per lumbos fistulae puris eruperint. atque hoc priusquam ei accideret, postquam in dies dolores accrescere febresque accessisse sensit, Agrippam generum ad se arcessi iussit et cum eo L. Cornelium Balbum Sextumque Peducauem. hos ut venisse vidit, in cubitum innixus 'quantam' inquit 'euram diligentiamque in valetudine mea tuenda hoc tempore adhibuerim, cum vos testes habeam, nihil necesse est pluribus verbis commemorare. quibus quoniam, ut spero, satisfecit, me nihil reliqui fecisse, quod ad sanandum me pertineret, reliquum est ut egomet mihi consulam. id vos ignorare nolui: nam mihi stat alere morbum desinere. namque his diebus quidquid cibi sumpsi, ita produxi vitam, ut auxerim dolores sine spe salutis. quare a vobis peto, primum ut consilium probetis meum, deinde ne frustra dehortando impedire conemini'.

22 Hac oratione habita tanta constantia vocis atque vultus, ut non ex vita, sed ex domo in domum videretur migrare, cum quidem Agrippa eum flens atque osculans oraret atque obsecraret, ne id quod natura cogeret ipse quoque sibi acceleraret, et, quoniam tum quoque posset temporibus superesse, se sibi suisque reservaret, preces eius tacitura sua obstinatione depresso. sic cum biduum cibo se abstinuisse, subito febris decessit leviorque morbus esse coepit. tamen propositum nihilo setius

peregit. itaque die quinto, postquam id consilium inierat, pridie kal. Apriles Cn. Domitio C. Socio consulibus decessit. elatus 4 est in lecticula, ut ipse praescripserat, sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maxima vulgi frequentina. sepultus est iuxta viam Appiam ad quintum lapidem in monumento Q. Caecilii, avunculi sui.

ΜΕΡΟΣ Β'

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΜΙΛΚΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal] τοῦ πάππου τοῦ περιφήμου Ἀννίβα. Οἱ ἀρχαῖοι συγχάκις ἔδιδον εἰς τὸν ἔγγονον τὸ ὄνομα τοῦ πάππου. cognomine] ἀφαιρ. τῆς ἀναφορᾶς. temporibus] (ēn. belli) ἀφαιρ. χρονική. admodum] ἐπιτείνει τὸ ἐπίθετον adulescentulus = peradulescentulus.

2. cum] σύνδ. χρον. = ἐν ᾧ. eius] γεν. ὑποκειμ. et mari et terra] (συνήθως terra marique). τὸ πρῶτον δὲν ἀληθεύει, διότι οἱ Καρχηδόνιοι εἶχον ἡδη ἐπανακτήσει τὴν κυριαρχίαν τῆς Θαλάσσης. male] = non feliciter. ubi] ἔνθα, ὅπου. locum] = facultatem, occasionem (βλάβης τῶν Καρχηδονίων). Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῶν μονομάχων, οἵτινες ἀποκαλύπτοντες μέρος τοῦ σώματος παρουσιάζουν οὕτω εἰς τοὺς ἀντιπάλους των τὴν θέσιν, ἥν οὔτοι ἡδύναντο νὰ πλήξουν. saepeque] τὸ -que = ἀλλά. occasione data] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo facto] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = οὗ γενομένου, οὗ ἔνεκα, δηλ. τοῦ μὴ ὑποχωρῆσαι ποτε πρὸ τοῦ ἐχθροῦ. cum amisissent] δηλ. πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀμίλκα. eo loco] ἀντὶ in eo loco. ut... gestum non videretur] gestum (ēn. esse). Υπερβολικὴ ἔκφρασις. Οἱ δύο ἀντίπαλοι στρατοὶ ὠχυρωμένοι ἔκαστος ἐντὸς χαρακωμάτων, δὲν ἐπεγείρουν νὰ συνάψουν ἀποφασιστικὴν μάχην, εἰς τρόπον ὥστε εἰς τὸ μέρος τοῦτο δὲν ἐφαίνετο δτὶ διεξήγετο πόλεμος.

3. a C. Lutatio... superati] ποιητ. αἴτιον = ὑπὸ τοῦ... consule] παράθεσις εἰς τὸ Lutatio. bellandi] γεν. ἀντικειμενική. cupiditate] ἀφαιρ. τῆς αἰτίας. serviundum] ἓνν. e s s e. serviundum = servendum. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ putavit. quod... intellegebat] διότι...κατενόει. sumptibus] ἀφαιρ. ferre] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ posse, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ intellegebat.

4. sed ita... ut] συμπλήρωσον sed paci servium undum putat a vi... ita ut...] εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, ἀλλὰ μὲ τὴν ὑστεροβουλίαν (ἐπιφύλαξιν) νά... Τὸ ita ut περιορίζει τὸ serviundum putavit. Κατὰ τὸ στάδιον τῶν διαπραγματεύσεων συνέλαβε τὸ σχέδιον νά...—armis] ἀφαιρ. vicissent... dedisset] ὑποκείμ. Romani. manus] ἡ φράσις manus (αἰτ. πληθ.) dare ἐλέγθη ἀπὸ τῶν ἀγώνων τῶν μονομάχων, οἵτινες νικώμενοι ἀνέτεινον τὰς χεῖρας, ἵνα περιβληθοῦν διὰ χειροπέδης.

5. hoc consilio] =hac mente. in quo]=in qua re (=ἐν ταύτῃ τῇ διαπραγματεύσει), tantā... ferociā] ἀφαιρ. τῆς ἴδιότητος. cum... negaret] se compositurum (e s s e). nisi]=si non. cum] πρόθεσις. armis relictis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Siciliā] ἀφαιρ. decederent] ἐτέθη ὁ πληθ., διότι ἐννοοῦνται καὶ οἱ στρατιῶται (=cum suis), δηλ. ille et sui. ut... (dixerit)] ὥστε... εἰπεν· ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ tanta... ferocia· ἡ δὲ λογικὴ θέσις τοῦ ut εἶναι πρὸ τοῦ cum... negaret.—armis relictis... succumbente patria] ἀφαιρετικαὶ ἀπόλυτοι. ipse] ἡδύνατο νὰ τεθῇ καὶ ipsum διὰ νὰ συμφωνήσῃ μὲ τὴν ἀκολούθουσαν αἰτιατ. se.—potius... quam rediret]=quam ut. Τὸ ἀποτελεσματικὸν ut παρελείφθη, διότι τὸ quam ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ potius. cum tanto flagitio] δηλοῦ τρόπου. domum] οἴκαδε. suae virtutis] ὑπον. ἡ λέξις negotium : (εἰπεν) ὅτι δὲν εἶναι ἵδιον. pertinaciae] δοτική. cessit] ὑπεχώρησε παρασχών ὅρους διληγότερον σκληρούς καὶ ἐπιτρέψας νὰ ἀποσυρθοῦν ἔχοντες τὰ δύπλα καὶ τὰς ἀποσκευὰς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. ut... vēnit] ὡς...ἥλθε. se habentem] μετοχὴ κατηγορηματικὴ ἐ-ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ cognovit (=vidit). externi] ἀντίθ. τοῦ intestini. mali]=belli (a d v e r s u s R o m a n o s). intestinum bellum] ὁ «ἀσπονδος» οὗτος πόλεμος διήρκεσεν ἀπὸ τοῦ 241 - 238 π.Χ. tantum... ut.. fuerit] (προκ. ὑποτ.) τοσοῦτον... ὥστε ὑπῆρξε. nisi cum] ...εἰ μὴ ὅτε...

2. mercennarii] οὗτοι ἦσαν "Ιβηρες, Γαλάται, Λίγυες, "Ελληνες. erat] ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...ipsam] αὐτὴν ταύτην.

3. quibus (ἀφαιρ.=his a u t e m. etiam] καὶ, ἔτι. ut...petierint] ὥστε ἔξήτησαν... auxilia] οὐχὶ στρατόν, ἀλλὰ σῖτον καὶ τὸ δικαίωμα νὰ στρατολογηθοῦν ἄνδρες ἐκ τῆς Ἰταλίας. extremo] ἀνταποκρίνεται

εἰς τὸ προηγούμενον primo (§2). cum... pervenissent)] ἀφοῦ περιῆλθον (ἐπειδὴ εἶχον περιέλθει)... imperatorem] κατηγορούμενον.

4. non solum... sed etiam] οὐ μόνον... ἀλλὰ καὶ. cum] =εὶ καὶ, καίτοι. milia] ἡσαν 20000 μισθοφόροις καὶ 80000 Καρχηδόνιοι. armatorum] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ milia. eo... ut] εἰς τοσοῦτον... ὥστε. locorum angustiis] =a n g u s t i s l o c i s clausi. fame] ἐτρέφοντο κατ' ἀρχὰς ἐκ τῶν νεκρῶν τῆς μάχης, ἐκ τῶν αἰχμαλώτων καὶ τῶν δούλων καὶ τέλος ἀλληλοσπαρασσόμενοι. in eis] μεταξὺ τούτων. patriae] δοτ.

5. neque] =ἀλλὰ δέν. eo] (οὐσιαστικῶς) =hac re, δηλ. μὲ τὴν ἐκ νέου κατάκτησιν τῶν πόλεων τούτων. totā Africā] (ἀφαιρ.) δὲν πρέπει τὰ λεγόμενα νὰ νοηθοῦν κατὰ γράμμα. otium] =pacem. redditidit] =restituit (=ἀποκατέστησε). multis annis] ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. nullum... bellum videretur] ἵδ. κεφ. 1, 2 εἰς τὸ τέλος. ‘Υπερβολικῶς ἐλέγθη τοῦτο ὑπὸ τοῦ Νέπωτος.

Κεφάλαιον 3.

1. ex sententia] ἡ πρόθεσις εχ δηλοῖ συμφωνίαν. Ἡ φράσις αὕτη ἱσοδυναμεῖ πρὸς τὸ feliciter, bene=εὐτυχῶς. rebus... peractis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. fidenti animo...] ἀφαιρ. τῆς συνοδείας καὶ τοῦ τρόπου. Romanis] δοτ. quo] =u t eo ἵνα... bellandi] ἐνν. cum Romanis. imperator] κατηγορ. εοque] καὶ ἐκεῖσε. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος.

2. cum eo] μετ' αὐτοῦ παρ' αὐτῷ. illustris] =illustri loco natus, ἐξ εὐγενοῦς γένους (οἰκογενείας) καταγόμενος.

3. de hoc] =de Hasdrubale. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλυτος=post mortem Hamilcaris μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα. Οὗτος ἐφονεύθη εἰς τινα μάχην κατὰ τὸ 228 π.Χ. ille] =Hasdrubal. Οὗτος εἶχε τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατοῦ ἀπὸ τοῦ 228 - 220 π.Χ. Hamilcare occiso] ἀφαιρ. ἀπόλ. magnas] ὑπέταξε πολλούς Ισπανικούς λαούς εἰς τοὺς Καρχηδόνιους καὶ ἔκτισε τὴν Carthago nova (*νῦν Καρθαγένην*) princeps] (=primus) πρῶτος ἦτο ὁ ὄποιος... largitione] αἱ γενναιοδωρίαι αὗται προήρχοντο ἐξ ισπανικῶν λαφύρων.

Κεφάλαιον 4.

1. mare] =fretum Gaditanum τὸν πορθμὸν τῶν Γαδείρων τὸ στενὸν τοῦ Γιβραλτάρ). secundā fortunā] ἀφαιρ. ἀπόλ. equis, armis,

viris, pecuniā] ἀφαιρετικαὶ ὀργανικαί. viris] ἔξαναγκάζων τοὺς ὑποτεταγμένους λαοὺς νὰ παρέχουν εἰς τοὺς Καρχηδονίους ἄνδρας χάριν στρατιωτικῶν ἀναγκῶν.

2. hic] ἀντωνυμία. cum] σύνδ. χρον. nono anno postquam id. 'Att. 22,3. occisus est] οὗτος κατέλιπε τέσσαρα τέκνα, περὶ δὲ λέγεται ὅτι συγχάκις τὰ ἀνέτρεψεν ὡς λεοντίδες διὰ τὴν καταστροφὴν τοῦ 'Ρωμαϊκοῦ λαοῦ.

3. erga] =in, adversus. odium] ὑποκείμ. concitasse] =concitavisse ἔνεκα τοῦ μίσους ὅπερ ἐνέπνευσεν εἰς τὸν υἱὸν κατὰ τῶν 'Ρωμαίων καὶ τοῦ ὄρκου τὸν ὄποιον παρ' αὐτῷ ἀπήτησε. bellum] ἀντικείμ. assiduis] περὶ τούτου id. 'Att. 2,3-6· patris] γεν. ὑποκειμενικὴ εἰς τὸ obtestationibus.

ΑΝΝΙΒΑΣ

Κεφάλαιον 1.

1. Hannibal... Karthaginiensis] μᾶλλον εἶναι ὡς τίτλος, ὡς ἐπιγραφή. id. 'Αμίλκ. 1, 1. si verum est... ut populus Romanus ... superarit] ἀντὶ τοῦ συνηθεστέρου si verum est populum Romanum superasse. 'Η διὰ τοῦ ut εἰσαγομένη πρότασις ἐπέχει θέσιν ὑποκειμένου=(τὸ) ὅτι... quod]=de quo, de qua re. non est infitiandum] οὐδὲς δύναται νὰ ἀρνηθῇ, πᾶς τις ὀφείλει νὰ ὁμολογήσῃ. ceteros] συνηθέστερον τίθεται ἡ δοτ. ceteris. prudentiā] ἀφαιρ. antecedat] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαία, διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ἀπαρεμφατικῆς προτάσεως (praestitisse). Τὸ antecedat θὰ μεταφρασθῇ ὡς ἐὰν ἦτο ἐνεστώς τῆς ὁριστικῆς.

2. cum eo]=cum populo Romano. congressus est] ὑποκείμ. Hannibal. semper] κυρίως fere semper σχεδὸν πάντοτε. quod nisi] ὡς τὸ quod si ἐν ἀρχῇ τῆς φράσεως χρησιμεύει ὡς συνδετικὸν=ἐὰν δὲ δὲν...domi] οἷκοι, ἐν Καρχηδόνι. civium] τὸ κόμμα τοῦ "Αννιβανοῖς κατεπολέμει τὴν οἰκογένειαν τοῦ Βάρκα καὶ ἐπομένως κατέλιπε τὸν 'Αγγίβαν ἄνευ βοηθείας, ἔρμαιον τῆς τύχης του. invidiā] ἀφαιρ. αἰτίου. videtur... potuisse]=potuisset. 'Η ἔνοια: πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ μόνος, ὅστις θὰ ἡδύνατο νὰ καταβάλῃ τοὺς 'Ρωμαίους.

3. hereditate relictum]=hereditarium. paternum] τὸ παρὰ

τοῦ πατρός· ἴδιον. Ἀμιλχ. 4, 3. sic... ut... deposuerit] οὕτως... ὥστε... παρέδωσε (κατέθεσε). quam] ἡ id] δηλ. o d i u m. qui quidem (quidem=γε)... destiterit] ἀναφ. αἰτιολ.=cum..is. cum] σύνδ. χρον. patriā] ἀφαιρ. εἰς τὸ pulsus esset. animo] ἐπειδὴ δὲν ἡδύνατο πλέον νὰ καταπολεμῇ τοὺς Ὅρωμαίους ἐκ τοῦ πλησίον (corpore), κατεπολέμει τούτους μακρόθεν ἔξεγείρων τοὺς ἔχθρούς αὐτῶν.

Κεφάλαιον 2.

1. absens] ἀπών, μακρόθεν. Εύρισκετο τότε ἐν Ἰταλίᾳ μακρὰν τοῦ Φιλίππου, ἐν τούτοις κατώρθωσε νὰ πείσῃ αὐτὸν διά τινος τῶν ἀπεσταλμένων του. hostem] κατηγορούμενον. omnium] συνάπτεται μὲ τὸ potentissimus. tanta... ut... conatus sit] διὰ τοσαύτης... ὥστε... ἐπεχείρησε.

2. ad quem]=et ad eum. cum... venissent... fecissent... compiperisset... vidisset] ἀφοῦ ἦλθον... ἐπράξαν... ἔμαθε... παρετήρησε. Κατὰ τὸ 192 π. X. qui] ἀναφορ. τελικὴ πρότασις = ut ii. eius] = Antiochi. consiliis clandestinis] (ἀφαιρ.). "Ηθελον δι' αὐτῶν νὰ καταστήσουν τὸν Ὅρωμαν ὑποπτὸν εἰς τὸν βασιλέα. ut... adducerent] ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ darent operam. tamquam] ἐνν. si = ως ἐάν, ώσει. συνάπτεται μὲ τὸ corruptus sentiret. ab ipsis] ποιητ. αἴτιον. alia atque antea] ὅτι δηλ. συνεφιλιώθη πλέον μὲ τοὺς Ὅρωμαίους. sentiret] ἐφρόνει. neque] συνδέει τὸ venissent μὲ τὸ fecissent=et (cum) non. id] τὴν ἀφιξιν αὐτῶν. idque]=et (cum) id. seque]=et (cum) se. tempore dato] ἀφαιρετικὴ ἀπόλυτος=occasione datā.

3. adiit] εἶναι τὸ κύριον ὅγμα τῆς ὄλης προηγουμένης § 2. cum... commemorasset] ἀφοῦ... multa] (σύστοιχον ἀντικείμ.)=πολλὰς ἀναμήνεις. in] ἐναντίον. hoc] οὐσιαστ. τόδε. inquit] πλεονάζει ἐφ' ὅσον προηγεῖται τὸ adiunxit. puerulo me] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος) ὅντος ἔμοῦ... utpote... nato] (ἀναφέρεται εἰς τὸ puerulo)=ὅτε γεγονότος. imperator] (κατηγορ.) ως στρατηγός. proficiscens] ἐνταῦθα (=profectus). Iovi optimo maximo] (τυπικὴ ἐπίκλησις τοῦ Διὸς εἰς τὰς ἵκεσίας καὶ τὰς θυσίας). ἴδιον. Πίνακα ἰστορικὸν καὶ γεωγρ. λ. Iuppiter.

4. quae... dum conficiebatur] dum a u t e m h a e c e... conficiebatur. Συνήθως μετὰ τὸ τοιοῦτον dum τίθεται ἐνεστώς, ἀδιαφόρως πρὸς τὸν χρόνον τοῦ ὅγματος τῆς κυρίας προτάσεως. a me] ἴδιον. Λεξιλ.

λ. quaero. vellemne] δύο λέξεις : vellem καὶ -ne=έὰν ηθελον. in castra]=ad bellum. cum... accepissem atque... coepissem] ἀφοῦ... ἐδέχθην καί... ἡρχισα. ab eo] ίδ. Λεξιλόγ. λ. peto. ne] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ petere. ducere] ἐνν. μεσευμ. dederis] τετελ. μέλλ. έστις μεταφράζεται δι' ἀπλοῦ. simul] ἐπίρρ. iussit] (me) tenentem ἓαμ (a r a m) iurare. Νῦν ὄρκιζόμεθα ἐπιθέτοντες τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ιεροῦ Εὐαγγελίου. instituerat]=cooperat.

5. usque ad] τότε ἦγε τὸ 55ον ἔτος τῆς ἡλικίας. ut nemini dubium esse debeat]=ut nemo dubitare debeat=ῶστε πᾶς τις ὀφείλει νὰ γνωρίζῃ σαφῶς ὅτι θὰ... quin... sim futurus] (έξαρτᾶται ἐκ τοῦ nemini dubium esse)=ὅτι θὰ εἴμαι, ὅτι θὰ ἔχω...

6. si quid] =si aliquid. feceris... celaris... posueris] τετελεσμένοι μέλλοντες· celaris=celaveris. cum...] (ἀλλ' ἐπειτα) ὅταν. Τὸ quidem χρησιμεύει ἐνταῦθα διὰ νὰ ἔξαρη τὸ ἀντίθετον. te ipsum] σὲ αὐτὸν (σὲ τὸν ἔδιον). in eo] (οὐδ. οὐσ.)=in ea re, δηλ. in bello-parando, principem] (κατηγορ.)=ducem.

Κεφάλαιον 3.

1. quā] ἀντὶ quam. "Εγινεν ἔλξις πρὸς τὸ hac aetate. post obitum]=post mortem· ίδε 'Αμιλκ. 3, 3. imperatore] (κατηγορ. εἰς τὸ suffecto)=ώς στρατηγοῦ. id] (οὐσ.)=ἡ ἐκλογὴ τοῦ Ἀννίβα ὑπὸ τοῦ στρατοῦ. delatum]=cum delatim esset.

2. annis] (ἀφαιρ. ἔξαρτωμένη ἐκ τοῦ minor) ἀντὶ annos ἔνεκα τοῦ natus· ὁ Ἀννίβας τότε ἦτο 26 ἔτῶν. foederatam] (ἐνν. cum Romanis). Τὸ Σάγουντον κατελήφθη διὰ προξικοπήματος ὑπὸ τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν πρὸς τοὺς Ρωμαίους συνθήκην, ἥτις ἡσφάλιζε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτοῦ.

3. ex his] ἐμπροθέτως ἀντὶ horum. Μὲ τὸ unus τίθεται ἀντὶ γενικῆς διαιρετικῆς ἡ πρόθεσις ex, de, inter. ut] εὐθὺς ὡς..

4. nemo umquam] ἐν τούτοις οἱ παρὰ τὸν 'Ροδανὸν κατοικοῦντες Γαλάται ποιλάκις εἶχον διαβῆ ταύτας. cum exercitu] ἡ πρόθ. δηλοῦ συνοδείαν. quo facto] μεθ' ὁ γεγονός, οὗ ἔνεκα. is] καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ saltus ἀντὶ id (=τὸ μέρος τοῦτο). hodie] (ἀκόμη) σήμερον. prohibere] ἐνν. se, ut] ὡστε. εἾ] ἐπίρρ. κατὰ παράλειψιν τῆς ἀφαιρ. viā. quā] (ἀφ.) ἐνν. viā. repere] τὸ ἥμα τοῦτο κυριολεκτεῖται ἐπὶ τῶν δυσβάτων με-

ρῶν. copias] ἀνεγάρησεν ἐκ τῆς Ἰσπανίας ἔχων 50000 πεζοὺς καὶ 9000 ἵππους, πάντας παλαιμάχους. Ὅπελείφθησαν ὅμως ἐκ τούτων μόνον 35000 ἄνδρες. Προσέτι ἔπαθε φθορὰν μεγάλην εἰς ζῷα καὶ εἰς ἀποσκευάς. in Italiāmque] τὸ que προσετέθη εἰς τὴν δευτέραν λέξιν, διότι ἡ πρόθεσις in εἶναι μονοσύλλαβος.

Κεφάλαιον 4.

1. apud Rhodanum] ἡ μάχη αὕτη, ὃν ἀληθεύῃ, φαίνεται ὅτι ἦτορ οὐχὶ σημαντική. Scipione] ὁ Σκιπίων εἶχεν ἀποβιβασθῆ εἰς Μασσαλίαν, ὅπως ἐμποδίσῃ τὸν Ἀννίβαν νὰ διαβῇ τὸν ποταμὸν Ὄρδανόν, ἀλλ’ ὑστέρησε, διότι ἥδη ὁ Ἀννίβας εὑρίσκετο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ ποταμοῦ. pepulerat] κατ’ ἄλλους ὅμως, εἰς τὴν ἀσήμαντον ταύτην ἀψιμαχίαν τοῦ ἱππικοῦ, ἀνεδείχθησαν νικηταὶ οἱ Ῥωμαῖοι. cum hoc eodem] = cum Scipione. Clastidii] (ad Clastidium παρὰ τὸ Κλ.) Ἡ δευτέρα αὕτη μάχη δὲν ἔγινεν ἐνταῦθα, ἀλλὰ παρὰ τὸν Τίκινον, μεθ’ ἣν ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσε τὴν μνημονευομένην πόλιν. decernit... dimittit] ίστορ. ἐνεστ. (ὑποκ. Hannibal).

2. tertio] = tertium. cum] πρόθ. = μετά. collegā] ἀφαιρ. manum] ίδ. Λεξ. ὁ. consero. utrosque] ἀντὶ utrumque (ἐτέθη ὁ πληθυντικός, ἐπειδὴ πρόκειται περὶ στρατευμάτων καὶ τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ). per Ligures] = per fines Ligurum διὰ τῆς χώρας τὸν Λιγύων.

3. hoc in itinere] διὰ τῆς λιμνώδους κοιλάδος τῆς μεταξὺ "Αρνου καὶ Ἀνσερος (νῦν S e r c h i o). ut] ἔξαρτ. ἐκ τοῦ adeo. dextro] ἐνν. oculo. aequo] ἐνν. atque sinistro. usus sit] μεταφράζεται δι’ ἀορίστου τῆς ἐλλην. γλώσσης: ίδ. Ἀμ. 1, 5. lecticā] ἀφαιρ. = διὰ (ἢ ἐπὶ) φορείου. post] ἐπίρρ. praetorem] ἐνν. o c c i d i t... (κυρίως ἦτο legatus pro praetore). Οὗτος σταλεὶς μετὰ ἱππικοῦ ὑπὸ τοῦ ἑτέρου ὑπάτου Σερβιλίου εἰς βοήθειαν τοῦ Φλαμινίνου κατεπολεμήθη εἰς τὴν Ὁμβρικήν μετὰ τὴν μάχην καὶ ὅχι κατέχων τὰς στενάς διόδους (πρβλ. ἀνωτέρω : saltus occupantem). cum delecta manu] ίδ. ἀνωτ. 3, 4 cum exercitu.

4. hinc] ἐδῶ ἀκριβῶς θὰ ἔπρεπεν ὁ Νέπως νὰ ἀναφέρῃ τὰ περὶ Φαβίου καὶ Μινουκίου ἐκτιθέμενα ἐν τῷ ἐπομένῳ κεφαλαίῳ. utriusque] ἐκατέρου, δηλ. ἀμφοτέρων. exercitus] αἵτ. πληθυντ. uno proelio] δηλ. apud Cannas ἢ Cannensi (216 π.Χ.) Paulum] = L. Aemiliūm Paulum. in eis] (καὶ) μεταξὺ τούτων.

Κεφάλαιον 5.

1. *pugnā pugnatā*] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος). *pugnam pugnare* (σύστοιχον ἀντικείμενον) = πόλεμον πολεμεῖν. Γίνεται σύγχυσις, διότι πλησίου τῆς Ῥώμης ἔφθασε κατὰ τὸ ἔτος 211 π.Χ. *nullo* (=nemine) *resistente*] ἀνευ ἀντιστάσεως. *urbi*] = Romae. *in propinquis*] πλησίου τοῦ σημερινοῦ Τενερόνε. 'Ο 'Αννίβας διαβάζει τὸν Ἀνίνων ἐστρατοπέδευσεν ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ ποταμοῦ, εἰς ἀπόστασιν 40 παλαιῶν σταδίων, ἦτοι δύο περίπου ὡρῶν ὁδὸν ἀπὸ τῆς Ῥώμης. Τοῦτο ὅμως ἔγινε κατὰ τὸ ἔτος 217 π.Χ. πρὸ τῆς μάχης παρὰ τὰς Κάννας. *aliquot dies*] τοιοῦτον ἦτο τὸ στρατηγικὸν σχέδιόν του.

2. *hic*] ἐνταῦθα. *clausus*] ὑποκείμ. Hannibal. *locorum angustiis*] ἰδ. *'Αμιλκ. 2, 4. exercitus*] γεν. Συνάπτεται μὲ τὸ *detrimento dedit verba*] = *fefellit* (ἐκφρ. δημάδης τῶν λατίνων κωμικῶν). Εἶναι ἐπεξήγησις τοῦ *se expedivit. incendit... immisit*] κυρίως *incendi* (*παθητ. ἀπαρμφ.*) et *immitti* (*παθητ. ἀπαρμφ.*) *iussit*. *eiusque generis*] δηλ. *iuvencorum* ἔχόντων *sarmenta in cornibus. vallum*] δηλ. *c a s t r o r u m. ut... nemo sit ausus*] ὥστε... οὐδεὶς ἐπόλυμησε.

3. *post*] ἡ σύνταξις: non ita multis diebus post hanc rem gestam. Τὸ ita περιορίζει τὴν ἔννοιαν τοῦ multis. *pari ac dictatorem*] = *pari ac dictator fuit*. Τοῦτο συνέβη κατ' ἐξαίρεσιν, διότι ὁ δῆμος εἰς τὰς πολεμικὰς ἐπιχειρήσεις δὲν συνεμερίζετο τὸ σχέδιον τῆς βραδύτητος τοῦ Φαβίου (ὅστις ἔνεκα τούτου ἐπωνομάσθη *Cunctator* = *Μελλητής*). *productum fugavit*] = *produxit et fugavit*. *iterum*] κυρίως μετὰ τὴν δευτέραν ὑπατείαν αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ bis consulem. *in Lucanis*] = in Lucania. Οἱ κάτοικοι ἀντὶ τῆς χώρας. *absens*] ἀπόλων ὁ Ἀννίβας, δηλ. ἀνευ προσωπικῆς ἐπεμβάσεως, πόρρωθεν διὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Μάγωνος. *inductum sustulit*] *induxit et sustulit. quinquiens*] κυρίως διαρκούσῃς τῆς πέμπτης ὑπατείας αὐτοῦ· ὅθεν ἐπρεπε νὰ τεθῇ *quintum consulem* (= τὸ πέμπτον ὑπατον ὄντα). *pari modo*] ὁμοίως, δηλ. *i n i n s i d i a s i n d u c t u m*.

4. *longum est*] θὰ ἦτο μακρὸν (= longum esset «μακρὸν ἀν εἴη»). *hoc unum*] τοῦτο (καὶ) μόνον. *ex quo*] = *ut ex eo...* possit. *quantus ille fuerit*] παρακείμ. ὑποτακτ., διότι εἶναι πλαγία ἐρώτησις = ὄπόσον μέγας... *quamdiu*] περὶ τὰ 16 ἔτη. *nemo*]

τοῦτο εἶναι ὑπερβολή. in acie] εἰς μάχην ἐκ παρατάξεως (ἥς ἀντίθετος εἶναι ἡ ἐκ συναντήσεως). adversus eum] (ἀπέναντι αὐτῷ). κατ' αὐτοῦ. in campo] = in loco maxime idoneo proeliis = εἰς πεδίον ἀνοικτὸν τὰ μάλιστα κατάλληλον πρὸς μάχας.

Κεφάλαιον 6.

1. invictus] τοῦτο δὲν εἶναι κατὰ πάντα ἀκριβές, διότι ὁ Ἀννίβας εἶχεν ὑποστῆ ἥττας καὶ ίδια παρὰ τὴν Νῶλαν τῆς Καμπανίας. defensum] ὑπὲιπον α' πρὸς δήλωσιν τοῦ σκοποῦ (ἀντιστοιχοῦν μὲτελικὴν μετοχὴν τῆς ἐλλην. γλώσσης). Συνάπτεται μὲτο τὸ revocatus. gessit] ὑποκ. Hannibal. P. Scipionem] οὗτος βραδύτερον καὶ μετὰ τὴν κατανίκησιν τοῦ Ἀννίβα ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ Ἀφρικανοῦ. fugārat] ὑπερσυντέλαικος=fugaverat...

2. cum hoc] δηλ. Scipione exháustis facultatibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. quo] = ut eo ἵνα... congrederetur] συμπλήρ. cum Romanis.

3. post id factum] (οὐσ.)=quo facto ἴδ. Αμύλη. 1, 2. paucis diebus]=non ita multis diebus. apud Zamam] πιθανῶς ὅχι μακρὰν τῆς Σίκκης. incredibile] ἀναφέρεται εἰς τὸ τάχος τῆς φυγῆς, ὃτι εἰς τὸ Hadrumetum pervenit. Hadrumetum] τοῦτο ἀπεῖχεν ἀπὸ τῆς Ζάμας 100000 ρωμαϊκῶν βημάτων (περίπου 150 χλμ.). ab] ἡ πρόθεσις εἶναι ἀναγκαία, διότι δρίζεται ἡ ἀπόστασις (milia passuum trecenta) ἐνὸς τόπου ἀπὸ ἄλλου. Οὐ υπολογισμὸς τῆς ἀποστάσεως ἀφίσταται πολὺ τοῦ πραγματικοῦ.

7. quos] = sed eos, et eos, ἀλλὰ τούτους, καὶ τούτους. effūgit] προκμ. Hadrumeti] (γεν. τοῦ τόπου) ἐν Ἀδρυμήτῳ. e fuga ἀνήκει εἰς τὸ collegit.

Κεφάλαιον 7.

1. in apparando] (ἀπολύτως), κατὰ παράλειψιν τοῦ bellum ἢ copias (=in apparatu belli = εἰς τὴν... ἡ περὶ τὴν παρασκευὴν τοῦ πολέμου). usque ad... consules] = usque ad consulatum P. Sulpicii (et) C. Aurelii.

2. his... magistratibus] (ἀφαιρ. ἀπόλ.)=his consuli bus. qui (ut ii) agerent... donarent... peterent = ἵνα οὗτοι...

cum iis) δῆλος. *K a r t h a g i n i e n s i b u s :* cum iis καὶ οὐχὶ se-cum, διότι οἱ πρέσβεις ὁμιλοῦν ἐξ ὀνόματος τῶν Καρχηδονίων καὶ οὐχὶ δὶ' ἔδιον λογαριασμόν προβλ. κατωτ. eorum ἀντὶ sui. ob eamque rem] τὸ que ἀνήκει εἰς τὴν πρόθεσιν = et ob eam rem. *c o r o nā áureā*] (ἀφαιρ. δργαν.). Τοῦτο ἦτο ἔνδειξις τῆς ἀξίας καὶ τῆς νίκης. eos] δῆλαδὴ *R o m a n o s.* eorum] ἀντὶ suos, δῆλος τῶν Καρχηδονίων. *Fregellis*] (ἀφαιρ. πρὸς δῆλωσιν τῆς ἐν τόπῳ στάσεως =ἐν Φρεγέλαις). essent] (ἴνα) μείνουν, κρατηθοῦν ἐν...

3. his] = legatis *Karthaginiensibus* (δοτ.). ex] ἡ πρόθ. δῆλοι συμφωνίαν. idē *Aμ. 3, I.* quo loco rogarent, futuros] ἤτοι=eo loco futuros (e s s e) quo (locō) rogarent (ut e s s e n t). remissuros] ἐνν. se esse. Τὸ ὑποκείμενον se ἐξάγεται ἐκ τοῦ responsum est (a Romanis, δῆλος Romani responderunt). quod... haberent] διέτι... εἶχον. foret] = esset. nomini Romano] ἐντονώτερον τοῦ Romanis ἡ populo Romano. etiamnum] ἀντὶ τοῦ etiamtum.

4. responso cognito] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. domum] οἰκαδε, εἰς τὴν Καρχηδόνα. revocarunt] = revocaverunt. hue] = domum. ut] σύνδ. χρον. (εὐθὺς) ὥς. Ἡ σύνταξις: anno secundo et vicesimo postquam imperator fuerat, rex factus est. περὶ τοῦ rex id. *Λεξιλόγιον.* ut] ὕσπερ.

5. pari diligentia] (ἀφαιρ. ἰδιότ.) = se periter diligentem. pari ac] τῆς αὐτῆς καί... (idē *Λεξιλόγιον* λ. par). effecit ut] ἡ σύνταξις: effecit ut ex novis vectigalibus non solum esset pecunia quae (= e i u s g e n e r i s u t ἡ u t e a ἵνα...) penderetur, sed etiam superesset, quae... (ut = u t e a) reponeretur. ex vectigalibus] ἡ πρόθ. δῆλοι τὴν αἵτιαν ἐξ ἣς προέρχεται τι. eset] (ἴνα) ὑπάρχῃ. ex foedere] ἡ πρόθεσις δῆλοι συμφωνίαν. superesset] ὑποκείμ. pecunia.

6. consulibus] (ἀφαιρετ. ἀπόλ.). ὑπάτων (διντων). *Romā*] ἀφαιρ. ἐκ τῆς Πώμης. *Karthaginem*] εἰς τὴν Καρχηδόνα. hos] (legatis) ὑποκείμ. τοῦ missos (esse). ratus] μητρ. πρκμ. μὲ σημασίᾳν ἐνεστῶτος = νομίζων. exposcendi gratia] ἡ γενικὴ τοῦ γερουνδίου, ἀκολογιθούσης τῆς λέξεως gratiā ἡ causā, δῆλοι τὸ τελικὸν αἴτιον. prius quam... daretur] πρὸν ἡ... δοθῇ. senatus daretur] = aditus (εἰσοδος πρὸς ἀκρόασιν) ad senatum daretur. ascendit] συνηθέστερον τίθεται τὸ conscendit.

7. re palam factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = re cognitā ή nuntiatā. Tὸ palam κεῖται ἀντὶ κατηγορουμένου. quae... comprehendenderent] = eius generis ut (*īva*) eae comprehendenderent. si possent consequi] (ἐνν. e u m), ἐὰν θὰ ἡδύνωντο νὰ προφθάσουν (α ὑ τ ὁ ν). publi-cārunt] = publicaverunt. domo] ἀπὸ τῆς Καρχηδόνος.

Κεφάλαιον 8.

1. quarto anno] id. *Aitt. 22,3. Africam*] = in Africam. si forte] ἀν τυχόν... μὲ τὴν ἐλπίδα δτι ἵσως θὰ... Antiochi] γεν. ἀντικειμ. Ο 'Αννιβας ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀντίοχον δτι ἐχρειάζοντο μόνον 10.000 πεζοῦ καὶ 1000 ἵπποις καὶ 100 πλοῖα. in] ἐναντίον. hue] = in fines Cyrenaeorum.

2. ubi] σύνδ. χρον. eādem quā... poenā] ἀφαιρ. absentem] ἀπόντα· δθεν ἐρήμην illi] ὄνομ. πληθ. = Hannibal et Mago. desperatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. cum] σύνδ. χρον. ἀφοῦ. naufragio] ὑπονοεῖται κατὰ ζεῦγμα τὸ periisse (φ. pereo). a servulis] ποιητικὸν αἴτιον. ipsius] ἀντὶ suis ή suis ipsius (δηλ. Magonis), τῶν ἰδίων αὐτοῦ. interfectum] ἐνν. eum esse. Εξαρτᾶται ἐκ τοῦ scriptum reliquerunt. id. Λεξιλογ. λ. relinqu.

3. autem] δέ, ἀλλά. in gerendo bello... in suscipiendo] ἐνν. bello=κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου... κατὰ τὴν ἀνάληψιν τοῦ πολέμου. consiliis]. Ο 'Αννιβας μίαν καὶ μόνην γνώμην εἶχε, νὰ καταπολεμθοῦν οἱ 'Ρωμαῖοι ἐντὸς τῆς Ἰταλίας. eius] τοῦ 'Αννιβα. insti-tuerat] (συμπλήρ. p a r e r e). Ο 'Αντίοχος εἴτε ἀλλοθεν πεισθεὶς εἴτε καὶ ἐκ ματαιοδοξίας ἀγόμενος παρήκουσε τὰς συμβουλὰς τοῦ 'Αννιβα καὶ ἐπολέμησεν ἐν Ἐλάδῃ νικηθεὶς κατὰ τὸ ἔτος 191 π. Χ. εἰς τὰς Θερμοπύλας ὑπὸ τοῦ 'Ακιλίου Γλαβρίωνος. propius Tiberi] (ἡ δοτ. μὲ τὸ propius σπανιωτέρα ἀντὶ αἰτιατικῆς)=propius Romae (δοτικ.)=potius prope Tiberim δηλ. εἰς τὴν Ἰταλίαν. dimicasset] =dimica-visset. Ο ὑπερσυντέλ. τῆς ὑποτακτικῆς δηλοῦ τὸ ἀπραγματοποίητον εἰς τὸ παρελθόν. quem] (Antiochum)=(ἀλλὰ) τοῦτον.

4. paucis navibus] δοτ. εἰς τὸ praefuit. in Asiam)=εἰς τὴν (Μι-κρὰν) Ἀσίαν. in Pamphylio mari] παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Εὔρυμέδον-τος. in quo]=in qua re. ipse] αὐτὸς οὗτος. quo cornu] ἀφαιρ. ὅργαν. = eo cornu in quo. rem gessit]=pugnavit ἐπολέμησεν.

Τῆς ἄλλης πτέρυγος τὴν διοίκησιν ἐνεπιστεύθη εἰς τινα ἐκ Συρίας, ἔνεκα τῆς προδοσίας τοῦ ὁποίου ἡ νίκη μετέστη πρὸς τὸ μέρος τῶν Ποδίων.

Κεφάλαιον 9.

1. fugato] (ἀφαιρ. ἀπόλ.). Ὁ Ἀντίοχος ἤπηθεὶς παρὰ τὸ ὄρος Σίπυλον τῆς Μαγνησίας ἐν Μικρῷ Ασίᾳ ἀνέλαβεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων δρῶν νὰ παραδώσῃ καὶ τὸν Ἀννίβαν. verens ne] φοβούμενος ὁ Ἀννίβας μή (πως), μὴ θέλων νὰ... dederetur] δηλ. Romanis. quod] ὅπερ, δηλ. ἡ παράδοσις. Cretam] εἰς Κρήτην. ut] ἵνα· ἡ σύνταξις: ut ibi consideraret quo (=quem in locum εἰς ποῖον μέρος) se conferret (ὑποτακτ. ἀπορηματική).

2. nisi]= si non. quid] ἀντὶ aliquid. de qua] δηλαδὴ pecuniā. Συνάπτεται μὲ τὸ exisse famam.

3. plumbo... auro... argento] ἀφαιρ. τῆς ὅλης. summas] (ἐνν. a m p h o r a s)= τὴν ἐπιφάνειαν, «τὸ ἄνω μέρος». praeſentibus principibus] (ἀφαιρ. ἀπόλυτος)= παρόντων, ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν... suas... sua]. Ἐτέθη suas... sua διότι ἀναφέρεται εἰς τὸν Ἀννίβαν. illorum his] ἀμφότερα ἀναφέρονται εἰς τοὺς Γορτυνίους καὶ εἰς τοὺς principes... inductis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος χρονική. domi] (πτῶσις τοπ.). Ἐὰν ἡ λέξις αὕτη ἔξηρτατο ἐκ τοῦ in propatulo ἐπρεπε νὰ τεθῇ ὁ τύπος τῆς γενικῆς domus (κατὰ τὴν τετάρτην κλίσιν).

4. magnā curā] ἀφαιρ. τροπ. inscientibus iis] ἀντὶ iis δρθέτ. se = ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν. ne tolleret... duceret] ἐνν. e a s (ἥτοι amphoras) ἵνα μὴ σηκώσῃ καὶ ἀποκομίσῃ.

Κεφάλαιον 10.

1. conservatis... illusis] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. rebus] = fortunis, pecuniā. Poenus] ἐτέθη τὸ ἐθνικὸν ἀντὶ τοῦ Hannibal ἐπίτηδες, διότι καὶ οἱ Καρχηδόνιοι ἐφημίζοντο ὡς πονηροὶ καὶ δόλιοι, ὡς καὶ οἱ Κρῆτες. Ὁ Ἀννίβας ἀπατήσας τούτους ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν παροιμίαν «πρὸς Κρῆτα κρητίζειν». pervenit] προκ. exacuit] ἐντονώτερον τοῦ excitavit. neque... quicquam egit] τὸ egit ἡ τὸ ἀντίστοιχον fecit (= ἔπραξε) δύναται καὶ νὰ παραλειφθῇ, πρβλ. τὸ «οὐδὲν ἄλλο ἦ».

2. quem] = sed eum. cum] σύνδ. αἰτιολογ. conciliabat... adiungebat] δηλ. ei ἢ illi (= Prusiae). παρατατ. ἀποπείρας=προσεπά-

Θει (ἐπεζήτει νά...). ceteros reges] δηλ. τῆς Μ. Ἀσίας. ab eo] = a Prusia. amicissimus] (ἐπιθετικῶς) φίλατος. utrobīque] ἐπανάληψις τοῦ et mari et terra.

3. quo] = et eā re igitur. quem] = q u i a ἢ n a m eum (δηλ. Eumenem). removisset] =sustulisset ἤθελεν ἄρει, παραμερίσει.

4. ad] ἡ πρόθεσις ad δηλοῖ σκοπόν. classe] ἵδε Ἀμίλκ 1, 3. paucis diebus] ἐντὸς δὲ λιγῶν ἡμερῶν. erant decreturi] ἔμελλον νά... superabatur] ἦτο ἀσθενέστερος (ἐνν. Hannibal ab Eumene]. cum] σύνδ. αἰτιολογ. par] συμπλήρ. Eu m e n i. quam] (ἐπιτείνει τὸ ὑπερθετικὸν plurimas)=ώς, ὅσον τὸ δυνατόν. vivas] (χατηγορ.). Συνάπτεται μὲ τὸ colligi.

5. cum] σύνδ. χρον. die ipso quo] καθ' ἣν ἀκριβῶς ἡμέραν. facturus erat] ἔμελλε νά... omnes ut] ἐντονώτερον τοῦ ut omnes. unam] μόνην, μόνον. a ceteris] ἀνήκει εἰς τὸ se defendere. tantum satis habeant] τὸ tantum εἶναι πλεονασμὸς μὲ τὸ satis habeant. consecuturos] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) illos (δηλ. classiarioros) consecuturos (esse) facile id.

6. rex] προηγεῖται ἡ λέξις αὕτη χάριν μεγαλυτέρας ἀντιθέσεως πρὸς τὸ ceteris. in qua] ἡ πρόθεσις in περιττεύει. facturum] ἐνν. esse. Ἡ σύνταξις : (dicit) se facturum (esse) ut scirent in qua nave rex veheretur. fore] =futurum esse. Ἡ σύνταξις : pollicetur (i d) fore iis (qui aut cepissent aut interfecissent) magno praeemio (praeemio =δοτ. τοῦ σκοποῦ=θὰ εἶναι πρὸς μεγάλην ἢ μεγάλη ἀμοιβὴ).

Κεφάλαιον 11.

1. cohortatione factā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. ab utrisque] ἵδε 4, 2. quarum] δηλ. classium ἢ navium utriusque classis. daretur] ἵδε 7, 6. esset] ἦτο.

2. qui] =is a u t e m. ubi] σύνδ. χρον. regem] ἀντικ. τοῦ quae-
rere. quod] διότι.

3. solutā epistulā] ἀφαιρ. ἀπόλυτος. Τὸ δὲ solvo ἀρμόζει κάλλιστα. Κατὰ τὴν τότε συνήθειαν αἱ ἐπιστολαὶ, καὶ μάλιστα αἱ μυστικαὶ, οὖσαι πινακίδια κηρωτά, προσηρμόζοντο ἀνὰ δύο καὶ περιεδένοντο διὰ τανίας (linum) διασταυρουμένης, ἡς τὰ ἄκρα συνενούμενα ἐσφραγίζοντο διὰ κηροῦ. quae... pertinerent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις εἶναι ἀποτελεσματικὴ=πράγματα τοιαῦτα ὥστε... eum] ἀντὶ se. cuius

r e i] ἡ ὄνομαστ. quae r e s. neque] ἀλλὰ δὲν (χωρὶς ὅμως νά...).

4. Hannibal] γεν. ὑποκειμενική. universi] ἵδε 10,5 : omnes. quorum)=horum autem fugā] ἀφαιρ. ὀργαν. praesidia]=castra nautica (ἵδε κατωτ. § 6). cum] σύνδ. αἰτιολ.

5. in] εἰς, ἐναντίον. conici coeptra sunt] (ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Ἀννίβα) νὰ δίπτωνται ἡρχισαν. Ο τύπος coeptrus sum tίθεται, ὅταν τὸ ἀπαρέμφ. ἔχῃ (ώς ἐδῶ τὸ conici) παθητικὴν σημασίαν. iacta]=cum iacerentur, ἐνῷ ἐρρίπτοντο. neque... poterat] ἀλλὰ δὲν... ἦτο δυνατόν. quare... fieret] διὰ τί... intellegi] (ἀπροσώπως). Πρέπει ἐκ τοῦ pugnantibus νὰ νοηθῇ τὸ a pugnantibus.

6. oppletas] ἐνν. esse. serpentibus] ἀφαιρ. τῆς ὘λης. Συνάπτεται μὲ τὸ oppletas. cum] σύνδ. αἰτιολ. vitarent] ἔπρεπε, ὀφειλον νά... ἵδε 9, 1 : conferret. puppes] ἐπὶ στρατιωτῶν θὰ ἐτίθετο ter g a.

7. consilio]=dolo. Μετεχειρίσθη τέχνασμα, καθότι ἀριθμητικῶς ἦτο κατώτερος: ἵδε 10, 4 : superabatur. arma]=exercitum. Η λέξις ἐτέθη ἐπίτηδες πρὸς δήλωσιν τῆς ὑπεροχῆς τοῦ ἔχθροῦ ὅχι μόνον εἰς ἀριθμὸν ἀνδρῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς πολεμικὴν παρασκευὴν. alias] ἐπίρρ. pedestribus]=terrestribus. Ταῦτα εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τοὺς classiarrios: ἵδε 10, 5. prudentiā] ἀφαιρ.

Κεφάλαιον 12.

1. dum geruntur] ἐν φύρονῳ ἐπράττοντο. accidit] προκμ. legati] κυρίως οὐχὶ οἱ πρέσβεις τοῦ Προυσίου, ἀλλὰ οἱ πρέσβεις τοῦ Εὐμένους ἐλθόντες εἰς Ῥώμην ἔπεισαν τὴν Σύγκλητον νὰ ζητήσῃ τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἀννίβα. Romae]=ἐν Ῥώμῃ. apud] εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ... consularem] = qui consul fuerat. ibi] = in cena. mentione factā] μετοχὴ ἀπόλυτος=μνείας γενομένης. eum]=Hannibalem. in Prusiae regno] τοῦτο ἐγνώριζεν ἡ Σύγκλητος.

2. qui... existimarent] = cum ii (ἐπειδή...). Οἱ πρέσβεις, κατ' ἄλλους συγγραφεῖς, εἶχον σταλῆ μὲ ἄλλον σκοπόν. Hannibale vivo] ἀφαιρ. ἀπόλ. se] (αἴτιατ. πληθ.). ὑποκείμ. τοῦ futuros (e s s e). sine insidiis] ἀνευ (ἐκτὸς) ἐπιβουλῆς, ἀσφαλεῖς. Οἱ Ῥωμαῖοι τὸν Ἀννίβαν, καίπερ ὅντα γέροντα καὶ ἔξοριστον, ἐφοβοῦντο ὡς τὸ πῦρ. qui]

qui p re qui διότι οὗτοι. suum] τὸν ἔμωτῶν δῆλ. τῶν Συγκλητικῶν, ἐπομένως τῶν Ὄρωμάίων. secum] παρ' ἔσωτῷ (τῷ Προυσίᾳ). 'Η se ἀναφέρεται εἰς τὸ προσεχὲς ὑποκείμενον, ἡτοι εἰς τὸ ὑποκείμενον τοῦ haberet. sibi] = sed Romanis. Tὸ que = ἀλλά. dederet] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου ut ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne = utque sibi (= legatis ἢ patribus conscriptis) eum dederet.

3. negare] ἀποιλύτως=νὰ δώσῃ ἀρνητικὴν ἀπάντησιν. illud] μόνον τοῦτο, δῆλ. ne . . . postularent. recusavit] κατ' ἄλλους ὅμως, ὅπερ ἀπίθανον, μάτην ἵκετευτικῶς παρεκάλεσε. id] ὑποκ. τοῦ fieri (=ut fieret). a se] ποιητ. αἵτ. = a Prusia· πρβλ. κατ. a rege.. quod] ὅπερ. esset] (κατὰ τὴν γνώμην τον) ἥτο. ipsi] = legati. comprehendente] ὑποτ. προτρεπτικὴ ισοδυναμοῦσα πρὸς προσταχτ. τοῦ εὐθέος λόγου. 'Ο εὐθὺς λόγος: comprehendite, si potestis. inventuros] (ἐνν. e s s e). Tὸ ὑποκείμ. eos ἢ (illos). Tὸ locum... inventuros ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ νοούμενου dixit. 'Ο Προυσίας ὑπῆρξε ταυτοχρόνως δειλὸς καὶ ὑποκοριτής. in castello] τοῦτο ὠνομάζετο Λίβυσσα. muneri] ὡς δῶρον. ἰδὲ 10, 6 : praemio. exitus] αἵτ. πληθυντ. Φέρεται ὅτι εἶχεν ἐπτὰ ὑπογέίους ἐξόδους. haberet] ὑποκείμ. Hannibal. usu] ἀφαιρ. (ἢ δοτ. ἀντὶ usui). usu venit=fieri solet.

4. cum] σύνδ. χρον. ab ianua] συνάπτεται μὲ τὸ prospiciens. plures praeter consuetudinem] πλείονας τοῦ συνήθους, ἀσυνήθως, ἐκτάκτως. qui] = e t i s, t u n c i s(δῆλ. Hannibal). ei] δῆλ. p u e r o. sibi] = Hannibali. num] εἰσάγει πλαγίαν ἐρώτησιν=ἄρα γε, ἐάν.

5. cum... renuntiasset . . . ostendisset . . .] ἀφοῦ . . . (τί εἶχεν ἴδει quid vidisset). occupatos] ἐνν. e s s e. sensit] ὑποκ. Hannibal. factum] ἐνν. e s s e. se] ὑποκείμ. τοῦ peti. 'Ετέθη ἐν ἀρχῇ, διότι τονίζεται. neque . . . esse retinendam] καὶ ὅτι δὲν ἥτο δυνατὸν αὐτὸς νά . . . (καὶ ὅτι δὲν ἔπειρεν αὐτὸς νά . . .). quam] = hanc a u t e m (ἐνν. vitam). alieno] = aliorum. virtutum] τῶν ἡρωϊκῶν ἔργων. 'Ο πληθυντικὸς ἐτέθη, διότι νοοῦνται διάφοροι περιστάσεις, καθ' ἃς ἡ ἀνδρεία αὐτοῦ ἔξεδηλώθη, secum] μεθ' ἔσωτον. Λέγεται ὅτι τὸ δηλητήριον ἔφερεν ἐντὸς τοῦ δακτυλίου του.

Κεφάλαιον 13.

1. variisque] τὸ -que = καὶ μάλιστα. adquievit] δῆλ. morte (εὐφημισμός, πρβλ. καὶ τὸ ἡμέτερον ἀνεπαύθη. δῆλ. ἀπέθανε). sep-

tuagesimo] κατὰ προσέγγισιν, διότι, κατὰ τὰ ἀνωτέρω (κεφ. 2, 3) λεγόμενα, ἀπέθανεν, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, εἰς ἡλικίαν 63 ἐπῶν. mortuum] ἐνν. εὐ μ esse . . . in annali suo] ἐνν. lib r o. Τοῦτο ἐδημοσιεύθη τὸ ἔτος 47 π. Χ. καὶ περιελάμβανε τὴν ἴστορίαν τῆς Πώλης ἀπὸ τῶν ἀρχῶν μέχρι τοῦ 54 π. Χ. (ἰδὲ β. Ἀττικοῦ 18, 1, 2). scriptum] ἵδε 8, 2.

2. atque] ἐπιπροσθέτως. tantus] τὸ tantus μετὰ τὸ hic ἐρμηνεύεται ἐνταῦθα διὰ τοῦ μέγας. districtus] εἰ καὶ ἦτο . . . καίπερ ὁν. nonnihil] ἀρκετὰ πολὺ. temporis] γεν. διαιρετική. litteris] (δοτ.) εἰς τὴν συγγραφικήν. sunt] ὑπάρχουν. confecti] = scrip t i. in eis] μεταξὺ τούτων. ad Rhodios] ἐνν. liber.

3. huius] = Hannibal. Ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ gesta (=res gestas) belli. memoriae] δοτ. ex eis] ἐκ τούτων. duo] (κυρίως) δύο. simul] ἐνν. εὐ μ H a n n i b a l e. fortuna] ἡ εὐτυχία. doctore] κατηγορ.

4.

Κ Α Τ Ω Ν

Κεφάλαιον 1.

1. M. Cato] 234 - 149 π. Χ. ortus municipio Tusculo] = ortus ἡ oriundus (a) Tusculo καταγόμενος ἐκ Τούσκλου, Τοσκουλανὸς τὴν πατρίδα. adolescentulus] νεώτατος (ἀν). in Sabinis] = in finibus Sabinorum ἡ in agro Sabino. quod] διότι. in consulatu] ἵδε καὶ 11, 4: in concursu. censurāque] = et in censurā. ut] ὥσπερ. in foro que] τὸ que ἀνήκει κυρίως εἰς τὴν πρόθεσιν = et in foro πρβλ. Ἀρρ. 3, 4: in Italianique. esse] = versari νὰ εἶναι, νὰ διατρίβῃ (ἀσκούμενος εἰς τὴν δικαιοκήη καὶ τὴν πολιτικήν).

2. annorum] γεν. τῆς ἰδιότητος (ἰδὲ Ἀμίλικ. 3, 1) εἰς τὸ νοούμενον cum esset (= ὁν). decem septemque] septendecim. Ἡ ἡλικία αὖτη ἦτο ἡ νόμιμος διὰ τὴν ἔναρξιν τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας. consilibus] ἀφαιρ. ἀπόλ. = ὑπάτων (ὄντων)... ut] σύνδ. χρόν. (εὐθύνες) ᾧ magni] μεγάλως. apud Senam] ἡ μάχη εἶναι γνωστοτέρα ὡς μάχη τοῦ Μεταύρου (207 π. Χ.).

3. P. Africano] οὗτος τότε δὲν εἶχεν ἀκόμη λάβει τὴν ἐπωνυμίαν

τοῦ Ἀφρικανοῦ. consuli] κυρίως ἀνθυπάτω μετὰ ὑπατικῆς ἔξουσίας (204 π. X.). cum quo] = quo cum, cum e o t a m e n. pro] ἀναλόγως πρός. perpetuā... vitā] ἀφαιρ. χρον. dissensit] ὡς λόγος τῆς διαφωνίας φέρεται ὅτι ὁ Κάτων ἐθαύμαζε τὸν Φάβιον Μάξιμον, ὃν δὲ Σκιπίων δέν ἤγάπα, καὶ τοῦ ὁποίου ἐπεθύμει οὗτος νὰ μειώσῃ τὴν δόξαν. plebei] (γεν. τοῦ plebes) = plebis (οὗ ἡ ὄνομ. plebs). Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ὑπῆρχον δύο aediles curules καὶ δύο aediles plebei (ἢ plebi [= γεν. κατὰ συναίρεσιν]).

4. praetor] ὡς στρατηγός, στρατηγὸς (ῶν). ex qua] σύνδεσον μὲ τὸ deduxerat (ἐνν. R o m a m). quod] αἰτιατ. Ἀναφέρεται εἰς τὰ προηγούμενα. minoris] ἡ ἀφεῖς τοῦ Ἐννιοῦ εἰς τὴν Ρώμην ὀφείλετο μᾶλλον εἰς τὴν τύχην ἢ εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κάτωνος πρὸς τὴν ποίησιν, ἦν καὶ περιεφρόνει. Οὐ Ἐννιος ἔγινε αἰτία νὰ ἀγαπήσουν οἱ Ρωμαῖοι τὰ γράμματα καὶ τὸ ὠραῖον. quam] ἡ. amplissimum] ἡ λέξις αὕτη ἀναφέρεται εἰς τὴν ἔξωτερην μεγαλοπρέπειαν τῶν θριάμβων. Sardiniensem] ἐπιτευχθέντα ἔξ εὐκαιρίας καθυποτάξεως τῆς Σαρδηνίας (233 π. X.).

Κεφάλαιον 2.

1. sorte] id. 1, 3. Τοῦτο συνέβη διαρκοῦντος τοῦ ὑπατικοῦ ἔτους καὶ κατὰ διαταγὴν τῆς Συγκλήτου. provinciam] ὡς ἐπαρχίαν. nactus] = postquam nactus est. Τοῦτο ἔγινε διαρκούσης τῆς ὑπατείας αὐτοῦ (ἰδὲ καὶ 2, 2: consulatu peracto). ex] ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν αἰτίαν ἔξ ἡς ἀπορρέει τι.

2. cum] σύνδεσμος αἰτιολογ. diutius] μακρότερον χρόνον (ἢ ὅσον δὲ νόμος ἐπέτρεψε). cuius] ἀναφέρεται εἰς τὸ consulatu καὶ εἰς τὸ quaestor. ipse] αὐτὸς οὗτος. neque] = sed non (ἄλλα δέν). per senatum] = καλυπούσης τῆς Συγκλήτου, ἥτις, κατὰ κανόνα, ἀπεφάσιζε περὶ τῆς τύχης τῶν ἐπαρχιῶν. cum quidem] εἰ καὶ μάλιστα, (εἰ καὶ ἀληθῶς). quod] τὸ quod αἰτιολογεῖ τὸ neque efficere potuit. qua ex te] δι' ὅ. privatus] κατηγορούμενον ἀντὶ δηλ. νὰ μεταβῇ ὡς ἀνθύπατος νὰ διοικήσῃ ἐπαρχίαν. potentia... iure] ἀφαιρ. δργαν. in urbe] κατ' ἔξοχὴν διὰ τῆς λέξεως urbs ἐδηλοῦτο ἡ Ρώμη.

3. censor] ἡ ἀρχὴ τοῦ τιμητοῦ, ἡ τιμητεία, ἐτάσσετο ἵεραρχικῶς μετὰ τὴν ὑπατείαν καὶ τὴν στρατηγίαν, ἀλλὰ μὲ τὸν χρόνον ἀπέβη τὸ

τιμιώτατον τῶν ἀξιωμάτων τῆς ἐλευθέρας πολιτείας (τ. ἔ. τῆς Ῥώμης ἐπὶ τῶν ὑπάτων). severe praefuit] ὅθεν καὶ ἡ ἐπωνυμία Censorius. ἵδε 1, 1. in... nobiles] ἔξεδιώξε τινας τούτων ἐκ τῆς Συγκλήτου. novas] ἐνῷ ἡ ἀνωτάτη τάξις κακῶς ἀπεδέχθη τὰ κολαστικὰ τῆς τρυφῆς μέτρα, τούναντίον ὁ λαὸς ἐπεδοκίμασε ταῦτα καὶ ἀνήγειρε πρὸς τιμὴν αὐτοῦ ἀνδριάντα μὲν ὥραιαν ἐπιγραφήν. in] ἐναντίον. animadvertisit] ἡ ἐπιτίμησις τῶν τιμητῶν ἐλέγετο animadversio ἡ nota censoria. quā re] ἵνα (ἀντὶ quibus rebus)=ut eā r.e. luxuria] αὕτη εἶχεν αἰτίαν τὸν εἰσφεύσαντα εἰς Ῥώμην πλοῦτον ἐκ τῶν εὐτυχῶν ἔξωτερικῶν πολέμων.

4. circiter annos octoginta] ἡτοι εἰς ἡλικίαν 85 ἐτῶν περίπου. Τὸ λεγόμενον ἐνταῦθα εἶναι πως ὑπερβολικὸν καὶ πρέπει νὰ νοηθῇ διὰ χρονικὴν περίοδον μόνον τοῦ δημοσίου βίου αὐτοῦ. ad extremam aetatem] εἰς βαθύτατον γῆρας κατηγόρησε τὸν Γάλβαν. a multis] ποιητ. αἴτιον λέγεται ὅτι 44κις (ἢ κατ' ἄλλους 50κις) ἐνήχθη καὶ τοσάκις ἡθωώθη non modo nullum... sed] οὐ μόνον οὐδεμία... ἀλλὰ τούναντίον.

Κεφάλαιον 3.

1. in omnibus rebus] ἐν παντὶ, εἰς ὅλᾳ. singulari industriā] ἀφαιρ. ἰδιότητος. et-et-et-et-et] πολυσύνδετον. Δύναται νὰ μεταφρασθῇ μόνον τὸ τελεύταιον et. agricola] ἔγραψε μάλιστα ἔξ ἐλληνικῶν πηγῶν καὶ σύγγραμμα γεωπονικὸν de re rustica ἡ de agri cultura (περὶ γεωργίας), διέρ πονον ἐκ την συγγραμμάτων τοῦ Κάτωνος σφέζεται ἀκέραιον καὶ εἶναι τὸ ἀρχαιότατον πεζὸν λατινικὸν ἔργον. peritus iurisconsultus] = iuris peritissimum. Διέπρεψεν ὡς δικανικὸς ὥρτωρ. imperator] ὁ Κάτων ὑπατος ἐκυρίευσε μέγα μέρος τῆς Ἰσπανίας, ἔπειτα δὲ συνώδευσεν εἰς τὴν Ἐλλάδα πρὸς ἀπόκρουσιν τοῦ Ἀντιόχου τὸν ὑπατον Γλαζβίωνα, φανεὶς εἰς αὐτὸν χρησιμώτατος· ἵδε καὶ Ἀνν. 8, 3: Thermopylis. probabilis orator] ὁ Κάτων, διὰ τὴν ἐποχὴν του, ἦτο ὥρτωρ δόκιμος, ἀξιος ἐκτιμήσεως, cupidissimus litterarum] ἡ γενικὴ εἶναι ἀντικειμενική.

2. senior] ἀρκετὰ γέρων, γέρων πως. Ὁ Κάτων πολὺ ἀργὰ ἔλαβεν εἰς κεῖρας βιβλίον, καθότι ἔθεωρε τὴν Ἐλληνικὴν μόρφωσιν ὡς ἐπιβλαβῆ εἰς τὰ ἡματικὰ ἥθη. possit] ἀντὶ posset. Ἔνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς, διότι ἡ πρᾶξις τῆς δευτερευούσης προτάσεως θεωρεῖται ἐκ

τοῦ χρόνου καθ' ὃν ἔγραψεν ὁ Νέπως. 'Ως ὑποκείμενον τοῦ possit πρέπει νὰ νοηθῇ τὸ οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας εἰς δὲ ἀναφέρεται ἡ ἐπομένη ἀναφορικὴ πρότασις. quod... de Graecis, de Italicis] ἐπέχουν θέσιν γεν. διαιρετικῆς εἰς τὸ νοούμενον οὐδέτερον τῆς ἀορίστου ἀντωνυμίας (π. χ. id ἢ aliquid ἢ quiddam). quod ei fuerit incognitum] =quod ille non investigaverit et scierit, ὅπερ ἔχεινος δὲν ἡρεύνησε καὶ ἔμαθε. Τίθεται ὑποτακτικὴ (fuerit), διότι ἔξαρτάται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς (possit).

3. orationes] ἐδημοσίευσε πλείστους, περὶ τοὺς ἑκατὸν πεντήκοντα, λόγους ῥήτορικούς, ἔνεκα τῆς μακρᾶς καὶ περιπετειώδους αὐτοῦ δράσεως, ἐπίσης ἔξεφώνησε πολιτικούς καὶ δικανικούς λόγους, ὃν ἐλάχιστα μόνον ἀποσπάσματα σφύζονται. historias] ἴστορικὸν ἔργον (ἐπιγραφόμενον Origines). sunt] ὑπάρχουν. primus] ἐνν. liber. unde orta sit] τὰς «Κτίσεις», omnes] δηλ. libros. Origines] «Ἀρχάς». 'Εκλήθησαν οὗτω εἴτε διότι περιέγραψε τὰς κτίσεις, ἢτοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἕδρυσιν πλείστων Ἰταλικῶν πόλεων (Βιβλ. II. III.), εἴτε διότι ἀπ' ἀρχῆς (ab origine) ἐπραγματεύθη τὴν πάτριον ἴστορίαν. Τὸ ἔργον τοῦτο ἦτο οὐ μόνον τὸ ἀρχαιότατον λατινικὸν ἴστορικὸν ἔργον, ἀλλὰ καὶ τὸ πρῶτον ἄξιον λόγου δημιούργημα τῆς ῥωμαϊκῆς πεζογραφίας. Δυστυχῶς ὅμως δὲν σφύζεται. est] ὑπάρχει, περιέχεται, περιλαμβάνεται.

4. bella reliqua] τοὺς πολέμους τοὺς μετὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον. diripiuit] οὗτος, καίπερ ἐγγυηθεὶς (τῷ 150 π. Χ.) τὴν ἀσφάλειαν τῆς ζωῆς 30.000 Λυσιτανῶν, ὅπως πεισθοῦν νὰ παραδοθοῦν, διέταξεν, ἀτίμως φερόμενος, τοὺς μὲν τούτων νὰ σφάξουν, τοὺς δὲ νὰ πωλήσουν. Κατηγορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Κάτωνος ἡθωώθη, ὅπερ ἦτο νέα ἀτιμία. atque] καὶ δή. non nominavit] ὁ Νέπως ἐμνημόνευσε τοὺς ἑκάστοτε εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπομένους ἄρχοντας μόνον διὰ τῶν δηλωτικῶν τοῦ ἄξιώματος τῶν ἀρχόντων λέξεων (π.χ. consul, praetor κ. τ. τ.). res] aīt. πληθ. τὰ γεγονότα. in eisdem] δηλ. librīs. fierent..., viderentur] (πλαγία ἐρώτησις εἰς τὸ exposuit). τὸ πρῶτον ῥ. ἀναφέρεται εἰς πᾶν δὲ τι ἦτο ἄξιον θαυμασμοῦ, τὸ δεύτερον εἰς πᾶν δὲ τι ἦτο ἄξιοθέατον (π. χ. τοπεῖα, μνημεῖα κτλ.). admiranda] κοινὸν εἰς ἀμφότερα τὰ δήματα. Διηγεῖται π. χ. περὶ τῶν ὑπερβολικῶν παχέων χούρων τῶν Ἰνσούβρων τῆς Gallia cisalpina, περὶ ὅρους ἐξ ἀλατος ἐν Ἰσπανίᾳ κ. τ. τ. in quibus] ἐνν. librīs.

5.

ΑΤΤΙΚΟΣ

Κεφάλαιον 1.

1. ab] ἡ πρόθεσις δηλοῦ τὴν ἀπωτέραν καταγωγήν. Ἰσχυρίζοντο
ὅτι κατήγοντο ἀπὸ τὸν Pompus, υἱὸν τοῦ Νομῆ...perpetuo] συνάπτεται
μὲ τὸ obtinuit. equestrem] ἵππικόν. Καὶ ὅμως ἥδυνατο νὰ γίνῃ συγ-
κλητικός, ἐὰν ἤθελε προηγουμένως νὰ ἀποκτήσῃ ἀρχὰς δημοσίας.

2. usus] ἵδε *'Arr. 13,3* τέλ. ut tum erant tempora] ὅσον διὰ
τὴν ἐποχήν του. filium erudivit] δηλ. e r u d i e n d u m c u r a v i t
(=ἐπειμελήθη τῆς ἐκπαίδευσεως τοῦ υἱοῦ).

3. erat in puero] εἰς τὸν νεανίαν ἦτο, εἶχεν ὁ νεανίας. quae tra-
debantur] (ἀντικείμ. τοῦ acciperet καὶ pronuntiaret)=πᾶν τὸ παρα-
διδόμενον, διδασκόμενον. oris] (ὄνομαστ. os), τῆς προφορᾶς, clariss...
quam... possent]=λαμπρότερον ἡ ὅσον (θὰ) ἥδυναντο νὰ ὑποφέρωσι.

4. quo] ἀντὶ quorum. filius] δηλαδὴ ὁ υἱὸς τοῦ ὀνομαστοῦ στρα-
τηγοῦ Γατίου Μαρίου. quos]=καὶ ὅμως τούτους. devinxit] ἐνν. sibi-
fuerit] ὑπῆρξε.

Κεφάλαιον 2.

1. pater] ἦτο τραπεζίτης. decessit] ἐνν. de vitā. adulescentu-
lus] ὡς νεανίας (23 ἔτῶν). plebēi tribunus] (ἄν) δήμαρχος. Περὶ τοῦ
plebei ἵδ. Κάτ. 1,3. namque] αἰτιολογεῖ τὴν λέξιν affinitatem. Ser-
vio] δοτική.

2. imperfecto Sulpicio] μετοχὴ ἀπόλυτος χρον.=μετὰ τὸν φόνον
τοῦ Σ. vivendi] facultatem vivendi. quin]=χωρὶς νά... dissocia-
tis animis] μετοχὴ ἀπόλυτος αἰτιολογική, ἐπειδή... cum] χρον. ἐν φ-
studiis] δοτ. εἰς τὸ obsequendi. Athenas] εἰς Ἀθήνας. Αὕται εἶχον
ἥδη περιέλθει διὰ τοῦ Σύλλα εἰς τοὺς Ρωμαίους. Ἐκεῖ διατρίψας
ἀπὸ τοῦ 86 - 65 προσέλαβε τὴν ἐπωνυμίαν 'Α τ τ ι κ ὁ ζ. iuvit][]] ἡ ὑπο-
στήριξις ἐν τούτοις ἔγινε δύο ἔτη πρὸ τῆς εἰς Ἀθήνας ἀφίξεως αὐτοῦ.
adulescentem Marium] τὸν νέον Μάριον. hostem iudicatum] ἐνν.
patriae. Παράθεσις μὲ ἐνδοτικὴν σημασίαν. cuius]=διότι τούτου.
fugam] τὴν φυγὴν (ἔνεκα τῆς προγραφῆς αὐτοῦ). pecuniā] ἀφαιρ. τοῦ
δρογάνου.

3. aliquod] τὸ aliquod μετὰ τὸ ne εἰναι ἐντονώτερον τοῦ quod... eodem] εἰς τὰς Ἀθήνας (ἀλλὰ καὶ ἀλλαχοῦ, π. χ. εἰς τὴν Ἡπειρον)... hic] ἐνταῦθα. ita... ut esset] οὕτως... ὥστε νὰ εἰναι.

4. adulescentulo] οὐσ. eorum] =Atheniensium. opibus] ἀφαιρ. διὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς χρηματικῆς πίστεως αὐτοῦ. cum] = δσάκις, ἐάν. eius] δηλ. versurae facienda. se interposit] παρενέβληθη, ἐμεσίτευσε. atque ita] καὶ δὴ καὶ οὕτως. acceperit] (πρκμ. ὑποτ.) ἐδέχθη, quam dictum esset] ἡ ὑποτακτικὴ ἀναγκαῖα, διότι δηλοῦ ἀόριστόν τι =ἡ δσον (ἐκάστοτε) προσδιωρίζετο, τοῦ ἐκάστοτε ὁριζομένου, τοῦ χρόνιοῦ ὁρίου τῆς ἀποδόσεως τοῦ δανείου. passus sit] παρεδέχθη, ὑπέμεινε. debere] ὀφείλειν, ὀφειλέτας εἶναι. Συμπλήρωσον eos, δηλ. Athenienses, διότι ἐβοήθει ἐξ ίδιων χρηματικῶν μέσων.

5. indulgendo] ἀφαιρ. γερουνδίου πρὸς δήλωσιν τοῦ ὀργάνου= indulgentiā suā. neque] ἐνν. patiebatur. multiplicandis usuris] =multiplicando (ἀφαιρ. ὀργ.) usuras διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τόκων. Ο κανονικὸς τόκος ἦτο τότε 1 o/o τὸν μῆνα (ἦτοι 12, o/o ἐτησίως).

6. aliā] σύναψον μὲ τὸ liberalitate. singulis] εἰς ἔκαστον. seni]] ἀντὶ sex ἔξ. Athenis] (ἀφαιρ.) ἐν ταῖς Ἀθήναις.

Κεφάλαιον 3.

1. hic] ἐν ταῖς Ἀθήναις. gerebat] ὑποκείμ. Atticus. communis... par] ἐνν. esse. quo]=eo i g i t u r. honores quos possent] ἐτέθη ὑποτακτική, διότι δηλοῦται σκέψις ἀλλοτρία (ἐδῶ τῶν Ἀθηναίων)= πάσας τὰς δυνατὰς τιμάς.

2. affuit] δηλ. A t h e n i s. ne] ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ῥήμ. restitit. (resisto). ne... qua]=aliqua. sibi] δοτ. ἡθική. absens] ἀφοῦ ἀνεγχώρησε, μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του. aliquot] δηλ. e f f i g i e s, s t a t u a s. ipsi] =Attico. Phidiae] ποῖον Φειδίαν ἐννοεῖ ὁ συγγραφεὺς ἀγνωστον. "Ισως πρόκειται περὶ Ἀθηναίου τινός, δστις θὰ εἴχε καὶ οὕτος εὑρεγετήσει τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν. locis] ἀφαιρ. posuerunt] ὑποκείμ. Athenienses. hunc] τὸν Φειδίαν.

3. illud] ὑποκείμ. τοῦ ὑπονοούμενου est ἦ fuit. quod natus est] ἐπεξήγησις τοῦ illud. quod] δτι δηλ. in ea... urbe] =in tali urbe (δηλ. Romae ἐν τῇ 'Ρώμῃ) in qua esset] = tali ut in eā... esset = ἐν τοιούτου εἴδους πόλει, ὥστε ἐν ταύτῃ νὰ εἰναι.... orbis terrarum]

έξαρτάται ἐκ τοῦ imperii, ὅπερ πάλιν έξαρτάται ἐκ τοῦ domicilium.
 eanden] δηλ. urbem. 'Αντικείμ. τοῦ haberet. patriam... et domum] κατηγορ. 'Η ἐν Ἀθήναις διαμονή του ὑπῆρξε τυχαία καὶ προσωρινή,
 διὰ τοῦτο δὲ Ἀττικὸς διέμεινε 'Ρωμαῖος πολίτης. hoc... quod] hoc
 (ἐνν. est ἦ fuit) specimen prudentiae δτι δηλ. doctrinā] ἀφαιρ.
 Τοῦτο ἀντιτίθεται πρὸς τὸ naturā· idè 17,3. omnes] ἦ omnibus.
 unus] (πλεοναστικὴ ἐπίτασις τοῦ ὑπερθετικοῦ carissimus] = μόνος,
 ὑπὲρ πάντα ἄλλον. ei] (=civitati Atheniensium) δοτ. εἰς τὸ caris-
 simus· idè καὶ 2, 3 : carissimus.

Κεφάλαιον 4.

5. tranquillatis rebus] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.), ἀφοῦ... consulibus]
 (ἀφαιρ.) ὑπάτων ὄντων. desiderii] (γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ dolorem) = τῆς
 (μελλοντικῆς) ἀπουσίας του, τῆς ἀπομακρύνσεώς του, διὰ τήν...

Κεφάλαιον 5.

1. naturā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. cuius] = οὗ, τούτου λοιπόν ut]
 'Η σύντ. : ut benivolentiam huius, quem nemo ferre posset (ἡδύ-
 νατο) ad summam senectutem (δηλ. Caecili) sine offensione (huius)
 retinuerit (διετήρησε). quem... posset] ἐτέθη ὑποτακτ., διότι ἔξαρ-
 τάται ἐξ ἄλλης ὑποτακτ. (retinuerit). huius] γεν. ἀντικειμ. εἰς τὸ
 offensione. quo facto] καὶ διὰ τοῦτο. tulit] ὑποκ. Atticus.

2. testamento] ἀφαιρ. δογαν. adoptavit] ἔκποτε (ἀπὸ τοῦ 58
 π. X.) ὡνομάζετο Q. Caecilius Q. f. Pomponius Atticus. soror
 Attici] = Pomponia.

3. Q. Tullio Ciceroni] μὲ τὸν ἀδελφὸν δηλ. τοῦ ὥρτορος. easque]
 (=καὶ μάλιστα, κατὰ λέξιν=καὶ τοῦτον τὸν γάμον conciliārat] =con-
 ciliaverat. cum quo] ἀντὶ quocum. etiam] ἔτι, ἀκόμη. ut] =ita ut
 εἰς τρόπον ὥστε. iudicari] (ἀπροσώπως)=νὰ κρίνῃ (νὰ ἰδῃ) τις.
 possit] ἐτέθη ἐνεστώς, διότι τὸ λεγόμενον ἵσχυε καὶ ὅτε ἔγραψεν ὁ
 συγγραφεὺς.

4. utebatur intime Q. Hortensio] ἦτο ἐπιστήθιος φίλος τοῦ...

autem] δέ, (πρὸς τούτοις). iis temporibus] δηλ. ἀπὸ τοῦ 89—68 π.Χ. intellegi] (ἀπροσ). = νὰ κατανοηθῇ, νὰ κατανοήσῃ τις. inter quos] δηλ. inter eos, inter quos. essetque] = atque (ut) esset (ὑποκ. εἶναι ὁ Ἀττικός). talium] τοιούτων, οὕτω μεγάλων. copula] κατηγορ.

Κεφάλαιον 6.

1. in re publicā] εἰς τὸν δημόσιον βίον. optimarum partium] = optimatum (τῆς συντηρητικῆς συγκλητικῆς μερίδος). neque tamen] = χωρὶς ἐν τούτοις νά... quod] διότι. Ἡ σύντ. : quod existimabat eos, qui se dedissent his (δηλ. civilibus fluctibus) esse non magis in sua potestate quam qui iactarentur maritimis (δηλ. fluctibus). Τολμηρὰ μεταφορὰ ἀλλὰ συνήθης. in suā potestate] κύριοι ἔχουτῶν, εἰς κατάστασιν νὰ πράττουν ὅ τι θέλουν.

2. cum] εἰ καὶ (=quamvis). capi...geri] = ἀπόκτησις...διαχείρισις. more maiorum] ἐντίμως (ώς οἱ παλαιότεροι) ἀνευ δηλ τεχνασμάτων καὶ δωροδοκιῶν κατὰ τὸν χρόνον τῶν ἐκλογῶν πρὸς διαφθορὰν τοῦ φρονήματος τῶν ἐκλογέων καὶ ἀγορὰν τῆς ψήφου των. quod... possent] (ὑποκ. honores) = διότι ἡσαν (κατὰ τὸν Ἀττικὸν) δυνατὰ (ἡτο δυνατόν). Ἡ ύποτακτικὴ διότι δηλοῦ τὸ ύποκειμενικόν. conservatis legibus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος = ἀνευ τῆς παραβάσεως τῶν νόμων, μετὰ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους. in largitionibus] (ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀνήκει καὶ εἰς τὸ neque peti nore maiorum) = ἐν μέσῳ... tam] ἐπιτείνει τὸ effusi. e re] πρὸς ὄφελος τῆς... Τὸ res ἐνταῦθα δηλοῦ τὰ συμφέροντα τοῦ κράτους. corruptis moribus] ἀφαιρ. ἀπόλυτος (αἴτιολογική).

3. praes-manceps] ὁ μισθωτὴς ἢ ὁ ἐργολάβος (manceps) ὥφειλε νὰ καταβάλῃ χρηματικήν τινα ἐγγύησιν ἢ τούλαχιστον ἀξιόχρεων ἐγγυητὴν (praes).

4. praefecturas] ἐπαρχιακὰς διοικήσεις (προσενεχθείσας παρ' ὑπάτων καὶ πραιτώρων). Τὰ διοικητικὰ ταῦτα λίαν προσοδοφόρα ὑπουργήματα ἡσαν κατώτερα τῆς legatio καὶ τῆς quaestura. sic accepit ut... sit secutus] οὕτως ἐδέχθη ὥστε οὐδένα ἡκολούθησε... (τυπικῶς μόνον ἐδέχθη, οὐχὶ ἐνεργῶς ἐδέχθη). honore] ἀφαιρ. εἰς τὸ contentus. qui ne quidem] ἀναφ. συμπερασμ. = ὁστις ὑπῆρξε τοιοῦτος, ὥστε οὐδέ... ἡθέλησε. Cicerone] Ὁ Κόϊντος Κικέρων (ἰδὲ 5,3)

ἐγρημάτισεν ἐπὶ τριετίαν 61 — 59 π. Χ. διοικητής τῆς ἐπαρχίας Ἀσίας. cum] ἀν καὶ (ἡδύνατο). cum] ἀφοῦ (ἡρνήθη).

5. qua in re] = in quo διότι ἐν τούτῳ, διότι πράττων οὕτω. Ἀναφέρεται εἰς ὄλοκληρον τὴν § 4. cum] αἵτιοι. criminum] αἵτιάσεων (δυναμένων νὰ παράσχουν λαβὴν κατηγορίας). Ο Κόιντος Κικέρων π.χ. ἡ πειλήθη πρὸς στιγμὴν διὰ παράνομον ὀργυρολογίαν. quo siebat ut] τούτου ἔνεκα. cum] αἵτιοι. officio] δοτ. non timori] οὐχὶ εἰς φόβον πρὸς τοὺς ἴσχυροτέρους του. spei] καλυτέρας σταδιοδρομίας ἢ κερδῶν μεγαλυτέρων. tribui] = esse tribuendum...

Κεφάλαιον 13.

1. neque vero... minus... quam] ἀλλὰ δὲν... δὲνιγώτερον... ὅσον. pater familiās] = pater familiae. Τὸ familias εἶναι ἀρχαικὸς τύπος τῆς γεν. τοῦ ἐν. cum] ἀν καὶ (=quamvis). illo] β' δρος συγκρ.= quam ille. neque tamen non] καὶ ἐν τοσούτῳ (μ' ὅλα ταῦτα). Τὸ neque non ἀντὶ τοῦ ετ δηλοῖ ἴσχυρότερον τὴν κατάφασιν. bene habitavit] εὐμαρῶς κατέκησε (εἴχεν ὥρα ἵο σπίτι).

2. ab avunculo] ἰδὲ 5, 1 καὶ 2. eius] = eius a u t e m τούτου δέ. aedificio—silvā] (ἀφαιρ.) σύναψον πρὸς τὸ constabat. tectum] τὸ μέρος ἀντὶ τοῦ ὅλου = domus. salis — sumptūs] γεν. διαιρ. si quid] = si aliquid. coactus est] συμπλήρωσον c o m m u t a r e.

3. usus est familiā... optimā] (ἀφαιρ.) ἔσχεν οἰκογένειαν... ἀριστην. Τὸ ἔχειν ὑπηρετικὸν προσωπικὸν καὶ δούλους ὠραίους (πρβλ. κατωτ. forma) ἔθεωρεῖτο τότε ζήτημα πολυτελείας. utilitate—formā] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. si formā] συμπλ. i u d i c a n d u m e s t. in eā] = in Attici familiā. anagnostae et librarii] προσδιορισμὸς τοῦ pueri (δούλοι). qui non... posset] = talis ut non... posset τοιοῦτος, ώστε νὰ μή... utrumque horum] δηλ. ἀνάγνωσιν καὶ ἀντιγραφήν. artifices] ἐνν. in eā erant.

4. horum] γεν. διαιρ. domi] εἰς τὸν οἶκον τοῦ Ἀττικοῦ. natum] γνωστὸν εἶναι δτι ὡς δοῦλοι ἔθεωροῦντο καὶ τὰ τέκνα τῶν δούλων. concupiscere] ὑποκ. τοῦ debet duci. quod] = id quod (ἀντικείμ. τοῦ concup.). a plurimis] συμπληρ. fieri τ. ε. concupisci. videoas] ὑποτακτ. δυνητική. Ἐπὶ ἀρίστου ὑποκειμένου τίθεται τὸ β' ἐν. πρόσωπον = videre aliquis potest δύναται τις νὰ ἔρῃ. continentis] = propriūm (=ἴδιον) continentis (=έγκρατον). industriā] ἀφαιρ. pretio]

(ἀφαιρ.) δι' ἀγορᾶς, διὰ χρημάτων. parare] συμπλ. a l i q u i d. non mediocris]=magnae. est diligentiae] τὸ est κεῖται ἐλλειπτικῶς ἀνεῳδσιαστικοῦ τινος ἀντὶ est s i g n u m (σημεῖον) diligentiae=προβίδει οἰκονομίαν.

5. elegans — magnificus — splendidus — sumptuosus] συμπλήρωσον erat.

6. nec praeteribo] σύναψον πρὸς τὸ εἰς τὸ τέλος εὐρισκόμενον solitum (ἐνν. esse), τὸ δόποιον ἐπέχει θέσιν ἀντικειμένου=ὅτι συνήθως ἐδαπάνα. quamquam] μὲν ὑποτακτικὴν εἶναι πολὺ σπάνιον. visum iri] σπάνιος τύπος. putem] ὑποτακτ. δυνητικὴ=putare possum. cum] μολονότι. laetus]=splendidus. domum suam] εἰς τὸν οἰκόν του. terna milia] ἐνν. sestertium = 3000 σηστερτίων. expensum ferre] ἡ λέξις expensum μένει ἀμετάβλητος. sumptui] δοτ. τοῦ σκοποῦ (τοῦ προορισμοῦ).

7. hoc] (οὐδισιαστικῶς)=τὸ γεγονός τοῦτο. audītum] ἐξ ἀκοῆς, ἐκ φήμης. cognitum] ἐξ ίδιας ἀντιλήψεως. praedīcamus—interfuimus] ἀντὶ α' ἐν. προσ. familiaritatem] δηλ. cum eo (= Attico). rebus] πτώσ. δοτικ. (ὑποθέσεις).

Κεφάλαιον 14.

1. acroāma[εἴδος συστοίχου ἀντικειμ. εἰς τὸ audivit. Εἰς τὸ προκείμενον χωρίον πρόκειται μόνον περὶ τῶν ἀναγνωστῶν, ὡς δηλοῦτὸ ἐπόμενον quam anagnostem = p r a e t e r anagnostem. nos quidem]=ego quidem ἐγὼ τούλαχιστον. aliquā] οὐχὶ ulla διότι τὸ non unquam sine ἴσοδυναμεῖ πρὸς τὸ semper cum. apud eum] παρ' αὐτῷ (σπίτι τοῦ). centatum est] (ἀπρόσ.) = ἐδείπνησαν. animo] ἀφαιρ. διὰ τοῦ πνεύματος.

2. eos... quorum]=tales ut eorum. abhorreūtent] ὑποτακτική, διότι ἡ πρότασις ἔχει ἀποτελεσματικὴν σημασίαν. a suis] συμπλήρωσον διὰ τοῦ m o r i b u s. cum] εἰ καὶ (= quamvis). accessio] τοῦτο συνέβη ἔνεκα τῆς κληρονομίας. tantā] ἀφαιρ. ut se gesserit—vixerit—steterit] μετάφρασον δι' ἀορίστων=ῶστε...—in sestertio viciens]=in viciens centenis milibus sestertium ὡς ἄνθρωπος μὲ περιονσίαν... 2.000.000 σηστερτίων. in sestertio centiens]=in centiens centenis milibus sestertium=10.000.000 σηστερτίων. quam... instituerat]=

solito, τοῦ συνήθους. fastigio] ἀφαιρ. in utrāque fortunā] καὶ ὅτε δηλαδὴ εἶχε 2.000.000 καὶ ὅτε εἶχε 10.000.000 σηστερτίων.

3. hortos] μεγάλους κήπους (πάρκα) ὡς καὶ πολυτελεῖς ἔξοχικὰς οἰκίας ἐφίλοδόξουν νὰ ἔχωσιν οἱ πλούσιοι 'Ρωμαῖοι. eius] = Attici. omnis] σύναψιν πρὸς τὸ redditū. urbanis] δῆλ. τῆς 'Ρώμης. possessionibus] δῆλ. οἰκίαι, καταστήματα (tabernae), ἐργαστήρια, ἄπινα οὗτος ἔξεμίσθου. 'Ο 'Αττικὸς ἀπέκτησεν ὡσαύτως ἀξιόλογα προσοδοφόρα ικτήματα εἰς τὴν "Ηπειρον (πρβλ. in Epiroticis) πλησίον τῆς Χανιακῆς πόλεως Βουθρωτοῦ ἐπὶ τοῦ Θυάμιδος ποταμοῦ (τῷ 70 περίπου ἡ 69 π.Χ.), ἐπίσης εἰς τὴν νῆσον Κέρκυραν καθὼς καὶ εἰς τὰ Σύβοτα. eum] τὸν 'Αττικόν· σύναψιν πρὸς τὸ solitum (ἐνν. esse). usum... pecuniae] ἀντικ. τοῦ metiri. non magnitudine sed ratione] (ἀφαιρ.). οὐχὶ ἀναλόγως τοῦ ποσοῦ ἀλλ' ἀναλόγως τοῦ ὀρθοῦ μέτρου (τῆς καλῆς χρήσεως). 'Εκ τῆς διεξοδικότητος τοῦ συγγραφέως περὶ τῆς οἰκονομίας τοῦ 'Αττικοῦ δύναται τις νὰ συμπεράνῃ πόσον ἐσπάνιζεν ἡ ἰδιότης αὕτη εἰς τοὺς 'Ρωμαίους.

Κεφάλαιον 15.

1. pati] ἐνν. in alio. itaque] = et ita καὶ οὕτω. difficile intellectu] δύσκολον νὰ ἐννοήσῃ τις. quidquid] αἰτ. τοῦ συστοίχ. ἀντικειμένου εἰς τὸ rogabatur=si quid rogabatur. promittebat] ἀπολύτως ἔνειν ἀντικειμ. quod] διότι. quod... non possent] ἀντικείμ. τοῦ polliceri. Τίθεται ἡ ὑποτακτική, διότι quod=tale ut id non...

2. idem] ὁ αὐτός, ὡσαύτως. quod] = si quid ἔάν τι, ὁσάκις τι. adnuisset] ἡ ὑποτακτικὴ δῆλοι τὸ ἀόριστον καὶ τὴν ἐπανάληψιν. tantā... curā] ἀφαιρ. τῆς ἰδιότητος. eum] ἡ ἀντων. εἶναι τὸ λογικὸν ὑποκείμ. τοῦ pertaesum est. suam] ἀντὶ γεν. ἀντικειμ. sui = τὴν γνώμην, ἣν εἶχον περὶ αὐτοῦ, δῆλ. τὴν ὑπόληψιν του. quā] δῆλ. existimatione (β' ὅρος τῆς συγκρίσεως).

3. quo fiebat ut] ἵδε 6, 5. Ciceronum] = Marci et Quinti Ciceronis. ἵδε 5, 3. iudicari] ἀπροσώπως. inertia — iudicio] ἀφαιρ. fugisse] ὡς ὑποκείμ. ἐνν. e u m (Atticum).

Κεφάλαιον 16.

1. adulescens] νέον (ἄν). 'Ο μὲν Σύλλας ἦτο τότε 55 ἔτῶν, ὁ δὲ 'Αττικὸς 27 ἔτῶν. idem] αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος, ὄμοιος. senex] (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ adulescens) = cum senex esset. Εἶχε τότε ὁ 'Αττι-

καὶ ἡλικίαν 66 ἔτῶν καὶ ὁ Βροῦτος 42 ἔτῶν, cui aetati] (δοτ. ἡθικὴ)
δῆλ. τῶν νέων, τῶν γερόντων, τῶν ὄμηλίκων. fuerit aptissimus] =
προσηγορισθή (συνεφώνησε) καλύτερόν.

2. quamquam] ὁ σύνδεσμος οὗτος ἐν τῇ ἀρχῇ προτάσσεως χρησι-
μεύει ἀπλῶς, ἵνα προσθέσῃ ἐπεξηγητικὴν ἢ περιοριστικὴν παρατήρη-
σιν εἰς τὰ προηγούμενα=ἐν τούτοις, ἀλλ' ὅμως. eum] τὸν Ἀττικόν.
εἰ] τῷ M. Κικέρωνi. ut] tam praecipue ut... fuerit τόσον...
·ώστε... ὑπῆρξε.

3. ei rei] δῆλ. εἰς τὴν ἀγάπην τοῦ Κικέρωνος πρὸς τὸν Ἀττικόν.
indicio] δοτ. σκοποῦ. eos libros] πρόκειται περὶ τῶν δύο βιβλίων τοῦ
Κικέρωνος, ἀπερ ἐπιγράφονται de amicitia (=περὶ φιλίας) καὶ de
senectute (=περὶ γήρατος). de eo] = de Attico. sedecim volumina]
Ἡ «συναγωγὴ» τῶν πρὸς Ἀττικὸν (424 τὸν ἀριθμὸν) ἐπιστολῶν διε-
σώθη μέχρις ήμῶν εἰς 16 βιβλία. ab consulatu] ἀπὸ τοῦ 63 π. X.
Τοῦτο δὲν ἀληθεύει κατὰ πάντα, διότι ἔχομεν ἐπιστολὰς τοῦ 68—64
καὶ 61—54 π. X. eius] = Ciceronis, ad extremum tempus] ἐνν.
vitae Ciceronis, μέχρι τοῦ 44 π. X., ἣτοι ὀλίγον πρὸ τοῦ θα-
νάτου τοῦ Κικέρωνος. missarum] πεμφθεισῶν· ἡμεῖς θὰ ἐλέγομεν:
γραφεισῶν. quae] δῆλ. v o l u m i n a. qui legat] = si quis ea
legat] ἐάν τις ἡθελεν ἀναγνώσει. non desideret] δὲν ἡθελεν ἐπιθυμήσει,
·δὲν ἡθελεν αἰσθανθῆ τὴν ἔλειψιν συνεχοῦς ἴστορίας τῶν χρόνων τούτων.

4. principum] δῆλ. τοῦ Καίσαρος, τοῦ Πομπηίου, τοῦ Ἀυτω-
νίου, τοῦ Ὄκταβίου. vitiis] = de vitiis. Τὰ σφάλματα ταῦτα, ἵδια τὰ
πολιτικὰ καὶ στρατηγικά, ἔγιναν κατὰ τὸν ἐμφύλιον πόλεμον τὸν με-
ταξὺ Καίσαρος καὶ Πομπηίου. in eis] δηλαδὴ v o l u m i n i b u s.
nihil... non] = πᾶν. appareat—possit] τίθεται ἐνεστώς, διότι ἡ ἐνέρ-
γεια παρίσταται ὡς συμβαίνουσα καὶ καθ' ὃν χρόνον ἔγραφε ταῦτα ὁ
Νέπως. prudentiam] δῆλ. Ciceronis. divinationem] τέχνην τοῦ
μαντεύειν τὸ μέλλον. vivo se] ἀφαιρ. ἀπόλ. (χρον.). Tὸ se ἀντὶ eo.
futura] συμπλ. esse, διτὶ θὰ συμβοῦν. usu] (δοτ. ἡ ἀφαιρ.) ἵδε Ἀρρ.
12,3 καὶ λεξιλόγιον. cecinit] τὸ ρῆμα εανο κυριολεκτεῖται ἐπὶ προ-
φητειῶν, ᾧ οἱ μάντεις (vates) ἔλεγον ἐν στίχοις.

Κεφάλαιον 17.

4. quid] (=eūr) τί, διατί; plura] σύστοιχ. ἀντικείμ. commemo-
rem] ὑποτακτικὴ ἀπορηματικὴ. cum] αἰτιολ. hoc] (σύστοιχ. ἀντικείμ.

τοῦ gloriantem)=τοῦτο ἡ μὲ τοῦτο (δηλ. se numquam... redisse... fuisse). ipsum] = Atticum. redisse] = rediisse. aequalem] ἐνν. sibi ipse] δηλ. Atticus. gloriantem] μη. κατηγορηματικὴ (ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφάτου gloriari) πρὸς ἔξαρσιν τῆς πράξεως. extulit] (β. effero)= sepeliendam curavit. annorum] γεν. τῆς ἴδιότητος.

2. hunc] = Atticum, eā indulgentiā] ἀφαιρ. ἴδιότ. ἐπέχουσα θέσιν κατηγορουμένου=τοιαύτης... in] (=erga) ἐπὶ φιλικῆς ἐνοίας. ut] ἡ σύνταξις : ut duceret nefas irasci eis quos amare deberet... (τίθεται ὑποταχτ. deberet, διότι ἔξαρτᾶται ἐκ τῆς ὑποτακτικῆς ducret... καὶ δηλοῦ τὴν σκέψιν τοῦ Ἀττικοῦ). nefas] ὡς ἔξωτερίκευσις τῆς impietas.

3. neque id] καὶ μάλιστα τοῦτο δέν... naturā—doctrinā] ἀφαιρ. αἰτίου=ἐκ φύσεως, ἔξ ἀγωγῆς. quamquam...] μολονότι (τοῦτο δέν ἔχει μεγάλην σημασίαν, διότι) ὅλοι ὑπακούουμεν εἰς αὐτήν. ei] δηλ. naturae. iis] (ἀφαιρ.) δηλ. praeceptis. ad ostentationem] δηλ. scientia= πρὸς ματαίαν ἐπίδειξιν γνώσεων.

Κεφάλαιον 18.

1. moris] ἀντὶ morum. summus] μέγιστος, τὰ μάλιστα, εἰς μέγιστον βαθμόν. antiquitatis] γεν. ἀντικειμ. 'Ο χρόνος, ὃν ὑπέκλεπτεν ὁ Ἀττικὸς ἀπὸ τὸν ἐμπορικῶν ἀσχολιῶν, ἥτο καθ' ὀλοκληρίαν ἀφιερωμένος εἰς τὰ γράμματα, εἰς τὴν ἴστορίαν (ἴδε κατωτέρω), εἰς τὴν ἐλληνικὴν φιλολογίαν καὶ εἰς τὸν φιλοσοφίαν (ἴδε καὶ 3, 3. ἐν τέλει). volumine] ἴδε 'Arr. 13,3 : in annali suo. exposuerit] ἔξέθηκε. magistratūs] (αἰτιατικὴ πληθ.) ἐνν. c u r ū l e s τοὺς τῆς περιπορφύρου ἐσθῆτος ἀξιωθέντας, τ.ε. τοὺς ὑπάτους, τοὺς στρατηγούς. 'Ο α n n a l i s τοῦ Ἀττικοῦ ἔφθανεν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 54 π. X.

2. est] ὑπάρχει. quae] =ut ea. in eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o . ex eo] δηλ. v o l u m i n e, l i b r o . possimus] id. ἀνωτ. 16, 4.

3. hoc idem] αὐτὸ τοῦτο, ἐντελῶς τὸ αὐτό, δηλ. τὴν ἔρευναν περὶ τοῦ γενεαλογικοῦ δένδρου τῶν διακεκριμένων τῆς 'Ρώμης οἰκογενειῶν. ut] (οὕτως) ὥστε. M. Brutus] Marci Iunii Brutus. rogatū] id. 'Arr. 11, 4. Iuniam familiam] εἰς ταῦτη ἀνῆκεν ὁ Βροῦτος. ad] μέχρι. ordine] ἡ λέξις αὕτη ἀναπτύσσεται διὰ τῶν ἐπομένων=ἐν (χρονολογικῇ) τάξει. idē § 1 : ordinavit. quis... l plαγία ἐρώτησις. 'Εννοεῖ

τοὺς ἔχοντας ἀξιώματα. (Ἡ ἀντων. ἀναφέρεται εἰς τὸ ὄνομα=τίς ; πῶς ὄνομάζετο ;). a quo... quibusque]=a quo... et a quibus· ἵδε λεξιλόγι. λ. orior. ortus] ἵδε Κάτ. 1,1. quibusque temporibus] καὶ κατὰ τίνας χρόνους, καὶ πότε.

4. pari modo] συμπλήρ. ὡς ἔξης : pari modo M. Claudii (rogatū hoc idem fecit de) Marcellorum (familiā). Scipionis Corn... et F. Max. (rogatū de) Fabiorum et Aemiliorum (f a m i l i ā). quibus (libris)] β' ὅρ. τῆς συγκρ. εἰς τὸ dulcius=iis igitur libris. iis] δοτ. ἡθική. notitiae virorum] virorum γεν. ἀντικ.=noscendi claros viros.

5. quoque] ὥσπερτως, καὶ credimus] ἀντὶ credo ἐγὼ ὁ Κορνήλιος Νέπως (διὰ τοῦτο τὸ ρῆμα ἐτέθη παρενθετικῶς). eius] δηλ. τῆς ποιητικῆς. ceteros] ὅλους τοὺς ἄλλους : 'Η δοτικὴ συνηθεστέρα: ἵδε Hn. 4,1,1. A. 3,3.

6. exposuit ἐνν. eos ἷ e o r u m v i t a m. singulorum] ἑκάστου. sub... imaginibus] αἱ εἰκόνες αὐται, καθὼς καὶ οἱ στίχοι, εὑρίσκοντο εἰς τὸ Ἀμάλθειον (=τὸ ἱερὸν τῆς Νύμφης Ἀμαλθείας) εἰς τὸ τῆς Ἡπέιρου κτῆμα αὐτοῦ. ἵδε 14,3. facta magistratūsque] τὰ δημόσια ὑπουργήματα ἐν εἰρήνῃ καὶ ἐν πολέμῳ. quaternis quinisve] (δύο λέξεις : quinis καὶ -ve) δι' ὅχι περισσότερον τῶν τεσσάρων ἢ πέντε. descripserit] (ύποτ.) περιέγραψε. quod] τὸ ἀναφορικὸν συνάπτει τὴν φράσιν πρὸς τὴν προηγουμένην καὶ προεξαγγέλλει τὸ περιεχόμενον τῆς ἀκολουθούσης συνπληρωματικῆς προτάσεως. sit] (ύποτακτικὴ δυνητική) =ἡθελεν εἶναι.. res... declarari] ἀναφέρεται εἰς τὸ quod vix... (τοῦτο δὲ μόλις... ὅτι κατέστη δυνατόν). est] ὑπάρχει, κατέχομεν. 'Εδημοσιεύθη τῷ 60 π. X. Δὲν πρέπει νὰ συναφθῇ τὸ est πρὸς τὸ confectus. liber] βιβλίον, «ὑπόμνημα». confectus]=scriptus.

Κεφάλαιον 19.

1. haec hactenus] ἐνν. dixi (ἀπὸ τοῦ 1^{ου}—19^{ου} κεφ.). vivo] ἀφαιρ. (ἵδε 16,4.) edita sunt] ἡ συμπλήρωσις καὶ ἡ ἔκδοσις τοῦ ὅλου ἔργου ἔγινεν ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀττικοῦ, πινακ.] τώρα δηλ. μετὰ τὸν θάνατον (32 π.Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ. εἰ]=Attico. reliqua] τὰ ἀπὸ τοῦ 19^{ου} κεφ. μέχρι τέλους τοῦ 22^{ου}. 'Η προσθήκη αὕτη ἐγράψη μεταξὺ τοῦ 29 καὶ 27 π. X. quantum] τὸ quantum ἐπὶ ἐνοίας περιοριστικῆς συντάσσεται πάντοτε μεθ' ὁριστικῆς. potuerimus]

(τετελ. μέλλ. [Οι Λατῖνοι ἡσαν ἀκριβέστεροι περὶ τὴν χρῆσιν τῶν γρόγων τοῦ ὁήματος])=κατὰ τὸ δυνατόν, ὃσον δυνάμεθα. docebimus] ἀντὲ docebo. supra] ὁ Νέπως ἐν κεφ. 11,6 τοῦ βίου τοῦ Ἀττικοῦ ἐδήλωσεν, ὡς καὶ ἐνταῦθα, ὅτι τὰ ἥθη διαπλάττουν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ (plerumque) τὴν τύχην εἰς ἔκαστον ἄνθρωπον.

2. equestri] ἢ. ἀνωτ. 6,2. quo] ἀφαιρ. καταγωγῆς. imperatoris] τοῦ Ὁκταβιανοῦ Αὐγούστου, τοῦ πρώτου αὐτοκράτορος τῆς Ῥώμης ἀπὸ τοῦ 29 π. X. divi filii] divi Caesaris filii=υἱοῦ τοῦ θεοῦ Καίσαρος. cum... esset consecutus] ἀφοῦ ἐπέτυχε. iam ante] ἡδη πρότερον. quam] ἡ. elegantiā] (ἀφαιρ.) μὲτρόπους εὐγενεῖς καὶ ἐκλεκτούς. dignitate pari] ἀφαιρ. ἴδιοτ.=οἰτινες ἡσαν ἵσης (μὲν) ἀξίας. fortunā] ἀφαιρ. τοῦ κατά τι. humiliores ἥττον λαμπροὶ (συμπλήρωσον φυαμ). Octavianus erat). Οὗτοι ἄρα (Σύλλας, Κικέρων, Καῖσαρ, Βροῦτος, Πομπήιος, Ἀντώνιος) ἡσαν dignitate pari ὅλας non pari fortunā.

3. enim] αἰτιολογεῖ τὸ humiliores. prosperitas] ἡ εὐτυχία τούτου ὑπῆρξε παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις παροιμιάδης. Καὶ πράγματι ὁ Αὔγουστος ἔμεινε μόνος κύριος τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους μετὰ τὴν ἐν Ἀκτίῳ ναυμαχίαν καὶ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντώνιου. Δικαίως ἄρα ἀπεκαλεῖτο Felix. Caesarem] ὁ Ὁκταβιανός, ἀφοῦ ἔλαβε τὸν τίτλον Caesar καὶ εἶτα τὸν τίτλον Augustus, ἔκαλεῖτο Caesar Augustus. est consecuta] =tantam prosperitatem Caesar consecutus est. nihil... non... quod] πᾶν... ὅπερ, πᾶν... ὅτι. ei] δηλ. Caesar. i. quod... detulerit] (ἡ ὑποτακτ. καθ' ἔλξιν πρὸς τὸ tribuerit)=detulit. Ομοίως consiliārit = conciliavit, quivit] ὄριστ. (θὰ ἡδύνατο νὰ τεθῇ non quierit). conciliārit] (=conciliaverit) ἐνν. nihil ei non... quod... quod nemo... consequi τ. ἐ. τὴν μοναρχίαν.

4. Attico] δοτικὴ ἡθικὴ. neptis] ἡ Ἀγριππīna (κατ' ἄλλους Βιψανία) ἡ μετέπειτα σύζυγος τοῦ Γερμανικοῦ. Ταῦτης ἡ ὄμώνυμος θυγάτηρ ὑπῆρξεν ἡ περίφημος μάτηρ τοῦ Νέρωνος. cui] = Agrippae. virginem] παράθεσις εἰς τὸ filiam. Ἡ λέξις virgo δηλοῦ, ὅτι ἡ κόρη τοῦ Ἀττικοῦ ἤρχετο εἰς πρῶτον γάμον. hanc] = neptem. Caesar] = Octavianus. Drusillā nato] = Drusillae filio.

Κεφάλαιον 20

1. quamquam... misit... intercessit] τὸ quamquam (ἐν τούτοις.

ἀλλ' ὅμως) περιορίζει τὴν προηγουμένην ἔννοιαν : quae coniunctio... frequentiorem. Τὸ διποκείμ. γενικῶς εἶναι ὁ Ὁκταβιανός. ante] (ἴδη) πρὸ. cum] (ἰδὲ 2,4) ὀσάκις, ἐὰν. ab urbe] ἀπὸ τῆς 'Ρώμης. quin] χωρὶς νά: iδὲ 2,2. Attico] δοτ. mitteret] δηλ. litteras. quid ageret... et esset moraturus] (πλαγ. ἐφώτ.) τί ἔπραττε (πῶς ήτο, πῶς εἶχε... πόσον ἔμελλε νὰ διατρίψῃ.

2. in urbe iδὲ § 1=Romae. quam vellet] ἡ ὄσον ἥθελε. temere] (προηγουμένης ἀρνήσεως)=facile (=εὐκόλως). Attico] ἀφαιρ. εἰς τὸ fruor. quo (=ut eo die) non scriberet] = quin scriberet χωρὶς νὰ γράφῃ. cum] ὀσάκις. quaestionem poeticam] ζήτημα ἀφορῶν εἰς τὴν ποίησιν (εἴτε τὴν ἐλληνικὴν εἴτε τὴν ῥωμαϊκήν).

3. ex quo] ἔξ οὖ, κατ' ἀξιολογίαν τούτου. cum (ἐπειδὴ) prolaberetur ut...] ἀναστροφὴ τῶν συνδέσμων. Ἡ σύντ.: accedit ut... curaret, cum prolaberetur. vetustate... incuriā] σύναψον πρὸς τὸ detecta (ἰδ. Λεξιλ. detego).

4. M. Antonio] οὗτος διφύκει τότε ἐν τῇ 'Ανατολῇ, ἐνῷ ὁ Ὁκταβιανὸς ἐν τῇ Δύσει. 'Ο Ἀντώνιος ἐπέζησε τοῦ 'Αττικοῦ. minus] σύναψον πρὸς τὸ colebatur. absens] μακρὸν τοῦ 'Αντωνίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τοῦ 'Αντωνίου' (ἰδὲ 3, 2 καὶ 'Ann. 5, 3). 'Ο 'Αττικὸς διέτριβε τότε ἐν 'Ρώμῃ, ὁ δὲ 'Αντώνιος ἐν Αἰγύπτῳ. accurate] σύναψον πρὸς τὸ certiorem facere. sibi] πλεονάζον ἔξαιρει τὴν μᾶλλον τὴν ἔννοιαν. Ἡ σύντ.: adeo ut ille curae (δοτ.) sibi habēret, ex ultimis terris certiorem fac. Atticum quid ageret (ὁ 'Αντ.).

5. hoc (ὑποκ.) quale (κατηγ.) sit] τοῦτο ὄποιας σπουδαιότητος (σημασίας) εἶναι, τοῦτο τί δηλοῖ, τί ἀξιζει, (τί θέλει νὰ πῇ). quantae sit sapientiae] πόσον σοφὸν εἶναι (ἰδὲ 13, 4 ἐν τέλει). eorum] γεν. κτητικὴ (τοῦ Αὐγούστου καὶ τοῦ 'Αντωνίου). usum] τὰς φυλικὰς σχέσεις. maximarum rerum...] de maximis rebus inter se aemulabantur et obtrectabant. quantam] (δηλ. aemulationem et obtrectationem). fuit necesse] ἐνν. in c i d e r e. cum] αἰτιολ. se] ὑποκ. τοῦ esse.

Κεφάλαιον 21.

1. cum complesserset] (χρον.) ἀφοῦ συνεπλήρωσεν. Ἡτο συνήθεια ἐν 'Ρώμῃ νὰ ἐνθυμῶνται οἱ πλούσιοι κατὰ τὴν σύνταξιν τῆς διατήξης των ἀνδρας διακρινομένους διὰ χρηστοήθειαν, ἔστω καὶ ἀν οὗτοι

εύρισκοντο μακρὰν τῆς Ἀρώμης. ad] =usque ad. ut... non indigis-
set] ὥστε... δὲν εἶχε χρειασθῆ. medicinā] ἀφαιρ. annis triginta]]
(ἀφαιρ.) ἀπὸ τριάκοντα ἑτῶν.

2. tenesmon] τεινεσμόν· αἰτ. ἐνικοῦ μετὰ ἐλλην. καταλήξεως
(-on==ον). Ἡ ἐπὶ τρίμηνον ἀνυπαρξία πόνων φαίνεται δηλοῦσα ὅτι
ἐπρόκειτο περὶ ἐλαφρᾶς δυσεντερίας. cui] (δοτικὴ ἡθικὴ μετὰ τῆς ἐν-
νοίας τῆς ἀπομακρύνσεως)=χάριν τοῦ ὁποίου καὶ πρὸς ἀπομάκρυνσιν
τοῦ ὁποίου. facilia] (εὔκολα), ἀγάδυνα. proponebantur] προετείνοντο
(γενικῶς ὑπὸ τῶν ἴατρῶν).

3. in hoc] δηλ. m o r b o. cum] χρον. quos] eos (dolores) quos.
ex] id. Kάτ. 2, 1. tanta vis morbi]=morbus tantā vi. fistulae pu-
ris] μετὰ τὴν φλόγωσιν τοῦ ἀπευθυσμένου (τοῦ δρθοῦ ἢ εὐθέος ἐντέ-
ρου) παρουσιάσθησαν πυάδη συρίγγια. ut... eruperint] ὥστε ἔξεσπασαν.

4. hoc] (οὐσιαστικῶς), τοῦτο, δηλ. ἡ ἐμφάνισις συριγγίων (=ut
per lumbos fistulae puris erumperent). ei]=Attico. priusquam...
accideret] πρὶν συμβῇ.

5. ut] (εὐθὺς) ὡς. innixus—inquit] στηρίχθεις—εἴπεν : ἐστηρίχθη
καὶ εἴπε. quantam... adhibuerim] πλαγία ἐρώτησις. Ἐξαρτ. ἐκ τοῦ
commemorare. hoc tempore] κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον καιρόν.
cum] αἰτιολ. testes] κατηγ. nihil] ἐντονώτερον τοῦ non. quibus] δοτ.
καὶ ἐπειδὴ δὲ ὑμῖν (=et quoniā vobis). ut spero] παρενθετικῶς
=ὡς ἐλπίζω...satisfēci] ἵκανοποίησα, ἐποίησα, ὥστε νὰ πιστεύσετε
(=persuasi). me nihil reliqui fecisse]=me nihil reliquisse, ni-
hil praetermississe (ὅτι) οὐδὲν ἐγὼ παρέλιπον (παρηγέλησα). quod...
pertinēret]=tale ut pertineret. ut mihi consulam) περὶ ἐμαυτοῦ νὰ
λάβω πρόνοιαν (ἀπαλλασσόμενος δηλ. τῶν βασάνων τὰ ὄποια ὑπέστην
μέχρι τοῦδε ἀφίνων νὰ παρατείνεται ὁ βίος μου ἐκ τῆς πρὸς ὑμᾶς ἀγά-
πης μου). ignorare nolui] λιτότης (δὲν ἡθέλησα νὰ ἀγνοῶ) =ἡθέ-
λησα νὰ γνωρίσετε. mihi stat desinere] (ἀπροσώπως). alere] ἐξαρτᾶ-
ται ἐκ τοῦ desinere.

6. his diebus] κατὰ ταύτας τὰς ἡμέρας, τώρα τελευταῖως. quid-
quid]=si quidquid. eibi] γενικὴ διαιρετική. ita] οὕτω, μόνον ὑπὸ-
τὴν ἔποψιν ταύτην. ut auxerim] ὥστε ηὕησα. deinde] ἔπειτα (έτεν-
δηλ. δὲν ἐγκρίνετε τὴν ἀπόφασίν μου). frustrā] σύναψον πρὸς τὸ cone-
mini. dehortando (ἀφαιρ.) impedire] διὸ τοῦ ἀποτρέπειν (προσπα-
θοῦντες νὰ μὲ ἀποτρέψετε) νὰ ἐμποδίσετε ἐμὲ ἀπὸ τῆς ἀποφάσεώς μου..

Κεφάλαιον 22.

1. habitā (ἀφαιρ. ἀπόλ.). depressit] δηλ. Atticus. constantiā] ἀφαιρ. τροπ. vultūs] εἶναι πτώσεως γενικῆς. ut] ὡστε. ex vitā] ἐν νόησον πάλιν τὸ migrare (=discedere ή excedere ἀποχωρεῖν). Οἱ ἀρχαῖοι τὸν θάνατον ἐθεώρουν ως ἀποδημίαν.

2. cum quidem] ἐνῷ μάλιστα, καὶ δὴ ἐνῷ. quod] ἀντικείμ. τοῦ cogeret. et... reservaret] (συμπλήρ. διὰ τοῦ ut, ὅπερ περιέχεται ἐν τῷ προηγουμένῳ ne=et (=ἀλλὰ) ut... reservaret. tum quoque] ἀκόμη τώρα, δηλ. εἰς ἣν κατάστασιν ἦτο... superesse] =superstitem (=ἐπιζῶντα) esse. eius] δηλ. Agrippae. taciturnā suā obstinatione] διὰ τῆς σιωπηρᾶς αὐτοῦ ἵσχυρογωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου αὐτοῦ σιωπῆς. depressit] διέκοψε.

3. cum] χρον. = ἀφοῦ. se] πλεονασμός. inierat] ὑπερσ. τοῦ ῥ. ineo. pridie Kal(endas) Apriles] τῇ 31 Μαρτίου τοῦ 32 π. X. Ἐγενήθη τῷ 109 π. X. consulibus] (ἀφαιρ.) ὑπάτων (δόντων).

4. in lecticulā] τὸ ἀπέριττον φορεῖν δηλοῦ, ὅτι ἔλειπεν ἀπὸ τῆς ἐκφορᾶς πᾶν τὸ ἐπιδεικτικὸν καὶ πομπῶδες. ut] ὡσπερ. frequentiā] ἀφαιρ. Appiam] οἱ 'Ρώμαῖοι ἐθάπτοντο κατὰ μῆκος τῶν γειτονικῶν δδῶν τῆς 'Ρώμης, ως ἡ 'Αππία. lapidem] αἱ ἀποστάσεις ἐπὶ Αὔγουστου ὑπελογίζοντο ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς τῆς 'Ρώμης (forum), ξνθα ὑπῆρχεν δὲ πρῶτος χρυσοῦς μιλιοδείκτης.

ΜΕΡΟΣ Γ'

ΠΙΝΑΞ ΙΣΤΟΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΟΣ

Aegātes, ῥιμ, θηλ. Αἴγουσαι. Ἡσαν τρεῖς νῆσοι πρὸς Δ τῆς Σικελίας.

Aemilius (L. Aem. Paulus). Λεύκιος Αἰμίλιος Παῦλος: 1) ῥωμαῖος ὑπατος, ὃστις ἐφονεύθη κατὰ τὴν μάχην παρὰ τὰς Κάννας (τῷ 216 π. Χ.) Hn 4, 4.—2) ῥωμαῖος ὑπατος (τῷ 182 π. Χ.) Hn 13, 1.

Aemiliū, ὄρυμ, οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν γενεὰν τῶν Αἰμιλίων A 18, 4. Afrīca, αε, θηλ. Ἀφρική, ἐπὶ τῶν ῥωμαϊκῶν χρόνων ἡ βόρειος παράλιος χώρα, ἡ περιοχὴ τῆς Καρχηδόνος Hm 2, 2.

Africānus, ἐπωνυμία τῶν Σκιπιώνων: id. Scipio.

Agrippa (Marcus Vipsanius), Μᾶρκος Οὐψάνιος (Βιψάνιος) Ἀγρίππας. Διεκρίνετο ὡς ἄριστος στρατηγὸς καὶ πολιτικός. Συνεζεύχθη περὶ τὸ τέλος τοῦ βίου του (27 π. Χ.) τὴν νεαρὰν χήραν Ίουλίαν, θυγατέρα τοῦ Αὐγούστου.

Alpes, ῥιμ, θηλ. Ἀλπεις, ὅρη τῆς Β. Ἰταλίας.

Anicīa, αε, Ἀνικία: ἔξαδέλφη τοῦ Τίτου Πομπανίου Ἀττικοῦ: idē καὶ Sulpicius.

Antiochus, Ἀντίοχος ὁ Γ', ὁ καλούμενος Μέγας, βασιλεὺς τῆς Συρίας (223—187 π. Χ.).

Antonīus (Marcus), Μᾶρκος Ἀντώνιος: εἰς τῶν τριῶν ἀνδρῶν (triumvir) μετὰ τοῦ Λεπίδου καὶ τοῦ Ὀκταβιανοῦ.

Appennīnus, i, ἀ. τὰ Ἀπέννινα ὅρη.

Appīa (via), Ἀππία ὁδός. Ἡ μεγάλη μεσημβρινὴ ὁδός, ἡς τὴν κατασκευὴν ἤρχισε (τῷ 312 π. Χ.) ὁ τιμητὴς (censor) Ἀππιος Κλαύδιος Καΐνος. Ἡτο ἡ λαμπροτάτη τῶν ὁδῶν ὁδῶν (regīna viarum) καὶ διὰ τοῦτο ἐκαλεῖτο βασίλισσα τῶν ὁδῶν (regīna viarum) καὶ ἔφθανε μέχρι τῆς πόλεως Καπύνης, βραδύτερον ὥμως ἐπὶ Αὐγούστου προεξετάθη μέχρι τοῦ Βρενδήσιου (νῦν Brindisi). Ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ ἐφ' ἵκανον διάστημα ἀπὸ τῆς Ῥώμης ὑπῆρχον οἰκογενειακοὶ τάφοι, ὡν σφέζονται ἔτι λείψανα.

- Apulía, ae, θηλ. Ἀπουλία : χώρα ἐπὶ τῆς ΝΑ πλευρᾶς τῆς Ἰταλίας,
ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.
- Arrētīnus, Ἀρρητῖνος, τοῦ Ἀρρητίου, παρὰ τὸ Ἀρρήτιον, πόλιν τῆς
Ἐπρουρίας (νῦν Arrezo).
- Asīa, ae, θηλ. (Ἀσία): 1) ἡ νῦν ἀπὸ τοῦ Δ' μ. Χ. αἰῶνος καλουμένη
Μ. Ἀσία ('Α ν α τ ο λ ḥ) Hn 8, 4. — 2) ἡ ρώμ. ἐπαρχία (ἀπὸ
τοῦ 130 π. Χ.) Ἀσία A 6, 4.
- Athēnae, ārum, θηλ. Ἀθῆναι.
- Attīcus (T. Pompōnius Atticus) id. C 3,5 Hn 13,1 καὶ A1 καὶ ἔξῆς.
- Aurēlīus Cotta (C.) Γάιος Αύρηλιος Κόττας, ρωμαῖος ὑπατος μετὰ
τοῦ Σολπικίου (200 π. Χ.) Hn 7, 1.
- Baebīus, Βαΐβιος, ὄνομα ρώμ. οἰκογενείας. id. Tamphilus.
- Balbus (L. Cornēlius), Βάλβος (ὕπατος τῷ 40 π. Χ.) ἀλλοτε φίλος
τοῦ Καίσαρος καὶ νῦν τοῦ Ὀκταβιανοῦ.
- Barca, ae. ἀ. Βάρκας (λ. Φοινικική, id. λ. Hamilcar ἐν τέλει). Προ-
σωνυμία τοῦ Ἀμίλκα καὶ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ.
- Bithynī, ὅρμη, ἀ. Βιθυνοί, ἀποικοι τῆς Βιθυνίας.
- Bithynīa, ae, θηλ. Βιθυνία, χώρα ἐπὶ τῆς ΒΔ παραλίας τῆς Ἀσίας.
- Blitho, id. Sulpicius.
- Brutus (Marcus Iunius), Μᾶρκος Ἰούνιος Βροῦτος, υἱὸς τοῦ Μ.
Βρούτου καὶ τῆς Σερβιλίας, ἀδελφῆς τοῦ Κάτωνος (τοῦ Uticensis). Οὗτος μετὰ τοῦ Κασσίου ὑπῆρξεν ὁ ἀρχηγὸς τῆς συνωμοσίας
κατὰ τοῦ Καίσαρος.
- Caeciliūs (Quintus), πλούσιος ρωμαῖος ἵππεύς, θεῖος τοῦ Ἀπτικοῦ.
- Caesar, āris, Καῖσαρ : C. Iulius Caesar, ἐπιφανέστατος στρατιω-
τικὸς καὶ πολιτικὸς (έγεννήθη τῇ 12 Ἰουλίου τοῦ 100 π. Χ., ἐδολο-
φονήθη τῇ 15 Μαρτίου τοῦ 44 π. Χ.). Μετὰ θάνατον ἀπενεμήθη
αὐτῷ ὁ τίτλος *divus* (θεός), ὅστις τίτλος εἰς τοὺς ἔπειτα χρόνους
ἔδιδετο εἰς ὅλους σχεδὸν τοὺς αὐτοκράτορας A 19, 2.—2) Caesar
(C. Octavius). Ἐγεννήθη τὸ ἔτος 63 π. Χ. καὶ ἀπέθανε τῷ 14 μ.Χ.
Ἐλαβε τὸν τίτλον τοῦ *imperator* τῷ 29 π. Χ. καὶ κατόπιν τὴν
προσωνυμίαν Augustus. Ἡτο υἱὸς τῆς Ἀτίας, ἀνεψιᾶς τοῦ Γατού
Ἰουλίου Καίσαρος. Υἱοθετηθεὶς παρ' αὐτοῦ προσέλαβε τὸ ὄνομα
Γάιος Ἰούλιος Καῖσαρ Ὀκταβιανός.
- Cannensis, e, τῶν Καννῶν, πολιχνης τῆς Ἀπουλίας. pugna Cannen-
sis ἡ παρὰ τὰς Κάννας μάχη.
- Capitolīum, ii, οὐ. Καπιτώλιον, ὁ λόφος τοῦ Καπιτωλίου A 20, 3.

Capūa, ae, θηλ. Καπύη πρωτεύουσα τῆς Καμπανίας.

Cato, ὅνις: 1) M. Porcius Cato, Μᾶρκος Πόρκιος Κάτων, ὁ πρεσβύτερος, ἢ Censorius· ἵδι. βιογρ. Κάτωνος.—2) M. Porcius Cato ὁ νεώτερος, ὁ ἐπονομασθεὶς ἐκ τῆς πόλεως Ὑπίκηρης Uticensis (Ὑπίκαιος) διότι ἡ νότοκτόνησεν ἐκεῖ (τῷ 46 π. Χ.), δισέγγονος τοῦ προηγούμενου A 15, 3.

Catūlus (C. Lutatius), Λουτάτιος Κάτλος, ὁ ωμ. ὑπατος (242 π. Χ.).

Centen̄us (C.), Γάιος Κεντένιος. Ἡτο praetor (legatus pro praetore) τοῦ ὑπάτου Σερβίλιου.

Cethēgus (P. Cornelius), Πόπλιος Κορυνήλιος Κέθηγος, ὁ ωμ. ὑπατος (181 π. Χ.) Hn 13, 1.

Cicero, ὅνις: 1) Marcus Tullius Cicero, Μᾶρκος Τύλλιος Κικέρων, ὁ γνωστὸς ὁ ωμ. πολιτικός, ἡγέτωρ καὶ φιλόσοφος, σύγχρονος καὶ φίλος τοῦ Ἀττικοῦ (ἐγεννήθη τῷ 106 π. χ., ἐφονεύθη τῇ 7 τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 43 π. Χ.) A 1, 4. 5, 4. 19,3.—2) Quintus Tullius Cicero, Κόιντος Τύλλιος Κικέρων, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, γαμβρὸς (τῷ 68 π. Χ.) τοῦ Ἀττικοῦ A 5, 3. 6, 4. 16, 2.—Πληθ. Cicerōnes=Μ. καὶ Q. Tullius Cicero A 15, 3.

Cinnānus, Κιννανός, τοῦ Κίννα. Ὁ Λεύκιος Κορυνήλιος Κίννας, ἐκβληθεὶς ἐκ Ρώμης ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σύλλαν καὶ συναθροίσας στρατὸν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἔλαβε μέρος εἰς τὴν ἐπὶ πέντε ἡμέρας διαρκέσασαν σφαγὴν τῶν πολιτῶν.

Clastidium, ς, οὐ. Κλαστίδιον (νῦν Casteggio). πόλις τῆς ἐντὸς τῶν "Αλπεων Γαλατίας πρὸς Β. τῆς Γενόνας (τῆς νῦν Genova).

Claudius: 1) M. Claudius Marcellus, Μᾶρκος Κλαύδιος Μάρκελος, ὁ ωμ. ὑπατος (196 π. Χ.) Hn. 7,6.—2) C. Claudius Nero, Γάιος Κλαύδιος Νέρων (ὑπατος τῷ 207 π. Χ.), νικητὴς τοῦ Ἀσδρούβα παρὰ τὴν Σήνην C 1,2.—3) Ti(berius) Claudius Nero, Τιβέριος Κλαύδιος Νέρων (νιός τῆς Λιβίας Δρουσίλλης συζευχθείσης εἰς δεύτερον γάμον μετὰ τοῦ Αὐγούστου), ὁ μετέπειτα (14—37 μ.Χ.) αὐτοκράτωρ Τιβέριος A 19, 4.

Cornēlius (C.) Γάιος Κορυνήλιος, ὁ ωμ. ὑπατος (193 μ. Χ.) Hn 8, 1. ἵδε Cethegus καὶ Scipio.

Cotta (C. Aurelius), Κόττας, ωμ. ὑπατος τῷ 65 π.Χ. A 4, 5.

Crēta, ae, θηλ. Κρήτη· Cretenses, ς, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης, οἱ Κρῆτες.

Cyrēnaei, ὄρυμ, ἀ. κάτοικοι τῆς Κυρήνης (πρωτευούσης τῆς Κυρηναϊκῆς ἐν τῇ Β. Ἀφρικῇ, πρὸς Δ. τῆς Αἰγύπτου), οἱ Κυρηναῖοι. Diāna ea, "Αρτεμις, θυγάτηρ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς. Ἐπιμάχτο ὡς θεὰ τῆς θύρας. Ταυτίζεται μὲ τὴν Ἀρτεμιν τῶν Ἑλλήνων.

Domitius (Cn. =Γναῖος), Δομίτιος, ὁ ωμ. ὑπατος (32 π. X.).

Drussilla, ae, ἴδ. Claudius ἀρ. 3.

Ennius (Q.=Quintus), Κόιντος Ἐννιος, ὁ δημιουργὸς τῆς ὁρμ. λογοτεχνίας. Ἐγεννήθη τὸ 239 π.Χ. ἐν τῇ πόλει Rudiae (νῦν Rugege) τῆς Καλαβρίας, ἔγραψε καὶ ἐπικὸν πόνημα ἐπιγραφόμενον Annales (=Χρονικά), ἐν τῷ ὅποιῳ ἐπραγματεύθη τὴν ιστορίαν τῶν Ρωμαίων ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Αἰνείου εἰς τὴν Ἰταλίαν μέχρι τῶν ἑαυτοῦ χρόνων.

Epiroticus, Ἡπειρωτικός, ἐπὶ τῆς Ἡπείρου κείμενος.

Eryx, ὕcis, ἀ. Ἐρύξ, πόλις καὶ ὄρος πρὸς τὸ δυτικὸν μέρος τῆς Σικελίας (νῦν [Μ o n t e] San Giuliano).

Etruria ae, θ. Ἐτρουρία (νῦν Toscana), χώρα ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Ἰταλίας.

Eumēnes, is, Εύμενης, βασιλεὺς τῆς Περγάμου (197-159 π.Χ.).

Fabius : 1) Quintus Fabius Maximus Verrucosus (ὁ ἐπικληθεὶς Cunctator=Μελλητής), ὑπατος τῷ 214 π. X., ὀνομαστὸς στρατηγὸς κατὰ τὸν δεύτερον Καρχηδονιακὸν πόλεμον Hn 5,1 καὶ ἔξης, C 1, 2. Πληθυντ. Fabii, ὄρυμ, ἀ. τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας τῶν Φαβίων A 18, 4. 2) Fabius Labeo, Φάβιος Λαβέων, ὁ ωμαῖος ὑπατος (τῷ 183 π. X.) Hn 13,1.

Falernus (ager), ὁ Φαλερνός οὔγρός, παρὰ τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Ἰταλίας ἐν τῇ Καμπανίᾳ, ὀνομαστὸς διὰ τὸν οἶνον.

Feretrius, Juppiter Feretrius, Ζεὺς ὁ Φερέτριος, Ζεὺς ὁ νικητής (κυρίως = ὁ θεὸς τῶν σκύλων, καὶ τῶν λαφύρων). Ὁ ναὸς τούτου ἰδρύθη ὑπὸ Ρωμύλου ἐπὶ τοῦ Καπιτωλίου.

Flaccus, ἴδ. Valerius.

Flamininus (Titus Quintius), Τίτος Κοῖντος Φλαμινῖος, ὁ ωμαῖος ὑπατος (τῷ 198 π.Χ.), νικητής τοῦ Φιλίππου, βασιλέως τῆς Μακεδονίας, παρὰ τὰς Κυνὸς κεφαλὰς (197 π. X.), ἐλευθερωτής τῶν Ἑλλήνων.

Flaminius (C.), Γάιος Φλαμίνιος, ὁ ωμαῖος ὑπατος (217 π. X.)

Fregellae, ārum, θ. Φρεγέλλαι (νῦν C e p r a n o), πόλις τῆς Ἰταλίας ἐν Λατίῳ ΝΑ τῆς Ρώμης.

Furīus (C), Γάιος Φούριος, ῥωμαῖος ὑπατος (196 π. X.).

Galba, ae (Servius Sulpicius), Σέρβιος Σολπίκιος Γάλβας, ῥωμαῖος praetor ἐν Ἰσπανίᾳ (151 π. X.).

Gallīa, ae θ. Γαλατία. Αὕτη ᾧτο διηρημένη εἰς δύο μέρη^α α) εἰς Gallia transalpina (τὴν σημερινὴν Γαλλίαν) Hn 3, 4. καὶ β) εἰς Gallia cisalpina (τὴν σημερινὴν βόρειον Ἰταλίαν).

Gortynii, ὅρυμ ἀ., Γορτύνιοι, οἱ κάτοικοι τῆς Γόρτυνος (ὄνομαστ.

Γόρτυν), πόλεως τῆς Κρήτης.

Gracchus (Tiberius Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Γράχχος (Γράχχος), ῥωμαῖος ὑπατος τῷ 215 καὶ 213 π. X. Ἐφονεύθη τῷ 212 π. X. πολεμῶν κατὰ τοῦ Ἀννίβα.

Graeetus, ἔλληνικός, ἔλλην Hn 13, 2. C 3, 2.

Grāius (προφ. Grajus) saltus, «Γραίγιαι Ἀλπεις» (ἐκ τοῦ Κελτικοῦ Kraig=φαιδὸς βράχος) Γραίγιαι Ἀλπεις. Τὸ σημεῖον τῆς διαβάσεως εἶναι ὁ αὐχὴν (ἡ ακεισώρεια) τοῦ μικροῦ Ἀγίου Βερνάρδου (ὑψ. 2188 μ.), κατ’ ἄλλους ὁ αὐχὴν τοῦ ὄρους Genèvre (ὑψ. 1860μ.). «Οτι ἐκλήθησαν οὕτω (τ. ἔ. Γράιαι Ἀλπεις ἐκ τοῦ graius=grae-eus) ἀπὸ τοῦ ἔλληνος Ἡρακλέους εἶναι μῆθος.

Hadrūmētrum, i, οὐ. Ἄδρυμητον, πόλις παράλιος τῆς ἐπαρχίας Ἀφρι-κῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν S u s a).

Hamilcar, āris, Ἀμίλκας, ὁ πατὴρ τοῦ Ἀννίβα καὶ στρατηγὸς († 229 π. X.) κατὰ τὸν α' Καρχηδ. πόλεμον. Ὁνομα πολλῶν ὄνομαστῶν Καρχηδονίων. (Ἡ λέξις εἶναι φοινικική καὶ δηλοῦ τὸν ὑπηρέτην ἢ τὸ δῶρον τοῦ Melqart Μελκάρτ, δηλαδὴ τοῦ Βήλου, πολιούχου θεοῦ τῆς Τύρου, οὗ ἡ λατρεία διεδόθη καὶ εἰς τὴν Καρχηδόνα). Ὁ Ἀμίλκας ἐπεκαλεῖτο Barag (Bar a k ἢ Bar c a =ἀστραπή, τὸ ἀστράπτον ξίφος).

Hannībal, ālis, Ἀννίβας (περ. 247—183 π. X.). Ὁνομα πολλῶν Καρχηδονίων στρατηγῶν. (Ἡ λέξις εἶναι Φοινικική καὶ δηλοῦ τὸ δῶρον τοῦ θεοῦ. Περὶ τοῦ baal (Βάαλ = Βῆλος) ἴδ. Iuppiter.

Hasdrūbal, ālis, Ἀσδρούβας: 1) γαμβρὸς ἐπὶ θυγατρὶ τοῦ Ἀμίλκα καὶ διάδοχος ἐν τῇ ἀρχῇ (229/228—221 π. X.) Hm 3, 2. Hn 3, 1.—2) νεώτερος ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα, φονευθεὶς (207 π. X.) παρὰ τὴν Σήνην Hn 3, 3. C 1, 2.

Helvīus (C.) Γάιος "Ελβιος, συνάδελφος του Κάτωνος ἐν τῇ ἀγορανομίᾳ (199 π. X.).

Hercūles, is, 'Ηρακλῆς, υἱὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Ἀλκυόνης, ὄνομαστὸς ἔθνικὸς ἥρως τῶν Ἑλλήνων. Hercules Grāius (=Graecus?) ἡ ἵστορία ἐνταῦθα τοῦ Ἡρακλέους εἶναι καθαρὸς μᾶθος.

Hippo, ūnis, ἀ. Ἰππὼν (βασιλικός), πόλις ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος (νῦν Βονα).

Hispania, ae, θηλ. Ἰσπανία (ἡ σημερινὴ Ἰσπανία μετὰ τῆς Πορτογαλίας). Πληθυντ. Hispaniae (C 3, 4) αἱ δύο Ἰσπανίαι. τ. ἔ. α) Hispania citerior (Tarracōnensis) νοτιοδυτικὴ Ἰσπανία, ἐκεῖθεν καὶ νοτιοδυτικῶς τοῦ ποταμοῦ Ἰβηρος (νῦν "Εβρου) καὶ β) Hispania ulterior (Lusitania καὶ Baetica) Βορειοανατολικὴ Ἰσπανία, ἐν τεῦθεν καὶ βορείως τοῦ Ἰβηρος.

Hortensius (Quintus Hortensius Hortālus), Κόιντος, 'Ορτή(ν)σιος "Ορταλος (114—50 π. X.), ἦτο πρὸ τῆς ἀκμῆς τοῦ Κικέρωνος ὁ μεγαλύτερος ὥρτωρ τῆς Ρώμης (ἀπὸ τοῦ 89—68 π. X.).

Italīa, ae, θηλ. Ἰταλία, Italicus, ιταλικός.

Iupp̄iter (καὶ Iūpiter), γεν. Iovis (πρόφ. Jovis), υἱὸς τοῦ Κρόνου καὶ τῆς Ρέας, ὁ μέγιστος καὶ ἴσχυρότατος θεὸς τῶν Ῥωμαίων (ταυτίζεται πρὸς τὸν Δία τῶν Ἑλλήνων) A 20, 3.—Ἐπίσης κεῖται ἀντὶ τοῦ Baal (= "Ηλιος) τοῦ μεγίστου θεοῦ τῶν Φοινίκων καὶ τῶν Καρχηδονίων Hn 2, 3. id. Feretrius.

Karthaginiensis, e καὶ Carthaginensis, Καρχηδόνιος Hn 6,2 (οὐσ.)
Hn 1, 1. Οὐσ. πληθυντ. οἱ Καρχηδόνιοι. Hm 1, 3. 2, 3. Hn 7, 1. ἔξ.

Karthāgo (καὶ Carthāgo), ḡinis θηλ. Καρχηδών. Ὄνομαστὴ καὶ ἐμπορικὴ πόλις τῆς βορείου παραλίας τῆς Ἀφρικῆς, ἀποικία τῆς Τύρου. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 888 π.Χ. (σήμερον σφίζονται ἐρείπια παρὰ τὴν M e r s a ἐν Τύνιδι), ἀντίκηλος τῆς Ρώμης, κατεστράφη τῷ 146 π.Χ. ὑπὸ τοῦ Ποπλίου Κορυνηλίου Σκιπίωνος τοῦ Ἀφρικανοῦ.

Labēo, id. Fabius. ἀρ. 2.

Lacedaemoniūs, Λακεδαιμόνιος, ἐκ Λακεδαιμονος (Σπάρτης).

Ligūres, um, ἀ., Λίγυες, Λιγυστῖνοι, λαός ἐπὶ τῆς ΒΔ ἀκτῆς τῆς Ἰταλίας πρὸς N τῶν Ἀπεννίνων παρὰ τὴν Γενόν (νῦν G e n o v a).

Longus (Tiberiūs Sempronius), Τιβέριος Σεμπρώνιος Λόγγος (ὕπατος τῷ 218 π. X. καὶ 194 π. X.).

Lucullus (Luciūs Licinīus), Λεύκιος Λικίνιος Λούκουλλος, ὁ ωμαῖος

Ὕπατος (74 π. Χ.) καὶ στρατηγὸς τὸν περισσότερον χρόνον ἐν τῷ Μιθριδατικῷ πολέμῳ (77—66 π. Χ.), γνωστὸς διὰ τὰ πλούτη καὶ τὴν ἀχαλίνωτον πολυτέλειαν Α 5,1.

Lusitāni, ὅρυμ, ἡ. οἱ κάτοικοι τῆς Λυσιτανίας (τῆς σημερινῆς Πορτογαλίας), οἱ Λυσιτανοί· ἵδ. Hispania.

Lutatius (L. Lutatius Catulus), Γάιος Λουτάτιος Κάτλος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 242 π. Χ.) Hm 1, 3.5.

Mago, ὅντις, Μάγων, ἀδελφὸς τοῦ Ἀννίβα.

Marcellus, Μάρκελλος (τὸ πλῆρες Marcus Claudius Marcellus), 1) ῥωμ. ὕπατος (τῷ 212 π. Χ.), περίφημος στρατηγὸς ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ, πορθητὴς τῶν Συρακουσῶν Hn 5,3. C 1,2.—2) ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 183 π. Χ.), Hn 13,4.—2) γαμβρὸς τοῦ Ὁκταβιανοῦ, ὕπατος (τῷ 50 π. Χ.). Ἀπέθανε ὀλίγον πρὸ τοῦ 40 π. Χ. — Πληρ. Marcelli, ὅρυμ, ἡ. ἡ γενεά, ἡ οἰκογένεια τῶν Μαρκέλλων Α 18, 4.

Marcius (C.), Γάιος Μάριος, ῥωμαῖος ὕπατος (τῷ 82 π. Χ.), υἱὸς τοῦ Γ. Μαρίου (γνωστοῦ ἀντιπάλου τοῦ Σύλλα [ἴδ. Sulla]), νικητοῦ τῶν Κίμβρων (101 π.Χ.) καὶ τῶν Τευτόνων (102 π.Χ.) A 1,4. 2, 2. 15, 3. Maximus, ἵδ. Fabius.

Minucius: 1) Quintus Minucius Thermus, Κόιντος Μινούκιος Θέρμος, ῥωμαῖος ὕπατος (193 π. Χ.) Hn 8, 1.—2) Marcus Minucius Rufus, ἵππαρχος ὑπὸ τὸν δικτάτωρα Φάβιον Μάξιμον ἐν τῷ δευτέρῳ Καρχηδονιακῷ πολέμῳ Hn 5,3.

Nero, ἵδ. Claudioς ἀρ. 2 καὶ 3.

Nōmentānus, Νωμεντανός, τοῦ Νωμέντου (νῦν Mēntana), πόλεως τῆς χώρας τῶν Σαβίνων ὀλίγον ΒΔ τῆς Ρώμης.—Nomen-tanum (praedium), κτῆμα ἐν τῇ περιοχῇ τῆς χώρας τῶν Σαβίνων.

Numīdae, ārum, ἡ. Νομάδες, λαὸς τῆς Β 'Αφρικῆς.

Octavius, ἵδ. Caesar 2.

Padus, i. ἡ. Πάδος, ποταμὸς τῆς Β 'Ιταλίας (νῦν Po), πηγάζων ἐκ τῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Pamphylūm mare, οὐ. Παμφυλία θάλασσα, τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Paulus, ἵδ. Aemilius.

Peducaeus (Sextus), Σέξτος Παδουκαῖος, παλαιὺς φίλος τοῦ Τίτου Πομπωνίου Ἀττικοῦ.

- Pergamēnus, Περγαμηνός, τῆς πόλεως Περγάμου (νῦν P e r g a m a) ἡ ὅποια ἐγένετο ἡ πρωτεύουσα τοῦ μετέπειτα Περγαμηνοῦ βασιλείου ἐν Μ. Ἀσίᾳ Hn 10, 2. 11, 5. Οὐσ. Pergamēni, δρυμ, ἀ. οἱ κάτοικοι τῆς Περγάμου, οἱ Περγαμηνοὶ Hn 11, 7.
- Perpenna, ae (Marcus), Μᾶρκος Περπέννας, ἐπιφανῆς ρωμαῖος ὑπάτος (τῷ 92 π. X.), τιμητὴς (τῷ 86 π. X.).
- Phidias, ae, Φειδίας τις (ἰδ. βίον Ἀττικοῦ 3, 2).
- Philippus, Φίλιππος ὁ Ε', βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ 221—179 π. X., πατήρ τοῦ Περσέως.
- Poenus, συνήθως κατὰ πληθ. Poeni, δρυμ, ἀ. Φοίνικες=Καρχηδόνιοι (ώς ἄποικοι ἐκ Φοινίκης) Hm 1, 2. 2, 3. Hn 1, 1. Poenus (= Hannibal) Hn 10, 1. Poenīcus, a, um Καρχηδονιακός.
- Pontus, Πόντος, ὁ Εὔξεινος Πόντος (νῦν Μαύρη Θάλασσα) μετὰ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν μεσημβρινῶν ἀκτῶν καὶ ἴδια τῆς Βιθυνίας, τοῦ βασιλείου τοῦ Προυσίου.
- Prus̄ia (καὶ Prus̄ias), ae, Προυσίας ὁ Α', βασιλεὺς τῆς Βιθυνίας, γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῇ Φιλίππου τοῦ Ε' (ἀποθανὼν δὲ λίγον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀννίβα).
- Ryrenaeus saltus, ἀ. τὰ Πυρηναῖα: σειρὰ δρέων μεταξὺ τῆς σημ. Γαλλίας καὶ Ἰσπανίας.
- Quirinālis collis, ἀ. ὁ Κυρινάλιος λόφος, ὁ βορειότατος τῶν ἐπτὰ λόφων τῆς Ῥώμης (νῦν M o n t e c a v a l l o). Ἐπὶ τούτου ἔκειτο ὁ ναὸς τοῦ Κυρίου (δηλαδὴ τοῦ μετὰ θάνατον ἀποθεωθέντος Ῥώμου).
- Rhodānus, i, ἀ. Ῥοδανός, (νῦν R h ô n e), ποταμὸς τῆς Γαλατίας (Γαλλίας) ἐκβάλλων εἰς τὴν Μεσόγειον.
- Rhod̄ii, δρυμ, ἀ. οἱ Ῥόδιοι. Οὗτοι ἥσσων σύμμαχοι τῶν Ῥώμων.
- Roma ae, θ. Ῥώμη, πρωτεύουσα τοῦ Λατίου καὶ ὁλοκλήρου τοῦ ρωμαϊκοῦ βασιλείου.
- Romānus, Ῥώμαιος· οὐσ. Romāni, δρυμ. ἀ. οἱ Ῥώμαιοι.
- Rom̄lus, Ῥώμιλος, πρῶτος ἰδρυτὴς καὶ βασιλεὺς τῆς Ῥώμης.
- rubrum mare, οὐ. ἡ Ἐρυθρὰ θάλασσα (νῦν Ἀραβικὸς καὶ Περσικὸς κόλπος).
- Sabīni δρυμ, ἀ. Σαβῖνοι, λαὸς τῆς Κεντρικῆς Ἰταλίας πρὸς Α τοῦ Λατίου. in Sabinis = ἐν τοῖς Σαβίνοις, τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων C 1, 1.
- Saguntum, i, οὐ. Σάγουντον, πόλις τῆς Ἰσπανίας βορείως τῆς Va-

lencia (νῦν ἐρεπια μόνον παρὰ τὴν Murviedro), κυριεύεται οὐπὸ τοῦ Ἀννίβα (τῷ 219 π. Χ.) Ην 3,2.

Sardinia, ae, θ. Σαρδά, Σαρδηνία, Σαρδινία, νῆσος πρὸς Δ τῆς Ἰταλίας. Sardiniensis, e, ἀφορῶν εἰς τὴν Σαρδηνίαν.

Scipio ὄντις: 1) P. Cornelius Scipio, Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων, ὑπατος (τῷ 218 π. Χ.) καὶ ἀντίπαλος τοῦ Ἀννίβα Ην 4,1.—2) P.

Cornelius Scipio Africānus maior (235 — 184 π. Χ.), υἱὸς τοῦ προηγουμένου, νικητὴς τοῦ Ἀννίβα παρὰ τὴν Ζάμαν (τῷ 202 π. Χ.) Ην 6, 1.3.—3) Scipio Cornelius, ὁ ὑπὸ τοῦ Γατού Μετέλλου Πίου νιοθετηθεὶς καὶ διὰ τοῦτο φερόμενος ὑπὸ τὸ ὄνομα Q. Caecilius Metellus Pius Scipio (ὑπατος τῷ 52 π. Χ.), πενθερὸς τοῦ Πομπήιου Α 18,4.

Sēna, ae, θ. Σήνη, μικρὰ παραθαλάσσιος πόλις τῆς Ὀμβρικῆς ἐπὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους (νῦν Sinigaglia) παρὰ τὸν ποταμὸν Μέταυρον.

Servilīus (τὸ πλῆρες Gn[aeus] Servilīus Gemīnus), Γναῖος Σερβίλιος Γέμινος, ρωμαῖος ὑπατος (τῷ 216 π. Χ.).

Siciliā, ae, θ. Σικελία.

Silēnus, Σιληνὸς ὁ Καλακτῖνος (=ἐκ τῆς Καλῆς ἀκτῆς τῆς Σικελίας)— ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα, συγγραφεὺς τῶν Σικελικῶν καὶ τῶν Ἰστορικῶν.

Sosīus, (C.), Γάιος Σόσιος, ρωμαῖος ὑπατος (τῷ 32 π. Χ.).

Sosylus, Σωσύλος (καὶ Σώσιλος) ὁ Ἰλιος ἢ κατ' ἄλλους ἐκ τῆς Λακεδαίμονος (Σπάρτης), ἔλλην ἴστορικός, ἀκόλουθος τοῦ Ἀννίβα.

Sulla, ae, (C. Cornelius), Γάιος Κορνήλιος Σύλλας, ὁ γνωστὸς ρωμαῖος δικτάτωρ (τῷ 82 π. Χ.), ἐχθρὸς τοῦ Γ. Μαρίου. Sullānus ὁ τῷ Σύλλᾳ ἀνήκων, τοῦ Σύλλα.

Sulpiciōs: 1) P. Sulpicius Galba, Πόπλιος Σολπίκιος Γαλβας, ρωμαῖος ὑπατος (τῷ 200 π.Χ.) Ην 7,1.—2) P. Sulpicius Rufus, δῆμαρχος (τῷ 88 π.Χ.) προσγραφεὶς καὶ φονευθεὶς ὑπὸ τοῦ Σύλλα. Ὁ ἀδελφὸς τούτου Servius Sulpicius Rufus, ἦτο ὄνομαστὸς ἥρτωρ καὶ νομομαθῆς, σύζυγος τῆς Ἀνικίας, διατελέσας ὑπατος τῷ 51 π.Χ. Α 2, 1. 2.—3) Sulpicius Blitho, Σολπίκιος Βλίθων, ρωμαῖος χρονογράφος Ην 13, 1.

Syria. ae, θ. Συρία, χώρα τῆς Ἀσίας μεταξὺ τοῦ Εὐφράτου καὶ τῆς Μεσογείου.

- Tamphiliānus, ὁ ἀνήκων τῷ Ταμφίλῳ. Tamphiliāna (domus), θ. οἰκία φέρουσα τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου ἴδιοκτήτου αὐτῆς Ταμφίλου, ὅστις ἀνῆκεν εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν ὄμωνύμων ὑπάτων.
- Tamphīlus, Τάμφιλος, Cn. Baebius καὶ M. Baebius (ρώμαῖοι ὑπατοὶ τῷ 182 καὶ 181 π. Χ.) Hn 13, 1.
- Terentīus (τὸ πλῆρες C. Terentius Varro), Γάιος Τερέντιος Οὐάρρων (Βάρρων), ρώμαῖος ὑπατος τῷ 216 π. Χ.
- Thermopylae, ἄρυνθος, θ. Θερμοπύλαι. Hn 8, 3.
- Tibēris, is (αἱτ. Tiberim, ἀφαιρ. Tiberi) ἡ. Τίβερις (νῦν Tevere). ποταμὸς πηγάζων ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ διερχόμενος διὰ τῆς Ρώμης.
- Torquātus : 1) Manlīus Torquatus, Λεύκιος Μάνλιος Τορκουάτος, ὄνομαστὸς ρώμ. ἥρτωρ, ὑπατος (τῷ 65 π.Χ.) A 1, 4. 4, 5.—2) Aulus Manlius Torquatus Αὐλος Μάνλιος Τορκουάτος, ἀδελφὸς τοῦ προηγούμενου, φίλος τοῦ Κικέρωνος καὶ τοῦ Ἀττικοῦ A 15, 13.
- Trasumēnnus, i, ἡ. (κατὰ παράλειψιν τῆς λέξεως lacus ἀρσ.=λίμνη), Τρασιμέν(ν)η, λίμνη τῆς Ἐτρουσίας (νῦν I a g o d i P e r u g i a).
- Trebīa, ae, ἡ. Τρεβίας (νῦν T r e b b i a), παραπόταμος τοῦ Πάδου διαρρέων τὴν Πλακεντίαν (νῦν P i a c e n z a).
- Tullīus, Τύλλιος: ἵδ. Cicero.
- Tuscēnum, i, οὐ. Τοῦσκλον (νῦν F r a s c a t i), πόλις τοῦ Λατίου, 14 χιλ. μ. μακρὰν τῆς Ρώμης.
- Utīca, ae, θ. Ὑτίκη (Οὐτίκη), πόλις τῆς B. Ἀφρικῆς ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Καρχηδόνος, ἀποικία τῶν Τυρίων.
- Valerīus (C. Valerius Flaccus), Γάιος Οὐαλέριος (Βαλέριος) Φλάκκος, συνάδελφος τοῦ Κάτωνος καὶ ἐν τῇ ὑπατείᾳ (τῷ ἔτει 195 π.Χ.) καὶ ἐν τῇ τιμητείᾳ (τῷ 184 π. Χ.). C. 1, 1. 2, 1.
- Venusīa, ae, θ. Οὐενουσία (Βενουσία, νῦν Venosa), πόλις τῆς N. Ἰταλίας ('Απουλίας), πατρὶς τοῦ ρώμαίου ποιητοῦ Όρατίου.
- Vettōnes, um, ἡ. οἱ Οὐέττωνες (Βέττωνες), λαὸς τῆς Λυσιτανίας κατοικῶν τὴν ΒΔ Ἰσπανίαν (τὴν νῦν Πορτογαλίαν).
- Vipsanīus, ἵδ. Agrippa.
- Volso (γεν. Volsōnis, Cn. Manlius Volso (ἢ Vulso), Γναῖος Μάνλιος Οὐόλσων (Βόλσων), ρώμαῖος ὑπατος (τῷ 189 π.Χ.) νικητὴς τῶν Γαλατῶν τῆς M. Ἀσίας. Hn. 13, 2.
- Zama, ae, Ζάμα, ἰσχυρὰ πόλις τῆς Νομιδίας πρὸς τὰ ΝΔ τῆς Καρχηδόνος. Hn 6, 3.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟΝ*

Α

ἀ ἡ ἄλ (abs παρὰ τῷ Νέπωτι μόνον ἐν συνθέσει, π.χ. abstineo ἐκ τῆς προθ. abs καὶ teneo), πρόθεσίς μετ. ἀφαιρ. 1) τοπικῶς: ἀπό, ἐκ, Hm 2, 4. Hn 2, 1. 2,2. 6,3. 7, 7. A 20, 1. Μετὰ τῆς ἐννοίας τῆς ἀμύνης ἀπό τινος (ἥμετς λέγομεν: ἐναντίον τινός) Hn 9, 4. 10, 5. 2) χρονικῶς: ἀπό, ἐκ. C 2,4. 3,3. A 5, 3. 16, 3. 18,3 (a stirpe). 3) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους: ἀπό, ἐκ A 1, 1. 18,3 (a quodque ortus=et a quod ortus). 4) πρὸς δήλωσιν ἐκπορεύσεως ἐνεργείας: a patriā, a maioriibus, a patre accipio παρὰ τῆς πατρίδος, παρὰ τῶν προγόνων, παρὰ τοῦ πατρὸς παραλαμβάνω Hm 1,5. A 1,1. 14,2. 5) πρὸς δήλωσιν τοῦ ποιητικοῦ αἰτίου: = ὑπό, παρὰ (+γεν.) Hn 2,2.

C 2,4 κ.ά. A 13, 2. 19, 1. 20, 4. ab-aliēno, 1. (ἀποξενῶ). 2) ἀφίστημι, ἀποσπῶ ἐγείρων εἰς ἀποστασίαν, καθιστῶ ἐχθρόν. Hm 2,2. oppida abalienāta πόλεις ἐπαναστᾶσαι, ἀποκυρτήσασαι Hm 2,4. ab-est, id. absum. ab-horrēo, ὑἱ,—, 2. (ἀποστρέφομαι). 2) δὲν συμφωνῶ, εὐρίσκομαι εἰς ἀσυμφωνίαν (ἀντίφασιν), διαφέρω. ab-īcio (πρόφερε ab-jicio ἐκτῆς ab καὶ iācio), iēci, iectum, 3. (ἀπορρίπτω). 2) ἀπορρίπτω, (ρίπτω τι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ὡς πρᾶγμα εὔτελος ἀξίας [παραπετῶ]). abs-tīnēo (abs καὶ tēnēo), tinui—, 2. ἀπέχω. me cibo (ἀφαιρ.). ἀπέχομαι τῆς τροφῆς, ἐγκρατεύομαι, νηστεύω. ab-sens, id. absum. ab-sum, afui, abesse εἴμαι ἀπών, ἀποδημῶ, ἀπουσιάζω, A20,1. ἀπέ-

* Τὰ οὐσιαστικά, ὅν δὲν σημειοῦται τὸ γένος, εἴναι θηλυκά. Τῶν εἰς -us -a, utt ἐπιθέτων ἐσημειώθη μόνον ὁ τύπος τοῦ ἀρσενικοῦ.—Οἱ ἀναγραφόμενοι μεθ' ἔκαστον ἥημα ἀριθμοὶ δηλοῦσι τὰς συζυγίας. —Οἱ ἀρχικοὶ χρόνοι πολλῶν συνθέτων ἥημάτων ἐσημειώθησαν ἐν τοῖς ἀπλοῖς.—Τῶν ἥημ. τῆς 1ης συζυγίας ἐσημειώθη μόνον ὁ ἐνεστῶς τῆς ὅριστ.—Ἐκάστης λέξεως ἢ πρώτη σημασία ἐτέθη ἐντὸς παρενθέσεως, ἐκτὸς ἀν ἡ λέξις ἀπαντᾷ ἐν τῷ κειμένῳ μετὰ τῆς σημασίας ταύτης. Τὰ μακρὰ καὶ βραχέα φωνήεντα δὲν ἐσημειώθησαν πανταχοῦ, ἀλλὰ μόνον ἔνθα ἐθεωρήθη ἀναγκαῖον ἡ χάριν τοῦ ὅρθου τονισμοῦ.

Hm=Hamilcar, Hn=Hannibal, C=Catō, A=Atticus.

χω, εῖμαι μακρὸν Hn 6,2. absens ἀπὸν Hn 2,1. 8,2. A 3,2.20,4.—2) ἀπὸν (ἄνευ συνδρομῆς, συμπράξεως) Hn 5,3.

ac (οὐδέποτε πρὸ φων. καὶ τοῦ h) ἢ atque (πρὸ φων. καὶ σπανίως πρὸ συμφ.) καί, καὶ δή. multo aliter ac πολὺ ἄλλως ἢ. alia atque antea ἄλλα (διαφορετικά) ἢ πρότερον (ἄλλα καὶ πρότερον).

ac-cēdo, 3. προσέρχομαι. ad hastam publicam προσέρχομαι εἰς δημοσίαν πρᾶσιν (εἰς δημοπρασίαν), ἀγοράζω δημόπρατα, λαμβάνω μέρος εἰς δημοπρασίαν (ἰδ. hasta). 2) Africam (ad=Africam) προσορμίζομαι εἰς τὴν Ἀφρικὴν Hn 8, 1. 3) παρουσιάζομαι, ἐμφανίζομαι A 21, 4.

ac-celēro, 1. ἐπιτυγχάνω, ἐπιτεύδω.

accēpi, iδ. accipio.

acceptus, εὐπρόσδεκτος.

accessiō, ὅnis, (ἐπ)αύξησις.

ac-cīdo (ad καὶ cādo), accīdit,—, 3. (προσπίπτω). 2) accidit συμβαίνει νά... Hn 12, 1.

ac-cīp̄io (ad καὶ cāp̄io), accēpi, acceptum, 3. (παρα)λαμβάνω, δέχομαι. 2) λαμβάνω, εἰσπράττω A 2,4. 3) λέγω ναί, συγκατανεύω, παραδέχομαι Hn 2,4. 4) ἀντιλαμβάνομαι, (κατα)νοῶ, μανθάνω A 1,3. 5) dignitatem παραλαμβάνω τὸ ἀξίωμα. 6) κληρονομῶ A 14, 2.

ac-cresco, 3. ἐπαυξάνω, -νομαι.

accurāte, ἐπίρρο. ἐκριθῶς, ἐπιμελῶς, λεπτομερῶς.

ac-cūso, 1. γράφομαι, μηνύω τινὰ (ώς ἔνοχον δημοσίου ἀδικήματος). in iudicio publico ἐν δημοσίᾳ δίκη. iδ. suus.

aciēs, ēi (τάξις μάχης), παράταξις, μάχη Hn 6,4. 2) ναυτικὴ παράταξις Hn 11,1. 3) in acie «κατὰ στόμα», κατὰ μέτωπον Hn 5,4. acquiēvi, iδ. acquiesco.

ac-quiesco, ēvi, ētum, 3. (ἀναπαύομαι), 2) (κατ' εὐφημισμὸν) ἀποθνήσκω, «ἀναπαύομαι».

acr̄iter, ἐπίρρο. (δέξιως). 2) δραστηρίως, ἐντόνως. Συγκρ. ἐπίρρο.

acr̄ius, ὑπερθ. ἐπίρρο. accerr̄ime (acer, acris, acre δριμὺς, δέξις).

acroāma, ἄτις, οὐ (πληθ. ἄτα, δοτ. ἀφαιρ. ἄτις), ἀκρόαμα [ἐκ τοῦ ἀκροᾶσθαι] = πᾶν τὸ μετὰ τέρψεως ἀκουόμενον (εἴτε τοῦτο ἀναγνώσκεται, εἴτε ἀπαγγέλεται, εἴτε κρούεται καὶ ἄρεται), ώς π. χ. ἀνάγνωσμα, σκηνικὴ παράστασις, ἀπαγγελία, μέλος, ἄσμα. 2) ἀντὶ τοῦ προσώπου, ὅπερ ἀναγνώσκει (διηγεῖται ἡδέως, ἀπαγγέλει κλπ. [μάλιστα ἐν τοῖς δείπνοις]), δ ἀναγνώσκων, δ ἀπαγγέλλων, δ μουσικός, δ ἀοιδός.

actor, ὄρις, ἀ. (πράκτωρ). 2) ὁ ἐκτελῶν τὸ ἀποφασισθέν, ἐκτελεστής, ὁ ἔργῳ ὑποστηρικτής iδ. auctor.

ad, πρόθ. μετ' αἰτ. πρός, εἰς Hn 2,1. 2,4. liber ad Rhodios (ἐνν.

s c r i p t u s γεγραμμένον) βιβλίον ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς Ροδί-
ους, ἀφιερωμένον τοῖς Ροδίοις
A 22,4.—2) χρονικῶς· μέχρι A
5,1. 18,3. usque ad μέχρι Hn
2,3. 7,1. C 2,4.—3) πρὸς δήλω-
σιν σκοποῦ A 17,3

addīdi, id. ad-do.

ad-do, addīdi (ἐκ τοῦ addedi),
addītum (ἐκ τοῦ ad—dātum), 3.
προστίθημι, προσθέτω.

ad-dūco, 3. ad aram προσάγω, ὁδη-
γῶ εἰς τὸν βωμόν. in suspicio-
nem καθίστημι τινα εἰς ὑποψίαν,
καθιστῶ τινα ὑποπτὸν.

ad-ēo, adīi, adītum, adīre, προσ-
έρχομαι.

adēo, ἐπίρρ. εἰς τοσοῦτον, εἰς τοῦ-
το. 2) οὕτω, (τόσον)

ad-h̄beo (ἐκ τοῦ ad-h̄beo), b̄ii,
b̄itum, 2. (προσέχω). curam χρῶ-
μαι θεραπείᾳ [κάνω κονδρα].

adhuc, ἐπίρρ. μέχρι τοῦ νῦν.

adīi, idē ῥῆμα ad-ēo.

ad-iungo, nxi, nctum, 3. προστί-
θημι, συνάπτω.

adiunxi, id. adiungo.

ad-ministro, 1. διοικῶ.

admirandum, i, oū. τὸ θαυμάσιον
(τὸ ἀξιοθαύμαστον, τὸ ἀξιοση-
μένων).

admōdum, (ἐκ τοῦ ad mōdum=
μέχρι τοῦ ἀπαιτουμένου μέτρου)
πάνυ, μάλα, λίσαν.

admonītus, ūs, ἀ. (admōnēo πα-
ραινῶ) παραινέσις. admonitū

(μετὰ γενικῆς) τῇ παραινέσι (τι-
νός).

ad-opto, 1. υἱοθετῶ.

ad-orīor, adortus sum, adorīri, 4.
ἀποθ. προσβάλλω.

ad-sum, affīi (ad-fui), adesse,
παραχίγνομαι, παρευρίσκομαι.

adulescens, ntis, ἀ. (κυρίως μηχ.
ἐνεστ. τοῦ ῥ. adolesco αὐξάνομαι),
ὁ νέος ἀνήρ (ἀπὸ 17-42 ἔτῶν) Hm
3,2. A 16,1.—2) ἐπιθετικῶς· νέος
ἐν νεανικῇ ἡλικίᾳ A 2,2.

adulescentīa, ae, παιδικὴ ἡλικία.

adulescentūlus, i, ἀ. μεῖραξ, νεα-
νίας, (νέος ἀνήρ) A 2,1. 2,4 (ἔν-
θα πρόκειται περὶ νέου ἔχοντος
ἡλικίαν 23 περίπου ἔτῶν). 2)
ἐπίθ. admodum adolescentūlus
πολὺ νεαρὸς Hm 1,1.

adventus, ūs, ἀ. ἀφιξις.

adversarīus (ἐπίθ. ἀντίπαλος). 2)
οὐσ. ἀ. ὁ πολέμιος, ὁ ἐχθρός.

adversus, πρόθ. (κυρίως τὸ adver-
sus εἶναι μετοχὴ=ἐστραμμένος
πρός τι), ἀπέναντι, ἀντικρύ. 2) το-
πικῶς ἐχθρικῶς καὶ μεταφορικῶς·
ἐναντίον, παρὰ+αἵτ.

aedēs (ἀρχαιότ. τύπος aedis), is
ναός.

aedificāram=aedificavēram.

aedificātor, ūris, ἀ. (ὁ οἰκοδόμος)
2) ὁ φιλοικοδόμος, ὁ ἀγαπῶν νὰ
οἰκοδομῇ ὠραίας καὶ μεγαλοπρε-
πεῖς κατοικίας.

aedificiūm, ūi, oū. οἰκοδόμημα
Hn 12,3.

- aedifīco, 1. οἰκοδομῶ, κατα-
σκευάζω.
- aedīlis, is ἀ. ὁ ἀγορανόμοις. ae-
dilis plebēi (plebei εἶναι γεν.
[=plebis] ἐξ ὀνομαστικῆς ple-
bes) ὁ δημοτικὸς ἢ ταπεινότερος
ἀγορανόμος.
- aedis, ἴδ. aedes.
- aemulat̄io, ὅnis, ἀνταγωνισμός,
ἀμιλλα (εὐγενής), ἀντίθ. obtrec-
tatio.
- āēnēus (ἐκ τοῦ aes, aeris οὐ. χαλ-
κός), χαλκοῦς.
- aequālis, e, (όμηλιξ). 2) οὔσ. ἀ.
ὁ ὁμηλιξ.
- aequē, ἐπίρρ. ἐπίσης, ώσαύτως.
- aequus, ὁμαλός, ἵσος. 2) ἀπαθής,
ἀτάραχος A 1, 3. 3) condicio
παραδεκτός, δίκαιος (λογικός, συμ-
φέρων) δρός (ἐπὶ τόκου).
- aerar̄um, ᾧ, οὐ. ταμεῖον, ταμεῖον
(τοῦ κράτους).
- aes, aeris, οὐ. χαλκός. 2) χρῆμα
aes alienum τὸ γρέος (κατὰ λέξιν
=χρῆμα ξένον).
- aest̄mo, 1. (τιμᾶ). 2. magni aest̄mo
μεγάλως ἐκτιμῶ. minoris
aestimo ὀλιγώτερον ἐκτιμῶ.
- aetas, ātis (αιών). 2) ἡλικία, ἔτος,
βίος. puerilis aetas παιδικὴ ἡλι-
κία. extrēma aetas ἐσχάτη ἡλικία,
βαθὺ γῆρας. haec aetas οὗτος ὁ
γρόνος, ὁ παρὸν γρόνος Hm 2,5.
- affēci, ἴδ. affic̄io.
- affecto, 1. (ἐπιχειρῶ). 2) ἐπιδιώκω
- af-fēro (ad-fero), attūli, allātum,
- afferre, 3. (προσφέρω). 2) testi-
monium δίδω, (ἀνα)φέρω ἀπό-
δειξιν (τεκμήριον).
- af-fīc̄io (ad καὶ fācio), fēci, feci-
tum, 3. οὕτω διατίθημι τινα 2)
aliquem poenā τιμωρῶ τινα. af-
ficiar morbo (ἀφαιρ.). περιπίπτω
νόσῳ, νοσῶ. afficiar morbo occi-
lorum περιπίπτω νόσῳ τῶν ὀφθαλ-
μῶν, περιπίπτω ὀφθαλμίᾳ.
- affīctas, ātis, κηδεστία, συγγένεια
ἐκ γάμου.
- affūit, ἴδ. adsum.
- afluentia, ae, καὶ affluentia (ἀ-
φονία). 2) περίσσεια μετὰ πολυ-
λείας, περιττή πολυτέλεια.
- afluentius, συγκρ. (τοῦ ἐπιρρήμα-
τος affluenter ἀφθόνως), πολυτε-
λέστερον (μὲ περισσότερο λοῦσσο).
- ager, agri, ἀ. ἀγρός, χώρα.
- agīto, 1. (ἐλαύνω) 2) mente ἐν τῷ
νῷ κινῶ, κατὰ νοῦν ἔχω, διανοοῦμαι.
- āgo, ēgi, actum. 3. (ἄγω). 2. ἐπιτε-
λῶ, κατορθῶ, Hn 10, 1.3) πράττω
A 20, 1. 20,4. meam rem διεξά-
γω ὑπόθεσίν μου. bellum πόλε-
μον, (τὰ τοῦ πολέμου) διενεργῶ
(ἐπὶ στρατηγοῦ), πολεμῶ. gratias
χάριτας ὅμοιογῶ, εὐχαριστῶ.
- ad vitam agendum πρὸς τὸ δια-
γαγεῖν τὸν βίον, πρὸς τὸ πρακτικὸν
μέρος τοῦ βίου. 4) existimatio
agitur ἡ ὑπόληψις διακυβεύεται
(παιζεται) A 15,2.
- agricōla, ae. ἀ. (ἀγρονόμος, γεω-
πόνος), γεωργός.

alías, ἐπίρρο. ἄλλοτε.

aliēnus, ἀλλότριος, ξένος.

alīquis, alīqua, alīquod, ἀντων.
ἀρ. ὡς ἐπίθετ. τις, τι A 2, 3.14,1.

18,4. Συγκεκομμένος τύπος quis,
qua, quod A 3,2. 3,3. 2) ἀντων.
ἀρ. τεθειμένη ὡς οὐσ. aliquis,
aliquid τις, τι Hn 11, 2. A 20,2.
Συγκεκομμένος τύπος, quis, quid
Hn 2,6. 9,2.

alīquot, ἄκλ. πληθυντ. τινές, τινά.
alīter ἐπίρρο. ἄλλως. aliter ac

ἄλλως ἢ.

alīus, alīa, alīud (γεν. alīus, δοτ.
alīi) ἄλλος, διάφορος. alīi—alīi οἱ
μέν—οἱ δέ.

alo, alīi, altum, 3. (τρέφω). 2)
morbūm τρέφω, παρατείνω, ὑπο-
θάλπω τὴν νόσον.

alter, altēra, altērum, (ὁ ἔτερος).
2) ὁ δεύτερος.

alterūter, ὕτρα, ὕtrum ὁ ἔτερος.
alterūtra pars τὸ ἐν ἢ τὸ ἄλλο
κόμμα (μερίς).

amātor, ūris, ἀ. (ἔραστής). 2) φί-
λος, θαυμαστής, λάτρις, ἔραστής.
ambītus, ūs ἀ. (ἐκλογικὴ περιο-
δεία). 2) παράνομος σπουδαργία.
(ἐκλογικαὶ παραβάσεις).

amīcē, ἐπίρρο. φιλικῶς.

amicitīa, ae, φιλία.

amīcēus, ἐπίθ. φίλος.

amisissem, id. amitto.

a-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀπόλ-
λυμι [χάνω]. ἀποβέλλω.

āmo, 1. ἀγαπῶ.

amoenītas, tātis, (χάρις). 2) τερ-
πνότης (εὔμορφιά).

amphōra, ae, ἀμφορεύς, (εἶδος ὑ-
δρίκαις μετὰ στενοῦ λαμποῦ καὶ δύο
λαβῶν ἢ ὠτίων).

amplitūdo, ūnis, (εὔρυτης). 2)
λαμπρότης, σπουδαιότης.

amplīus, ἐπίρρο. πλέον (θετ. amplē
ἀφθόνως). amplius centum mi-
lia ἀντὶ amplius q u a m centum
milia πλέον ἢ ἑκατὸν χιλιάδες.
non amplius novem annos οὐχὶ
πλέον ἢ ἐννέα ἔτη.

amplus, (ἀφθόνος). 2) μέγας κατὰ
τὴν ἐσωτερικὴν δύνην ἢ ἀξίαν, μέ-
γαλοπρεπής.

ān, μόρ. ἢ (εἰσάγει τὸ β' μέρος
πλαγίας ἔρωτήσεως).

anagnostes, ae, (αἰτ. ἐν. anagnos-
tem καὶ anagnosten), ἀ. ἀναγνώ-
στης. Πληθ. -ae. Οἱ ἀναγνῶσται
ἥσαν πεπαιδευμένοι δοῦλοι, "Ελ-
ληγες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. 'Ανεγί-
νωσκον ἐν ὅρᾳ ἀναπαύσεως τῶν
'Ρωμαίων ἢ διαρκοῦντος τοῦ δεί-
πνου. 'Η ἀντίστοιχος λατ. λέξις
εἶναι lector (=ἀναγνώστης).

angustiae, ārum, πληθ. (τὰ στενά)
angustiae locorum τὰ στενά, τὸ
στενὸν πέρασμα, ἢ στενοχωρία,
τὸ στενόπορον, ἢ κλεισώρεια.

anīma ae, (πνεῦμα, ἀναπνοή).
2) ψυχή, ζωή.

animadverto (animum adverto),
verti, versum, 3. (προσέχω τὸν
νοῦν). 2) (ἐπὶ τῶν τιμητῶν) in ali-

quem ἐπιτιμῶ τινι, τιμωρῶ.
 anīmus, i. ἀ. (ψυχή). 2) νοῦς, φρό-
 νημα, διάθεσις. animo aequo
 πρώτως (ἀνευ ἀντιδράσεως). animo
 fidenti atque infesto φρονή-
 ματι θαρροῦντι καὶ ἔχθρικῷ (μετ'
 αὐτοπεποιθήσεως καὶ μίσους). a-
 nimo... ventre πνευματικῶς... διὰ
 σωματικῶν ἀπολαύσεων· ἵδ. bello.
 annālis, is ἀ. (ἐνν. liber καὶ συ-
 νηθέστ. κατὰ πληθ.). βίβλος χρο-
 νική, τὰ χρονικά, ἡ ἴστορία.
 annicūlus, éνδος ἔτους.
 an-nuo (ad-nuo), nūi,—, 3. (κα-
 τανεύω), ὑπισχγοῦμαι, συγκατα-
 νεύω.
 annus, i. ἀ. ἔτος. multis annis
 ἀπὸ πολλῶν ἔτῶν Hm 2,5. anno
 quarto (nono) postquam τρία
 (ἢ καὶ τέλος) ἔτη ἀφοῦ...Hn 8, 1.
 Hm 4,2.
 annūsus, ἐνιαύσιος, ἐπὶ (ἢ δι') ἐν
 ἔτος.
 ante, I. πρόθ. μετ' αἰτ., πρὸ A 3,3.
 2) χρον. Hn 1, 2. A 20,1. ante
 eum πρὸ αὐτοῦ (πρὸ τῆς ἐποχῆς
 του) Hn 3,4.—II. ἐπίρρο. χρονι-
 κόν· πρότερον A 19, 2,3.
 antēā (ante eā), ἐπίρρο. πρότερον.
 ante-cēdo, 3. (προβαίνω). 2) προ-
 ἔχω, ὑπερέχω (εἴμαι ἀνώτερος).
 antiquītas, ἄτις, ἀρχαιότης, ἀρ-
 χαῖοι χρόνοι A 3,3. 2) πᾶν τὸ
 ἀφορῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν ἴστορίαν,
 (ἴστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων),
 ἀρχαιολογία A 18, 1. 20, 2.

antiquītus, ἐπίρρο. ἀρχαιόθεν.
 ap-pārēo, υἱ, γίτυ, 2. ἀναφαίνο-
 μαι, ἐμφανίζομαι Hn 12,4. φανε-
 ρός καθίσταμαι, εἰς φῶς ἔρχομαι
 A 16, 4.
 ap-pārō(ad-pārō), 1. παρασκευάζω.
 appellasse=appellavisse.
 appello, 1. καλῶ, δύνομάζω.
 ap-prīme (ad-primus), ἐπίρρο. μετ'
 ἐπίθ. θετικοῦ βαθμοῦ, ἐν πρώ-
 τοις, πρώτιστα (ὅλως ἰδιαιτέρως).
 aptus, ἀρμόδιος, ἐπιτήδειος.
 apud, πρόθ. μετ' αἰτ., παρά τινα,
 παρά τι. 2) παρά τινι Hn 10,1.—
 apud exercitum ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ
 στρατοῦ Hn 7,3.
 ara, ae, θ. βωμός.
 arbitriūm, υἱ, οὐ. (διαιτησία). 2)
 κρίσις, γνώμη Hn 1,3. 3) βού-
 λησις, αὐθαίρεσία (ἀπειρότερος
 ἴσχυς) Hn 12,5.
 arbītror, 1. ἀποθ. (ώτακουστῶ).
 2) θεωρῶ ὡς ἀληθές, πιστεύω,
 φρονῶ A 15,1.
 arcessi, παθ. ἀπρμφ. ἵδ. arcesso.
 arcesso, īvi, ītum, 3. μεταπέμπο-
 μαι (στέλλω καὶ προσκαλῶ).
 argentum, i, οὐ. (ἀργυρος). 2) νο-
 μίσματα ἀργυρᾶ, ἀργύριον.
 arma, ὅργα, οὐ. πληθ. (ὅπλα). 2)
 ὅπλα, πόλεμος.
 armo, 1. (ὅπλιζω). 2) παρέχω ἔν-
 οπλον δύναμιν Hn 10,1.—2) ὡς
 οὖσ. armāti, ὅργα, ἀ. οἱ ἔνοπλοι.
 ar-rīp̄io(ad-rāp̄io), ripūi, reptum,
 3. (ἀναρπάζω). 2) aliquid μετὰ

ζήλου ἐπιλαμβάνομαι, ἀφοσιοῦμαι εἰς τι.

arripūi, iδ. arripiο.

artīflex, artificis, ἀ. (ό μετερχόμενος τέχνην τινά), τεχνίτης.

a-scendo (ad καὶ scando), ndi, nsum, 3. (ἀναβαίνω). 2) ἐπιβαίνω.

ascitus, iδ. ascisco.

a-scisco (ad-scisco) īvi, ītum, 3. (δέχομαι). 1) civitatem δέχομαι (ἄλλην) πολιτείαν (τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου ἐν ἄλλῃ πόλει).

asperītas, ātis, (τραχύτης). 2) τραχύτης δυστροπία.

assēcla, ae, ἀ. (ἀντὶ assec[ū]la ἐκ τοῦ assēquor), δ ἀκολουθῶν τινα, δ ὑπὸ τὰς διαταγάς τινος ὥν (ώς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λέγεται περὶ τοῦ ἀκολούθου τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ 'Ρωμαίου στρατηγοῦ).

assidūus, συνεχής.

at, σύνδ. ἀλλά, δέ.

atque, iδ. ac.

at-tingo (ad-tango), tīgi, tactum, 3. (ἐφάπτομαι). 2) ἀπτομαι, ἀσχολοῦμαι (ἐρασιτεγνικῶς) περὶ τι. auctor, ūris, ἀ. (ό αἴτιος [ἐπὶ καλοῦ]), δ συμβουλῆς ὑποστηρικτής, δ σύμβουλος: iδ. actor.

áudeo, áusus sum, 2. (ήμιαποθετικὸν) τολμῶ. negare ausus non sum δὲν τολμῶ νὰ εἴπω (τὸ) ὅχι. áudio, īvi, ītum, 4. ἀκούω. 2) ἔξ ἀκοῆς ἡ ἐκ φήμης γιγνώσκω A 13,7. áugēo, áuxi, áuctum, 2. αὔξω, αὔξων. augeo officium αὔξανω τὴν

ἐξυπηρετικότητα, τὴν καλωσύνην. áurēus, χρυσοῦς.

áurum, i, οὐ. (χρυσός). 2) χρυσᾶ νομίσματα, χρυσίον.

áusus, iδ. audeo.

aut, σύνδ. ἢ.

autem, σύνδ. δέ.

auxilīum, ūi, οὐ. (ἐπικουρία). 2) πληθυντικός: auxilia, ūrum, οὐ.

βοήθεια, ἐπικουρικὰ στρατεύματα Hm 2,3.

avaritīa, ae, φιλαργυρία.

avuncūlus, i, ἀ. θεῖος (πρὸς μητρός), μητράδελφος (ἀδελφὸς τῆς μητρός).

B

bellicōsus, πολεμικός.

bello, 1. πολεμῶ. animo bellare μετὰ σπουδῆς καὶ ζήλου, μετ' ἐνεργείας τοῦ πνεύματος πολεμῶ.

bellum, i. οὐ. πόλεμος.

bēnē, ἐπίρρ. (καλῶς). 2) εὔμαρῶς, μετ' ἀνέσεως (κόμμιδα).

beneficīum, ūi, οὐ. (εὐεργεσία).

2) τιμή, γέρας, τιμητικὴ διάκρισις.

benivolentīa, ae, εὔνοια, εὔμενεια. usus benivolentiaque, αἱ καλαὶ φιλικαὶ σχέσεις, ἡ ἐκ τῆς φιλίας εὔνοια.

bidūum, i, οὐ. (χρόνος δύο ἡμέρῶν bis καὶ dies). 2) αἰτ. biduum ἐπὶ δύο ἡμέρας. Ἀφαιρ. biduo μετὰ δύο ἡμέρας ἡ ἐντὸς δύο ἡμέρῶν.

bini, ae, a, (ἀριθμ. διανεμητ.) ἀνὰ δύο, δύο.

bonitas, ātis, χρηστότης, εὐθύτης.
 bonus, (ἀγαθός, συγκρ. melior, ἀ-
 μείνων, ὑπερθ. optimus ἄριστος).
 καλός, χρηστός, ἐνάρετος. 2) δρα-
 στήριος, ἐπιτήδειος. A 13, 3.
 Πληνθ. boni, δρυμ. ἀ. «οἱ ἀγα-
 θοί, οἱ ἄριστοι» οἱ optimātes (ἐν-
 ἀντιθέσει πρὸς τὸ vulgus) ἡ καλὴ
 κοινωνία, (οἱ καθόδις πρέπει
 πολένται [ἀπὸ ἀπόφεως γένους καὶ
 ἀρχῶν]) A 22, 4.—Οὔσ. bonum,
 i, οὐ. καὶ πληθ. bona, δρυμ,
 περιουσία (τὰ καλά).

breviſter, ἐπίρρ. βραχέως, διὰ βρα-
 χέων.

C

C. συντετμημένον (ἀντὶ Caius ὅπερ
 προφέρεται Gaius), Γάιος.
 cādo, cecīdi, cāsum, 3. (πίπτω).
 2) πίπτω ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μά-
 χης, ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
 caducēus, i, ἀ. κηρύκειον. Σύμ-
 βολον τοῦ Ἐρμοῦ καὶ τῶν κηρύ-
 κών εἰς ἔνδειξιν προτάσεων καὶ
 συμβιβασμοῦ. Ἡτο ὁρόδος (ἐ-
 λαῖας) εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁποίας
 περιειλίσσοντο δύο ὅφεις (πρβλ.
 τὴν λευκὴν σημαίαν τῶν
 νεωτέρων στρατῶν).
 calamītas, ātis, φθορά.
 callidus, ἔμπειρος, πεπειραμένος
 Hn 5, 2. 9, 2.
 campus, i, ἀ. τὸ πεδίον, πεδιάς,
 (καὶ μπορεῖ).
 cāno, cecīni,—,3) (ἀδω), 2) προ-
 φητέω, προμαντεύω.

cāpio, cēpi, captum, 3. λαμβάνω.
 dolores αἰσθάνομαι πόνους, (ἀλ-
 γηδόνας ἔνεκα τῆς θεραπευτικῆς
 διαιτῆς). honores καθίσταμαι εἰς
 ἀρχὴν τιμητικήν, καταλαμβάνω
 (ἐπιτυγχάνω) ἀρχὰς (τιμάς). 2)
 συλλαμβάνω, αἰχμαλωτίζω, κατα-
 κτῶ, κερδίζω, θέλγω, (τραυματίζω)
 A 19, 2.
 capitulātim, ἐπίρρ. κεφαλαιωδῶς.
 dicere κατὰ κύρια κεφάλαια ἐκ-
 θέτω.

captīvus, i, ἀ. ὁ ἐν πολέμῳ ἀλούς,
 ὁ αἰχμαλωτός (πολέμου).
 carīor, συγκρ. τοῦ carus.
 carus, προσφιλής, ἀγαπητός.
 castellum, i, οὐ. φρούριον.
 castrum, i, οὐ. (οχυρὰ θέσις φρού-
 ριον). 2) πληθ. castra, δρυμ, οὐ.
 στρατόπεδον Hn 5,4. C 1,2. cas-
 tra nautīca ναυτικὸν στρατόπε-
 δον, ναύσταθμος (χαράκωμα πρὸς
 προστασίαν τῶν εἰς τὴν ξηρὰν
 ἀνειλκυσμένων νεῶν) Hn 11,6,3)
 πόλεμος, στρατεία Hn 2, 4. 13,3.
 casūs, ūs, ἀ. (πτῶσις). 2) σύμπτωμα.
 casu (ἀφαιρ.) τύχη, κατὰ τύχην.
 cāusa, ae, αἰτία, λόγος Hn 11,3.
 ἀφορμὴ Hn 3,1. causā (ἀφαιρ.
 ἡς προτάσσεται πτῶσις γενικὴ) ἔ-
 νεκα, rei publicae causā τῆς πο-
 λιτείας ἔνεκα, ἐν τῷ συμφέροντι
 τῆς πολιτείας.
 cecīdi, iδ. cado.
 cecīni, iδ. cano.
 cēdo, cessi, cessum, 3. (χωρᾶ). 2)

ἀναχωρῶ, καταλείπω hosti, ὑποχωρῶ τῷ πολεμίῳ (τ. ἔ. κάμπτομαι πρὸ τῶν ὑπερτέρων δυνάμεων τοῦ ἐχθροῦ). pertinaciae (δοτ.) ὑποχωρῶ εἰς τὴν ἴσχυρογνωμοσύνην.

celarīs=celavēris, id. celo.

celer, celēris, ceļere (ταχύς). 2) (ἐπὶ φαρμάκου) ταχέως ἐνεργῶν, φέρων ἀποτέλεσμα: id. facilis. celeriter, ἐπίρρ. ταχέως.

cēlo, 1. (ἀπὸ)κρύπτω (τινά τι, ἢ τι ἀπό τινος).

cēno, 1. δειπνῶ. apud aliquem δειπνῶ παρά τινι. cenātum est (ἀπροσώπως) δεῖπνον ἐγένετο, ἐδεῖπνησαν.

censor, ōris, ἀ. ὁ τιμητής.

censorius, ii, ἀ. ὁ χρηματίσας τιμητής, ὁ διατελέσας τιμητής.

censūra, ae, τιμητία.

centiens, ἀριθμ. ἐπίρρ. ἔκατοντάκις.

centum, ἀριθμ. ἄκλ., ἔκατόν. amplius centum milia=amplius quām centum milia πλέον ἢ ἔκατὸν χιλ., πλείονες τῶν 100 χιλ. certus, (βέβαιος). 2) συγκρ. certior. certiorem facio aliquem βεβαιότερον καθίστημι τινα, πληροφορῶ τινα (γραπτῶς ἢ προφορικῶς).

cessi, id. cedo.

(cetērus ἔτερος), cetēra, cetērum. (Ἀντὶ τοῦ cetērus λέγεται relīquus). 2) ἐπίθ. λοιπός Hn

1, 1. A 13, 3. 3) οὐσ. ceteri, ἀ. οἱ ἄλλοι Hn 9, 4. 10, 3. Μετὰ γενικῆς διαιρετικῆς A 15, 5.

cibus, i, ἀ. τροφή, τρόφιμα. circiter, ἐπίρρ. περὶ + αἰτ., περίπου.

circumdēdi, προμ. τοῦ circumdo. circum-do, 1. περιβάλλω.

circum-éo, ii, itum, circumire, περιέρχομαι, ἐρευνῶ, περιπολῶ. circumīrem id. circumeo.

circum-vēnio, 4. (ἐχθρικῶς περιέρχομαι), κυκλῶ. circumvenior insidiis (ἀφαιρ.) κυκλοῦμαι δι' ἐνεδρῶν, ἐμπίπτω ἐνέδραις.

ceterior, ἀ. καὶ θ., ius, οὐ (γεν.-iōris) ὁ ἐπὶ τάδε, ὁ ἐντεῦθεν. ceterior Hispania id. Πίν. Ιστορ. cīvīlis, e, (πολιτικός). 2) τοῦ πολιτικοῦ βίου.

cīvis, is, ἀ. πολίτης.

cīvītas, ātis, πόλις (ἐν τῷ συνόλῳ) (χράτος) C 3, 3. 2.) πόλις Hn 3, 2. 3) πολιτεία, πόλις A 3, 3. 4) πόλις (δῆμος, κοινότης) A 4, 5.

clam, ἐπίρρ. κρύφα.

clandestīnus, (κρυπτός), μυστικός, κρύφιος.

clārē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.

clarīus, συγκρ. τοῦ clarus.

clarus, ἔνδοξος.

classiarīus (ἀνήκων τῷ στόλῳ). 2) οὐσ. πληθ. classiarī, ἀ. οἱ ναυτικοὶ στρατιῶται, «οἱ ἐπιβάται». classis, is, στόλος. classe κατὰ θάλασσαν.

cláudo, cláusi, cláusum, 3. (*πε-ρι*)*κλείω*.
 cláusus, *i.d.* cláudo.
 coactus, *i.d.* cogo.
 coepi, coepisse, (*ρ. ἐλλειπτικόν*), ἡρξάμην. morbus levior esse coepit ἡ νόσος ἡρχισε νὰ εῖναι ἐλαφροτέρα (*μᾶλλον ὑποφερτή*), ἡρχισε νὰ ἔνδιδῃ (νὰ δεικνύῃ σημεῖα ὑποχωρήσεως). conicī (*πρόφ.* conjīci) coepita sunt νὰ ἔριπτωνται (νὰ ἔριπτωσιν) ἡρχισαν.
 cogīto, 1. σκέπτομαι, σκοπῶ. amice cogito ἔχω φιλικάς διαθέσεις. cognītus, *i.d.* cognosco.
 cognōmen, īnis, οὐ. ἐπωνυμία, ἐπωνύμιον, ἐπώνυμον.
 cognosco, nōnī, nōtum, 3. γιγνώσκω. 2) γιγνώσκω ἐξ ιδίας ἀντιλήψεως, μανθάνω A 13, 7. 18, 1. 3) εὑρίσκω, βλέπω (*διαπιστώω*) Hm 2, 1.
 cognomīne, ἀφαιρ. τοῦ cognomen.
 cognōvi, *i.d.* cognosco.
 cogo, (*ἐκ τοῦ eo [δὲ ἐν συνθέσει=] eum πρόθ.*] καὶ ἄgo), cōēgi, cōscatum, 3. (*συνάγω*). 2) ἀναγκάζω.
 cohortatīo, ὅnis, (*παραίνεσις*). 2) διαταγή, ὁδηγίαι (=praecepta) Hm 11, 1.
 collēga, ae, ἀ. συνάρχων.
 col-līgo (*cum καὶ lēgo*), lēgi, lectum, 3. (*συνδέω*), 2) συνάπτω, συναθροίζω.
 collis, is, ἀ. λόφος.
 col-lōco, 1. (*con ἀντὶ com[=cum*

καὶ lōco τίθημι ἐν τόπῳ). 2) καθό-στημι, τοποθετῶ Hn 11, 4. 3) δίδω τινὶ γυναῖκα (=in matrimoniū do) A 19, 4.
 colloquīum, ii, οὐ. συνδιάλεξις.
 colo, colūi, cultum, 3. ἐργάζομαι. 2) color litteris (*ἀφαιρ.*) τιμῶμαι δι' ἐπιστολῶν (λαμβάνω γραπτῶς τεκμήριον τῆς ἐκτιμήσεως).
 comītas, ītis, εὐπροσηγορία.
 comītor, 1. ἀποθ. (*συνοδεύω*). 2) προπέμπω (*εἰς τὸν τάφον*). comītantibus omnibus bonis προπεμπόντων ὅλων τῶν καλῶν, τῇ συνοδείᾳ πάσης τῆς καλῆς κοινωνίας.
 com-memōro, 1. ἀναμιμήσκω, Hn 2, 3. 2) μνημονεύω, ἀναφέρω, ἐκθέτω A 21, 5.
 com-mitto, 3. συνάπτω, (*ἀρχίζω*) Hn 11, 3. 2) me fluctibus civilibus (*δοτ.*) ἐμπιστεύω (*δίδωμι*) ἐμπιπότὸν τῇ πολιτικῇ δίνη, (*ἀφίνω* τὸν ἔσωτόν μου νὰ παρασυρθῇ εἰς τὸν κλύδωνα τοῦ πολιτικοῦ βίου).
 commūnis, e, κοινός. 2) εὐπροσήγορος, προσηγής, καταδεκτικός.
 com-mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.
 com-pārēo, rūi,—, 2. (*κατα*)φαίνομαι, (*καταδεικνύομαι*).
 com-pārō, 1 παρασκευάζω.
 com-pello, pūli, pulsum, 2. συνωθῶ). 2) ὀθῶ, ἄγω, περιάγω.
 com-pērio, pēri, pertum, 4. μανθάνω, πληροφοροῦμαι.
 complēo, īvi, ītum. 2. πληρῶ

Hn 9, 3. 2) διαβιῶ, ζῶ, (συμπληρῶ ἐν ζωῇ) A 21, 1.
 complessem, iδ. compleo.
 complūres, οὐδ. complūra (γεν. complurīum, πλείονες). 2) ἀρκετὸν (ὅχι δὲ λίγοι, κάμποσοι),
 compōno. 3 (συντίθημ). bellum τὸν πόλεμον καταπάνω (τελειώνω) Hm 1, 5. Hn 6,2. εἰρήνην ποιοῦμαι Hn 7,1.
 compositūrus, iδ. compōno.
 comprehendō, prehendi, prehensum, 3. συλλαμβάνω.
 com-prōbo, 1. (συναινῶ), ἐγκρίνω, ἀποδέχομαι. publice comprobatum est δημοσίᾳ (ὑπὸ τοῦ κράτους) ἀποδεκτὸν ἐγένετο (ἐνεκρίθη).
 compūli iδ. compello.
 conātus, iδ. conor.
 con-cido (con καὶ caedo), cīdi, cīsum, 3. (κατακόπτω). 2) κατασφάζω, φονεύω.
 conciliātor, oris, ḡ. ὁ πρωταίτιος (γάμου), ὁ μεσίτης. ὁ προξενητής.
 concilīo, 1. 1) συνάπτω διὰ φιλίας, (ζητῶ νὰ κερδίσω τὴν φιλίαν, τὴν συμμαχίαν) Hn 10, 2. 2) pacem εἰρήνην ποιῶ (ώς μεσίτης). nuptias συνάπτω γάμον. fortunam δημιουργῶ, παρασκευάζω (θεμελιῶ) τὴν τύχην (τὴν εύτυχίαν). 3) ἐπιδαψιλεύω A 19, 3.
 concitasse = concitavisse, iδ.
 concito.

concīto, 1. (παρορμῶ). 2) κινῶ, διεγέρω, προκαλῶ.
 con-cupisco, pīni,—, 3. (ἐν αρκτ. con καὶ cupio) ἐφίεμαι, ἐπιθυμῶ. non intemperanter concupiscere quod a plurimis (ἐν ν. concupisci) videas (=videat aliquis) τὸ μὴ ἀμέτρων ἐπιθυμεῖν, ὅπερ ὑπὸ πλείστων (ὅτι ἐπιθυμεῖται) δύναται νὰ ἰδης (δύναται τις νὰ ἰδῃ).
 con-curro, curri, cursum, 3. (συνθέω). 2) ταχέως φέρομαι, προσβάλλω, συμπλέκομαι.
 concursus, us, ḡ. συμπλοκή, προσβολή.
 condicīo, ὅnis, (κατάστασις). 2) ὄρος, ὄροι Hn 6, 2. A 2, 4. iδ. aequus.
 condiscipulātus, ūs, ḡ. συμμαθητία.
 condiscipūlus, i, ḡ. συμμαθητής.
 confectum, iδ. conficio.
 con-fēro, contūli, collātum, conferre, (συγκομίζω). 2) conferō me ζητῶ καταφύγιον, καταφεύγω Hn 9, 1. μεταβαίνω A 2, 2. 3,3. conferrem, iδ. confero.
 con-fīcio (con fācio), fēci, fecutum, 3. (κατεργάζομαι). 2) τελῶ Hn 2, 4. 3) librum (orationes) βιβλίον (λόγους) ἐπεξεργάζομαι (συγγράφω).
 con-flīgo, flixi, flictum, 3. συμπλέκομαι, συγκρούομαι.
 conflīxi, iδ. confligo.

congrēdior (con-grādior), congressus sum, congrēdi, 3. ἀποθ. (συνέρχομαι). 2) ἔρχομαι εἰς χεῖρας, συμπλέκομαι, συγκρούομαι.

congressus, iδ. congregrior.

con-īcio (πρόφερε conjicio), iēci, iectum, 3. (con καὶ iācio), ῥίπτω (ἐντός).

coniunctē, ἐπίρρ. (συνδεδεμένως).

2) ἐν φιλικῷ δεσμῷ. Υπερθ. coniunctissime ἐν φιλικωτάτῳ δεσμῷ.

coniunctio, ōnīs, (σύνδεσμος), ὁ διὰ τοῦ γάμου σύνδεσμος, ἐπιγαμία, συγγένεια.

conor, 1. ἀποθ. πειρῶμαι. multa stulte conor πολλὰ ἀνοήτως ἐπιχειρῶ, κάμνω πολλὰς ἀνοήτους ἀποπείρας.

con-scendo (con καὶ scando), scendi, secessum, 3. navem εἰσβαίνω ναῦν, ἐπιβαίνω νεώς.

conscriptus (παθ. μτχ. τοῦ conscribo, ἔγγράφω)=ἔγραφα μένος, patres conscripti = Senatores (=Συγκλητικοί).

consecutūrus, iδ. consequor.

con-sēquor, 3. ἀποθ. παρακολουθῶ, συνοδεύω A 19,3. 2) προφθάνω Hn 7,7. 3) (ἐπι)τυγχάνω Hn 10,5. A 19,2.21,1.

con-sēro, rūi, rtum, 3. (συνείρω) 2) manum συνάπτω μάχην.

con-servo, 1. διασφέω, φυλάττω.

res meas τὰ ἐμαυτοῦ πράγματα (τὴν ἴδιωτικήν μου περιουσίαν)

Hn 10, 1. odium διατηρῶ τὸ μῖσος. iusiurandum διατηρῶ (σέβομαι) τὸν ὄρκον, δὲν παραβαίνω τὸν ὄρκον.

con-sidēro, 1. (μετ' ἀκριβείας παρατηρῶ). 2) σκέπτομαι.

consiliūm, ūi, οὐ. συμβούλιον.

consilia interiora τὰ ἐνδότερα συμβούλια (τὰ ἴδιαίτερα καὶ ἐμπιστευτικὰ [μετὰ τοῦ βασιλέως] συμβούλια). consilia clandestīna μυστικὰ συμβούλια, κρύφαι συνεννοήσεις. 2) πρόθεσις, σκοπὸς Hn 1, 5. 3) ἀπόφασις A 21, 6. 22,3.

4) δόλος, στρατηγικὴ ἐπιδεξιότης. (πολεμικὸν) τέχνασμα Hn 11,7.

consobrīna, ae, θυγάτηρ θείας πρὸς μητρός, (πρώτη) ἐξαδέλφη.

conspexi: iδ. conspicio.

con-spīcīo (con καὶ τὸ ἄχρ. specīo), spexi, spectum, 3. καθορῶ. conspīci in neutram partem νὰ διακρίνηται εἰς οὐδέτερον μέρος (νὰ μὴ κάμνῃ ἐντύπωσιν ὑπερβολικῆς πολυτελείας η ὑπερβολικῆς ἀπλότητος).

constantīa, ae, (εὐστάθεια). constantiā vocis atque vultūs (γεν.). μετ' εὐσταθείας τῆς φωνῆς καὶ τοῦ προσώπου, (χωρὶς νὰ ἀλλοιώσῃ τὴν φωνὴν καὶ τὸ πρόσωπον).

con-stitūo (con καὶ statūo), tūi, tutum, 2. καθίστημι, ἴδρυω, ἐγείρω. 2) οἰκοδομῶ A 13,2.

con-sto, stīti,—,1. (συνέστηκα). 2) συνίσταμαι, προέρχομαι.

consuēram = consuevēram, iδ. consuesco.

con-suesco, suēvi, suētum, 3. εἰωθα, συνηθίζω.

consuetūdo, īnis, ἔθος, ἔξις τοῦ βίου Α 14,2. 2) φιλόφρων ὁμιλητικότης, θέλγητρον τῆς συνανταστροφῆς (ώραῖοι τρόποι) Α 1,4. consul, ūlis, ἀ. ὑπατος. consule ἡ consulibus (ἀφαιρ. ἀπόλυτος=γεν. ἀπολύτῳ τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης) ὑπάτου ὄντος ἢ ὑπάτων ὄντων, ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ... ἢ τῶν...

consulāris is, ἀ. ὁ διατελέσας ὑπατος, ὁ χρηματίσας ὑπατος.

consulātus, ūs, ἀ. ὑπατεία.

consūlo, lūi, ltum, 3. (βουλεύομαι). 2) mihi consūlo, φροντίζω, λαμβάνω πρόνοιαν ὑπὲρ ἐμοῦ, βοηθῶ ἐμὲ αὐτὸν Α 21,5.

consultum, i, οὐ. ἀπόφασις, δόγμα. senatūs consultum Συγκλήτου δόγμα (ἀπόφασις).

consultus, (βεβουλευμένος). 2) iuris consultus, ἀ. ὁ νομομαθής.

con-sūmo, 3. (κατ)αναλίσκω, δαπανῶ. consūmor φθίνω, ἐκτήκομαι. con-temno, mpsi, mptum, 3. (καταφρονῶ). 2) morbum καταφρονῶ τοῦ νοσήματος, δὲν λαμβάνω τὸ νόσημα ὑπὸ σοβαρῶν ἔποψιν (δὲν τοῦ δίδω σημασίαν).

contentus, εὐχαριστημένος. contentus sum ἀρκοῦμαι, μένω εὐχαριστημένος.

contextus, (συνεχής ὡς τὸ ὑφα-

σμα). 2) συνεχής, διλόχληρος (ἄνευ χάσματος), ἔχων ἀλληλουχίαν.

contīnens, ntis, (συνέχων). 2) συνέχων, συγκρατῶν ἑαυτόν, μεμετρημένος, (οἰκονόμος).

continentīa, ae, (ἐγκράτεια), τὸ μεμετρημένον, οἰκονομία.

con-tīnēo (con καὶ tenēo), tinēi, tentum, 2. (συνέχω). 2) περιέχω, περιλαμβάνω.

contrā, ἐπίρρ. ἐναντίον, κατὰ + γεν.

con-trāho, traxi, tractum, 3. (συσπῶ). 2) συναθροίζω.

contrariūs (ἀντίος). 2) e contrario τούναντίον.

contūli, iδ. confero.

con-vēnio, 4. συνέρχομαι. 2) non convēnit (ἐνν. i n t e r s c r i p t o r e s) δὲν ὑπάρχει ὁμοφωνία [μεταξὺ τῶν συγγραφέων] οἱ συγγραφεῖς διαφωνοῦσι, δὲν γνωρίζομεν ἐπακριβῶς. colloquium convēnit (πρκμ.) συνέντευξις συνεφωνήθη, συνεφώνησαν (ώρισαν) συνέντευξιν. condiciones non convenērunt (ἐνν. i n t e r e o s) οἱ ὄροι δὲν συνεφωνήθησαν, περὶ τῶν ὄρων δὲν ἔμειναν σύμφωνοι, δὲν ἐπῆλθε συμφωνία.

convīna, ae, ἀ. (ὁ συμβιῶν). 2) ὁ συμπότης, ὁ συνδαιτυμών, ὁ σύνδειπνος.

convivīum, ūi οὐ. (ἡ συμβίωσις). 2) ἑστίασις, συμπόσιον.

con-vōco, 1. συγκαλῶ.

copīa, ae, (ἀρθονία). 2) copiae

- (πληθ.) στρατός, (στρατιωτ. δύναμις).
 εօρῆλα, αε, σύνδεσμος, ένωτικὸς κρίκος, δεσμὸς (φιλίας).
 cornu, ὄν, οὐ. κέρας, κέρατον (ζῷου) Hn 5, 2. 2) κέρας (πτέρυξ στόλου) Hn 8, 4.
- corōna, αε, (κορώνη). 2) στέφανος.
 cor-rumpo (con καὶ rumpo), rūpi, ruptum, 3. (φθίσια). 2) διαφθίσια (χρήματι), δεκάζω.
 corruptus, id. corrumpo.
 cottidiānus, ὁ καθ' ἡμέραν, καθημερινός, συνήθης.
 credo, dīdi, dītum, 3. ἐμπιστεύω Hn 8, 3. 2) πιστεύω, quod vix credendum (=credibile) sit ὅπερ (=καὶ τῦτο) μόλις θελεν εἰναι πιστευτόν. 3) παρενθετικῶς : νομίζω, πιθανῶς, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα A 18, 5.
- creō, 1. (δημιουργῶ). 2) ἀποδείκνυμ, ἔκλέγω.
 cresco, crēvi, crētum, 3. αὔξάνω. 2) crēvit virtutum laude ηὔξησε (ηὔξηθη, ἐμεγαλύνθη) διὰ τοῦ ἐπάνου τῶν ἀρετῶν, διὰ τῆς ἀτομικῆς ἀξίας.
 crēvi, id. crescо.
- crimen, ἕνις, οὐ., (κρῖμα, ἔγκλημα). 2) πληθ. αἱ αἰτιάσεις, αἱ ἐνοχοποιήσεις.
- cubītus, i, ἀ. (καὶ cubītum, i, οὐ. κύβιτον), ἀγκών.
- cūius, γεν. τοῦ qui.
- cultus, ὄν, ἀ. (περιποίησις τοῦ σώματος καὶ τῆς ζωῆς). 2) cultus domesticus ἡ τοῦ οἴκου ἔξυπηρέτησις (διότι ὅλα ἐγίνοντο ἐν τῷ οἴκῳ, ἀρτος, εἰδη ἐνδυμασίας, ὑποδήσεως). cultus cottidianus ὁ καθημερινὸς (συνήθης), βίος (ἐν τῷ οἴκῳ), ὁ καθημερινὸς τρόπος τοῦ ζῆν.
- cum, I πρόθ. μετ' ἀφαιρετικῆς, μετὰ (+γεν.), σύν. Τοπικῶς: 1) πρὸς δήλωσιν τοῦ ὅμοιοῦ Hm 1, 5. 4,2. Hn 8,1. ζθεν erat cum eo ητο μετὰ τούτου (ἀνεστρέφετο αὐτὸν) Hm 3,2. 2) πρὸς δήλωσιν ἐχθρικῆς διαθέσεως = ἐναντίον Hn 4,1. 3) πρὸς δήλωσιν τοῦ διοῦ τις εἶναι ἐφωδιασμένος Hn 7,5. 11, 1. 12,5.
- cum, II σύρδ. 1) χρον. : (τότε) ὅτε, ἀφοῦ Hm 2,1. 2) (χρον. καὶ αἰτιολ. ἄμα) A 20, 2,3) (χρον. καὶ ὑποθ. ἄμα) ὅταν, ἐὰν Hn 2, 6. 4) μετὰ πρτ. ἢ ὑπερσ. ὑποτακτ. ἐνῷ ἢ ἀφοῦ (+ ἀορ. δριστ.=cum historicum). 5) αἰτιολογ., ἐπειδὴ Hn 10, 4. 11,6. C. 2,2 (cum moraretur). A 2,2. 6,5. 17,1. 20,3. 20,5. 21,2,6) ἐνδοτικόν, εἰ καί, ἀν καί, καίτοι Hm 2,4. Hn 1,3. 8,4. C 2,2. A 6,2. 13,1. 14,2. cum quidem εἰ καὶ μάλιστα A 22,2. 7) ἐπὶ ἀορίστου ἐπαναλήψεως, ὁσάκις, (ἐὰν) A 2,4. 20,1,2.
- cunetus, σύμπας.
- cupiditás, atis, ἐπιθυμία τοῦ πολεμεῖν, τὸ φιλοπόλεμον. cupidi-

tas notitiae clarorum virorum
ἡ ἐπιθυμία τῆς γνώσεως τῶν ἐν-
δόξων ἀνδρῶν (ἡ γεν. notitiae
κεῖται ἐνταῦθα ἀντὶ τοῦ noscen-
di γεν. γερουνδίου=τοῦ γνωρίσαι).
cupidus, (ἐπιθυμητικός). cupidis-
simus litterarum fuit ἐνθερμος
φίλος τῶν γραμμάτων ὑπῆρξεν
(ἡγάπα νὰ ἀναγιγνώσκῃ καὶ νὰ
μελετᾷ συγγραφεῖς).

cupio, pīvi (ἢ ii), pītum, 3. ἐπι-
θυμῶ.

cura, ae, φροντίς, πρόνοια Hn
9,4. A 21, 5. 2) φροντίς, εύσυνει-
δησία A 15,2. ἡ (ἐξ ὑποχρεώσεως)
φροντίς A 20,4.

curatīo, ūnis, (φροντίς). 2) (ἰατρι-
κὴ) θεραπεία, (κοῦρα).

euro, 1, φροντίζω, ἐπιμελοῦμαι.
euro aedem reficiendam (γερουν-
δῖβον) ἐπιμελοῦμαι (φροντίζω) πε-
ρὶ τῆς ἐπισκευῆς τοῦ ναοῦ.

custodīo, īvi, ītum, 4. φυλάττω,

D

darem, iđ. do.

datus, iđ. do.

dē, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ἔκ., ἀπό. 1)
τοπ. ἔκ, ἀπὸ C 2, 2. 2) ἀντὶ γεν.
διαιρετικῆς C 3, 1. A 14, 2 (πολ-
λάκις). 3) περὶ + γεν. Hn 2,2.
2,6. A 6, 3. 18, 6.

dēbēō (ἐκ τοῦ de-habeo), būi, bī-
tum, 2. δφείλω, καθηκον ἔχω. ne-
mini dubium esse debet οὐδενὶ
ἀμφίβολον νὰ εῖναι δφείλει (πρέ-

πει). 2) ἀπολύτως: δφείλω, χρε-
ωστῶ A 2, 4.

debilito, 1. (ἀσθενῶ [=όω] τινα,
πηρῶ). 2) ἀναχαιτίζω τινὰ ἐν τῇ
δράσει. debilitor ἔξασθενῶ [-έω].

de-cēdo, 3. ἀποχωρῶ, (καταλείπω
τὴν ἐπαρχίαν ἄμα τῇ λήξει τοῦ
στρατηγικοῦ ἢ τοῦ ὑπατικοῦ
τονος) C 1, 4. 2) ἀναχωρῶ Hn 1, 5.
3) ἀποχωρῶ τοῦ βίου, ἀποθήσκω
A 2, 1. 22, 3 4) (ἐπὶ ἀψύχω
π.χ. ἐπὶ πυρετοῦ) ἀρχίζω νὰ ὑπο-
χωρῶ, ἐλαττοῦμαι A 22, 3.

decem, δέκα.

decēo, decūi,—, 2. (δοκέω). 2)
ἀπροσώπως· decet πρέπει, ἀρμό-
ζει, εἶναι πρέπον.

de-cerno, decrēvi, decrētum, 3.
(δοκεῖ μοι, ἀποφασίζω). 2) δια-
λύω διὰ τῶν δπλων τὴν διαφοράν,
ἀποφασίζω διὰ τῶν δπλων. cum
hoc (ἀφαιρετ. ἀρσεν.) decernit
πρὸς τοῦτον (ἐναντίον τούτου, τού-
τῳ) συνάπτει (ἀποφασιστικὴν) μά-
χην. classe erant decreturi διὰ
τοῦ στόλου (διὰ ναυμαχίας) ἔμελ-
λον νὰ ἀποφασίσωσιν, ἔμελλον νὰ
ναυμαχήσωσι.

de-clāro, 1. φανερὸν ποιῶ, δηλῶ,
ἀποκαλύπτω Hn 11,2. 2) δηλῶν
καθίστημι, δηλῶ, περιγράφω A
18,6.

decretūrus iđ. decerno.

dedērem, iđ. dedo.

dedēris, iđ. do.

dedi, iđ. do.

- de-do, dedīdi, dedītum, 3. παραδίδωμι, παραδίδω.
- de-dūco, 3. (κατάγω). 5) συμπαραλαμβάνω ὡς συνοδὸν C 1, 4. 2) ἄγω, φέρω Hn 11, 1.
- deductus, iδ. deduco.
- deduxi, iδ. deduco.
- de-fendo, ndi, nsum, 3. ὑπερασπίζω.
- de-fensum (ὕπτιον τοῦ defendo) Hn 6,1.
- de-fēro, 3. (κατάγω). 2) προσφέρω, ἀπονέμω Hn 3, 1. A 6, 4. 19, 3. 3) (παρα)δίδω A 4, 2. 4) γνωστοποιῶ Hn 3, 1.12, 2.
- de-hortor, 1. ἀποθετ. ἀποτρέπω. dehortando impedio διὰ τῆς ἀποτροπῆς (ἀποτρέπων) κωλύω.
- déinde (déin-de), ἐπίρρ. ἔπειτα primum... deinde πρῶτον..... ἔπειτα, (πρῶτον... δεύτερον).
- delātus, iδ. defero.
- de-lecto, 1. (ἐφελκύω). 2) delector non minus animo quam ventre εὐφραίνομαι ὅχι διαιγώτερον [= καὶ] διὰ τοῦ πνεύματος ἢ [=καὶ] διὰ τῆς κοιλίας.
- delectus (μτχ. παθ. τοῦ deligo, lēgi, lectum, 3. ἐκλέγω) ἐκλελεγμένος, ἐκλεκτός Hn 4, 3.
- delēo, ēvi, ētum, 2. καταστρέφω. ἀφανίζω.
- de-līgo, 1. ἐπιδέω, προσδένω.
- de-mīgro, 1. μετοικῶ.
- de-pello, depūli, depulsum, 3. ἀποδιώκω.
- de-pōno, 3. (καταθέτω πρὸς ἀσφαλεστέραν φύλαξιν), τοποθετῶ Hn 9, 3. 2) animam παραδίδω τὸ πνεῦμα (καταλείπω τὴν ζωήν), ἀποθνήσκω. odium καταθέτω, ἀποβάλλω (ἀφίνω, δὲν ἔχω πλέον) τὸ μῆσος.
- de-porto, 1. (κατακομίζω). 2) triumphum κατάγω θρίαμβον.
- de-prīmo (de καὶ prēmo), δοpressi, depressum, 3. καταπιέζω. 2) καταστέλλω, διακόπτω A 22,2.
- descisco, scīvi (καὶ συνηθέστ. descīi), scītum, 3. μεθίσταμαι, ἀποσκιρτῶ.
- descīvi, iδ. descisco.
- de-scrībo, 3. περιγράφω, versibus (ἀφαιρ.) διὰ στίχων (ἐν ποιήσει).
- de-sēro, serūi, sertum, 3. ἀπολείπω, παραιτῶ εἰς τὸ μέσον (ἀφίνω' σ τὰ κρύα τοῦ λουτροῦ).
- desiderīum, ii, οὐ. πόθος (λυπηρὰ ἀνάμνησις τῆς ἀπουσίας τινός).
- desidēro 1. ποθῶ, ἐπιθυμῶ A 16 3. 2) ἀπαιτῶ, ἐπιζητῶ A 13, 3.
- de-sīno, desīi, desītum, 3 παύω, παύομαι.
- desisto, destīti,—, 3. παύω, παύομαι, ἀφίσταμαι (μτχ. μέλλ. destitūrus).
- desperatīo, ūnis, ἀπελπισμός, ἀπόγνωσις.
- desperatūs (παθητ. μτχ. τοῦ despēro, 1. (ἀπελπίζω) ἀπηλπισμένος, ἀπελπις. desperatis rebus

(ἀφαιρ.) ἐν ἀπελπιστικῇ καταστάσει τῶν πραγμάτων.

de-spīcio (de καὶ τὸ ἄχρηστον spēcio βλέπω), spexi, spectum, 3. καταθεῶμαι. 2) καταφρονῶ, δὲν φροντίζω περὶ... Α 6,4.

de-spondēo, spondi, sponsum, 2. ἐγγυῶ, ὑπισχνοῦμαι, ἀρραβωνίζω.

destitērim, id. desisto.

destīti, id. desisto.

de-tēgo, texi, tectum, 3. (ἀποστεγάζω, ἀφαιρῶ τὴν στέγην, ἐρεπώνω). detectus ἡρειπωμένος.

detrimentum, i. o.β. βλάβη, ζημία. Α 2, 3. 2) βλάβη, ἀπώλεια Hn 5, 2. 3) ἀπώλεια, μείωσις C 2,4. detūli, id. defero.

devīci, id. devinco.

de-vincō, vinxī, vinctum, 4. (δένω). 2) προσελκύω, «έπάγομαι».

de-vīceo, 3. κατανικῶ, παραλύω, ἀποσυντίθημι.

devinxit, id. devinco.

dexter, ἔρα, ἔρυμ (ἢ dexter, dextra, dextrum), δεξιός.

dīco, dixi, dictum, 3. λέγω. 2) συμφωνῶ, ὅρίζω, προσδιορίζω (χρονικὸν ὅριον ἀποδόσεως [προσδιορίζω τὴν λῆξιν] τοῦ δανείου) Α 2,4.

dictātor, ὄρις, ἀ. δικτάτωρ (γεν. δικράτωρος), στρατηγὸς αὐτοκράτωρ.

dictus, id. dico.

dies, diēi, ἀ. (καὶ ἐνίστε θ. ἀλλ' ἐν τῷ πληθ. πάντοτε γένους ἀρσ.) ἡμέρα, paucis diebus (=post pau-

cos dies ἢ paucis diebus post) μετ' ὀλίγας ἡμέρας. die quinto postquam... τὴν τετάρτην ἡμέραν ἀφοῦ... — in dies ὁσημέραι, ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν (καθημερινῶς). ἵδε λ. ita.

difficilis, e, δύσκολος, χαλεπός. difficile est δύσκολον εἶναι. 2) δυσμεταχείριστος, παράξενος, ἴδιότροπος Α 5,1.

dignītas, ētis, (ἢ διὰ τῆς προσωπικῆς, ἀξίας ἀποκτηθεῖσα) ἐκτίμησις, τιμὴ A 21,1. 2) θέσις, τάξις, τὸ ἀξιώματα (τοῦ ἱππέως) A 1, 1. 6, 2. 5. 19,2. pro dignitate ἀναλόγως τοῦ (ἱππικοῦ) ἀξιώματος (κατὰ τρόπον ἀξιον τῆς κοινωνικῆς θέσεώς του ὡς ἱππέως). dignitati servire φροντίζω ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεπείας τῆς θέσεώς μου.

dilectus, ūs, ἀ. στρατολογία.

dilexi id. diligo.

dilīgens, ntis, (μτγ. τοῦ diligō). ἐπιμελής τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας (ἐπὶ διαχειρίσεως χρηστοῦ οἰκογενειάρχου), οἰκονόμος. diligenter, ἐπίρρ. (προσεκτικῶς). 2) μετ' ἀκριβείας.

diligentia, ae, προσεκτικὴ (ἐπιμελημένη) καὶ ἀδιάλειπτος δραστηριότης, (φιλοπονία) Hn 7,5. C 3, 4. A 13,4. 2) οἰκονομία, (φειδώ, ὀλιγάρκεια) A13,5. 3) ἴασις (θέραπεια τοῦ ἀρρώστου) A21,5. di-līgo (dis καὶ lego), lexi, lec-

tum, 3. (ἐκλέγω). 2) ἀγαπῶ (ἔξ
ἐκτιμήσεως), ἔκτιμος.
di-mīco, 1. ἀγωνίζομαι, μάχομαι.
di-mitto, 3. (διαπέμπω). 2. ἀπο-
πέμπω, ἀφίνω τινὰ νὺν ἀπέλθη
Hn 3, 3. 4, 1. 3) vitam alieno
arbitrio (δοτ.) καταλείπω (ἀφί-
νω, παραιτῶ) τὴν ζωὴν τῇ ἀλλο-
τρίᾳ αὐθαυρεσίᾳ Hn 12,5.
di-rīp̄io (dis καὶ rāpio), ripui,
reptum, 3. (διαρπάζω) 2) πορ-
θῶ, ἔξολοθρεύω, ἐρημῶ, δηῶ, λα-
φυρωγωγῶ.
dis-cēdo, 3. ἀποχωρῶ. superior
ἀποχωρῶ (ἐκ τοῦ πεδίου τῆς μά-
χης) ἀγώτερος τ. ε. νικητής.
disiēci, iδ. disicio.
dis-īcio (πρόφερε dis-jicio [ἐκ τοῦ
dis καὶ iācio, προφ. jacio] ἐπιτω,
βάλλω), disiēci, disiectum, 3.
(διαρρίπτω). 2) domum a fun-
damentis κατασκάπτω τὸν οἶκον
ἀπὸ θεμέλιων (κατεδαφίζω).
dispalātus (μετοχὴ τοῦ ὀχρήστου
ἀποθετικοῦ ὥμ. dispālor, 1. δια-
σκορπίζω ἐδῶ καὶ ἐκεῖ), διεσπαρ-
μένος.
dissensi iδ. dissentio.
dis-sentio, 4. διαφωνῶ, ἀντιδοξῶ,
ζῶ ἐν διχονοίᾳ.
dis-sidēo (dis καὶ sēdeo), sēdi,
sessum, 2. δισταμαι, διέστηκα).
2) dissidebat ab eo διεφέρετο
αὐτῷ (εἴχε διαφορὰς πρὸς αὐτόν).
ἡτο πολέμιος αὐτοῦ.
dis-socio, 1. (διαζεύγνυμι). 2) φέ-

ρω εἰς διχόνιαν, διαιρεῖ, διασπῶ.
dissociatis animis civium (ἀντὶ
dissociatis civibus) διχονοησάν-
των τῶν πολιτῶν, ἐπειδὴ οἱ πο-
λῖται διέστησαν (πολιτικῶς).
districtus (μτχ. παθ. τοῦ ῥ. di-
stringo, strinxi, strictum, 3. (σύ-
ρων διαχωρίζω), ἀπὸ πολλῶν
πλευρῶν (πολλαπλῶς) ἀπησχολη-
μένος.
diti, δοτ. τοῦ dives.
dīū, ἐπίρρ. πολὺν χρόνον, συγκρ-
diutīus πλείονα χρόνον, μακρό-
τερον.
diuturnītas, ātis, μακροχρονιότης.
dives, ītis, πλούσιος (δοτ. dīti, ἀν-
τὶ τοῦ συνήθους divīti) A 1, 2.
divinatīo, ūnis, μαντική.
divīnus θεῖος. divīna res (θεῖον
πρᾶγμα), ἡ θυσία, τὰ πρὸς τοὺς
θεοὺς (=sacrificium).
divūs, i, (τιμητικὴ προσωνυμία).
ὁ ἀποθεωθείς, θεός. divi filius=
divi C a e s a r i s filius A 19,2.
do, dēdi, dātum, dāre, 1. δίδω-
μι, παρέχω, δωρῶ. manūs (ἐνν.
v i n c u l i s) δίδω (προτείνω τὰς
χεῖρας εἰς δεσμό), ὅμολογῶ ὅτι
ἡττήθην. filiam δίδω τὴν θυγα-
τέρα ὡς γυναῖκα, ἐκδίδωμι τὴν
θυγατέρα. locum nocendi πα-
ρέχω εὑνοῖκὸν (χρονικὸν) σημεῖον
(=locum), λαβήν, εὐκαρπίαν πρὸς
βλάβην. operam ut... προσπαθῶ
νά..., operam honoribus δίδω ἐπι-
μέλειαν ταῖς τιμαῖς, ἐπιδιώκω (πο-

λιτικά) ἀξιώματα. tempore dato θεύκαιρίας (εὐνοϊκῆς) δοθείσης (τυχούσης). do verba (φράσις τῶν κωμικῶν) παρέχω λόγους κενούς, φράσεις κενάς (ἐν ἀντιθέσει πρὸς ἔργα), ἐξαπατῶ (γε λά ω· πρβλ. τὸ ἡμέτερον: αὐτά ναι λόγια). do vela ventis δίδω τὰ ίστια τοῦς ἀνέμοις. ἀναπετάννυμι τὰ ίστια, ἐκπλέω. senatus datur ἡ Σύγκλητος δίδεται (κυρίως: aditus ad senatum=ἡ εἰσοδος εἰς τὴν Σύγκλητον), ἐπιτρέπεται τινι νὰ τύχῃ ἀκροάσεως παρὰ τῆς Συγκλήτου. me do alicui rei, id. committo 2. docéo, docui, doctum, 2. διδάσκω. 2) διαφωτίζω. docilītas, atis, εὐμάθεια. docilitas ingenii ἀντιληπτικὴ ίκανότης, εὔκολος ἀντίληψις. doctor, ōris, ἀ. διδάσκαλος. doctrīna, ae, (διδασκαλία). 2) παίδευσις (γενική), διαπραγμάτευσις μεθοδική C 3, 4. 3) γνώσεις A 1,2. 4) μόρφωσις διανοίας, φιλοσοφικὴ παίδευσις A 3, 3. 4, 1. 17, 3. dodrāns, ntis, ἀ. (κατὰ τὴν σημασίαν ἀπὸ τοῦ de—quadrans=1/4 ἔλαττον ἥτοι libra ἡ as libralis μετὸν 1/4, ἥτοι 3/4 τῆς libra. Μία libra=327.45 γραμμ.) 2) heres ex dodrante αληρονόμος τῶν τριῶν μερῶν (δηλ. τῶν 3/4 τῆς περιουσίας) A 5,2. dolor, ōris, ἀ. ἀλγηδῶν, πόνος A

21, 3. 4. 2) ἄλγος, λύπη, θλῖψις A 4, 5. dolus, i, ἀ. δόλος, τέχνασμα, ἀπάτη. domestīcus, οἰκιακός, τοῦ οἴκου A 13,4. 13,7. 2) domesticae opes αἱ ίδιαι (ἀυτοῦ) δυνάμεις, αἱ δυνάμεις τοῦ βασιλείου (ἀυτοῦ). domi, id. domus. domicilīum, ūi, οὐ. (κατοικία). 2) ἔδρα, διαμονή. domus, ūs, (δόμος) οἶκος Hn 7,7 A 22, 1. μόνιμος κατοικία A 3,3. οἶκος, οἰκία. Τύποι μετ' ἐπιρρηματ. σημασίας: domi (πτώσ. τοπικῆς) ἐν τῇ πατρίδι Hn 1,2. A 3,3. ἐν τῷ οἴκῳ Hn 9,3. A 13,4. domum εἰς τὸν οἶκον (οἰκίαν) A 13,6. domo ἐκ τῆς πατρίδος Hn 8,1. donicūm, σύνδ. (ἀρχαικὸς τύπος ἀντὶ τοῦ donec), μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν, μέχρις οὗ. dono, 1. δωροῦμαι (δωρῶ). dono aliquem aliqua re δωροῦμαι τινα πράγματι τινι, δωροῦμαι τινι τι. dubito, 1. ἀμφιβάλω. quod nemo dubitat(ἀντὶ d e q u a r e nemo dubitat) περὶ οὖ δεὶς ἀμφιβάλλει. non dubito (μεθ' ὑποτακτῆς δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι (πιστεύω ὅτι)). 2) non dubito μετ' ἀπαρεμφάτου (χρόνου ἐνεστῶτος) δὲν ὀκνῶ νά... δὲν διστάζω νά... dubius, ἀμφιβολίας, ἀναμφιβόλως.

duco, duxi, ductum, 3. ἄγω Hn 3, 3. 8, 4. 2) ἄγειν μεθ' ἔστου, Hn 2, 4 (κατ' ἔλειψιν τοῦ με secum ἔμετε μεθ' ἔστου), ἀπάγω (παίρων καὶ φεύγω) Hn 9, 4. 3) νομίζω, θεωρῶ. continentis debet duci ἐγκρατοῦς (μεμετρημένου ἀνδρὸς γνώρισμα διφείλει) πρέπει νὰ θεωρῆται. nefas duco μετ' ἀπαρεμφ.=θεωρῶ ἀσεβές, θεωρῶ (ώς) ιεροσυλίαιν νά.. dulcis, e, (ἡδύς). 2) τερπνός. dum, σύνδ. μετ' ἐνεστ. ὄριστικῆς· ἐνῷ, ἐνῷ χρόνῳ Hn 12, 1. Μετὰ παρατατικοῦ ἀντὶ ἐνεστῶτος Hn 2,3.

duo, duae, duo, δύο.

duplex, ἕις (διπλοῦς). 2) διπλοῦς, διάφορος (δύο ἐκδοχῶν).

dux, ducis, ἡ. (όδηγός). 2) ἀρχήγος, ἡγεμών.

duxi, id. duco.

E

ē (οὐδέποτε πρὸ φωνήνετος ἢ τοῦ h) καὶ ex (πρὸ φων. καὶ συμφ.). πρόθ. μετ' ἀφαιρ. 1) τοπικᾶς: ἐκ, ἀπὸ Hn 6, 4 A 21, 1. 2) πρὸς δήλωσιν τῆς καταγωγῆς ἢ τοῦ γένους : ἀπό, ἐκ A 19, 4. 3) ἀντὶ γεν. διαιρ. Hn 3, 3. 12, 1. 12, 3. A 5, 2 (ex hereditate). 3) πρὸς δήλωσιν αἰτίας ἢ ἀποτελέσματος: ἐνεκα, ἐκ, διὰ Hn 7, 5. C 2, 1. 2,2 A 1, 3. 20, 3. 24, 3. 5) πρὸς

δήλωσιν συμφωνίας: συμφώνως πρὸς Hm, 3, 1. Hn 7, 3. 7, 5. A 5, 2 (ex dodrante). 6, 2 (ἰδ. res publica). 13, 6. 6) πρὸς δήλωσιν ἐπιρρηματικῆς σχέσεως: Hn 1, 2 (e contratio). ex quo=θεν Hn 5,4.

eā, ἐπὶρρ. (ἐννοεῖται parte ἢ viā) ἐκείνη, κατ' ἐκείνην τὴν ὁδόν. eamque=et eam, id. is. eandem, αἵτ. τοῦ eadēm, id. idem. edictum, i, οὐ. διάγραμμα, διάταξις (ἔδικτον, ἡδικτον). 'Αναλαμβάνοντες τὴν ἀρχὴν οἱ τιμηταὶ ἐδημοσίευον διάγραμμα εἴτε παραλαμβάνοντες τοῦτο τελείως ἀμετάβλητον παρὰ τῶν προκατόχων (edictum tralaticium διάγραμμα παραδιδόμενον), εἴτε προσθέτοντες εἰς τοῦτο νέας ἰδίας διατάξεις. 'Ο τιμητῆς Κάτων ἀναλαμβάνων τὴν ἀρχὴν προσέθηκε πολλὰς νέας διατάξεις κυρίως πρὸς περιστολὴν τῆς πολυτελείας.

ēdo, edīdi, edītum, 3. ἐκδίδω. in vulgum ἐκδίδω εἰς τὸ δημόσιον, δημοσιεύω. ef-fēro (παλαιότερον ec-fero), ext̄li, elātum, efferre, ἐκφέρω, 2) ἐκφέρω, ἐκομίζω, κηδεύω A 17, 1. 22,4. ef-fic̄io (ex καὶ fācio), fēci, fecitum, 3. (ἐξεργάζομαι). 2) κατορθῶ C 2, 2. effic̄io ut ἐνεργῶ νά.. 3) καὶ νω προμήθειαν, συναθροίζω (=colligo) Hn 10,5.

ef-λύγειο, 3. (ἐκφεύγω)- 2) διαφεύγω τινὰ (τὰς ἐνέδρας τινός).

effūsus (χυρίως: παθ. μτχ. τοῦ ef-fundo ἔκχέω)= ἔκχυτος. 2) ἀμετρος, ἄνευ μέτρου (εἰς εὔρειαν κλίμακα), ὑπερβολικός.

egi, ἵδ. ago.

egdōmet (ego ἐγὼ καὶ τὸ ἐγκλιτικὸν -met) ἐγὼ αὐτός.

e-grēdīor (e καὶ grādīor), egressus sum, egrēdi, 3. ἀποθ. ἐξέρχομαι.

ei, δοτ. τῆς ἀντων. is, ea, id.

eius, γεν. τῆς ἀντωνυμίας is.

eiudemque = et eiusdem, ἵδ. idem.

elātus, ἵδ. effero.

elēgans, ntis, φιλόκαλος, κομψός. elegantia, ae, (κομψότης). 2) elegāntia vitae (κομψότης τοῦ βίου), εὐγενῆς διαγωγή (συμπειφορά),

λεπτοὶ τρόποι (λεπτότης τῶν τρόπων) ἐν ταῖς κοινωνικαῖς σχέσεσιν.

elephantus, i, ἀ. ἐλέφας.

elīcio (e καὶ lācio), cui, cītum, 3. (ἐξάγω). 2) verbosiores epistles (=extorqueo) ἀποσπῶ,

προκαλῶ ἐπιστολὰς σχοινοτενεστέρας (διεξοδικωτέρας τοῦ συνήθους).

eloquentia, ae, εὐγλωττία, δεινότης τοῦ λέγειν.

emax, acis, (ἀνητικός). 2) ἔχων ἀγορομανίαν, μανιώδης ἀγοραστής (ἀντίθ. vendax).

enīm, σύνδ. (μετὰ μίαν ή πλείονας λέξεις ἐν δόλον ἀποτελούσας), διότι (=γάρ).

e-numéro, 1. ἀπαριθμῶ, διηγοῦμαι, «καταλέγω».

eō, ἐπίρρ. ἐκεῖσε Hm 3, 1. 2) eo —ut εἰς τοιαύτην κατάστασιν (τόσον)—ῶστε Hm 2, 3. 3) eo...ut εἰς τοιοῦτον (τοσοῦτον) σημεῖον ὕστε.

ēo, ii (καὶ iiii), ītum, īre, πορεύομαι. 2) ἀνέτως ὅδεύω (ἀντίθ. repo ἔρπω) Hn 3,4. 3) eo in ius de meā re μεταβαίνω εἰς τὸ δικαστήριον περὶ ὑποθέσεώς μου. καταγγέλω τινὰ ὡς ἔνοχον ἵδιωτικοῦ ἀδικήματος, (καθίστημι τινὰ εἰς δίκην).

ēo, ἀφαίρ. τοῦ is.

eōdem, ἀφαίρ. τοῦ idem.

eōdem, ἐπίρρ. εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τὸ αὐτὸν μέρος Hn 11,2. A 2, 3.

eōque=et eō. ἐπίρρ. Hm 3, 1.

ephēmēris, īdis, «ἔφημερίς», τὸ ἡμερολόγιον (ἡμερολογιακὸν βιβλίον τῶν καθ' ἡμέραν οἰκιακῶν ἔξοδων).

epistūla, ae (κάλλιον τοῦ epistōla), ἐπιστολή, (ἔγγραφον).

eques, equītis, ἀ. (ἱππεύς). 2) ἐν καὶ πληθ. ὁ ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἵππεων.

equester, tris, tre, (ἱππικός). 2) ὁ τῇ ἵππικῃ (ἱππάδι) τάξει ἀνήκων.

equitātus, ūs, ἀ. τὸ ἵππικόν, οἱ ἵππεῖς.

equus, i, ἀ. ἵππος.
 erga, πρόθεσις μετ' αἰτιατικῆς: (εἰς,
 πρὸς). 2) ἐναντίον, κατὰ +γεν.
 error, ὅρις, ἀ. πλάνη, ἀπάτη.
 erūdīo (ex καὶ rudis, τραχύς), īvi,
 ītum, 4. (ἐξημερώνω). 2) ἐκπαι-
 δεύω. eruditiv filium ἐδίδαξε (διὰ
 διδασκάλων) τὸν υἱόν, (ἐπεμελήθη
 τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ υἱοῦ).
 eruditus, (ἐξαισιώς) μορφωμένος.
 e-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐκρή-
 γνυμ). 2) (ἐπὶ ἀποστήματος):
 αἰφνιδίως ἀναφαίνομαι, ἐκσπῶ,
 et, σύνδ. καὶ. et—et καὶ—καὶ. 2)
 καὶ, ἀλλὰ (ὅταν προηγῆται ἄρνη-
 σις) A 22,2.
 etiam, σύνδ. ἔτι, καὶ. 2) πρὸς
 ἐπίρρωσιν τοῦ συγκριτικοῦ: ἔτι
 A 5,3. 3) ἀκόμη καὶ Hm 2,3.
 etiamnum, ἐπίρρ. ἔτι καὶ ι νῦν
 (καὶ τώρα ἀκόμη).
 etsi, σύνδ. εἰ καὶ, καίτοι.
 ex-acūo, cīi, cītum, 3. (ἀκονῶ).
 2) παροξύνω, παρορμῶ.
 ex-ardesco, exarsi, exarsum, 3.
 (ἐκκαίομαι). 2) bellum exarsit
 ὁ πόλεμος ἐξήφθη (ἀναψε).
 exarsi, id. exardesco.
 ex-cēdo, 3. (ἐξέρχομαι), ἀποχωρῶ.
 excellenter, ἐπίρρ. ἐξαιρέτως.
 ex-cīo, cīvi (καὶ cīi), —, 4. (ἀνα-
 κινῶ). 2) καλῶ ἐσπευσμένως, με-
 τακαλῶ.
 exemplum, i, οὐ. (ἐκ τοῦ eximo
 ἀντὶ ex-em-p-lum=τὸ ἐκλεγμέ-
 νον), παράδειγμα, exempla re-

rum παραδείγματα πραγμάτων,
 πρακτικὰ παραδείγματα, γεγονότα.
 ex-ēo, īi, ītum, īre, ἐξέρχομαι.
 2) fama exit φήμη διαδίδεται,
 (θρυλεῖται).
 exercītus, ūs, ἀ. στρατός. Πληθ.
 -ūs=milites, copiae Hn 8,1.
 ex-háurio, háusi, háustum, 4.
 ἐξαντλῶ.
 existimatio, ūnis, (γνώμη). 2)
 ὑπόληψις, τιμή.
 exisse, id. exeo.
 existīmo, 1. νομίζω Hn 12, 2.
 A 6,1. 2) ἐκτιμῶ. magni aestimo
 μεγάλως ἐκτιμῶ C 1, 2. 3) σχη-
 ματίζω γνώμην, σταθμῶ A 16,4.
 20,5. 4) θεωρῶ A 6,1.
 exītus, ūs ἐξόδος Hn 12, 3.
 ex-pēdīo (ex καὶ pes πούς, κυρίως
 τὸν πόδα ἐκ τῆς πέδης ἀπαλλάσ-
 σω), īvi, ītum, 4. ἐκποδῶν ποι-
 οῦμα). 2) expedio me ἐκσφύω
 ἐμαυτόν, ἀπαλλάττομαι [ξεμπλέ-
 κω, γλυτώνω].
 expendo, pendi, pensum, 3.
 (σταθμῶ, ζυγίζω [κυρίως χρήμα-
 τα]). Θεων πληρώνω, ἀποτίνω,
 ἐξοφλῶ. 2) aliquid expensum
 (μτχ. παθ. πρκμ.) fero sumptui
 ως ἀποτετισμένον (ἐξωφλημένον)
 φέρω τι εἰς τὰ ἐξόδα, καταχωρί-
 ζω τι ἐν τοῖς οἰκιακοῖς ἐξόδοις,
 χρεώνω (ἐν τοῖς λογιστικοῖς βι-
 βλίοις) τὴν μερίδα τῶν οἰκιακῶν
 ἐξόδων, δαπανῶ.
 expensum, id. expendo.

ex-perior, pertus sum, experiri.

4. ἀποθ. «πειρῶμαί τινος», ἀναμετροῦμαι πρός τινα.

ex-pers, pertis (ex καὶ pars), ἄμυντος. expers periculi ἄμυντος (ἐλεύθερος, ἀπηλλαγμένος) κινδύνου.

ex-plōro, 1. ἔξετάζω.

ex-rōno, 3. ἐκτίθημι, καθιστῶ γνωστόν, περιγράφω.

exposendus, ἴδ. exposco.

ex-posco, poposci,—, 3. (ἔξαιτῶ)

2) αἰτῶ τινα ἔκδοτον, ἔξαιτοῦμαι (πρὸς τιμωρίαν) τὴν παράδοσίν τινος.

exposūri, ἴδ. expono.

ex-pugno, 1. (κερδαίνω μαχόμενος, κυριεύω διὰ πολιορκίας). 2) vi expugno (κατὰ κράτος αἵρω), κυριεύω ἐξ ἐφόδου (ἐξ ἐπιδρομῆς)

exque (ex καὶ que δύο λέξεις); exque eā ἀντὶ ex eāque· ἴδ. is.

ex-splendesco, [exsplendūi], —, 3. (ἐκλάμπω) διαλάμπω.

externus, ἔξωτερικός. externum malum (=externum bellum ἔξωτερικὸν κακὸν) ἔξωτερικός πόλεμος, ἡ μάστιξ τοῦ ἔξωτερικοῦ πολέμου (ἀντίθ. intestīnum bellum).

extra, πρόθ. μετ' αἰτ., ἐκτός.

extrēmo, ἐπίρρο. τελευταῖον Hm 2, 3.

extrēmus (ὑπερθ. τοῦ extērus ὁ ἔξω), τοπικῶς καὶ χρονικῶς: ἔσχατος. Συγκρ. exterīor.

ext̄uli ἴδ. effero.

exul, үлис, ἀ. ὁ φυγάς, ὁ ἔξόριστος.

F

facile, ἐπίρρο. εὐκόλως.

facilis, ε, εὐκολος Hn 10, 3. 2)

(ἐπὶ φαρμάκου) μὴ φέρων πόνους, ἀνώδυνος. A 21, 2. ἴδ. celer. facilitas, ἄτις, (εὐκολία τρόπων). πραότης.

factio, fēci, factum, 3. ποιῶ. aliquem imperatorem ἀναγορεύω (ἀναδεικνύω) τινὰ στρατηγόν. civem παρέχω τὸ δικαίωμα τοῦ πολίτου, πολιτογραφῶ τινα, librum ἐπεξεργάζομαι, συγγράφω βιβλίον. finem facio belli τέρμα τοῦ πολέμου θέτω. mentionem μνείαν ποιοῦμαι. iter πορεύομαι (ἐπὶ στρατιωτικῆς πορείας). progressum προοδεύω. cohortationem δίδω διαταγὴν (όδηγίας). proelium navale ναυμαχῶ. detrimentum existimationis ὑφίσταμαι ἀπώλειαν (μείωσιν) τῆς ὑπολήψεως. facio pacem εἰρήνην ποιοῦμαι. facio alicui potestatem mei δίδω λαβήν εἰς τινα εὐκόλου συλλήψεώς μου (ἴδ. potestas). nihil reliqui (γεν. διαιρ.) facio οὐδὲν λοιποῦ ποιοῦμαι, οὐδὲν παραλείπω, οὐδὲν παραμελῶ, [κάνω τὸ πᾶν]. aliquid pulchre θαυμάσιώς [ῳδαῖα] γνωρίζω τι. versaram διαπραγματεύομαι (συνάπτω) νέον δάνειον (πρὸς ἔξόφλησιν προ-

γενεστέρου δανείου). Οἱ τοιοῦτόν τι πράττοντες vertebeant creditorem (=ἡλλασσον δανειστήν). palam ποιῶ γνωστόν, διαδίδω. 2) ἀνατρέφω, μορφῶ. domi factus οἶκοι εἰθισμένοις, γεγυμνασμένοις.

facto, id. fio. quo facto οὖ (=τούτου δέ) γενομένου, μεθ' ὁ γεγονός, οὖ ἔνεκα, διὰ τοῦτο. factum, i, οὖ. γεγονός, συμβάν, Hn 6,3 Πληθ. ἔργα, πράξεις A 18,6.

factūrus, id. facio.

factus, id. facio καὶ fio.

facultas, ātis, εὐκαιρία Hn 9,1. 2) (ἐνδεχομένη περίπτωσις), ἡ δυνατότης A 2, 2, 3) πληθ. τὰ μέσα πρὸς καταβολὴν τῶν ἐξόδων, περιουσία, τὰ οἰκονομικὰ Hn 6,2. fama ae, (φήμη). 2) διάδοσις, θρῆλος.

fames, is, πεῖνα.

familiā, ae, (ἐκ τοῦ famūlus οἰκέτης, ὑπηρέτης) τὸ σύνολον τῶν ὑπηρετῶν, (δούλων), οἱ ὑπηρέται, οἱ οἰκέται A 13,3. 2) οἱ συγγενεῖς, [τὸ συγγενολόγυ] A 18, 2. 18, 3. id. pater familiās.

familiāris, e, οἰκεῖος, φίλος A 16, 2. res familiāris, τὰ πατρῷα, ἡ περιουσία A 2,3. 4,3. 6,4. 2) οὖσ. πιστὸς (ἔμπιστος) φίλος. A 5,1. familiarītas, ātis, (σχέσις, οἰκογενειακὴ) οἰκειότης (καὶ καλαὶ σχέσεις).

familiarīter ἐπίρρ. οἰκείως, στενῶς, συγκρ. familiarīus.

familīās (γεν.=familiae). id. pater familiās.

fastigium, ii, οὖ (χορυφή). 2) βαθυδές (κοινωνικός).

fāvēo, fāvi, fātum, 2. (μετὰ δοτ.) εὔνοῶ.

febris, is, πυρετός. 2) ἐν τῷ πληθ. =πυρετοῦ προσβολαί.

fecero, id. facio.

fecī, id. facio.

ferē, ἐπίρρ. σχεδόν, περίπου.

fēro, tūlī, lātum, ferre, ὑποφέρω, ὑπομένω A 1,3. φέρω Hn 4,3. calamitates belli (ὑποφέρω) τὰ δεινὰ (τὰς συμφορὰς) τοῦ πολέμου. fructum κομίζομαι τὸν καρπὸν (τὴν ἀμοιβήν), ἀμείβομαι διά... (id. καὶ fructus). 2) ὑπομένω (ὑποφέρω) τινὰ (τὰς ιδιοτροπίας τινὸς) A 5, 1. id. nobilis καὶ expondo.

ferocia, ae (τὸ ἀτίθασον). 2) ἀγερωχία, εὐψυχία.

ferrum, i, οὖ. (σίδηρος). 2) ἡ διὰ τῶν ὅπλων βία, τὰ ὅπλα.

fictilis, e, (πήλινος ἐκ τοῦ fingo πλάττω). vas fictile (πληθυντ. vasa fictilia) σκεῦος πήλινον, ἀγγεῖον κεράμειον.

fidens, ntis (κυρίως μτγ. τοῦ fidē) θαρρῶν, θαρραλέος. fidens animus ἡ αὐτοπεποιθησις. id. animus.

fides, ēi, (πίστις). 2) ἔνορκος δικ-

βεβαίωσις, ὑπόσχεσις Hn 2, 4. 3.
προστασία Hn 9,3.

fīducīa, ae, πίστις, ἐμπιστοσύνη.
spe fiduciāque (ἀντὶ spe fide-
tissimā) διὰ λίαν σταθερᾶς ἐλπίδος.

filius, ūi, ἀ. υἱός.

filia, ae, θυγάτηρ.

finis, is, ἀ. (ὅριον, δρόσημον).
2) πληθ. τὰ σύνορα, ἡ περιοχή.

Hn, 8,1. 3) τέλος, τέρμα Hm 1,3.
fio, factus sum, fiēri (παθ. τοῦ

facio) γίγνομαι. 2) συμβαίνω,
ἐπέρχομαι A 14, 12. domi factus
γεγυμνασμένος, μορφωμένος ἐν τῷ
οἴκῳ (οἰκοδίδακτος) A 13, 4.

fistula, ae, σῦριγξ. 2) συρίγγιον
[φίστουλας], συριγγῶδες ἀπόστη-
μα. fistulae (πληθ.) puris συρίγ-
για πύου, συριγγῶδη (πυορρο-
οῦντα) ἀποστήματα.

flagitium, ūi, οὐ. αἰσχύνη, ὄνειδος,
ἀτιμία.

flagro, 1. φλέγομαι.

flēo, ēvi, ētum, 2. κλαίω. flens
atque osculans κλαίων καὶ φι-
λῶν, (ἐν μέσῳ δακρύων καὶ φι-
λημάτων).

fluctus, ūs, ἀ. κῦμα A 6,1. 2) fluc-
tūs (πληθ.) civiles ὁ πολιτικὸς
σάλος, ἡ δίνη (τὰ νέφη) τοῦ πολι-
τικοῦ βίου, ὁ τῶν στάσεων χειμῶν
(καταγίς). id. committo.

foederātus, (σύμμαχος). 2) civitas
foederata πόλις ἔνσπονδος, πόλις
σύμμαχος (τοῖς Ρωμαίοις).

foedus, foedēris, οὐ. συνθήκη.

fore, μέλλ. ἀπομφ. τοῦ sum ἀντὶ¹
futurum esse.

foret, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ sum ἀντὶ¹
esset (forem, -es -et, πληθ.
-ent).

foris, is, θύρα, (συνήθως κατὰ
πληθυντ. fores, ūum).

forma, ae, μορφή, ἔξωτερικὴ ὄψις,
τὸ ἔξωτερικόν.

formōsus, ὠραῖος (καλοκαμωμέ-
νος).

fortē, ἐπίρρ. (κυρίως ἀφαιρ. τοῦ
fors τύχη)=διὰ τῆς τύχης. si for-
te (μεθ' ὑποτακτ.) ἀν τυχὸν (ἀντὶ¹
e x s p e c t a n s i forte). Hn 8,1.

fortis, e, (ἰσχυρός). 2) γενναῖος,
ἀνδρεῖος. Ὑπερθ. fortissimus.

fortitūdo, dīnis, ἀνδρεία, Θάρρος,
τόλμη.

fortuitō, ἐπίρρ. ἀπὸ τύχης, τυ-
χαίως πως.

fortūna, ae, είμαρμένη A 19, 1.
2) τύχη, εὐτύχια Hm 4, 1. 3)

α) τύχη, μοῖρα A 3, 3. 19, 2.
β) (ιδίᾳ κατὰ πληθυντ.) ἡ περιου-
σία, τὰ ὑπάρχοντα Hn 9,3. A 2,3.
4,2. 21,1.

forum, i, οὐ. (ἀγορά). 2) ἡ ἀγορὰ
ώς κέντρον πολιτικῆς καὶ δικαστι-
κῆς δράσεως. in foro esse coepit
ἐν τῇ ἀγορᾷ νὰ εἶναι ἡρχισεν, (ἡρ-
χισε τὴν πολιτικὴν δρᾶσίν του).

frater, tris, ἀ. ἀδελφός.

frequens, ntis, (πυκνός, πολυάρι-
θμος). 2) συχνός.

frequentia, ae, (πυκνότης). 2)

frequentiā (ἀφαιρ.) vulgi, μετὰ συρροῆς τοῦ λαοῦ (τοῦ πλήθους). fructus, ūs, ἀ. καρπός. 2) fructus rei familiaris αὐξησις τῆς ἀτομικῆς περιουσίας. fructus pietatis καρπὸς (κέρδος) τῆς εὐσεβείας, (ἀμοιβὴ διὰ τὴν εὐσέβειαν). frumentum, i, οὐ. σῖτος. frūor, fructus sum, frūi, 3. ἀποθ. (καρποῦμα). 2. aliquo εὐχαριστοῦμαι μὲ τὴν συναναστροφὴν (συντροφιά) τινος, συναντῶμαι εὐχαρίστως μέ τινα. frustrā, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ fraus ἀπάτη), μάτην, frustra facio aliquid μάτην ποιῶ τι, ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ, ἀστοχῶ. frustror (ἐκ τοῦ frustrā), —, 1. ἀποθ. (ματαιῶ). 2) me ipsum ἀπατῶ ἐμὲ τὸν ἔδιον, ἐμαυτὸν ἀδικῶ, βλάπτω. fuěram, iδ. sum. fuěrim, iδ. sum. fūga, ae, φυγή. fugāram=fugavěram, iδ. fugo. fūḡo, fūgi, fugitum, 3. φεύγω. 2) rei publicae procurationem ἀπέχομαι τῆς διοικήσεως τῆς πολιτείας, (ἀπέχομαι τῶν κοινῶν). fugisse, iδ. fugio. fūgo, 1. τρέπω εἰς φυγήν. fui, iδ. sum. fundamentum, i, οὐ. θεμέλιον. funus, funēris, οὐ. κηδεία, ἐκφορά, ταφή. futūrus, iδ. sum.

G

gener, ēri, ἀ. γαμβρός, (ό ἀνήρ τῆς θυγατρὸς) A 21,4. generātus, (πεφυκώς). 2) ab aliquo καταγόμενος ἀπό τινος=ortus. generōsus, (εὐγενής τὴν καταγωγήν), γενναιόφρων, μεγαλόψυχος, ἰπποτικὸς A 3, 1. gens, ntis, (γένος). 2) ἔθνος. genus, genēris, οὐ. (γένος). 2) εἶδος. gero, gessi, gestum, 3. (φέρω—φορῶ). 2) me παρέχω ἐμαυτόν, συμπεριφέρομαι. me splendide ζῶ μεγαλοπρεπῶς. rem πράττω τι (κατ' ἔξοχὴν τὰ τοῦ πολέμου), διοικῶ. res ἐπιχειρήσεις στρατιωτικὰς) διεξάγω. bellum διεξάγω πόλεμον, πολεμῶ. consulatum (præturam) ἀσκῶ τὴν ὑπατείαν (τὴν στρατηγίαν). honores διαχειρίζομαι τὰς τιμὰς (τὰς ἀρχὰς, τὰ τιμητικὰ ἀξιώματα), περιβάλλομαι ἀρχήν. res geruntur male τὰ πράγματα διεξάγονται (ἔχουσι) κακῶς. res gestae (πληθ.) αἱ πράξεις (κατ' ἔξοχὴν αἱ πολεμικαὶ), τὰ πολεμικὰ ἔργα, τὰ ἐν πολέμῳ ἔργα. gestum, iδ. gero. gloriōr, 1. ἀποθ. hoc (αἰτ.) καυχῶμαι, μέγα φρονῶ ἐπὶ τούτῳ. graecē, ἐπίρρ. ἐλληνιστή. graecus, ἐλληνικός. res graecae ἡ γραμματεία καὶ ἡ ιστορία τῆς (ἀρχαίας) ‘Ελλάδος.

Grāius, iδ. Πίνακα Ἰστορ. καὶ Γεωραφ. λ. Hercules καὶ Graius saltus.

gratia, ae, (χάρις). 2) δημοτικότης, εὔνοια (ἔξ ἐκτιμήσεως) A 2, 4. 6, 2. 21, 1. 3) καλὴ ἡ φιλικὴ συνενόησις, συμφιλίωσις A 17, 1. iδ. redeo.

grātus, (ἀρεστός). 2) εὐκτός, ἐπιθυμητός.

gravis, e, βαρύς, δεινός, δέξις.

gravitas, atis, (βαρύτης). 2) ἀξία, σοβαρότης.

H

habeo, ūi, ūtum, 2. ἔχω. aliquem collēgam ἔχω τινὰ (ώς) συνάρχοντα. aliquem actorem auctoremque ἔχω τινὰ ώς βοηθὸν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν τῇ συμβουλῇ (συνεκτελεστὴν καὶ σύμβουλον, χεῖρας καὶ νοῦν). castra στρατοπεδεύσι. 2) ἔχω ἐν ἐμοί, δεικνύω A 18, 4. 3) ποιῶ. hāc oratione habītā τούτου τοῦ λόγου γενομένου, ταῦτα εἰπῶν. iudicium nullum habere δὲν ἐγκαλοῦμαι εἰς δίκην, δικαστήριον. 4) παρέχω. honores ἐπιδιψίλεύω τιμάς, τιμῶ. 5) ἔχω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου Hn 7, 3. A 13, 4. 6) κρατῶ Hn 12, 2. 7) cognitum habeo (ἐγνωσμένον ἔχω), γιγνώσκω κατὰ βάθος, perceptum habeo (ἐντονώτ. τοῦ percipio) νοῶ κατὰ βάθος, [χωνεύω]

A 17, 3. cognitum habeo (ἐντονώτ. τοῦ cognosco) ἔχω τινὸς ἀκριβῆ γνῶσιν, γνωρίζω τι κατὰ βάθος A 18, 1. 8) satis habeo + ἀρτφ.= ἀρκοῦμαι νά... 9) habeo (mihi curae [δοτ.]) + ἀπρμφ.= φροντίζω (νά...), ἐπιμελοῦμαι. 10) θεωρῶ. habeor νομίζομαι [περνῶ γιά]. 11) δεικνύω, φανερώνω A 13, 2. 12) me habeo [=sum] (εἴμαι ἔν τινι καταστάσει), διάκειμαι, ἔχω Hn 2, 1. 13) eius (τ. ἐνεργείας) condicionem aequam habeo τούτου (τρῦνεο δανείου) ὅρον παραδεκτὸν (δίκαιον) συνάπτω.

habīto, 1. κατοικῶ. bene habīto καλῶς (ἀνέτως, μετ' ἀνέσεως) κατοικῶ (ἔχω δραῦσι σπίτι).

hāc, ἐπίρρ. ταύτη, διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ.

hactenus, ἐπίρρ. μέχρις ἐνταῦθα. hasta, ae (δόρυ). 2) hasta publica δημοπρασία (εἰς ὄνομα καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ Κράτους). Κατὰ παλαιὸν ἔθος, ὅτε ἐπωλοῦντο λάφυρα πολέμου εἰς ἔνδειξην ἐπηγνύετο δόρυ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ ἔθος τοῦτο διετηρήθη καὶ εἰς ἄλλας πωλήσεις, ἥτοι εἰς τοὺς πλειστηριασμοὺς τῆς περιουσίας προγραφομένων πολιτῶν. Οἱ χρηστοὶ πολῖται ἀπέφευγον κατὰ συνείδησιν νὰ μετέχωσι τοιούτων δημοπρασιῶν. 'Id. accedo.

heredītas, atis, κληρονομία.

heredēum, ūi, oū. κληρονομία. heredium a patre relictum κληρονόμημα ἀπὸ τοῦ πατρὸς καταλειφθὲν (πατρικόν), μικρὸν πατρικὸν κτῆμα.

heres, ēdis, ἡ. κληρονόμος.

hic, haec, hoc, (γεν. huius, δοτ. huic κτλ.), οὗτος, ὅδε.

hīc, ἐπίρρ. ἐνταῦθα.

hinc, ἐπίρρ. ἐντεῦθεν.

his, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. hic, haec, hoc.

historīa, ae, (ἱστορία). 2) συστηματικὴ ἴστορία, contexta συεχής ἴστορία, ἴστορικὴ πραγματεία (ἀντίθετον: βιογραφία) A 16,3. 3) historiae (πληθ.), τὰ ἴστορικὰ ἔργα C 3,3.

hodīē, ἐπίρρ. σήμερον.

homo, homīnis, ἡ. ἄνθρωπος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ζῷον) Hn 3,4. 2) κατὰ πληθυντ. ἄνθρωποι (κόσμος) A 13,6.

honos, ūris, ἡ. τιμή, ἐκδήλωσις τιμῆς A 6,4. 2) ἡ (ἐν τῶν ἀξιωμάτων) φήμη, ὑπόληψις A 18,5. 3) ἀρχή, πολιτικὸν ἀξιωμα, αἱ τιμαὶ C 1,1. A 6,2.

hortātū (ἀφαιρ. τοῦ οὐσιαστ. hortatus), μετὰ γεν. τῇ προτροπῇ (τινος).

hortus, i, ἡ. (κῆπος). 2) πληθ. «παράδεισος», περίβολος (πάρκο).

hospitīum, ūi, oū. φιλοξενία.

hostiā, ae, ιερεῖον, σφάγιον, θῦμα. hostis, is, ἡ. (ό πολέμιος), οἱ ἔχθροις

(τῆς πατρίδος).

hūc, ἐπίρρ. εἰς τοῦτο τὸ τόπον, εἰς τοῦτο τὸ μέρος.

huic, δοτ. ἐνικὴ τοῦ hic, haec, hoc. humanītas, ātis, φιλοφροσύνη, «εὔμουσία», εὐγένεια τρόπων ἀπορρέουσα ἐκ τῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀτόμου (πνευματικὴ καὶ ἡθικὴ ἀγωγή). 2) ἀνωτέρα, (ὑψηλή, λεπτή) μόρφωσις A 3,3. 3) λεπτότης τρόπων, κοινωνικότης, εὐγένεια A 16,1. humiliis, e, (χαμηλός, χθαμαλός). 2) ταπεινός.

I

iācīo (πρόφερε jacio), iēci, iactum, 3. ῥίπτω, βάλλω.

iacto, (θαυμιστικὸν τοῦ iacio) (ῥίπταζω). 2) ῥίπτω (ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).

iam (πρόφ. jam) ἐπίρρ., ἤδη.

ianūa, ae (πρόφ. janua) θύρα.

ibi, ἐπίρρ., αὐτοῦ, ἐκεῖ. 2) ibi=in cēna ἐν τῷ δείπνῳ Hn 12,4.

idem, eādem, idem ὁ αὐτὸς (γεν. eiusdem, δοτ. eīdem), hic idem αὐτὸς οὗτος.

ideō, ἐπίρρ. τούτου ἔνεκα). 2) ideo ... quod τούτου ἔνεκα... (δι)ότι.

idonēus, ἐπιτήδειος, κατάλληλος.

igītur, σύνδ. λοιπόν.

ignōro, 1. ἀγνοῶ, διατελῶ ἐν ἀγνοίᾳ.

iis, δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τῆς ἀντωνυμ. is, ea, id.

ille, illa, illud (*γεν.* illīus; δοτ. illi κτλ.) ἐκεῖνος.

il-lūdo (in καὶ lūdo), lūsi, lūsum, 3. ἐμπαίζω.

illūstris, e, (*φαεινός*). 2) ἐπιφανῆς (τὸ γένος) Hn 3,2. 3) res illūstris ἔργον αἰγλῆν (ἔξοχον) A 18,2.

illūsus, iδ. illudō.

imāgo, ḡnis, (*εἰκών*). 2) πλθ. αἱ κήριναι εἰκόνες τῶν προγόνων.

imitātor, ōris, ἀ. μιμητής, ζηλωτής.

immīsi, iδ. immitto.

im-mitto, 3. («ἐῶ τρέχειν», «σεύω»).

2) «ἀνίημι», ἀφίνω ἐλεύθερον νὰ δράμῃ, ἐξαπολύω, ἐξαποστέλλω. immōlo, 1. (ἐκ τοῦ in καὶ μόλλα=κριθαὶ χονδροκοπανίσμέναι, ἃς μετεγειρίζοντο ἐν ταῖς θυσίαις), θυσιάζω, θύω.

im-pēdīo (in καὶ pēs), iivi, ītum, 4. ἐμ-ποδ-ίζω, κωλύω, ἀποτρέπω.

imperātor, ōris, ἀ. ἀρχηγός, στρατηγός Hn 5, 2. C 3, 1. 2) ὁ αὐτοκράτωρ στρατηγός, δηλ. ὁ νικητής καὶ τροπαιοῦχος στρατηγός A 19,1.

imperīum, ii, o. (διαταγή). 2) ἀρχηγία, στρατηγία Hm 3,3. Hn 7,3.

3) summa imperii (τὸ δλον τῆς ἀρχῆς), ἡ ὑπερτάτη ἐξουσία, ἀρχιστρατηγία. 4) ἐξουσία (τοῦ διατάσσειν), δύναμις Hn 5,3. orbis (γεν.) terrārum, ἐξουσία τῆς οἰκουμένης, κοσμοκρατορία, 5) χώρα, βασίλειον, κράτος Hm 2,5.

im-pērō, 1. προστάσσω, διατάσσω ... alicui ut, προστάσσω τινὶ ἵνα, (διατάσσω νά...).

im-perīo, iivi, ītum, 4. (ποιῶ τινα κοινωνόν τινος). 2) doctrīnis quibus puerīlis aetas impertiri debet, eruditivit διὰ τῶν γνώσεων, πρὸς ἃς ἡ παιδικὴ ἡλικία γνώριμος νὰ καθίσταται ὁφείλει, ἐξεπαίδευσε, τ. ἔ. δλ' ἐκείνων τῶν γνώσεων, αἴτινες εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῆς διδασκαλίας τῶν παιδῶν. impetrārim=impereavērim, iδ. impetro.

impētro, 1. (ἐκτελῶ). 2) ἐπιτυγχάνω, κατορθώνω τὸ ἐπιζητούμενον.

impraeſentiarum, (δημώδης ἐκφραστις) ἐν τῷ παρόντι, τ. ἔ. in praesentiā harum (r e r u m).

imprudenter, ἐπίρρ. ἀφρόνως.

iīmus (καὶ infīmus) ὑπερθ. τοῦ συγκρ. (inferior), κατώτατος· iδ. intestinum.

in, πρόθ. I 1) (μετ— αἵτιατ.) εἰς. 2) ἐναντίον Hn 2,3. C 2,3. 3) χρον.

in singulos menses καθ' ἐκαστον μῆνα, μηνιαίως· iδ. dies. 4) (ἀντὶ τοῦ ergā) πρὸς A 17,2. II.

(μετ' ἀφαιρ.): 1) ἐπὶ τόπου· ἐν Hn 5, 1, 2, 3. 11,4. C 1, 1. 3,5. A 18, 1. 2,3. 20,3. 2) ἐπὶ χρόνου· κατὰ +αιτ. Hn 4,3. C 1,2. 2, 2.

A 1, 3. 17,1. 21, 5. 3) πρὸς δήλωσιν ἄλλων σχέσεων: α') πρὸς δήλωσιν περιστάσεων, ὑφ'

ἄς διατελεῖ ἢ συμβαίνει τι:

horum in concursu τούτων ἐν τῇ συμπλοκῇ. in omni procura-
tione ἐν πάσῃ διοικήσει. in simul-
tate esse διχονοῦ, διαφωνῶ. β')
πρὸς δήλωσιν προσώπων, οὓς ἀνή-
κει τι. erat in puerō ὑπῆρχεν ἐν
τῷ παιδί. in adulescentulo...erat
ἐν τῷ νεαρῷ (ἐν τῷ νέῳ ἀνδρὶ)
ὑπῆρχε. γ') πρὸς δήλωσιν τοῦ δι'
οὗ τις εἶναι ἔφωδιασμένος, ἢ τῆς
καταστάσεως, ἐν ᾧ τις εὑρίσκεται :
in sestertio ὡς ἀνθρωπος μὲ πε-
ριουσίαν... [ἰδ. sestertius]. δ') πρὸς
δήλωσιν ἀριθμοῦ: in eis (ἀντὶ in
n u m e r o eorum) μεταξὺ τούτων
Hm 2,4. Hn 4,4. 12,2. 13,2. A
13,3. ε') πρὸς δήλωσιν πραγμά-
των, εἰς ὃν τὴν σχέσιν ἀφορᾷ τι :
[pacem conciliavit, in quo (=
in q u a r e) εἰρήνην ἐποίησεν,
ἐν ᾧ πράγματι, (ἀναφορικῶς ποὺς
τὴν ὁπίαν).

in-cendo (in καὶ cando), endi,
in sum, 3. ἀνάπτω Hn 5,2. 2)
ἐξάπτω Hn 2,1.

in-cido (in καὶ cado), cīdi,—, 3.
(εἰσπίπτω). 1) εἰσχωρῶ.

in-cipio (in καὶ cāpicio), cēpi, cēp-
tum, 3. (ἐπιχειρῶ). 2) ἀρχομαι.

in-cito, 1. (ἐλαύνω τι). 2) προ-
τρέπω παροτρύνω (εἰς ἄμιλλαν).

incognitus, ἄγνωστος.

incōla, ae, ἡ. κάτοικος.

incredibīlis, e, ἀπίστευτος, incre-
dibile dictū (β' ὑπτιον τοῦ ρ.

dīco) ἀπίστευτον εἰπεῖν, λόγου
κρείττον, πίστεως μεῖζον.
incuria, ae, ἀμέλεια, ἀφροντισία.
inde, ἐπίρ. (ἐντεῦθεν). 2) μετὰ ταῦτα.
indicium, ii, οὐ (ἐνδειξις). 2) τεκ-
μήριον.

indīco, 1. δηλῶ, φανερώνω, κατα-
δεικνύω, (προδίδω).

in-dīgēo (indu [=in] καὶ ἔγεο),
ii,—, 2. ἐνδεῶς ἔχω τινός, alie-
nārum opum ἐνδεῶς ἔχω (λαμ-
βάνω ἀνάγκην) ἔνηγης βοηθείας.
medicinā (ἀφαιρ.) κάρμνω χρῆσιν
(ἔχω χρείαν) φαρμάκων.

in-dīco, 3. (εἰσάγω). 2) παρασύ-
ρω Hn 5,3. 3) προτρέπω Hn 8,1.
4) in errorem εἰς πλάνην εἰσάγω,
(παρα)πλανῶ.

inductus, iδ. induco.

indulgentiā, ae, ἐπιείκεια (ὑποχρε-
ωτικοὶ τρόποι).

indulgēo, dulsi, [dultum], 2. (χά-
ριζομαι). 2) εῖμαι (ὑπερβολικῶς)
ἐπιεικής, δὲν πιέζω τοὺς διφειλέ-
τας (νὰ καταβάλωσι τὸ χρέος των
εἰς τὴν λῆξιν τῆς προθεσμίας).

industrīa, ae, δραστηριότης, ἐνερ-
γητικότης C 3,1. 2) φιλοπονία C
3,4. 3) ἀθελοπονία A 13,4.

in-ěo, ii (σπανιώτ. īvi), ītum,
īre, (εἰσέρχομαι). 2) rationem
σκέπτομαι μέσον, μηχανῶμαι σχέ-
διον. consilium λαμβάνω ἀπό-
φασιν.

in-ermis, e (in καὶ arma), ἀσπλος.
inertia, ae, (ἐκ τοῦ iners [in στε-

ρητ. καὶ ars τέχνη] ἀτεχνος). 2) ἡ πρὸς φυγοπονίαν διοπή, ῥᾳθυμία, ὀκνηρία.

in-fēro, intūli, illātum, inferre, (εἰσφέρω). 2) bellum in Italiām μεταφέρω τὸν πόλεμον (τὸ θέατρον τοῦ πολέμου) εἰς τὴν Ἰταλίαν. arma Italiae (δοτ.) πολεμῶ κατὰ τῆς Ἰταλίας.

infestus, δυσμενής. animo infesto ἐν πνεύματι δυσμενεῖ, ἔχθρικῶς, μετὰ μίσους, μισῶν.

infīmi, ὅρυ (ἰδ. imus), οὐσ. οἱ ταπεινότατοι (κατὰ τὴν τάξιν).

infinītus, (ἀπειρος). 2) ὑπέρμετρος.

in-fitīor, 1. ἀποθ. (ἐκ τοῦ in-fitiās ire αἰτ. πληθ.), ἀρνοῦμαι.

ingenīum, ᾧ, οὐ. (φυή). 2) φυσικὸν δῶρον, εὐφυΐα, πνεῦμα.

inīcio [πρόφ. injicio] (in καὶ iācio), iēci, iectum, 3. ἐμβάλλω, προξενῶ.

iniīi, iniēram, iđ. ineo.

inimicitīa, ae, ἔχθρα. Συνήθως ἐν τῷ πληθ.: ἔχθρικαι διαθέσεις.

inimīcus (in καὶ amīcus), ἔχθρικός. inimicissimus, (ἔχθιστος). 2) οὐσ. διθανάσιμος ἔχθρός.

inīquus (in καὶ aequus ἀνισος). 2) ἄδικος.

initīum, ᾧ, οὐ. ἀρχή. initio (ἀφαιρ.) κατ' ἀρχάς.

in-nītor, innixus sum, innīti, 3) ἀποθ. στηρίζομαι.

innixus, iđ. innitor.

inopīa, ae, ἔνδεια. inopia pu-

blica ἔνδεια δημοσία, οἰκονομικαὶ τοῦ κράτους δυσχέρειαι.

inprīmis (in καὶ prīmus), ἐπίρρ. ἐν τοῖς πρώτοις, πρὸ πάντων, κατ' ἔξοχήν, ίδια.

inquam, inquis, inquit, (ἐλλειπτικὸν ὅρμα), λέγω, -εις, -ει.

in-sciēns, ntis, ἀγνοῶν, ἐν ἀγνοίᾳ. inscientibus iis, ἀγνοούντων τούτων, (ἐν ἀγνοίᾳ τούτων).

insidīae, ārum (πληθ.) ἐνέδρα Hn 4, 3. 5,3. 2) δόλος, ἐπιθουλὴ Hn 12,2.

insidīor, 1. ἀποθ. (μετὰ δοτ.), ἐνεδρεύω.

in-stitūo (in καὶ statūo), tūi, tūtum, 3. (ἰδρύω). 2) ἀρχίζω, ἀναλαμβάνω. Hn 2,4. C 3,3. A 14,2. 3) ἀποφασίζω Hn 8,3.

insūla, ae, νῆσος.

intel-lēgo (inter-lego), exi, ectum, 3. ἐννοῶ (διὰ τῶν αἰσθήσεων ἢ τοῦ νοῦ), διακρίνω. 2) συμπεραίνω Hn 5,4.

intemperanter, ἐπίρρ. ἀκράτως, ἀμέτρως.

inter, πρόθ. μετ' αἰτ. μεταξύ.

inter-cēdo, 3. (παρεμβαίνω). 2) intercedit obtrectatio ἀναφύεται [ὑπάρχει 'σ τὸ μέσον] ἀνταγωνισμὸς (ζηλότυπος). querimonia ἀφορμὴ παραπόνων παρεμπίπτει, ἀναφύεται. 3) παρέρχομαι (περνῶ) A 20,2.

intercessisse, iđ. intercedo.

interdum, ἐπίρρ. ἐνίοτε.

- inter-ēo, īre, διαφθείρομαι, ἀπόλυμψαι Hn 2, 4. 4, 3. 2) φονεύομαι Hn 13,4.
- interfēci, iδ. interficio.
- inter-fīcio (inter καὶ fācio), fēci, fectum, 3. (φθείρω). 2) ἀποκτείνω. interficior ἀποθνήσκω, φονεύομαι.
- interficiundus (= interficiendus, iδ. interficio), φονευτέος. ad hunc interficiundum πρὸς τὸ φονεῦσαι τοῦτον, διὰ τὸν φόνον τούτου.
- interiērim, iδ. intereo.
- intērim, ἐπίρρ. ἐν τῷ μεταξὺ (χρόνῳ).
- interiōr, ἀ. καὶ θ., interius, οὐ. (γεν. interiōris), συγκρ. ἐνδότερος, iδ. consilium.
- interiērem, iδ. intereo.
- interitus, ūs, ἀ. ἀπώλεια, θάνατος.
- nter-pōno, 3. (τίθημι ἐν τῷ μέσω). 2) me ἐπεμβαίνω, (δανείζων χρήματα).
- interpretor, 1. ἑρμηνεύω, ἔξηγῶ.
- inter-sum, (ἐν τῷ μέσῳ εἰμί, παρευρίσκομαι), συμμερίζομαι, συμμετέχω, λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος (ἀναμειγνύομαι).
- intestīnum, i. οὐ. ἔντερον. imum intestīnum τὸ δρόθδν ἡ ἀπευθυ- σμένον ἔντερον, τ. ἔ. ἡ τελευταία μοῖρα τοῦ παχέος ἔντέρου.
- intestīnus (ἐκ τοῦ intus ἔντός πρβλ. ἔντόσθια ἐκ τοῦ ἔντοσθεν,
- ἔντοσθι), ἐσωτερικός, ἐμφύλιος (ἀν τίθετον: externus ἐξωτερικός). intīme, ἐπίρρ. οἰκειότατα.
- intra, πρόθ. μετ' αὐτ. (ἐνδον). 2) ἐν τῇ σφαίρᾳ + γεν. Hn 11,4.
- in-vēnio, 4. (εύρισκω). 2) ἀνακαλύπτω, ἔξευρίσκω.
- inventūrus, iδ. invenio.
- in-veterasco (ἐναρκτικὸν τοῦ in-vetēro), rāvi,—, 3. ἐγγηράσκω. 2) (ἐπὶ χρέους) διαιωνίζω, διαιωνίζομαι, παλαιοῦμαι, χρονίζω A 2,5.
- invictus (in καὶ vīco), ἀήττητος, ἀνίκητος.
- invidīa, ae, φθόνος.
- invīto, 1. καλῶ, προσκαλῶ.
- iocor, 1. ἀποθ. (πρόφερε jocor), ἀστειένομαι. iocans παῖζων, χάριν παιδιᾶς.
- lovi, δοτ. τοῦ Iuppiter.
- ipse, ipsa, ipsum, αὐτός, αὐτὸς οὗτος (ό iδιος). 2) μετὰ σημασίας ἐπιρρηματικῆς: ἀκριβῶς Hn 10, 5.
- irascor, irātus sum, irasci, 3. ἀποθ. ὀργίζομαι.
- irātus, παρωργισμένος: iδ. irascor.
- ire, ἐνεστ. ἀπριμφ. τοῦ ἥμ. eo.
- ir-rīdēo (in καὶ ridēo), rīsi, rīsum, 2. ἐγγελῶ, μυκτηρίζω, σκώπτω.
- is, ea, id, (γεν. eius, δοτ. ei), οὗτος.
- itā, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον. non ita multis diebus (ἀφαίρ. χρόνου) οὐχὶ τόσον πολλὰς ἡμέρας ὕστερον, δλύγας ἡμέρας ἔπειτα.

itaque, καὶ οὕτω (=et ita) A 15,
1.2) σύνδ. ὅθεν.

itemque=et item (ἐπίρρ.) ὀν-
σαύτως ὡς καί.

iter (ἐκ τοῦ it[īn]er), γεν. itinēris,
οὐ. πορεία, (πορεία τοῦ στρατοῦ).
itērum, ἐπίρρ. τὸ δεύτερον Hn 5,3.

C 2, 2. 2) δεύτερον Hn 6, 1.

itinēre, ἀφαιρ. τοῦ iter.

iubēo (πρόφ. jubeo), iussi, iussum,
2. κελεύω, διατάσσω, παραγγέλλω.

iūcundus (πρόφ. jucundus), τερ.
πνός, τερψίθυμος A 14, 1. 2) εὐ-
χάριστος, προσφιλής A 16, 1.

iūdicium (πρόφ. judicium), ἵι, οὐ.
κρίσις. 2) δικαστήριον, δίκη A 6,3. iδ.

habeo, 3) (κρίσις) iūdicio (ἀφαιρ.)
ἐκ πεποιθήσεως, ἐσκεμμένως A 15,3.

iūdīco (πρόφ. judico), 1. δικάζω,
καταδικάζω. 2) exulem iudico

aliquem (κρίνω τινὰ ἔξοριστον),
καταδικάζω τινὰ εἰς ἔξοριαν, ἔξο-
ρίζω. hostem iudicatum (καίπερ)

κριθέντα (κηρυχθέντα) ἐγκρίδων (τῆς
πατρίδος) 3) κρίνω, ἀποφασίζω

Hn 13,4. A 13,3. 16,1. 20,5. 4)
συνάγω, συμπεράνω A 15,3.

Iuppīter (πρόφερε Juppīter), γεν.
Iovis, δοτ. Iovi, αἰτ. Iovem, ἀ-

φαιρ. Iove, ἀ. Ζεύς. Iuppīter
optimus maximus Ζεύς ἄριστος
μέγιστος.

iūro (πρόφ. juro), 1. δημνώ, ὁρ-
χίζομαι,

iūs (πρόφ. jus), iūris, οὐ. δίκαιον,
δικαιοσύνη. 2) δικαστήριον A 6,3.

3) iuris consultus, ἀ. ὁ νομο-
μαθής, (δεινὸς νομικός).

iūs-iurandum, (γεν. iuris iurandi,
δοτ. iuri iurando, ἀφαιρ. iure
iurando), οὐ. ὅρκος (τῶν πολι-
τῶν). Ὁ ὅρκος τῶν στρατιωτῶν
ἐλέγετο sacramentum.

iussi, iδ. iubeo.

iuvēncus, i. ἀ. (πρόφ. juvēncus),
νέος ταῦρος, μόσχος.

iūvit, iδ. iuvo.

iūvo (πρόφ. juvo), iūvi, iūtum,
1. βοηθῶ, ὑποστηρίζω.

iuxta (πρόφ. juxtapta), πρόθ. μετ.
αἰτ.=παρὰ + αἰτ., ἐπὶ + δοτ.,
πλησίον.

K

kālēndae, ārūm ἐκ τοῦ (calo=
καλῶ), καλάνδαι (καλένδαι) τ. ἔ.
ἡ πρώτη ἡμέρα ἐκάστου μηνός.
prīdie kal. (=kalendas) Aprīles
τῇ προτεραίᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ
'Απριλίου (ἥτοι τῇ 31 Μαρτίου).

L

labor, ὅris, ἀ. μόχθος, ταλαιπωρία.
lacesto, īvi, ītum, 3. «καταπει-
ράζω», προκαλῶ.

lacrīma, ae, (δάκρυμα), δάκρυ.
lapis, īdis, ἀ. (λίθος). 2) «ὅρος».

«στήλη», κατὰ παράλειψιν τοῦ
ἐπιθ. miliařius (=ἔχων 1000), ὁ
μιλιοδείκτης λίθος, τὸ μιλιάριον
=1000 ρωμαϊκὰ βήματα). iδὲ
καὶ passus.

largit̄o, ōnis, (φιλοδωρία). 2) ἀθέμιτος γενναιοδωρία, δεκασμός, δωροδοκία (κατὰ τὰς ἐκλογάς).

láus, láudis, ἔπαινος, ἔπαινετική ἀναγνώρισις.

láutus, (κυρ. μηγ. τοῦ lavo λούω, ὅθεν λελουμένος, λούσι μένος).

2) μεγαλοπρεπής, sum inprimis láutus ζῶ μεγαλοπρεπέστατα («ζῆν ἐν πᾶσι λαγχώις»), εἶμαι πολὺ γενναιόδωρος (ἐν τῇ ζωῇ).

lectīca, ae, (ἐκ τοῦ lectus [λέκτρον]), κλινίδιον, φορητὴ κλίνη, κοινὸν φορεῖον.

lectic̄lla, ae, (ὑποκοριστ. τοῦ lectīca), μικρὸν ἀπέριττον (ἀπλοῦν) φορεῖον.

lect̄o, ōnis, ἀνάγνωσις.

lector, ōris, ἀ. ἀναγνώστης.

legātus, i, ἀ. πρεσβευτής, ἀπόστολος Hn 7, 2. 12,2. 12,4. 2) δι μετὰ τὸν Πρωμαῖον ἐπαρχιακὸν διοικητὴν ὑπάλληλος, ὑπαρχος A 6,4.

lēgo, lēgi, lectum, 3. ἀναγιγνώσκω. lēvis, e, (κοῦφος). 2) δι μὴ ἔχων βαρύτητα, ἀσήμαντος, μηδαμινός, ἐλαφρὸς A 13, 6. 3) ἐπὶ νόσου : ἀνεκτὸς A 22,3. 4) κουφόνους (ἐλαφρόμυαλος), ἀστατος A 15,1.

lēvo, 1. ἀνακουφίζω.

lex, legis, νόμος.

libenter, ἐπίρρ. ἀσμένως.

liber, bri, ἀ. βιβλίον.

liberālis, e, (τοῦ ἐλευθέρου). 2). ἐ-

λευθέριος, εὐγενής, ὑποχρεωτικός. liberalītas, atis, ἐλευθεριότης, γενναιοδωρία.

liberalīter, ἐπίρρ. φιλοξένως, ἐλευθερίως.

librariūs, ūi, ἀ. (ἀντι)γραφεὺς βιβλίων. Δι' αὐτῶν διειδόντο τὰ εἰς δλίγους τότε κυκλοφοροῦντα γειρόγραφα βιβλία.

littēra, ae, (γράμμα, στοιχεῖον ἀλφαβήτου). 2) πληθ. ἡ ἐπιστολή, 3) Graecae litterae τὰ ἑλληνικὰ γραπτὰ μνημεῖα, ἡ ἑλλην. γραμματεία. 4) γράμματα, ἐλευθέριοι τέχναι (σπουδαὶ) C 3, 1. A 1, 2. 5) ἡ συγγραφική, τὸ συγγράφειν Hn 13, 2.

litterātus (δεδιδαγμένος). 2) κατηρτισμένος ἐν τινι γλώσσῃ, (ἐγγράμματος).

lītus, ūris, οὐ. ἀκτή, παραλία.

locuplēto, 1. πλουτίζω (τι διά τινος).

locus, i. ἀ. (πληθ. loca, orum, οὐ.) τόπος, μέρος Hm 1,2. Hn 11,1. A 20,1. τόπος (διαμονῆς) Hn 12,3. τοποθεσία, ἔδαφος Hm 2,4. Hn 3,4. εὐνοϊκὸν σημεῖον, εὐκαιρία Hm 1,2.

longē, ἐπίρρ. (μακράν). 2) πολὺ καιρόν. Συγκριτ. longius (=diutius).

longus, μακρός, σχοινοτενής.

lumbus, i. ἀ. ἴσχιον (ἐξ οὗ lumbāgo ἴσχιάς, ὀσφυαλγίας).

luxurīa, ae, τρυφή, πολυτέλεια.

M

magis, ἐπίρρ. μᾶλλον.

magister, tri, ἀ. (ἀρχων). 2) magister equitum ὑπαρχος.

magistratus, ūs, ἀ. ἀρχή. Πληθ. (αἱ ἀρχαί, οἱ ἀρχοντες), οἱ δύο ὕπατοι Hn 7,2. 2) ἡ ἀρχὴ τοῦ σωφέτου (ἐν Καρχηδόνι) Hn 7,5. 3) ἡ δημοσία (ἀνωτάτη) ἀρχή, ἄρχων A 18, 1. 4) τὸ δημόσιον ὑπούργημα A 18, 6.

magnilīcus, μεγαλοπερπής, (μεγαλοπεπῶς ζῶν).

magnitūdo, īnis, (μέγεθος). 2) μεγά ποσὸν A 14, 3. magnitūdo animi μεγαλοψυχία.

magnus, μέγας, ἔκτεταμένος A 12,3. 2) πολυάριθμος Hn 3, 2.

magna pecunia μεγάλη ποσότης χρημάτων, πολλὰ χρήματα. 3)

σημαντικός, σπουδαιος Hm 4,1 C 1, 2, 3, 1. A 2, 4, 16, 1. 20,5. Συγκριτ. maior ἀ. καὶ θ. maius

οὐ. (γεν. maiōris) μείζων. maiōres, um, ἀ. οἱ πρόγονοι. Ὑπερθ.

maximus μέγιστος.

mālē, ἐπίρρ. κακῶς, οὐχὶ ἐπιτυχῶς.

mallem, πρτ. ὑποτ. τοῦ β. malo.

malo, malūi, malle (mago [= magis] + volo), (μᾶλλον θέλω), προτιμῶ.

mālum, i οὐ. τὸ κακόν, τὸ δεινόν, malum externum ὁ (πλήρης δεινῶν) ἐξωτερικὸς πόλεμος Hm 2,1.

Πληθ. mala, ūrum, οὐ. ἡ δεινὴ θέσις Hm 2,3.

manceps, c̄pis, ἀ. (ὁ ἀγοράζων ἐν δημοπρασίᾳ τὰ δημόσια τέλη). 2) nullius rei manceps οὐδενὸς πράγματος (οὐδεμιᾶς ἐπιχειρήσεως) ἐργολήπτης, ἐργολάβος, (μισθωτής, ἐνοικιαστής). -

mando (ἐκ τοῦ manus καὶ do).

1. παραγγέλω, ἐντέλλομαι, ἐμπιστεύομαι εἰς τὴν φροντίδα τινός. mǎnēo, nsi, nsum, 2. μένω, παραμένω.

mansi, iδ. maneo.

manus, ūs χειρ. iδ. do. 2) δύναμις, στρατὸς Hm 4,3.

mare, is, οὐ. Θάλασσα. et terrā et mari καὶ κατὰ γῆν (κατὰ ξηρὰν) καὶ κατὰ θάλασσαν. 2) mare (=fretum) Hm 4,1.

maritīmus, παραθαλάσσιος. 2) θάλασσιος A 6,1.

mater, tris, θ. μήτηρ.

matrimonium, ūi, οὐ. γάμος, συνοικέσιον.

matūrē, ἐπίρρ. προώρως.

maximus, iδ. magnus.

medicīna, ae. φάρμακον, ιατρικόν.

medīcus, i. ἀ. ιατρός.

medimnus, i ἀ. μέδιμνος (μέτρον Αττικόν). Γεν. πληθ. medimnum.

‘Ο ἀττικὸς μέδιμνος ητο (=6 modii) περίπου λίτραι 52, 53.

mediōcris, e μέτριος, μέσος.

A 13, 3. 2) μιτφρ. μέτριος, μικρός, δλίγος A 13, 4.

medītor, 1. (πρβλ. (μέδ-ομαι), ἀποθ. διανοοῦμαι (σχεδιάζω).

- mēmor, ὄρις, μνήμων.
- memorīa, ae, (μνήμη). 2) φήμη, διήγησις, διάδοσις Hn 8,2. 3) μνήμη, (οἱ ἐπιγιγνόμενοι) Hn 13, 3.
- mendacium, ii, οὐ. ψεῦδος.
- mens, mentis, νοῦς, διάνοια, φρόνημα.
- mensis, is, ἀ. μήν. in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαῖς.
- mensūra, ae, μέτρον, τὸ μετρεῖν.
- mentīo, ōnis, μνεία. mentione factā μνείας γενομένης.
- mercennarīus, μισθοφορικός.
- merēo, ūi, ītum, 2. (ἄξιός εἰμι). 2) primum stipendum mereo τοῦ πρώτου (στρατιωτικοῦ) μισθοῦ εἶμαι ἀξιος, τελῶ (κάμνω) τὴν πρώτην στρατείαν.
- meritō, ἐπίρρ. δικαίως.
- met μόρ. ἐγχώριτ. γε. ίδ. egōmet.
- metīor, mensus sum, 4. ἀποθ. μετρῶ.
- meus, ἐμός.
- mihi, δοτ. τοῦ ego.
- mīgro, 1. (μετοικῶ). 2) ex vitā μετοικῶ ἐκ τοῦ βίου, μεταλλάττω τὸν βίον (ἀποθνήσκω).
- miles, lītis, ἀ. στρατιώτης.
- mille, ἄκλ. χιλίας, χίλιοι. Πληθυντ.
- milia passuum trecenta χιλιάδες βημάτων τριακόσιαι.
- minor, ἀ. καὶ θ., mīnus οὐ. (γεν. minōris· συγκρ. τοῦ parvus), μικρότερος. minor quinque et viginti annis natus (ἰδ. nascor) ἥσσων τῶν πέντε καὶ εἴκοσιν ἑτῶν γεγονώς, νεώτερος τῶν 25 ἑτῶν, μόλις εἰκοσιπενταετής.
- mīnus, συγκρ. ἐπίρρ. ἡττον, ὀλιγώτερον. minus robustus=ον robustus ὅχι τόσον ισχυρός, ὀλιγον ισχυρός.
- mīror, 1. ἀποθ. θαυμάζω, ἐκπλήττομαι, μετ' ἐκπλήξεως ἀναζητῶ.
- misi, ίδ. mitto.
- mittō, mīsi, missum, 3. πέμπω, στέλλω, γράφω ἐπιστολήν, ἐπιστέλλω A 16, 3. 20, 1.
- moderatīo, ōnis, μετριασμός, ἡ (ἐν τῇ βιοτικῇ οἰκονομίᾳ) μετριότης, περιορισμός.
- modīcus, μέτριος, (ὅσον πρέπει).
- modīus, ii ἀ. μόδιος (μέτρον στηρῶν, περίπου 8,754 λίτρας=1/6 τοῦ ἀττικοῦ μεδίμνου). Γεν. πληθ. (ώς ἐπὶ τὸ πολὺ) modium.
- mōdō, ἐπίρρ. μόνον. modo—modo ὅτὲ μὲν—ὅτὲ δέ. non modo... sed etiam οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ.
- mōdus, i, ἀ. τρόπος. 2) modus mensurae τὸ μέτρον (τοῦτο) τοῦ μετρεῖν (ἥτοι οἱ 6 μόδιοι) A 2,6.
- mons, montis, ἀ. ὄρος.
- monumentum, i, οὐ. (μνημεῖον). τάφος (=2) sepulcrum).
- morbus, i, ἀ. νόσος. morbus occulorum νόσημα, νόσος τῶν ὀφθαλμῶν, ὀφθαλμία.
- mōrīor, mortūs sum, mōri, 3. ἀποθ. ἀποθνήσκω.
- morōr 1. ἀποθ. διατρίβω. eum diu-

utius morarētur ἐπειδὴ μακρότερον (χρόνον ἡ ὁ σον ὁ νόμος ἐπέτρεπε) διέτριβε. 2) λαμβάνω, καταλαμβάνω θέσιν (ἐπὶ στρατηγῶν) Hn 5, 1. 3) διατρίβω (ἐπὶ τόπου) A 20,1.

mors, mortis, θάνατος.

mos, moris, ἀ. ἔθος A 6,2. 2) πληθ. (ἡθικῶς) ὁ χαρακτήρ, τὸ ἔθος C 3, 5. A 5,3. 14,2, 19,1. 3) τὰ ἥθη (τοῦ ἔθνους ἢ τῆς χώρας) Hm 3, 3. τὰ ἥθη (τῶν προγόνων) A 18, 1.

multipliko, 1. (πολλαπλασιάζω). 2) multiplicandis (ἀφαιρ.) usūris διὰ πολλαπλασιασμοῦ (ἐπισωρεύσεως) τόκων, ἐπισωρεύσει τόκων (ῶστε οὗτοι νὰ αὐξάνουν τὸ χρέος). multitudo, ἕπις, πληθύς, πλῆθος, συμῆνος (κ ο π ἄ δι).

multō, ἐπίρρ. πολλῷ πολύ.

multus, πολὺς Hn 1, 2. 5,3. 2) πολὺς, ὑπερβολικὸς A 13, 5. 3) οὐσ. multa, ὅρυμ, οὐ. πολλὰ Hn 2,3.4. πολὺς, μέγας C 3,4.

munditía, ae, (καθαριότης). 2) κομψότης, (ἀπλότης μετὰ καλαισθήσιας).

municipiūm, ἱι, οὐ. ισοτελῆς πόλις. Πόλις ἐκτὸς τῆς 'Ρώμης κειμένη, ίδια ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, κατ' ίδιους νόμους καὶ ὑπὸ ίδιους ἄρχοντας κυβερνωμένη. Οἱ πολῖται ταύτης εἶχον τὰ δικαιώματα τοῦ 'Ρωμαίου πολίτου.

munīo, īvi, ītum, 4. (όχυρῷ). 2)

itinera (τεχνικὸς ὅρος) = κατασκευάζω (ἀνοίγω), χαράττω ὁδοὺς (πρὸς δίοδον τοῦ στρατοῦ).

munus, īris, οὐ. λειτουργία, καθῆκον). 2) δῶρον, δωρεὰ Hn 7,3. 12,3. 3) munus fortunae εὔνοια τύχης, ἀγαθὴ τύχη.

murus, i, ἀ. (τοῖχος). 2) muri (πλ.) τὰ τείχη τῆς πόλεως, τείχισμα. multatīo, ὄνις, μεταβολή. rei publicae μεταβολὴ τῆς πολιτείας, πολιτικὴ ἀναστάτωσις (ταραχή). mūto, 1. μεταβάλλω, ἀλλάσσω.

N

nactus, ἰδ. nanciscor.

nam, σύνδ. διότι.

namque, σύνδ. διότι.

nanciscor, nactus sum, nancisci, 3. ἀποθ. λαγχάνω. sorte provinciam nactus Hispaniam κλήρῳ (ώς) ἐπαρχίαν λαχῶν (ἀφοῦ ἔλαβε) τὴν Ἰσπανίαν. 2) morbum περιπίπτω εἰς νόσον (πρβλ. τὸ ἡμέτερον ποῦ τὴν πέτυχα τὴν ἀρρώστια).

narro, 1. διηγοῦμαι.

nascor, natus sum, nasci, 3. ἀποθ. ex aliquo γεννῶμαι ἐκ τινος. natus Drusilla (ἀφαιρ.=Drusillae filius) ὁ ἐκ τῆς Δρουσίλλης γεννηθεὶς (ὁ υἱὸς τῆς Δρουσίλλης). natus γεγονώς. domi natus οἴκογενής.

natīo, ὄνις, ἔθνος.

natūra, ae, φύσις A 22,2. 2) χαρακτήρ, φύσις, φυσικὴ κλίσις, τὸ φυσικὸν A 5,1. 17,3.

natus, ἴδ. nascor.

naufragiūm, ūi, οὐ. ναυάγιον.

nauticus, ναυτικός. castra nau-tica, τὸ ὄρμητήριον τῶν νεῶν, νεώριον (σταθμὸς τῶν πλοίων), ὅστις ἀπετελεῖτο ἀπὸ ὁχυρώσεων μετὰ φρουρᾶς πρὸς φύλαξιν τῶν νεωλκουμένων πλοίων).

navālis e, ναυτικός. proelium navale ναυμαχία.

navis, is, ναῦς.

nē, (ἐπίφρ.). 2) σύνδ. ἵνα μή, ὅπως μή.

nē μόρ. ἐγκλιτ. εἰ, ἀν...
nēc ἢ nēque, σύνδ. οὔτε, μήτε, καὶ οὐ, καὶ μή, καὶ δέν, καὶ νὰ μή. necesse, ἀκλ. necesse est δεῖ, ἀνάγκη εἶναι.

necessitūdo, ἵnis, (ἀνάγκη). 2) σύνδεσμος (ὑπηρεσιακὸς) C 1, 3.

Οἱ ταμίαι ἡσαν συνημμένοι πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς ὑφ' οὗς ὁ κλῆρος (=sors, τ. ἡ τοῦ θείου κρίσις) εἶχεν αὐτοὺς ὑπηγμένους, δι' ἀρρήκτου ἥθικοῦ δεσμοῦ. 'Ο δεσμὸς οὕτος οὐδὲν διέφερεν ἐκείνου, ὁ ὅποιος συνέδεε τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς. Διὰ τοῦτο ἡ τοιαύτη σχέσις, καθὼς ἡ συγγενική, ἐκαλεῖτο necessitūdo. 3) οἰκειότης, στενὸς δεσμὸς ἢ σχέσις μεταξὺ συγγενῶν, δεσμοὶ συγγενείας. A 19,4.

nefās (nē καὶ fās), (μόνον κατ' ὄνομ. καὶ αἰτιατ.) τὸ ἀνόσιον, πᾶν ὅτι ἀπαγορεύει ὁ θεῖος καὶ ὁ φυσικὸς νόμος, ἱεροσυλία: ἴδ. duco ἐν τέλει.

nēgo, 1. ἀρνοῦμαι Hn 12,3. λέγω ὅτι δέν... Hm 1,5.

negōtium, ūi (nec καὶ otium), ἀσχολία, ἔργον, ὑπόθεσις.

nēmo, γεν. nullīus, δοτ. nemīni αἰτ. nemīnem. ἀφαιρ. nullo (ἐκ τοῦ nē καὶ hēmo [=homo]), οὐδεὶς A 6, 3. 2) ἐπιθετικῶς=nul-lus A 19, 3.

neptis, is ἐγγόνη.

neque, ἴδ. nec. 2) neque multo post οὐ πολλῷ ὕστερον, μετ' οὐ πολύ.

néuter (nē—uter), néutra, néutrūm, οὐδέτερος. in néutram partem εἰς οὐδέτερον μέρος (δηλ. οὔτε πάρα πολὺ οὔτε πολὺ δλίγον). ἴδ. conspicio.

nihil, (γεν. nullīus rei, δοτ. nullī rei, ἀφαιρ. nullā re), οὐδέν.

nihil, ἐπίφρ. κατ' οὐδὲν A 21,5.

nihilo, ἐπίφρ. (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ nihīlum, i, οὐ, οὐδέν). nihilō setīus οὐδὲν ἥττον.

ni-si σύνδ. εἰμή, ἐὰν μή (=si non), nego nisi (=dico non...nisi) λέγω ὅτι δέν...ἐὰν μή, λέγω ὅτι τότε μόνον... ἐάν.

nobīlis, e, (γνωστὸς [ἐκ τοῦ no-biles]). 2) οὐσ. πληθ. nobiles, ūum, ἀ. οἱ εὐγενεῖς. Οὔτως ἐκαλοῦντο ἐν

‘Ρώμη ἐκεῖνοι, ὅν οἱ πρόγονοι ἦρξαν ἀνωτέρας ἀρχὰς C 2, 3. 3) ὀνομαστός. nobilis feror φέρομαι, θεωροῦμαι (ὅν νέος) διακεκριμένος A 3, 1.

nocendus, ἴδ. noceo.

nocēo, εἴ. —, 2. (μετὰ δοτ.) βλάπτω.

noctū, ἐπίρρ. νύκτωρ, (ἐν καιρῷ) νυκτός.

nōlo (ἐκ τοῦ ne-volo), nolūi. nolle (ἀνώμ.), δὲν θέλω.

nomen, īnis, οὐ. ὄνομα. sine nonibus ὅνευ ὄνομάτων, (ὅνευ δηλώσεως ἑκάστοτε τοῦ ὄνόματος). suo nomine. ἴδ. suus.

nomīno, 1. ὄνομάζω.

nōn, οὐ, οὐκ, ὅχι, δέν.

nonaginta, ἀριθμ. ἐνενήκοντα.

nonnīhil, ἔστιν ὅτι, τί. nonnīhil tempōris τὶ χρόνου, χρόνον τινά. οὐσ. nonnulli, ὅρυμ, ἀ. τινές.

nōnus, ἔνατος.

notitīa, ae, γνῶσις, γνωριμία.

nōto, 1. σημειῶ, ἀναγράφω C 3,4.A 18,2. ἀναφέρω, μνημονεύω A 28,3.

novem, ἐννέα.

novus, νέος.

nox, noctis, νύξ.

nubo, psi, ptum, 3. (καλύπτω διὰ πέπλου). 2) ἐπὶ γυναικός· alicui

λαμψάνω τινὰ σύζυγον (ὑπανδρεύομαι).

nullus, (γεν. nullīus, δοτ. nullī, κλπ.) οὐδεὶς C 2,4. A 6,3. 14,3. 18,2. 2) οὐσ. οὐδεὶς Hn 5,1.

num, (μόρ. ἐρωτημ.) εἰ, ἄν... numērus, i, ἀ. ἀριθμὸς A 12,4. 2) δύναμις Hn 2,1.

numquam, ἐπίρρ. οὐδέποτε.

nunc, ἐπίρρ. νῦν, τώρα.

nuntiō, 1. (ἄν)αγγέλλω.

nuptiāe, arum, μόνον κατὰ πληθ. (ἐκ τοῦ nubo), γάμος.

nūpta, μτχ. ἴδ. nubo.

O

ob πρόθ. μετ’ αἰτ. διὰ + αἰτ., ἔνεκα.

ob-dūco, 3. (προσάγω). 2) obductā nocte (ἔνν. c a e l o) ἔξαπλωθείσης τῆς νυκτὸς (ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ) νυκτὸς ἐπιγενομένης, ὑπὸ τὸ σκότος τῆς νυκτὸς) ἐν νυκτὶ σκοτεινῇ).

obductus, ἴδ. abduco.

obiēci, ἴδ. obicio.

obiēcio (πρόφ. objicio, ob καὶ jācio), iēci, iectum, 3. προβάλλω. 2) me ἀντεπέξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. 3) obiciar ἀντιτάσσομαι. quo repentinō visu obiecto οὖ (=τούτου δὲ) τοῦ ἀπροσδοκήτου θεάματος ἀντιταχθέντος, διὰ τῆς ἀντιτάξεως τοῦ αἰφνιδίου τούτου φαινομένου.

obītus, ūs, ἀ. (ob-eo), θάνατος.

ob-sēcro (ob καὶ sacro), 1. ἔξορκίζω, ἵκετεύω. ἴδ. oro.

ob-sēquor, 3. ἀποθετ. (ἔπομαι). 2) studiis (δοτικὴ)=εῖμαι ψ χ ἥ

καὶ σώματι) ἀφιερωμένος εἰς τὰς μελέτας, ἐπιδίδομαι.
observantia, ae, (λεπτή εὐλάβεια), μετὰ σεβασμοῦ συμπεριφορά, ἐπιφυλακτικότης (ἀποχὴ ἀπὸ πάσης πολιτικῆς καὶ διοικητικῆς θέσεως).
obses, obsidis, ἀ. ὅμηρος.

ob-sideo (ob καὶ sideo), sedi, sessum, 2. πολιορκ..
obstinatio, ōnis, ἴσχυρογνωμοσύνη.
taciturna obstinatione διὰ τῆς σιωπηρᾶς ἴσχυρογνωμοσύνης, διὰ τῆς ἐπιμόνου σιωπῆς.

obtestatio, ōnis (ἐπιμαρτυρία).
obtestationes patris οἱ τοῦ πατρὸς ἔξορκισμοί, αἱ (θερμαὶ) ἵκεσίαι (παρακλήσεις) τοῦ πατρός.
obtigi, id. obtingo.

ob-tinēo (ob καὶ tēno), tinui, tentum, 2. κατέχω, καταλαμβάνω A 6,4. 2) διατηρῶ A 1, 1.

ob-tingo (ob καὶ tango), tigi,—,3. (ἐφάπτομαι). 3) τυγχάνω τινί, κλήρῳ δίδομαι.

obtrectatio, ōnis, (κακοήθης) ἀμιλλα, κακεντρεγής ἀνταγωνισμός.
obviam, ἐπίρρ. (εἰς ὑπάντησιν). 2)
obviam venio ἀντεπεξέρχομαι, ἀντιτάσσομαι. id. καὶ venio.

occasio, ōnis, εὑκαιρία.

oc-cido (ob καὶ caedo κόπτω), cidi, cīsum, 3. ἀποκτείνω (ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.) Hamilcare occiso τοῦ Ἀμίλκα φονευθέντος,
μετὰ τὸν φόνον τοῦ Ἀμίλκα.

occupatio, ōnis, ἀσχολία, ἐνασχόλησις.

oc-cipro (ob καὶ cāpio), 1. κατέχω.
sum occupatus in apparando (ἐνν. bellum ἢ copias) εἴμαι ἀπησχολημένος περὶ τὸ παρασκευάζειν (τὸν πόλεμον ἢ τὰς πολεμικὰς δυνάμεις), περὶ τὴν πολεμικὴν παρασκευήν. occupo saltūs, exitūs (αἰτ. πληθ.). κατέχω, καταλαμβάνω τὴν κλεισώρειαν, τὰς ἔξόδους.
octoginta, ὁγδοήκοντα.

oc̄ulus, i, ἀ. ὀφθαλμός.

od̄ium, ii, οὐ. μῖσος. odium paternum τὸ (παρὰ) τοῦ πατρὸς κληρονομικὸν μῖσος.

of-fendo, ndi, nsum, 3. προσκρούω, (πειράζω).

offensio, ōnis, σύγκρουσις, δυσαρέσκεια, δυσαρέστησις.

officium, ii, οὐ. 1) (προθυμία εἰς τὸ ἔξυπηρετεῖν), ἔξυπηρετικότης, καλωσύνη A 2, 6. 2) ἔφεσις τοῦ ποιῆσαι τὸ καθῆκον, συναίσθησις τοῦ καθήκοντος, ἐπίγνωσις, καθῆκον A 6,5.

o-mitto (ob καὶ mitto), 3. παραλείπω (én τῇ διηγήσει).

omnis, e, πᾶς Hn2,1. 9, 2. 2) ὄλος, ὀλόκληρος Hn 3,1. 9,3. A3,2. 14,3.

op̄era, ae, (ἔργασία, προσπάθεια). 2) cuius operā (ἀφαιρ.) οὖτῇ ἐνεργείᾳ, (παροτρύνσει, ὑπαιτιότητι) Hn 7,3. 3) δρᾶσις, ὑπηρεσία C1,1. operio, rui, rtum, 4. καλύπτω. σκεπάζω.

op̄inor, 1. ἀποθ. νομίζω.

opp̄idum, i, οὐ. πόλις.

op-plēo, ēvi, ētum, 2. πληρῶ,
(γεμίζω).

opp̄lētus iδ. oppleo.

op-pr̄imo (ob καὶ pr̄ēmo), pressi,
pressum, 3. (καταπιέζω). 2) κα-
ταβάλλω, ἀφανίζω.

op-pugno (ἐντονώτερον τοῦ obsi-
déo), 1. πολιορκῶ.

ops, (ἐν τῷ ἐνικ. ἀριθμῷ μόνον ἐν
τῇ γεν. opis, αἰτ. opem καὶ ἀφαιρ.
ope). πληθ. opes (γεν. opum),
δύναμις, ἴσχυς Hn 10,2. 2) βοή-
θεια Hn 1,3. 3) χρηματικὰ μέσα,
περιουσία A 2,3.4.

opt̄imus (ὑπερθετ. τοῦ bonus),
ἀριστος, ἔξαρετος, ἔξαίσιος, ἐπι-
τηδείστατος, ἐπιδεξιώτατος.

orat̄io, ὅnis, λόγος, δύμιλία (σύντο-
μος) A 22,1. 2) λόγος γραπτος
C 3,3.

orātor, ὅris, ἀ. ἡγέτωρ.

orbis, is, ἀ. (κύκλος). 2) orbis ter-
rārum ἡ οἰκουμένη.

ord̄ino, 1. κατατάσσω κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν (ἀντὶ ord̄ine
enumero) ἐν (χρονολογικῇ) διαδο-
χῇ καταγράφω.

ordo, ord̄inis, ἀ. τάξις A18,3. 2) τά-
ξις, θέσις (ἐν τῇ κοινωνίᾳ) A 13,
6. ordo equester ἡ ἵππας τάξις, ἡ
τάξις τῶν ἵππεων, ἡ ἵππικὴ τάξις.

orīgo, ḡnis, (γένεσις). Πληθ. O-
rigines «Ἀρχαὶ» C 3,3. 2) γένος
οἰκογένεια A 1,1. 3) familia-
rum, γενεαλογία, γενεαλογικὸν δέν-
δρον A 18,2.

orīor, ortus sum, orīri, 4. ἀποθ.
(ἀνατέλλω, προκύπτω), 2) orīor
a + ἀφαιρ. (ἢ καὶ ἀνευ τῆς a προ-
θέσ.) κατάγομαι ἀπό...—notans
quis a quoque (=et a quo) or-
tus (ἐνν. e s s e t) quos honores
(cepisset) quibusque temporibus
cepisset (honores) ἀναφέρων τίς
[ἥτο] (πᾶς ὁνομάζετο) [καὶ] ἀπὸ
ποίου κατήγετο, ποίας ἀρχὰς (τι-
μητικὰ ἀξιώματα) κατέλαβε καὶ
κατὰ ποίους χρόνους (πότε) κατέ-
λαβεν (αὐτὰς) A 18,3.

oris, iδ. os.

ornātus (κεκοσμημένος). 2) ἔξω-
πλισμένος, σεσαγμένος (μὲ πυργί-
σκον).

orno, 1. (κοσμῶ). 2) κλεῖσω, λαμ-
πρύνω.

oro, 1. δέομαι, παρακαλῶ. oro at-
que obsēcro θερμῶς ἰκετεύω,
(ἔξορκίζω). iδ. obsecro.

ortus, iδ. orior.

ōs, ὅris, oύ. (στόμα). 2) (φωνητι-
κὸν ὅργανον), προφορά.

os̄ūlor, 1. ἀποθ. (κατα)φιλῶ.

os-tendo, ndi, ntum, 3. (ἐπι)δει-
κνύω Hn 11,2. 2) δηλῶ Hn 12,5.
ostentatio, ὅnis, μεγαλαυχία, καύ-
χησις, ἐπίδειξις (μ α τ α ί α).

otīum, ū, oύ. (ἀπραγμοσύνη). 2)
(ἡ μετὰ τὸν πόλεμον ἐπερχομένη
ἡσυχία) «ἀσφάλεια καὶ γαλήνη»,
εἰρήνη (ἀντίθ. brllum).

P

paci, δοτ. τοῦ pax.

paene, ἐπίρρ. σχεδόν.

palam, ἐπίρρ. (φανερῶς), id. facio
par, paris, ὅμοιος, ὁ αὐτὸς, ἵσος.
pari modo καθ' ὅμοιον τρόπον,
δῆλ. (χρονολογικῶς) C 3, 4. par
non sum ἵσος δὲν εἴμαι, (ἀριθμη-
τικῶς εἴμαι κατώτερος). par prin-
cipibus (δοτ.). ὅμοιος τοῖς μεγά-
λοις (τ. ἔ. ἐγνώριζε νὰ τηρῇ τὴν
ἐμπρέπουσαν στάσιν κατὰ τὰς σχέ-
σεις αὐτοῦ πρὸς τοὺς μεγάλους).—
par... ac ὅμοιος... ἢ, ὅμοιος...
καὶ, ὅμοιος τινι...—in pari peri-
culo sum εἴμαι ἐν μέσῳ (ἐν κατα-
στάσει) ὅμοιού κινδύνου Hm 2,1.
pārēo, rūi,—, 2. (φαίνομαι). 2)
ὑπακούω, πείθομαι.

pāro, 1. bellum παρασκευάζω πό-
λεμον, παρασκευάζομαι πρὸς πό-
λεμον.

pars, partis, μέρος, τμῆμα A 2,3.
2) πλευρὰ Hn 12,3. 3) κόμμα A
2,2. partes Sullānae (Cinnānae)
ἡ μερίς, τὸ κόμμα τοῦ Σύλλα (τοῦ
Κίννα). partes optimaes τὸ ἀρι-
στοκρατικὸν (τ. ἔ. τὸ Συγκλη-
τικὸν) κόμμα ἦτοι οἱ optimātes
(γεν. ium).

parum, ἐπίρρ. δλίγον. non parum
ὅχι μικρόν, ίκανῶς, ἀρκούντως.
passus, Hn 13,3. A 2, 4. id. patior.
passus, ūs, ἡ. βῆμα. (ρώμ. βῆμα
= 5 πόδες, δῆλ. 1,48 μέτρου. Ἐ-
πομένως milia (οὐδ. πληθ. τοῦ
mille) passuum decem=χιλιάδες
βημάτων δέκα (=10 ρώμ. μίλια),

δηλ. 14800 μ., ἦτοι 15 περίπου
χιλιόμετρα.

patē-fācio, 3. (ἐκ τοῦ pateo καὶ
facio ἀνεῳχθαι ποιῶ), ἀνοίγω.
loca καθαρίζω τὸ ἔδαφος (τὴν πε-
ριοχήν, ὡστε νὰ γίνη βατή), ἀνοί-
γω δρόμους, δόσποιῶ τὰ ἄβατα.
patefēci, id. patefacio.

patēo, tui, —, 2. ἀναπέπτωμαι.
honores patent τὰ ἀξιώματα ἀ-
ναπέπτωνται (εἶναι προσιτά), ἡ
πρὸς τὰς τιμὰς ἀγουστα εἶναι ἐ-
λευθέρα (ἀνοικτή).

pater, tris, ἡ. πατήρ. 2) πληθ. ὡς
τιμητικὴ προσωνυμία τῶν συγ-
κλητικῶν (οἱ πατέρες τοῦ ἔθνους).

patres conscripti (=senatores).
id. conscriptus. pater familiās

(familias εἶναι ἀρχαικὸς τύπος τῆς
γενικῆς ἑνικοῦ ἀντὶ familiae), ἡ.
ὁ οἰκοδεσπότης, ὁ οἰκογενειάρχης.
paternus, πατρικός, τοῦ πατρός.
pātior, passus sum, pāti, 3. ἀποθ.
ὑποφέρω, ἀνέχομαι A 15, 1. 2) ἐ-
πιτρέπω, (παρα)δέχομαι Hn 13,3.
A 2,4,5.

patrīa, ae, πατρίς.

páucus, (πρβλ. παῦ-ρος, σχεδὸν
μόνον κατὰ πληθ. ἀριθ.), δλίγοι
(τὸν ἀριθμόν).

páulum, ἐπίρρ. μικρόν, δλίγον
paulum modo δλίγον μόνον.

pax, pacis, (εἰρήνη). 2) σύναψις
εἰρήνης, συνομολόγησις εἰρήνης
A 18,2.

pecunīa, ae, χρήματα, περιουσία.

pecuniosus, πολυχρήματος, εὐκατάστατος.

pedester, stris, stre, πεζικός, τῆς ξηρᾶς.

pedissequus, i, ἀ. (pes καὶ sequor) ὁ ἀκόλουθος (δοῦλος ἀκολουθῶν ἢ συνοδεύων τὸν κύριον ἐξερχόμενον).

pello, pepuli, pulsum, 3. ὡθῶ, ἔξωθῶ. 2) τρέπω εἰς φυγήν, ἀποκρούω, νικῶ.

pendo, pependi, pensum, 3. (σταθμῶ, ζυγίζω). 2) πληρώνω.

pepuli, iδ. pello.

per, πρόθ. μετ' αἰτίατ. διὰ (γεν.):
α) τοπικῶς Hn 4,2. per lumbos,
κατὰ τὰ ίσχία. β) πρὸς δῆλωσιν
τῆς αἰτίας: per senatum ἔνεκα
τῆς συγκλήτου, κωλυούσης (μὴ
ἐπιτρεπούσης) τῆς συγκλήτου.

peraeque, ἐπίρρο. πάνυ ἔξ ἵσου,
(πάνυ ὅμοιως), κατὰ κανόνα, κανονικῶς.

per-ägo, 3. ἐπιτελῶ, φέρω εἰς πέρας. rebus peractis τῶν πραγμάτων εἰς πέρας ἀχθέντων (μετὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἐπιχειρήσεων). propositum φέρω εἰς πέρας τὸν σκοπὸν τὴν (ἀπόφασιν). consulatu peracto τῆς ὑπατείας περατωθείσης (μετὰ τὴν λῆξιν τῆς ὑπατείας).

perceptus, iδ. habeo.

per-cíp̄io (per-cápio), cēpi, cēptum, 3. (καταλαμβάνω). 2) γνωρίζω, ἐκμανθάνω.

per-dūco, 3. (διάγω). 2) ἄγω Hn 4,3.

peregrinatio, ὅνις, ἀποδημία, διατριβὴ ἐν ξένῃ χώρᾳ.

per-čo, ii, ītum, īre, ἀπόλλυμαι,

ἀποθνήσκω.

per-fūgio, fūgi, —, 3. καταφεύγω.

perfunctus, iδ. perfungor.

per-fungor, functus sum, 3. ἀποθ. (ἐπιτελῶ). 2) laboribus (ἀφαιρ.)

ὑφίσταμαι, ὑπομένω (περνάω)

μόχθους.

pericūlum, i, οὐ. κίνδυνος.

peritūrus, iδ. pereo.

perītus, ἔμπειρος.

per-mitto, 3. (ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ). 2) rem arbitrio (δοτ.) καταλείπω τι εἰς τὴν κρίσιν (τινός), ἐξαρτῶ τι ἀπό τινος (προσώπου).

perpetuio, ἐπίρρο. διηγεκῶς, ἀδιαλείπτως, καθ' ὅλον τὸν βίον.

perpetuus, (διηγεκής), ὅλος. C 1,3.

2) odium perpetuum μῖσος διαρκές, ἀδιάλειπτον, ἄσβεστον Hm 4,3.

per-scrībo, 3. γράφω, ίστορῶ (λεπτομερῶς, διεξιδικῶς, ἀκριβῶς).

perseccūtus, iδ. persēquor.

per-sēquor, 4. ἀποθ. διώκω ἀκαταπαύστως, ἀγωνίζομαι διηγεκῶς Hm 1,4. 2) (ἐνν. scripturā γραφῆ) ἐκθέτω, ἐγγράφως (κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν) περιγράφω,

πραγματεύομαι C 3,4. 5.

per-suādeo, āsi, āsum, 2. πείθω.

persuasēram, ἴδ. persuadeo.
(pertaedet), pertaesum est, 2.
ἀπρόσ. (κόρος ὑπάρχει). 2) me
negotii suscepti κόρος, ἀηδία, ἀ-
νία (βαρεμός) ἔλαβέ με τοῦ ἀνα-
ληφθέντος (ύπ' ἐμοῦ) ἔργου, ἐγ-
καταλείπω ἐξ ἀνίας τὸ ἀναληφθὲν
ἔργον.

per-terrēo, rūi, rītum, 2. κατα-
πλήρω.

perterritus, iδ. perterreo.

pertinac̄ia, ae, τὸ ἐπίμονον, ἐπι-
μονή.

per-tinēo (per-tēneo), tinūi, (tentum, 2. (διατείνω). 2) συνεισφέρω, συντελῶ, ἀφορῶ, ἀποσκοπη-
per-turbo, 1. ταράττω, εἰς ταραχήν φέρω, εἰς ταραχὴν ἐμβάλλω.

per-vénio, 4. ἀφικνοῦμαι. pervenio ad desperationem περιέρχομαι (φθάνω) εἰς ἀπελπισμόν, ἀπελπίζω (ἀπελπίζομαι).

per-vertō, 3. (ἀναστρέφω). 2) per-
vertō mores διαστρέφω, δια-
φθείρω τὰ γῆθη.

petiērim=petiverim, ið. peto.

ρέτο, ινι καὶ οἱ, ιτυμ, 3. (όρμω,
πρβλ. πέτομαι. ἐπιφέρομαι. 2) peto
ut παρακαλῶ νά... 3) διευθύνο-
μαι εἰς Hn 4,2. 4) honores θη-
ρεύω τὰ ἀξιώματα. salutem fugā
ζητῶ τὴν σωτηρίαν διὰ τῆς φυγῆς.
5) petor καταζητοῦμαι.

πιέτας, ἄτις, (εὐσέβεια, αἰσθημα
ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς πάν-
τας εἰς οὓς τουτῷ διφείλεται, ἥτοι:

πρὸς θεούς, πατρίδα, γονεῖς καὶ στενούς συγγενεῖς). 2) σεβασμός, εὐσέβεια, ἡ πρὸς τοὺς συγγενεῖς ἀγάπη A 5.1. ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀγάπη A 17.1.

plebes, ἕι, ο λαὸς (ώς τάξις, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς πατρικίους καὶ τὴν σύγχρημα). ίδ. tribunus. plerique, pleraeque, plerisque, οἱ πολλοί, ή πλειονότης.

plerumque, ἐπίρρ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, κατὰ μέγιστου μέρος.

plumbum, i. օ՞. սջանթջու.

plurīmus, ὑπερθ. ($\tauοῦ$ plus) πλεῖστος.

plūs, plūris, ($\sigma\gamma\chi\rho.$ τοῦ multus) πλείων, πλέον. plures (ἀρσ.) armati μέγας ἀριθμὸς ὥπλισμένων. 2) plus ὡς οὐσ. οὐδέτε. (μετὰ γεν.): plus salis πλέον κομψότητος, περισσοτέρα κομψότης. 3) ὡς ἐπίρρο. πλέον.

poena, ae, ποινή.

Poenus καὶ συνήθ. πληθ. Poeni,
ōrum, καὶ ἐπίθετον Poenicus
(ἰδὲ Πίνακα ιστορ. καὶ γεωγραφ.)
ἀντὶ Punicus = Karthaginiensis
(πρβλ. poena [ποινὴ] — pūnio,
moenia—mūnio).

poëta, ae, ἀ. ποιητής.

poëticē, ēs, (*αἰτ.* -en), (*έλληνική καὶ ὁμαδική*) ποίησις.

poëticus, ποιητικός, ἀφορῶν (εἰς...) pol-līcēor, cītus sum, 2. ἀποθετ.

ὕπεισγνοῦμαι, δέδω ὑπόσχεσιν.

pompa, ae, πομπή, pompa funē-

ris πομπὴ κηδείας, μεγαλοπρεπῆς κηδεία (ταφή).

pōno, posūi, posītum, 3. (τίθημι). 2) principem (τάττω τινὰ) ἀρχηγὸν (ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ στρατοῦ). pono castra στρατοπεδεύω. pono statuam ἴδρυω, ἀνεγείρω ἀνδριάντα.

popūlus, i. ἀ. λαός, δῆμος.

porto, 1. κομίζω (κονβαλῶ).

possessio, őnis, κτῆσις (ἰδίᾳ κτῆμα ἀκίνητον).

possem, πρτ. ὑποτακτ. τοῦ Possum.

possum, potūi, posse, δύναμαι. ut omnes honores quos possent (ἐνν. h a b ē r e) haberent ὥστε νὰ ἐπιδαψιλεύσωσι πάσας τὰς τιμάς, ἀς ἡδύναντο (νὰ ἐπιδαψιλεύσωσιν).

post, πρόθ. μετ' αἰτ., μετὰ + αἰτ. 2) ἐπίρρ. ἔπειτα: multo post πολλῷ (πολὺ) ὕστερον.

postēa, ἐπίρρ. ὕστερον, μετὰ ταῦτα. posteāquam, σύνδ. ἀφοῦ=postquam.

postērus, ὕστερος, ὕστεραῖος.

postquam, σύνδ. μετὰ πρκμ. δι-ριστ.=ώς, ἀφοῦ. 2) μετὰ ὑπερσυντ δριστ.=ὕστερον ἢ, ἐξ οὗ, ἀφ' οὗ. postūlo, 1. ἀπαιτῶ, ζητῶ τι Hn 2,4. 2) ἀπαιτῶ, (μετ' αἰτ. καὶ ἀπρμφ.) Hn 12,3.

posuero id. pono.

potens, ntis, (δυνάμενος). 2) ὑπερθ. potentissimus μέγα δυ-

νάμενος, μεγίστην ἐπιρροὴν ἔχων (ἀσκῶν).

potentia, ae, ἵσχυς (προσωπικὴ ἐπιρροὴ ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἵσχυν τῶν νόμων), αὐθαιρεσία.

potēram, πρτ. δριστ. τοῦ possum.

potestas, ătis, δύναμις, ἵσχυς A 6,1. 2) ἔξουσία (τοῦ τιμητοῦ) C 2,3. 3) sum in potestate meā εἴμαι αὐτεξούσιος, δὲν ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλου. alicui potestatem sui facere παρέχω λαβήν τοῦ ἑαυτοῦ μου πρός τινα, ἀφίνω τὸν ἑαυτόν μου νὰ καταληφθῇ ὑπό τινος.

potius, ἐπίρρ. συγκρ. μᾶλλον. ὑπερθ. potissimum, μάλιστα, κατὰ προτίμησιν, κατὰ πρῶτον Hn 11,6. ἀκριβῶς, κατ' ἔξοχὴν A 3,3.

potuero, id. possum.

potuisse, πρκμ. ἀπρμφ. τοῦ ρ. possum.

praebeo (prae - καὶ hæbeo), bui, b̄itum, 2. (παρέχω). 2) me eadem diligentiā (ἀφαιρ.) δεικνύω ὅμοίαν περίσκεψιν (κατὰ λέξιν: παρέχω ἐμαυτὸν ὅμοίας περισκέψεως).

praeceptum, i, οὐ. διδασκαλία, δόγμα A 17,3. 2) διαταγή, ἐντολή. praecepto (ἀφαιρ.) μετὰ γεν.: κατὰ διαταγὴν (τινος) Hn 11,4. prae-cíprio (prae καὶ cíprio) προλαμβάνω, 2) ut διατάσσω... νά. praecripue, ἐπίρρ. ὅλως ἰδιαιτέρως, ἐξαιρέτως.

- prae-dīco, 3. προλέγω A 16,4.
- prae-dīco 1. ἀναφέρω μνημονεύω. A 13,7.
- praedīum, ii, οὐ. κτῆμα, γαιοκτησία.
- praeesse, id. praesum.
- praefectūra, ae, ἀξιωμα ἐν τῷ στρατῷ παρεχόμενον ἐν τῇ διοικήσει ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας ὑπὸ ἀνθυπάτου ἢ στρατηγοῦ εἰς ῥωμ. ἴππεῖς, διοικησις, ὑπαρχία.
- praefectus, i, ἀ. ἐπιτηρητής, ἐπόπτης (ἐν Καρχηδόνι). Ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν censor ἐν Ρώμῃ.
- praefūi, id. praesum.
- praemīum, ii, οὐ. βραβεῖον, ἀνταμοιβή.
- praes, praedis, ἀ. (ἥ ὑπὲρ ἔργοληπτου τινὸς παρὰ τρίτου διδομένη εἰς τὸ δημόσιον ἐγγύησις).
- 2) ὁ (ἀξιόχρεως) ἐγγυητής.
- prae-scribo, 3. (προγράφω) 2) ἐκ τῶν προτέρων παραγγέλλω, προδιαγράφω, διατάσσω.
- praesens, ntis, παρών id. praesum.
- praesidīum, ii, οὐ. (φρουρά, στρατός). 2) πληθ.=castra náutica.
- praestitisse, id. praesto.
- prae-sto, stīti, stītum, 1. ὑπερβάλλω, ὑπερτερῶ, ὑπερβαίνω Hn 1,2. A 3,3. 18,5. 2) ἐκτελῶ, πραγματοποιῶ, ἐκπληρῶ A 15,1.
- prae-sum, fui, esse (προΐσταμαι).
- 2) ἀναλαμβάνω διοικησιν, διοικησία.
- praeesse coepit (=praefuit ηρξε).
- 3) potestati προΐσταμαι ἔξουσίας, διευθύνω (διοικῶ) ἀρχήν. ἀξιωματοποιῶ. μετ' αἰτ. πλήν, ἐκτὸς Hn 3,4. A 14, 3. 2) παρὰ + αἰτ. Hn 12,5. 3) κατ' ἔξαίρεσιν, ἐκτὸς A 1,3,2,4.
- praeter-ēā, ἐπίρρ. ἐκτὸς τούτων, πρὸς τούτους, πλὴν τούτου.
- praeter-ēo, ii, ītum, īre, παρέρχομαι. 2) ἀφίνω ἀμνημόνευτον.
- praeterībo, id. praetereo.
- praeterquam ἐπίρρ. ἐκτός, πλήν.
- praeterquam quod ἐκτὸς ὅτι.
- praetor, ὄρις, ἀ. (πραίτωρ) στρατηγός (τὸ ὑπατον πολιτικὸν ἀξιωμα ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ).
- praetūra, ae, στρατηγία.
- prēces γεν. precum, (κατὰ πληθ.) δέησις, παράκλησις.
- prēmo, pressi, pressum, 3. (πιέζω), καταδιώκω (πεισματωδῶς), πρόσκειμαι. 2) premor valetudine κατατρύχομαι ὑπὸ τῆς ἀσθενείας, (παλεύω μὲ τὴν ἀρρώστια).
- pretīum, ii, οὐ. (τιμή. 2) ἀργύριον, χρήματα.
- (prex), id. preces.
- prīdīē, ἐπίρρ. τῇ προτεραιᾳ. pridiē Kal(endas) Aprīles τῇ προτεραιᾳ τῶν καλανδῶν τοῦ Ἀπριλίου (=τῇ 31 Μαρτίου).
- prīmo, ἐπίρρ. πρῶτον, κατ' ἀρχάς.
- prīmum=prīmo, δὲ idē.
- prīmus, πρῶτος,
- princeps, cīpis, ἀ. (ἄρχων), πρῶτος Hm 3,3. 2) ἀρχηγός, ἐπὶ κε-

φαλῆς Hn 2,6. ἡγεμῶν Α 20,5.
3) μέγας, σπουδαῖος, διακερι-
μένος Α 17,3. 4) πληθ. *principes*
οἱ πρόχριτοι (πολῖται), οἱ μεγάλοι
Hn 9, 3. A 3,1. 4) *principes* οἱ
πρωτεύοντες, οἱ μεγάλοι πολιτικοὶ
ἄνδρες A 16,4. 19,2.

principatus, ūs, ἀ. ἡ πρώτη τά-
ξις, τὰ πρωτεῖα A 5,4 (κυρίως ἐν
τῷ δημοσίῳ βίῳ) C 2,2.
prior, ἀ. καὶ θ., *prius*, οὐ. (γεν.
priōris) συγκρ. πρότερος.

pristinus, πρότερος.

prius, ἐπίρρ. συγκρ. πρότερον.

priusquam, σύνδ. πρὶν ἥ, πρὶν.
privātus, i, ἀ. ὁ ἴδιωτης (ἄνευ δη-
μοσίου ὑπουργήματος).

privignus, i, ἀ. πρόγονος, ὁ (προ-
γόνος).

pro, πρόθ. μετ' ἀφαιρ.: κατὰ
+ αἰτιατ., πρὸς + αἰτιατ., ἐν σχέ-
σει πρὸς...

probabilis, ε (εὔλογος, πιθανός).
2) δόκιμος.

prōbō, 1. (δοκιμάζω). 2) ἐπιδοκι-
μάζω, ἐγκρίνω.

procuratō, ūnis, (ἐπιμέλεια). 2)
διοίκησις, δημοσία ὑπηρεσία.

pro-cūrō, 1. *negotia* φροντίζω πε-
ρὶ τῶν ὑποθέσεων.

prodītus, iδ. *prodo*.

pro-do, dīdi, dītum, 3. (προσφέ-
ρω). 2) *memoriae* (δοτ.) παραδί-
δω τι τῇ μνήμῃ (τῇ ἴστορίᾳ, τοῖς
ἐπιγιγνομένοις). *memoria pro-*

dita est εἰδησις διεδόθη.

pro-dūco, 3. (προάγω). 2) *dolo*
(ἀφαιρ.) in *proelium* προάγω διὰ
δόλου, δελεάζω πρὸς μάχην. 3)
vitam μηκύνω (παρατείνω) τὴν
ζωήν.

productus, iδ. *prodūco*.

proelium, ūi, οὐ. (συμπλοκή). 2)
μάχη. *navale proelium* (ναυτικὴ
μάχη), ναυμαχία.

profectus, iδ. *proficiscor*.

professus, iδ. *profiteor*.

proficiscens (ἀντὶ *profectūrus*=
μέλλων νὰ πορευθῇ) Hn 2,3. iδ.
proficiscor.

pro-ficiscor, *fectus sum*, *profi-
cisci*, 3. ἀποθ. πορεύομαι Hn
2,3. βαδίζω ἐναντίον 5,1. 8,1.
in castra εἰς τὸ στρατόπεδον (εἰς
τὸν πόλεμον), ἐκστρατεύω.

profitēor (*pro-fāteor*), *fessus sum*,
2. ἀποθ. ὅμοιογῶ, λέγω.

pro-fligo, 1. καταβάλλω, κατανικῶ.

pro-fūgīo, 3. προφεύγω. 2) do-
mo φεύγω ἐκ τῆς πατρίδος. 3)
καταφεύγω Hn 7,6.

progressus, ūs, ἀ. πρόοδος, προ-
κοπή.

pro-hībēo (*pro-hābeo*), *būi*, *bī-
tum*, 2. ἀπείργω. *transitū* (ἀ-
φαιρ.) ἀπείργω (ἀπὸ) τῆς διαβά-
σεως, ἐμποδίζω τὴν διάβασιν.

prolābor, *lapsus sum*, *lābi*, 3.
ἀποθ. (πρόσω δλισθάνω). 2) ἐπὶ
κτιρίου: εῖμαι ἔτοιμον νὰ καταρ-
ρεύσω, (ἀπειλῶ κατάρρευσιν).

- pro-mitto, 3. (καθίημι). 2) ὑπισχνοῦμαι, δίδω ὑπόσχεσιν.
- pro-nuntio, 1. ἀνακηρύττω. 2) ἀπαγγέλλω, ἀπομνημονεύω.
1. propago, 1. (διαδίδω, μεταφυτεύω). 2) fines imperii ἐπεκτείνω τὰ ὅρια τοῦ βασιλείου.
 2. propago, gnis, (βλάστημα ἀμπέλου). 2) πληθ. γενεαλογία (οἰκογενείας), γενεαλογικὸν δένδρον (στέμμα οἰκογενειακόν).
- propatulūm, i, οὐ. προαύλιον, αὐλή.
- propētē, ἐπίρρ. παχέως, ἐν σπουδῇ.
- propinquus, ὁ ἐγγύς, πλησίχωρος.
- proprius, ἐπίρρ. (συγκρ. τοῦ prope ἐγγύς) κατ' αἰτ., ἐγγύτερον.
- pro-pōno, 3. (προτίθημι). 2) quaestione προβάλλω, (προτείνω) ζήτημα. remedia προτείνω (ὅρίζω) φάρμακα.
- propositum, i, οὐ. (τὸ προκείμενον), σκοπός.
- propter, πρόθ. (μετ' αἰτ.), ἔνεκα, διὰ + αἰτ.
- pro-rumpo, rūpi, ruptum, 3. (ἐξορμῶ). 2) tanta vis morbi prorūpit τοσαύτη ὄρμὴ τῆς νόσου ἐπέπεσε, μετὰ τοσαύτης ὄρμῆς ἐνέπεσεν, (ἐξεδηλώθη) ἡ νόσος.
- pro-sequor, 3. ἀποθ. προπέμπω.
- prosperitas, ātis, εὐτυχία A 19,3. prosperitas valetudinis ὄχυρη εὐρωστίας, καλὴ (ὄχυρα ὑγεία).
- pro-spicio (pro-spécio), spexi, spectum, 3. (προορῶ). 2) βλέπω μαράν, παρατηρῶ.
- pro-ut, ἐπίρρ. «καθ' ὅ», ώς, καθάπερ.
- provīdēo, 2. (προνοῶ). 2) λαμβάνω πρόνοιαν, (προφυλακτικὰ μέτρα), ἐπινοῶ πανουργίαν.
- provincia, ae, ἐπαρχία.
- proximus ὑπερθ. (τοῦ prior), ἐγγύτατος, πλησιέστατος Hn 11,4.
- 2) προσεχῆς Hn 3,2.
- prudentia, ae, εὐφυΐα, πρόνοια, περίσκεψις, ψυχραιμία, 2) τέχνασμα Hn 11,7.
- publīco, 1. (δημοσιῶ). 2) bona δημένω τὴν περιουσίαν.
- publīcē, ἐπίρρ. (δημοσίᾳ). 2) ἐν δημόσιαι τῆς πολιτείας A 3,1. δημοσίᾳ ἀποφάσει, ἐπισήμως Hn 3,1. 3) διὰ λογαριασμὸν τοῦ δημοσίου A 2,4. 3,1.
- publīcus, δημόσιος, τοῦ κράτους. puer, ēri, ἀ. παιδις, νεανίας, 2) δοῦλος (ἀσχέτως ἡλικίας, πρβλ. «παιδις», γκαρδόν) Hn 12,4. 12,5. A 13,5. puerilis, e παιδικός.
- pueritia, ae, παιδικὴ ἡλικία.
- puerīlus, i, ἀ. μικρὸν παιδίον.
- pugna, ae, μάχη, πόλεμος.
- pugno, 1. πολεμῶ. pugno pugnam πολεμῶ πόλεμον. hāc pugnā pugnatā ταύτης τῆς μάχης πολεμηθείσης, ταύτης τῆς μάχης γενομένης, (μετὰ τὴν μάχην ταύτην).
- pulchrē, ἐπίρρ. καλῶς, ἐπιδεξίως.
- pullūlo, 1. (βλαστάνω [φ] ουντάντης)

νω] ἐπὶ τῶν βλαστῶν τῶν δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν). 2) διαδίδομαι.

pulsus, iδ. pello.

puppis, is, πρύμνα.

puris, γεν. τοῦ pus.

pus, puris, οὐ. πύον.

puto, 1. νομίζω.

Q

quaā, ἐπίρρ. (ἐννοεῖται νιᾶ ἡ parte δι' ἣς δόδοι, δι' οὗ μέρους), ὅπου.

quaēcumque, ἐπίρρ. ὁπουδήποτε.

quaero, sīvī, sītum, 3. ζητῶ, θέλω.

Hn 11,2. 2) quaero ab aliquo ἐρωτῶ τινα, ζητῶ νὰ μάθω παρά τινος.

quaesīvi, iδ. quaero.

qualis, e, ὁποῖος. hoc quale sit τοῦτο ὁποῖον (ὁποίας σπουδαιότητος ἡ σημασίας) εἶναι...

quaestio, ὅnis, ζήτημα.

quaestor, ὅris, ἀ. ταμίας.

quam, ἐπίρρ. ἡ (μετὰ τὰ συγχριτικὰ καὶ τὸ alias) clarius quam possent λαμπρότερον ἡ ὅσον θὰ ἥδυναντο A 1,3. 2) aliud acroāma quam (ἀντὶ τοῦ praeter = ἔκτὸς) anagnosten ἄλλο ἀκρόαμα ἔκτὸς τοῦ ἀναγνώστου. 3) μετὰ ὑπερθετικῶν: quam plurimas... serpentes ὡς πλεύστους... ὅφεις, ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους Hn 10,4. quamdīu, ἐπίρρ. ἐφ' ὅσον (χρόνον)

Hn 5,4. 13,3. A 3,2. 2). (ὅ)πόσον χρόνον A 20,1.

quamquam, σύνδ. εἰ καί. 2) ἀλλ' ὅμως, ἐν τούτοις, ἄλλως τε A 16,2. 20,1.

quam-vis, σύνδ. (ὅσον θέλεις). 2) καὶ ἔάν.

quanto, ὅσω. tanto—quanto τοσούτῳ—ὅσῳ, τοσοῦτον—ὅσον.

quantum, οὐσ. οὐ. καὶ (αἰτ. ἐντοῦ), ὡς ἐπίρρημα, ὅσον A 19,1.

quantus, πόσος A 20, 5. 2) (ἥλικος) πόσον μέγας Hn 5,4.

quā-re, ἐπίρρ. δι' ὅ, ἔνεκα, ὅθεν. 'Αλλ' ἐν βίῳ Κάτωνος (2,3) κεχωρισμένως, διότι εἴναι δύο λέξεις quā re = ut eā re ἵνα διὰ τούτου τοῦ πράγματος).

quartus, τέταρτος.

quaterni, nae, na (γεν. quaternum), ἀνὰ τέσσαρας, τέσσαρες.

-que ἐγκλιτ. τε, καί. 2) ἀλλὰ Hm 1,2.

quemliūbet, αἰτ. τοῦ quilibet, δὶδέ.

quēo, quīvi,—, (quīre), (μετ' ἀρνήσεως καὶ ἀπομφ.) δύναμαι.

querimonīa, ae, παράπονον (μεμψιμοιρία, ἀφορμὴ παραπόνων).

qui, quae, quod. ἀντων. ἀναφ.

ὅς, ἡ, δ Hm, 1,5. Hn 3,1. 5,4.

7,3. 8,4. 11,3. C 3,4. A 4,4.

2,5. 3,1. 5,4. 6,5. 14,3. 14,3.

16,3. 17,2. 18,3. 18,5. 20,3.

2) ἀντὶ συνδ. qui=et is ἡ sed is ἡ is autem ἡ is enim ἡ is igitur, cuius=huius enim διό-

τι τούτου A 2,2. quā=et ea A 15,2. quibus=iis igitur A 18,4.—Μεθ' ὑποτ. α) πρὸς δήλωσιν τοῦ ἀποτελέσματος : qui=ut is ὡστε οὗτος Hn 5,4. 11,3. A 5,1. 5,4. 14,2. 18,2. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ : qui=ut is ἵνα οὗτος Hn 7,2. 7,5. 7,7. 12,2. C 2,3. γ) πρὸς δήλωσιν αἰτίας: qui=cum is ἐπειδὴ οὗτος Hn 1,3. 12,2. A 6,4.

*quicquam, iδ. quisquam.
quidem, ἐπίρρ. γε, τῇ ἀληθείᾳ,
μάλιστα. 2) τοὐλάχιστον A 14,1.
quilibet, quaelibet, quodlibet
(ἐπιθετικῶς ἢ quidlibet οὐσια-
στικῶς) ὅστις θέλει (κατὰ λέξιν:
ὅστις ἀρέσκει), ὅστισδήποτε, πᾶς
τις, ὁ τυχών. quemlibet amplissi-
mum triumphum πάντα τινὰ
μεγαλοπρεπέστατον θρίαμβον.*

*quin, σύνδ. ὅστις δέν, ὡστε δέν.
ὅστις (ὡστε) νὰ μή... 2) χωρὶς νὰ
A 2,2. 20,1.*

*quini, ae, a, (γεν. quinum), ἀνὰ
πέντε, πέντε.*

quinque, πέντε.

quinquiens, πεντάκις.

quintus, πέμπτος.

*quis, quid? τίς; τί; Hn 12,5. A
17, 1. 18, 3.*

*quisquam, quidquam (ἢ quic-
quam), γεν. cuiusquam, δοτ.
cuiquam, τίς τί.*

quisque, quaeque, quidque (οὐ-

*σιαστικῶς, καὶ quodque ἐπιθετι-
κῶς), ἔκαστος, πᾶς (τις).*

*quisquis, quidquid, (ἢ quicquid)
(πᾶς) ὅστις, ὅστισδήποτε.*

quīnī, iδ. queo.

*quō, ἐπίρρ. ὅπου, εἰς ὄποιον μέ-
ρος Hn 9,1. 2) πρὸς ἐπίτασιν τοῦ
συγχριτικοῦ: quo magis Hn
10,2.*

*quoad, σύνδ. ἔως, ἐφ' ὅσον (χρό-
νον).*

*quod, ὅτι, διότι. 2) quod nisi ἐὰν
δὲ μή.*

*quodam-modo, ἐπίρρ. τρόπον
τινά.*

*quoniam, σύνδ. ἐπειδὴ (βεβαίως).
ἐπειδὴ (τώρα πλέον), ἐπειδὴ (λοι-
πόν).*

*quodque, ἐπίρρ. ώσαύτως, καί, ἔτι,
προσέτι. 2) tūt quodque ἀκόμη
τώρα (τὴν στιγμὴν αὐτήν).*

*quotannis (κυρ. ἀφαιρ. τοῦ quot
anni ὅσα ἔτη εἶναι), ἐπίρρ. κατ'
ἔτος.*

*quotienscumque, ἐπίρρ. ὁσάκις
καί, ὁποσάκις καί, ὁποτεδήποτε.*

R

*ratio, ὅnis (λογαριασμός). 2) σχέ-
διον, ὁδός, μέσον Hn 10,3. 3)
(λογικὸς καὶ φρόνιμος) ὑπολογι-
σμός, μεμετρημένη καὶ λογικὴ
χρῆσις τοῦ χρήματος A 14,3.*

ratus, iδ. reor.

recēpi, iδ. recipio.

re-cēpio (re καὶ cēpio), cēpi,

ceptum. 3. (ἀναλαμβάνω). 2) με ἐπανέρχομαι Hn 11,2. 3) ὑποχωρῶ Hn 11,4.

re-cūso (re καὶ causa = δὲν δέχομαι, ἀρνοῦμαι), 1. illud recusavit ne postularent ἡρυθή (δὲν ἡθέλησε) νὰ ἀπαιτήσωσιν, ἀπέκρουσε τὴν ἀπαίτησίν των ἐκείνην ὅπως..., τὸ μόνον ὅπερ παρεκάλεσεν ἥτο νὰ μή...

reddidī, id. reddo.

red-do, dīdi, dītum, 3. ἀποδίδω Hn 7,2. 2) ἀποκαθιστῶ Hm 2,5. 3) καθιστῶ, ποιῶ Hn 2,1. A 19,4. red-éo, īi, ītum, īre, ἐπιστρέφω. 2) numquam in gratiam redeo οὐδέποτε εἰς καλὴν φιλοκήν συνεννόησιν (συμφιλίωσιν) ἐπανέρχομαι, οὐδέποτε συμφιλίουμαι (τ. ἔ. οὐδέποτε ἤρισα).

redīi, id. redeo.

redītus, ūs, ἀ. (ἐπάνοδος). 2) πρόσοδος, ἔσοδον, εἰσόδημα.

re-fēro, rettūli relātum, referre. me ἀποσύρομαι, ἐπαναπλέω.

re-fīcīo (re καὶ facio), fēci, fecitum, 3. (πάλιν ποιῶ). 2) res reficiuntur τὰ πράγματα (αἱ συνθῆκαι) βελτιοῦνται (καλυτερεύονται), ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων βελτιοῦται. 3) ἐπισκευάζω A 20, 3.

regnum, i, οὐ βασίλειον.

relictum, id. relinquo.

religiōse, ἐπίρρ. (μετὰ θρησκευτι-

κῆς εὐλαβείας), μετὰ συνειδητῆς περισκέψεως (σταθμήσεως).

relinquo, līqui, lictum, 3. καταλεῖπω. scriptum (οὐδ. μτχ.) γραπτῶς καταλεῖπω, ἀναγράφω, ἴστορῶ (=memoriae prodo [id. prodo]). 2) arma καταθέτω τὰ ὅπλα. relīqui, ὅρυμ, ἀ. οἱ λοιποί, τὰ λείψανα Hn 6,4. relīqua τὰ λοιπὰ A 19,1. 3) nihil relīqui facio, id. facio.

relīquus, λοιπός, ὑπόλοιπος. 2) οὐσ. id. facio A 21,5.

remedīum, īi, οὐ. φάρμακον, (γιατρικό).

re-mīgro, 1. ἐπανέρχομαι.

re-mitto, 3. (ἀποπέμπω). 2) ἀποδίδω, ἀπολύω.

remōtus, id. removeo.

re-mōnēo, mōvi, mōtum, 2. ἀπομακρύνω Hn 2,4. 2) ἀποκρούω, ἀπωθῶ Hm 2,4. 3) ἐκποδῶν ποιοῦμαι (παραμερίζω) Hn 10,3.

re-nōvo, 1. ἀνανεῶ.

re-nuntīo, 1. ἀναγγέλλω.

rēor, rātus sum, rēri, 2. ἀποθνομίζω, ratus (μτχ. πρκμ. μετὰ σημασ. ἐνεστῶτος), νομίζων, ἐν ὃ ἐνόμιζεν, ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ ὅτι..

repentē, ἐπίρρ. ἔξαίφνης, ἀπροσδοκήτως.

repentīnus, αἰφνίδιος, ἀπροσδοκητός.

re-pērīo, reppēri, repertum, 4. ἀνευρίσκω Hn 11,3. 2) εὑρίσκω C 3,2. causam bellandi εὑρίσκω

αἰτίων τοῦ πολεμεῖν (πολέμου).
rēpo, psi, ptum, 3. (έρπω). 2)
βαδίζω ἔρπων (ἀντίθετον εο).
re-pōno, 3. καταθέτω (ώς περίσ-
σευμα).

reppēri, iδ. reperio.

re-prīmo, pressi, pressum, 3. ἐπέ-
χω, (σταματῶ τι).

requīro (re-quāero), quisīvi, qui-
sītum, 3. ζητῶ πληροφορίας (πε-
ρὶ τινος πράγματος).

rēs, rēi, πρᾶγμα. in omnibus re-
bus ἐν πᾶσι τοῖς πράγμασιν, ἐν
παντί. Συχνάκις πρὸς περιγραφὴν
προηγουμένης ἐννοίας ἢ προτά-
σεως C 2,3. Hn 1,3. 7,7. A 16,3.
2) πράγματα, συνθῆκαι, σχέσεις
Hn 1,4. 3) αἰτία, ἀφορμή, μέσον
C 2,2. 3,3. A 21,1. 4) ἐπιχείρησις
(έργολαβία) A 6, 5. 5) πληθ. res
τὰ χρήματα, ἢ περιουσία Hn 10,1.

res familiaris, iδ. familiaris. 6) τὰ
ἄριστα (πράγματα) A 13,1 iδ. utor
7) res domesticae οἰκιακαὶ ὑποθέ-
σεις. 8) res mandata τὸ ζητηθέν,
ὑπόθεσις δι' ἣν παρακαλεῖται τις.
II. πρᾶξις, ἔργον Hn 11,6. C 3,4.
A 18,2. 17,1. Κυρίως πολεμικὰ
ἔργα C 3,3. res gestae πράξεις,
συμβάντα κατορθώματα. res ma-
ximae κυριαρχικὴ ἔξουσία, ὑψί-
στη δύναμις. III. res Graecae
res Italicae Ἑλληνικὴ ἡ οὐμαῖκη
ἢ τῶν ιταλικῶν πόλεων ιστορία.

res-publica (γεν. δοτ. rei pub-

licae, αἰτ. rem publicam ἀ-
φαιρ. re publicā), τὸ κοινὸν, ἡ
πολιτεία, τὸ κράτος C 2, 2. 2,4
A 3,2. 6,2. e re publica (συμφώ-
νως) πρὸς τὸ συμφέρον (ἐν τῷ
συμφέροντι) τῆς πολιτείας A 6,2.
2) ἡ πολιτικὴ, ὁ πολιτικὸς βίος A
6,1. iδ. versor.

res-scisco, scīvi ἢ scīi, scītum, 3.
πληροφοροῦμαι, μανθάνω.

re-servo, 1. me διατηρῶ, (διαφύ-
λαττω) ἐμαυτὸν (ἐν ζωῇ).

re-sisto, stīti, (stītum), 3. ἀνθε-
σταμαι Hn 3,1. 5,4. 2) ne (μεθ'
ὑποτακτ.) ἀντιτείνω νὰ μή...

re-spondēo, spondi, sponsum,
2. ἀνταποκρίνομαι, mihi responde-
tur εἰς ἐμὲ ἀπόκρισις δίδεται (ἀ-
ποκρίνονται), λαμβάνω τὴν ἀπάν-
τησιν.

responsum, i, oύ. ἀπόκρισις, ἀ-
πάντησις.

restīti, iδ. resistō.

re-stītuo (re-stātuo), tūi, tūtum,
3. (πάλιν ἀνορθῶ). 2) ἀνακτῶμαι.
(κερδίζω ἐκ νέου).

re-tīnēo, tinīi, tentum, 2. (οὐκ.
ἐῶ ἀπελθεῖν). 2) παρατείνω.

sensit... neque sibi diutius vi-
tam esse retinendam ἐνόησεν
(ἀντελήφθη)... ὅτι δὲν ἔπρεπε (δὲν
ἀφέτιν) ἐπὶ μακρότερον χρό-
νον τὸν βίον ἔαυτῷ νὰ παρατείνῃ.
3) (γνωρίζω νὰ) διατηρῶ A 20,5.

rettīli, iδ. refero.

revertor, reversus sum (καὶ re-

verti), reverti, 3. ἀποθ. ἐπι-
στρέψω.

revōco, 1. ἀνακαλῶ. patriam de-
fensum (ἀ' ὅπτιον) revocatus
τὴν πατρίδα, ἵνα ὑπερασπίσῃ ἀν-
κληθεῖς.

rex, regis, ἡ. (βασιλεὺς). 2) reges
«βασιλεῖς» (ὕπατον ἀξιωμα τῶν
δύο ἐν Καρχηδόνι ἀνωτάτων ἀρ-
χόντων), σωφέται (καρχηδονιστὶ^{schofet}).

rīsus, ūs ἡ. γέλως, καγγασμός.

robustus (δρύνος). 2. opibus (ἀ-
φαιρ.) minus esse robustum (ἐ-
βλεπεν ὅτι ἦτο) ὅχι τόσον ἰσχυρὸς
κατὰ τὰς δυνάμεις (ἐβλεπεν ὅτι
δὲν εἶχεν ἀρκούσας δυνάμεις).

rogātū, (ἀφ. τοῦ rogātus αἰτήσις).
μετὰ γεν.=τῇ παρακλήσει (τινός).
rōgo, 1. (ἐρωτῶ). 2) παρακλῆω,
παρακλητικῶς ζητῶ (πρβλ. τὸ τοῦ
Εὐαγγελίου «ἐρωτῶ»=παρακλῶ)
Hn 7,3. παθ. quidquid roga-
batur ὁ τι παρεκάλει τις αὐτὸν
A 15,1.

ruber, bra, brum, ἐρυθρός.

rustīcus, ἀγροτικός.

S

sacrifīco 1. θύω, θυσιάζω.

saepē, ἐπιρρ. πολλάχις.

sāl, sālis, ἡ. (ἄλας). 2) καλαισθη-
σία (γοῦ στο), κομψότης.

saltus, ūs, ἡ. ὅρος δασῶδες, δρυ-
μὸς Hn 3,3. 3,4. Πληθ. ὑψώματα
σχηματίζοντα στενόν, κλεισώρεια,

στενόν πέρασμα (πέρασμα), στενά
διαβάσεις Hn 4,3.

salus, ūtis, σωτηρία. 2) ἀνάρρω-
σις (ἐξ ἀσθενείας) A 21, 6.

salutāris, e, σωτήριος.

sanciō, nxi, nctum, 4. (κυρῶ π.χ.
νόμον). 2) necessitudinem (κα-
θιερῶ) συνδέω, συνάπτω (ἔτι στε-
νώτερον) τοὺς δεσμούς τῆς συγ-
γενείας.

sanctus, ἱερός. ὑπερθ. sanctissi-
mus λίαν ἱερὸς θεωρούμενος.

sano, 1. θεραπεύω.

sapiēntiā, ae, φρόνησις, σύνεσις.
sarmēntum, i, oύ. (κλών, βλα-
στός), πληθ. φρυγάνων δέσμη,
φρύγανα.

satis, ἐπίρρ. ως ἐπίθ. ἢ οὐσ. 1) ἔξαρ-
χῶν, ἴκανός. hoc unum satis erit
dictum (hoc unum dictum erit
satis) τοῦτο μόνον λεγθὲν θὰ εί-
ναι ἴκανόν. 2) ἄλις, ἀρκετόν. satis
habeo μετ' ἐνεστῶτος ἀπρφ.=ἀρ-
κούμαι (εἴμαι εὐχαριστημένος) νά..
satis-faciō, 3. (ἴκανὸν ποιῶ τινα).
2) μετ' αἰτιατ. καὶ ἀπρφ.=πεί-
θω τινὰ ὅτι..., δίδω ἐπαρκῆ ἔξή-
γησιν ὅτι....

sáucius, τετρωμένος, τραυματισθείς
scapha, ae, σκάφη, μικρὰ λέμβοις.
scilīcet, ἐπίρρ. (ἐκ τοῦ sci[re] licet
εἰδέναι ἔξεστι), δηλονότι, δηλαδή.
sc̄io, sc̄iv̄i καὶ sc̄ii, sc̄itum, 4. γί-
γνώσκω, γνωρίζω.

scrībo psi, ptum, 3. γράφω, ali-

quid de pace scriptum est περὶ τῆς εἰρήνης ἐγράφη τι (τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου ἀφεώρα εἰς τὴν σύναψιν τῆς εἰρήνης). scribo alicui ἢ ad aliquem, γράφω τινί, ἢ πρός τινα.

scriptum, iδ. scribo καὶ relinquō. sē ἢ sēsē ἔσωτόν, ἔσωτήν, ἔσωτούς, ἔσωτάς κλπ.

sēcum=cum se μεθ' ἔσωτοῦ, μεθ' ἔσωτῶν κλπ.

secundus (ἐκ τοῦ sequor ἔπομαι), δεύτερος. 2) εὔνους. secundā fortūnā ἀγαθῆ τύχη, ὅπο εὐτυχεῖς συνθήκας, εὐτυχῶς.

secūtus, iδ. sequor.

sed, σύνδ. ἀλλά.

se-dēcim, δέκα καὶ ἕξ, δέκα ἕξ.

se-grēgo, 1. (ἀπαγελάζω). 2) ἀποκλεῖω.

se-iungo (προφ. sejungo), nxi, nctum, 3. διαχωρίζω, ὅρίζω.

semel, ἐπίρρ. ἀριθμ. ἄπαξ (μιά φορά).

semper, ἐπίρρ. ἀεί, πάντοτε.

senātus, ūs, ἀ. σύγκλητος. 2) ἡ ἐν τῇ συγκλήτῳ ἀκρόσις. Hn 7,6. senatus populusque Romanus ἡ ῥωμαϊκὴ κυβέρνησις, τὸ ῥωμαϊκὸν αράτος (ἡ βουλευτικὴ καὶ νομοθετικὴ ἔξουσία τῆς 'Ρώμης).

senectus, ūtis, γῆρας. extrēma ἢ summa senectus βαθύτατον γῆρας.

senex, senis (ἐκ τοῦ sen[ic]is),

γέρων, πρεσβύτης, ἐν βαθεῖ γήρατι C 3, 3. A 16,1. 2) συγκρ. senior γέρων πως C 3,2.

sēni, δοτ. ἐνικοῦ τοῦ senex A 16,1. sēni, sēnae, sēna, ἀνὰ ἔξ, ἔξ A 2,6. sensi, iδ. sentio.

sententīa, ae, γνώμη. 2) ex sententīā κατὰ γνώμην (κατ' εὐχήν, ἐπιτυχῶς).

sentīo, sensi, sensum, 4. αἰσθάνομαι A 21,4. 2) ἀντιλαμβάνομαι, ἐννοῶ Hn 2,2.

separātim, ἐπίρρ. iδίᾳ (χωριστά).

sepēlio, pelīvi, pultum, 4. θάπτω, ἐνταφιάζω.

septem, ἐπτά.

septuagesīmus, ἑβδομηκοστός.

septuaginta, ἑβδομήκοντα A 21,1.

sepultus, iδ. sepelio.

sēque (se καὶ -que=et se), Hn 11,7.

sēquor, secūtus sum, sēqui, 3. ἀποθ. ἀκολουθῶ. castra alicuius ἀκολουθῶ τὸ στρατόπεδόν τινος, συνεκστρατεύω μετά τινος. aliquem in provinciam (ώς βοηθός) συνοδεύω τινά μέλλοντα νὰ ἀναλόβῃ τὴν διοίκησιν ῥωμαϊκῆς ἐπαρχίας.

sermo ὄνις, ἀ. (διμιλία, λόγος).

2) γλῶσσα. Craeco sermone ἐλληνικῷ λόγῳ, ἐλληνιστή.

serpens, ntis, (ένν. h e s t i a) ὄφις, (γεν. πληθ. serpentīum).

servīo, īvi, ītum, 4. (εἷμαι ἢ ὑπηρετῶ ὡς δοῦλος). 2) paci ὑπη-

ρετῶ τῇ εἰρήνῃ, (στρέφω πᾶσαν τὴν προσοχήν μου εἰς ..., ἐργάζομαι ὑπὲρ τῆς εἰρήνης, τίθεμαι ὅλος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς εἰρήνης). 3) ἐπιμελοῦμαι, φροντίζω, προνοῶ ὑπέρ... A 6,5.

serviundum, ἀντὶ serviendum, id. servio.

serviulus, i, ἀ. (τὸ ὑποκοριστικὸν περιφρονητικῶς), δοῦλος.

sestertius, ii, ἀ. (ἐκ τοῦ semis [= semi-as ἡμιασσάριον] καὶ tertius ἐνν. πυ μμ υ s τρίτον ἡμιασσάριον, δύο καὶ τὸ τρίτον ἡμισυ = τρίτον ἡμιασσάριον, πέντε ἡμιασσάρια, τ.ἔ. τρία ἡμισεος δέοντα=2 1/2 ἀσσάρια). σηστέρτιος ῥωμαϊκὸν ἀργυροῦ νόμισμα ἔχον βραδύτερον 4 ἀσσαρίων ἀξίαν, περίπου 0,25 τῆς προπολεμικῆς δραχμῆς. 2) sestertium, ii, οὐ, (κυρίως γεν. πληθ. τοῦ sestertius ἀντὶ centena milia sestertiūm (=sestertiorum] μετὰ ἀριθμ. πολλαπλασιαστ. ἐπιρρήματος = 100.000 σηστέρτιοι, περίπου 25.000. δρχ.). Κατὰ ταῦτα in sestertio centiens=(ἀφοῦ sestertium= 10.000.000 σηστέρτιοι) 2.500.000 περίπου δρχ. In sestertiō viciens =περίπου 500.000 δρχ. Ιδὲ in. setiūs (καὶ seciūs συγκρ. τοῦ secus =ἄλλως ἢ δύον πρέπει), ἐπίρρ. ἦττον. neque eo setiūs οὐδὲν ἦττον ὄμως.

sevērē, ἐπίρρ. αὐστηρῶς.

severitas, ātis, αὐστηρότης, σοβαρότης.

sex, ἕξ.

sexaginta, ἕξήκοντα.

sī, σύνδ. εἰ, ἐάν, ἂν.

sīc, ἐπίρρ. οὕτως, οὕτως ἔχόντων τῶν πραγμάτων, ὥδε. 2) οὕτω, τόσον A 1,4. 3) τόσον μόνον, ἐπὶ τῷ δρῳ... A 6,4.

signifīco, 1. δηλῶ.

signum, i, οὐ. σημεῖον, τεκμήριον, ἀπόδεξις. 2) signum pugnae τὸ σημεῖον (τῆς ἐνάρξεως) τῆς μάχης.

silva, ae, (ὕλη, δάσος). 2) κῆπος σύνδενδρος, (πάρκο),

similitūdo, dīnis, δόμοιότης.

simul, ἐπίρρ. δόμοῦ Hn 6,4. 2) συγχρόνως Hn 2,4. 7,2. 9,5. 13,3.

simūlo, 1. (ἀπεικάζω). 2) προσποιοῦμαι, [καμώνομαι].

simultas, ātis, (άμιλλα). 2) ἔλλειψις ὁμονοίας, διγόνοια, διαφωνία, παρεξήγησις.

sine, προθ. μετ' ἀφαιρ. ἀνευ.

singulāris, e, (μόνος). 2) ἐξαιρετος, διαφέρων πάντων.

singūli, ae, a, ἔκαστος. in singulos menses καθ' ἔκαστον μῆνα, μηνιαίως. singulis (δοτ.) ἐκάστω, κατὰ κεφαλήν.

socer, ēri, ἀ. πενθερός.

sociētas, ātis, (κοινωνία). 2) συμμαχία.

solēo, solītus sum, 2. (όημα ἡμιαποθετικόν), εἴωθα, συνηθίζω.

solītus, id. soleo.

soll-ers, rtis, (sollus [= totus]
καὶ ars), ἔμπειρος, ἐπιδέξιος.
solum, ἐπίρρ. μόνον.
solvo, lvi, lūtum, 3. λύω. naves,
τὰς ναῦς, (τὰ πρυμνήσια τῶν νεῶν)
ἀπαίρω. 2) epistulam λύω (ἀ-
νοίγω) τὴν ἐπιστολήν.
soror, ὅρις, ἀδελφή.
sors, sortis, κλῆρος C 2,1. non
pro sortis necessitudine οὐχὶ
συμφώνως πρὸς τὸν στενὸν δε-
σμὸν (τὴν ὑπηρεσιακὴν σχέσιν) τὸν
όποιον ὁ κλῆρος εἶχεν ὄρισει (με-
ταξύ των).
sortē, ἀφαιρ. τοῦ sors.
specimen, mīnis, οὐ. (δεῖγμα),
2) ἀπόδειξις, τεκμήριον.
sperārat,=speravērat, id. spero.
spēro, 1. (ἐκ τοῦ spes), ἐλπίζω.
spēs, spēi, ἐλπίς. 2) ἴδιοτελεῖς
σκοποὶ A 6,5.
splendīdē, ἐπίρρ. λαμπρῶς.
splendīdus λαμπρός, ἀξιοπρεπῶς
ζῶν, ἀξιοπρεπὴ παράστασιν ἔχων.
sponsālīa, ūm, οὐ. πληθ. μη-
στεία, ὑπόσχεσις γάμου, ἀρραβώνες.
statim, ἐπίρρ. εὐθύς.
statūa, ae, ἀνδριάς.
statūo, ū, ūtum, 3. (ἴστημι): 2)
ἀποφασίζω.
stipendīum, ūi, οὐ. (φόρος ἐκ τοῦ
stips [τὸ εἰσφερόμενον κέρμα, ἔ-
ρανος] καὶ pendo [=τίνω, πληρώ-
νω]). 3) (ἡμερήσιος) στρατ.μισθός.
stirps, pis, (στέλεχος). 2) ἡ πρώ-
τη γενεαλογικὴ καταγωγή, γέ-
νος, γενεά.

sto, stēti, stātum, 1. ἔστηκα. pa-
ri fastigio (ἀφαιρ.) ἵσταμαι ἐπὶ
τοῦ αὐτοῦ (ἐπὶ τοῦ ὁμοίου) κοινω-
νικοῦ ἐπιπέδου (βαθμοῦ). 2) mihi-
stat +ἀπρφ.=ἔχω στερρὸν ἀπό-
φασιν νά... (εἴμαι ἀποφασισμένος).
studēo, dūi,—, 2. (σπουδάζω). 2)
προθυμοποιοῦμαι, ἐπιθυμῶ, προσ-
σπαθῶ, (κοιτάζω νά..., πασχί-
ζω νά...).
studīosus, (ἐπιμελής). 2) studiō-
sus litterārum σπουδάζων περὶ
τὰ γράμματα, φίλος τῶν γραμμά-
των, φίλος τῶν ἐπιστημῶν.
studīum, ūi, οὐ. σπουδή, ζῆλος A
1,4. 2) studia principum οἱ τά-
σεις (οἱ προσπάθειαι, κομματικοὶ
ἀνταγωνισμοί), τὰ πολιτικὰ πάθη
τῶν μεγάλων ἀνδρῶν A 16, 4. 3)
(πληθ.) ἡ μετὰ μεγάλης θελήσεως
διαρκής πρός τι ἐνασχόλησις τοῦ
νοῦ. studia litterārum ἡ περὶ
τὰ γράμματα (τὰς ἐπιστήμας)
σπουδή. 4) οἱ σπουδαί, οἱ κλίσεις
(ἀτόμου τινός) A 2,2.
stultē, ἐπίρρ. μωρῶς, ἀνοήτως.
suavītas, ātis, (ἡδύτης). 2) suau-
itas oris atque vocis χάρις
γλώσσης καὶ φωνῆς (μεστὸν χά-
ριτος λεκτικὸν καὶ τόνος φωνῆς
εὐχάριστος).
sub, πρόθ. μετ' ἀφαιρ. ὑπὸ + αἰτ.
subēgi, id. subigo.
sub-īgo (sub καὶ ago), ēgi, ac-
tum, 3. ὑποτάσσω.
subītō, ἐπίρρ. αἴφνης, ἀπροσδοκήτως

sub-lēvo, 1. (ἀνακουφίζω). 2) καθιστᾶ δυνατόν, διευκολύνω.

sub-scrībo, 3. (ὑπογράφω). 2) συνυπογράφω ὡς συγκατήγορος τὴν καταγγελίαν τοῦ χυρίου κατηγόρου, «κλητήρ ἐπιγράφομαι».

sub-texo, xūi, xtum, 3. (συνυφάνω). 2. παρενέρω, παρεμβάλλω.

su-urbānus, προάστειος, πλησίον τῆς πόλεως ('Ρώμης) κείμενος.

suc-cēdo (sub καὶ cedo), 3. (ὑπέρχομαι). 2) alicui διαδέχομαι (τινα ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ).

suc-cumbo, cubui, cubitum, 3. (κατακλίνομαι). 2) ὑπείκω, ἐνδίδω, ὑποκύπτω. succumbente patriā = si succumbēret patriā ἐὰν ἡ πατρὶς ζήθελεν ἐνδώσει (ζήθελεν ὑποκύψει).

suffectus (μτχ. τοῦ sufficiar), ἐπικατασταθείς, ἐπικατάστατος στρατηγός, δ εἰς ἀντικατάστασιν ἄλλου (ἀποθανόντος) ἐκλεγείς.

sui, sibi, se ἡ sese, ἔαυτοῦ, ἔαυτῆς, ἔαυτῶν κ.λ.π.

sum, fui, esse, εἶμαι. sum alicui aptissimus προσαρμόζομαι τινι, (προσκολλῶμαι τινι). sum alicui iucundissimus (εἶμαι τινι εὐαρεστότατος), εἰς ἄκρον (καθ' ὑπερβολὴν) ὑπό τινος ἀγαπῶμαι. sum in pari periculo (εἶμαι ἐν μέσῳ [ἐν καταστάσει]) ὁμοίου κινδύνου, ὁμοίως κινδυνεύω, numerus erat viginti milium δ ἀριθμὸς ητο

εῖκοσι χιλιάδων, (ἀνήρχετο, συνεποσοῦτο εἰς...). sum adversus aliquem εἶμαι ἐναντίον (ἢ ἀντίπαλός) τινος. sum in amicitiā cum aliquo εἶμαι ἐν φιλίᾳ (φιλικῶς διαβιω) πρός τινα. sum eādem mente εἶμαι (ἐμφοροῦμαι) τῶν αὐτῶν διαθέσεων, ἔχω τὰς αὐτὰς διαθέσεις. sunt in suā potestate εῖναι ἐν τῇ ἔαυτῶν ἐξουσίᾳ (εῖναι αὐτεξούσιοι). sum optimarum partium εἶμαι τοῦ ἀριστοκρατικοῦ κόρματος. continentis est εῖναι (ἴδιον) οἰκονόμου. est signum continentiae εῖναι σημεῖον οἰκονομίας, (προδίδει οἰκονομίαν). est signum diligentiae εῖναι σημεῖον ἐπιμεμελημένης φιλοπονίας. aliquid est indicio (δοτ.) εἶναι τι τεχμήριον (χρησιμεύει πρὸς ἀπόδειξιν). reliquum est ut... ὑπόλοιπον εῖναι (ὑπολείπεται) νά...

summa, ae, (τὸ ὄλον). 2) summa imperii ἀρχιστρατηγία Hn 3,1.3) κοσμοκρατορία, ήγεμονία Hn 8,3. summus καὶ supremus (ὑπερθ.), ἀνώτατος, ὕπατος. summas amphoras opērit καλύπτει τὴν ἐπιφάνειαν (τὸ ἄνω μέρος) τῶν ἀμφορέων. id. καὶ summa.

sūmo, mpsi, mptum, 3. λαμβάνω. sumpsi, id. sumo.

sumptuōsus, δαπανηρός, φιλοδάπανος, σπάταλος A13,5. πολυδάπανος, πολυέξοδος, πολυτελῆς A14,3

sumptus, ὅς, ἀ. δαπάνη, ἔξοδα. 2) δαπάνη εἰς (πολυτελεῖς κατασκευὰς) A 13,2.

supellex, supellectilis, οἰκοσκευὴ (ἐπιπλα κ.λ.π.).

superārat=superavērat.

superārim=superavērim.

superesse, ἵδ. supersum.

superior, ἀ. καὶ θ., ὕς, οὐ. (γεν. iōris· συγκρ. τοῦ supērus) πρότερος, παρελθόν C 1,4. Hn 4,4, 2) ἴσχυρότερος, κραταιότερος Hn 8,4. 3) ὑπέρτερος, νικητὴς Hm 1,2. Hn 1,2.

supēro, 1. (εἶμαι ὑπεράνω). 2) ὑπερτερῶ, ὑπερβάλλω Hn 1,1. 3) νικῶ, καταβάλλω. classe «καυστηρατῶ», νικητής νικῶ Hn 11,7. 4) superor ὑπερτεροῦμαι, εἶμαι (ἀριθμητικῶς) ἀσθενέστερος.

supertes, stītis, ἐπιζῶν. sum

superstes alicui ἐπιβιῶ, ἐπιζῶ τινι, ζῶ μετὰ τὸν Θάνατόν τινος.

super-sum, περισσεύω, ὑπολείπομαι. 2) temporibus (δοτ.) ἐπιβιῶ, ζῶ μετὰ τὴν πάροδον τῆς κρίσεως (τῆς νόσου).

suprā (ἐκ τοῦ superā parte), ἐπίρρ. ἀνωτέρω.

suprēmus=summus.

sus-cīp̄io (sub [su(b)s] καὶ εἁρ̄p̄io), cēpi, ceptum, 3. (ὑποστηρίζω). 2) negotium ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι ἔργον. inimicitias ἐπισύρω ἔχθρας. bellum ἐπιχειρῶ. (ἀποδύομαι εἰς) πόλεμον.

suspicio, σnis, ὑποψία.

sus-tīnēo (sub [=su(b)s] καὶ tentēo), tinūi, tentum, 2. (βαστάζω). 2) vim hostium ὑπομένω (ἀποκρούω) τὴν ὁρμὴν τῶν πολεμίων.

sustūli, ἵδ. tollo.

suus, ἔαυτοῦ. 2) suae res ἡ ἵδια αὐτοῦ περιουσία. suo nomine accusare ἵδιφ αὐτοῦ ὄνόματι κατηγορεῖν (εἴναι ὁ μόνος, ὁ κύριος κατήγορος εἰς ποινικὴν δίκην). 3) οὐσ. sui, σrum, ἀ. οἱ οἰκεῖοι, οἱ συγγενεῖς A 17,2. 20,1.

T

tabellar̄ius, ii, ἀ. κῆρυξ γραμματοφόρος, ὁ κομιστής.

taciturnus, σιωπηρός, σιωπηλός.

talism, e, τοιοῦτος. 2) οὕτω μέγας A 5,4.

tam, ἐπίρρ. οὕτω, τόσον πολὺ.

tam... quam τόσον... ὅσον.

tamen, ὅμως.

tamquam, ἐπίρρ. (ῶσπερ, ὥσει).

2) ἀντὶ τοῦ tamquam si. Hn 2,2 (μὲν ὑποτακτ.).

tanto (ἀφαιρ. τοῦ tantus μετὰ τοῦ antecēdo), τοσούτῳ, τοσοῦτον.

tantum, ἐπίρρ. (τόσον πολὺ). 2) τόσον μόνον, ἀπλῶς Hn 10,5.

tantus, τοσοῦτος Hn 13,2. C 3,2. A 15,2. 18,6. 2) τόσος, οὕτω πολύς, οὕτω μέγας A 14,2. hic tantus vir οὗτος ὁ μέγας ἀνήρ.

tectum, i, οὐ. (στέγη). 2) οἰκος, οἰκημα.

temērē, ἐπίρρ. (τυχόντως, ἀλογίστως). nullus dies... temere οὐδεμία σχεδὸν ἡμέρα εύκόλως... A 20,2 (ἰδ. intercedo).

templum, i, οὐ. ναός.

temporibus, iδ. tempus.

tempus, ὄρις, οὐ. χρόνος. tempore reliquo ἐν τῷ μέλλοντι χρόνῳ. suo tempore ἐν τῷ οἰκείῳ χρόνῳ ἐν χρονολογικῇ τάξει A 28,2. 2) εὐκαιρία Hn 2,3. 3) πληθ. οἱ χαλεποὶ καιροί, ἡ κρίσις τῆς ἀσθενείας A 22,2.

tenēo, nūi, ntum 2. (κρατῶ). 2) aram ἐπιθέτω τὰς χεῖρας ἐπὶ τοῦ βωμοῦ (ώς οἱ χριστιανοὶ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου). 3) κατέχω Hn 1,5. 4) principatum eloquentiae κρατῶ τὰ πρωτεῖα (τὰ σκῆπτρα) τῆς εὐγλωττίας, εἴμαι δὲ πρῶτος ὥρητωρ. me uno loco διαμένω ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ. 5) ἐμμένω, πραγματοποιῶ, ἔκτελω A 15,2. tenesmos, i. ἀ. κωλυκή νόσος μετὰ τάσεως πρὸς ἀφόδευσιν, «τεινεσμός».

tento, 1. (ψηλαφῶ). 2) δοκιμάζω, ἀποπειρῶμαι A 1,2. 3) κλητεύω, ἐνάγω C 2,4.

terni, ae, a, ἀνὰ τρεῖς, τρεῖς. terrena milia (ἐνν. sestertium)=3.000 σηστέρτιοι,

terra, ae, γῆ, ἥπειρος, ξηρά.

terror, ὄρις, ἀ. τρόμος.

tertiō, ἐπίρρ. τὸ τρίτον, (τρίτην φρονάν).

tertius, τρίτος.

testamentum, i, οὐ. διαθήκη.

testimonium, ii, οὐ. τεκμήριον, ἀπόδειξις.

testis, is, ἀ. μάρτυς.

timor, ὄρις, ἀ. φόβος.

tollo, sustuli, sublātum, 3. (ἀἴρω). 2) ἀπάγω, ἀποκομίζω Hn 9,4. 3) ἀφαιρῶ ἐκ τοῦ μέσου, ἀναιρῶ, ἔξολοθρεύω Hn 5,3.

totus (γεν. totius, δοτ. toti), ὅλος, ὁλόκληρος, πᾶς. totā Africā ἀνὰ τὴν Ἀφρικὴν ὅλην.

trādo (trans-do), dīdi, dītum, 3. παραδίδω. non suae esse virtutis arma adversariis tradere (εἰπεν ὅτι) δὲν εἶναι ἕδιον τῆς ἐκαυτοῦ ἀρετῆς (τῆς ἐκαυτοῦ ἀξιοπρεπείας) τοῖς πολεμίοις τὰ ὅπλα νὰ παραδώσῃ. 2) (ἐπὶ διδασκάλου) διδάσκω, παραδίδω (προφορικῶς).

A 1,3.

trādūco (trans-duco), 3. διαβιβάζω.

traduxi, iδ. traduco.

traiēci iδ. traicio.

trā-icēo (πρόφερε trajicēo), iēci, iectum, 3. διαβιβάζω.

tranquillitas, ātis, ψυχικὴ γαλήνη, ψυχικὴ ἡρεμία.

tranquillo, 1. καθησυχάζω, γαληνῶ. tranquillatis rebus ἀφοῦ τὰ πράγματα (τὰ πολιτικὰ μίση) καθησύχασαν (κατηγυνάσθησαν), ἀφοῦ ἔγινεν ἡσυχία.

trans-ēo, īre, διαβαίνω, διαπερῶ.

transīi, iδ. transeo.

trans̄stus, ūs, ἀ. δίοδος.
 trecenti, ae, a, τριακόσιοι.
 tribūnus, i, ἀ. (φύλαρχος). 2) tribunus militum χιλίαρχος. Ἐκάστη λεγεάνων εἶχεν ὅ ἐκ περιτροπῆς διοικοῦντας χιλιάρχους. tribunus plebēi (γεν. τοῦ plebes) δήμαρχος.
 tribūo, būi, būtum, 3. (νέμω). 2) litteris (δοτ.) nonnihil temporis ἀφιερῶ χάριν τῶν γραμμάτων χρόνου τινὰ (μέρος τι τοῦ χρόνου). 3) παρέχω, χορηγῶ A 19,3. 4) cum tribūi (ἀπαρμφ. τοῦ tribuor) vidērent̄ ἐπειδὴ ἔβλεπον ὅτι ἀπεδίδετο, (ὅτι ἐπρεπε νὰ ἀποδοθῇ), ὅτι ὠφείλετο, ὅτι προήρχετο ἐκ... A 6,5.
 tridūum, i, οὐ. τριήμερον.
 triennīum, ii, οὐ. τριετία.
 triginta, τριάκοντα.
 tritīcum, i, οὐ. σῖτος.
 triumphus, i, ἀ. θρίαμβος. Ὁ θρίαμβος ἥτο ἡ μεγίστη τῶν ἀμοιβῶν τῆς στρατιωτικῆς ἀξίας. Ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς Συγκλήτου τῷ ἐπιστρέφοντι νικητῇ καὶ τροπαιούχῳ στρατηγῷ, ὅστις ἐπὶ κεφαλῆς τῶν λεγεώνων εἰσήρχετο ἐν πομπῇ εἰς τὴν Ἀράγον καὶ ἀνήρχετο εἰς τὸν ναὸν τοῦ Καπετωλίου Διός.
 tūor, tūtus ἢ tūtus sum, 2. ἀποθ. (προβλέπω). 2) φυλάττω.
 valetudinem φυλάττω τὴν ὑγείαν μου (προσπαθῶ νὰ ἀναρρώσω).
 tuli, iīd. fero.

tum, ἐπίρρ. τότε. tum quoque καὶ τότε (ἀκόμη). tumultus, ūs, ἀ. (ταραχή). 2) (αιφνιδία) στάσις, (ἐπανάστασις).

U

ubi, ἐπίρρ. ὅπου, ἐνθα Hm 1,2. Hn. 12,3. 2) ubi, σύνδ. χρον. ὁς, εὐθὺς ὁς Hn 8,2. 11,2. ullus, γεν. ullius, δοτ. ulli (προηγουμένης ἀρνήσ.), τίς, οὐδείς. ultimus, (ὑπερθ. τοῦ ἀχρήστου ulter, ultra, ultrum), ἔσχατος A 20,4. 2) ἀρχαιότατος, ὁ πλέον ἀπομεμακρυσμένος A 1,1. utquam, (προηγουμένης ἀρνήσ.) ποτέ, οὐδέποτε. undē, ἐπίρρ. ὅθεν, ὅπόθεν. undīque, ἐπίρρ. πανταχόθεν. universus (ἐκ τοῦ unus + μτχ. versus), ὅμοι, πᾶς. 2) πληθ. πάντες, σύμπαντες. unus (γεν. unīus, δοτ. unī) εἰς Hn 3,3. 12,1. 2) εἰς, μόνος Hn 1,2 (ἀντίθ. multi). 3,4. 3) ὁ εἰς, ὁ μὲν Hn 3,3. 4) εἰς καὶ ὁ αὐτὸς Hn 12,3. 5) ὑπὲρ πάντα ἄλλον urbānus, ἀστικὸς (τῆς Ἀράγος). urbs, urbis, πόλις. 2)=Πόλη Hn 5,4. C 2,2. A 20,1 (πρβλ. ἀστοῦ=Αθῆναι. Πόλις=Κων/νούπολις. Πόντος=Εὔξεινος πόντος). usque, ἐπίρρ. (διηγειῶς). 2) μετ' ἄλλης προθ. (τοπικῶς). usque a rubro mari ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θα-

λάσσης. 3) χρον. usque ad μέχρι^ι
Hn 2,5. 7,1. C 2,4. 3,4. A 16,3.
usūra, ae, (χρῆσις). 2) (ώφέλεια ἀ-
πὸ δεδανεισμένου κεφαλαίου) τόκος.
usūs, ūs, ḁ. χρῆσις, χρησιμοποίη-
σις (τοῦ χρήματος) A 14,3. 2) u-
sus benivolentiaque (ἰδ. bene-
volentia) A 20,5. 3) usu (ἀφαιρ.)
vēnit διὰ τῆς χρήσεως (διὰ τῆς
συνήθους τῶν πραγμάτων φορᾶς)
πράγματι συμβάνει ή (ἐὰν τὸ usū
εῖναι δοτ. πτώσεως = usui) ἔρ-
χεται εἰς χρῆσιν, πράγματι συμ-
βαίνει, ἐπακολουθεῖ = fieri solet
(εἴλθε γίγνεσθαι—λαμβάνει χώ-
ραν) Hn 12,3. quae nunc usu ve-
niunt (ὅσα νῦν συμβαίνουσι) τὰ
σημερινὰ γεγονότα A 16,4.
usus (sum), iδ. utor.

ὕτ I ἐπίρρο. ὡς, ὥστερ. 1) ἐν πα-
ρενθετικαῖς προτάσεσι πρὸς σα-
φεστέραν ἀνάπτυξιν C 1, 1. ut
tum erant tempora καθὼς τότε
ῆσαν οἱ χρόνοι, ὅσον διὰ τὴν
ἐποχήν τού (διότι ἐπὶ Νέπωτος τὸ
χρῆμα δὲν ἦτο ἀφθονον). παρα-
δείγματος χάριν A 18,3. 21,5.
22,4. 2) ut—sic καθὼς—ὅμοιώς
Hn 7,4. 3) ἐπὶ χρόνου: ὡς, εὐθὺς
ὡς (συνήθ. μετὰ πρκμ. ὥριστ.) Hm
2,1. Hn 7,4. C 1,2. A 21,5.—
II σύνδ. μεθ' ὑποτακτ. 1) πρὸς
δήλωσιν ἐνεργείας, ἀκολουθίας
κ.λ.π. η προηγ. δεικτικῶν— ὥστε
(νά)... Hm 1,4, 1,5. 2,1. Hn
2,2. 4,3. 10,5. 12,1. A 1,3. 2,6.

15,1. 18,1. 2. 20,3. 21,1. 21,2.
21,3. 5. 2) πρὸς δήλωσιν σκοποῦ.
ἴνα Hn 2,1.

ūter, utra, utrum, πότερος.
uterque, utrāque, utrumque (ἐν.
γεν. utriusque, δοτ. utrīque) ἐ-
κάτερος, ἀμφότεροι. Καλ' ἔνικὸν
ἀριθμὸν: Hn 4,4. A 14,2. 20,5.
2) οὐδ. ἐν. ὡς οὐσιαστικόν· quod
utrumque ὅπερ ἐκάτερον (τούτων
δὲ τῶν δύο ἔκαστον). Πληθ. utrī-
que (ὅταν ἐκατέρωθεν εὑρίσκωνται
οἱ ἀντίπαλοι) Hn 11,1 (ἀλλὰ καὶ
ἐπὶ δύο μόνον) Hn 4,2.

ūti, ἀπρμφ. τοῦ utor.
utilītas, ātis, χρησιμότης, ὧφέλεια.
ūtor, ūsus sum, ūti, 3. ἀποθ.
χρῶμαι. aliquo doctōre χρῶμαι
τινὶ διδασκάλῳ, ἔχω τινὰ (ώς) δι-
δάσκαλον· beneficio (ἀφαιρ.) δέ-
χομαι (λαμβάνω) τὴν τιμήν. om-
nibus optimis rebus (ἀφαιρ.)
ἀπολαύσω τῶν εὐγενεστάτων ἀπο-
λαύσεων τοῦ βίου. prosperitate
valetudinis ἀπολαύσω ἄκρας (ἐξαι-
ρέτου) ὑγείας. patre usus est di-
ligenti πατέρᾳ ἔσχεν οἰκονόμον.
2) τηρῶ A 14,2.

utpōte, (ώς δυνατὸν [ἐστιν]). 2)
ἀτε+μετοχῆ.

utrīus, iδ. uter.
utrobīque, ἐπίρρο. ἐκατέρωθι, ἀμ-
φοτέρωθι (καὶ ἐδῶ καὶ ἐκεῖ).
utrum (εἰσάγει τὸ πρῶτος μέλος πλα-
γίας ἐρωτήσεως), πότερον. utrum
-an πότερον (ποῖον ἐκ τῶν δύο)—η.

V

valens, ntis, (φωμαλέος). 2) ἵσχυρὸς (ἐπὶ προσώπων) Hn 6,2. (ἐπὶ πόλεων) Hn 2,4.

vělēo, lūi,—2. (ύγιαίνω). 2) εἴη μαι δυνατός, ἵσχυρὸς Hn 10,2. 3) ἔχω δύναμιν (ἐπιφρόνη) 5,3. valetūdo, dīnis κατάστασις ὑγείας (εὐρωστία, ὑγεία A 2, 1.5. 2) νόσος τῶν (δρόθαλμῶν), δρόθαλμία Hn 4,3.

vallum, i, οὐ. (περι)χαράκωμα, πρόχωμα.

varīus, ποικίλος.

vas, vasis, οὐ. (ἀρχαιότ. vasum, ὅθεν), ὁ πλῆθ. μόνον κατὰ τὴν β' ακλίσ. vasa, ōrum, σκεῦος, ἀγγεῖον. vates, tis, ἀ. μάντις, προφήτης. -ve, ἐγκλ. (ἐν τέλει λέξεως) ἦ, A 18,6.

vectīgal, ālis, οὐ. φόρος, τέλος (κυρίως εἰσαγωγῆς καὶ ἔξαγωγῆς ἐμπορευμάτων).

vehor, vectus sum, 3. δχοῦμαι. 2) in nave δχοῦμαι ἐπὶ νεώς, πλέω. věl (κυρίως προστακτ. τοῦ volo=λαβεῖ κατὰ προτίμησιν) συνδ. ἦ. vel—vel ἦ—ἦ, εἴτε—εἴτε.

vellem, παρατ. ὑποτακτ. τοῦ volo.

vellemne (εἶναι δύο λέξεις: vel-lem πρτ. ὑποτ. τοῦ volo καὶ-νέ). velum, i, οὐ. iστίον (τῶν πλοίων).

velut, ἐπίρρ. ώς, ὄσπερ, καθάπερ.

venenātus, δηλητηριώδης, ἴοβόλος.

venēnum, i, οὐ. δηλητήριον, ἴός

veniō, vēni, ventum, 4. ἔρχομαι, ἀφικνοῦμαι. 2) venio οὐβιαίς alicuius, ἔρχομαι εἰς ὑπάντησίν τινος, ἀντιτάσσομαι τινι (ἔγθρικῶς). 3) venio usu, lđ. usus.

venter, tris, ἀ. γαστήρ, κοιλία (κοιλίας ἀπολαύσεις, καλοφαγία).

ventus, i, ἀ. ἄνεμος.

verbōsus, πολυλόγος, διεξοδικός.

verbum, i, οὐ. λόγος, λέξις. pluribus verbis (ἀφ.) διὰ πλειόνων λέξεων, ἐν ἐκτάσει. 2) λόγος (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ ἔργον) A 5,2.

verē, ἐπίρρ. ἀληθῶς, δικαίως.

verēor, verītus sum, 2. ἀποθ. (αἰδοῦμαι) 2) vereor ne φοβοῦμαι μή, δὲν θέλω νά... Hn 2,1.

3) asperitatem alicuius «αἰδοῦμαι», εὐλαβοῦμαι, σέβομαι (μετὰ σεβασμοῦ ἢ εὐλαβείας) φέρομαι πρὸς τὴν τραχύτητά τινος. 4) aliquem σέβομαι τινα A 15,1.

verō, σύνδ. δέ, διλάχ.

vessor, 1. ἀποθ. (στρέφομαι), διάγω, διατρίβω. in Sabīnis ἐν τοῖς Σαβίνοις τ. ἔ. ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Σαβίνων. in re publicā πολιτεύομαι. λαμβάνω ἐνεργὸν μέρος ἐν τῇ πολιτείᾳ (ἐν τῇ πολιτικῇ), δρῶς πολιτικὸν πρόσωπον.

versūra, ae, (στροφή). 2) δάνειον.

versūram facere νέον δάνειον, δανείζομαι lđ. καὶ facio.

versus, ūs ἀ. (αὖλαξ). 2) στίχος, ποίησις.

verto, rti, rsum, 3. στρέφω. ver-

to puppes ἀνακρούω πρύμναν, στρέφω τὰς πρύμνας πρὸς τὸ μέρος τῶν πολεμίων ἵνα φύγω, τρέπομαι εἰς φυγήν, ὑποχωρῶ.

verus, ἀληθῆς. si verum est ut, ἐὰν ἀληθὲς εἴναι ὅτι..., ἐὰν ἀληθεύῃ ὅτι..., ἐὰν εἴναι γεγονός ὅτι...
veto, τοῦ, tictum, 1. (κωλύω). 2) vētor +ἀπρμφ.=κωλύομαι νά... ἀπαγορεύεται εἰς ἔμε νά..

vetustas, ἄτις, παλαιότης. πολυετία, πολυκαιρία, πολυχρονίότης.

vetustus, παλαιός, ἀρχαῖος.

via, ae, ὁδός.

vicesimus, εἰκοστός.

viciens, ἐπίρρ. εἰκοσάκις.

vicissem, iδ. vīco.

victus, iδ. vīco.

vidéo, vīdi, vīsum, 2. βλέπω, παρατηρῶ, ἀντιλαμβάνομαι A 13,5.

2) μετ' ἀρνήσεως, δὲν γνωρίζω. Hn 11,6. Παθ. 1) φαίνομαι, vīdetur potuisse φαίνεται ὅτι ἡθελε δυνηθῆ, φαίνεται ὅτι θὰ ἡδύνατο Hn 1,2. 2) θεωροῦμαι, (περνῶ γιὰ) Hm 1,2. 2,5 C 3,4. A 3,1. 15,2.

viginti, εἴκοσι.

villa, ae, ἔξοχικὴ οἰκία, ἔπαυλις. vīco, vīci, victum, 3. νικῶ.

vir, viri, ἀ. ἀνήρ. 2) πληθ. στρατιῶται, ἀνδρες.

virgo, ḡnis, παρθένος. virgo filia νεαρὰ παρθένος.

virtus, ūtis (ὅτι ἀπαιτεῖται παρ' ἀνδρὸς καὶ περιποιεῖ τιμὴν καὶ

εὐγένειαν εἰς τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ). 2) =virtus bellīca ἀρετὴ πολεμική, ἀνδρεία Hm 1,4. Hn 1,1. 3) δραστηρία, ἱκανότης, Hn 1,2. 4) ἀρετή, χαρακτήρ, ἀξιοπρέπεια Hm 1,6.—Πληθ. 1) αἱ ἐκάστοτε γενναῖαι πράξεις, τὰ ἡρωϊκὰ ἔργα, τὸ ἔνδοξον παρελθόν Hn 12,5. 2) ἀτομικὴ ἀξία C 2,4.

vis, αἰτ. vim, ἀφ. vi. Πληθ. vires, virūm, virūbus, κ.λ.π. (βία). 2) ὄρμη Hn 11,4,3) φορά, σφοδρότης A 21,3,4) ἔφοδος, προσβολὴ Hn 3,2. visum īri, μέλλ. παθ. ἀπρμφ. (ἰδ. videor).

visus, ūs, ἀ. θέαμα.

vīta, ae, (ἀντὶ τοῦ vivita, βιο-τή) βίος, ζωή.

vitūm, ūi, οὐ. (κακία). 2) σφάλμα, λάθος, ἀμάρτημα (φταιξιμο). vito, 1. (ἀπο)φεύγω.

vivo, vīxi, victum, 3. ζῶ. vivo affluentius διάγω (ζῶ) πολυτελέστερον (εὔμαρέστερον, ἐν ἀφθονοῖς). vivo, cum aliquo ζῶ μετά τινος, σχετίζομαι πρός τινα.

vivus, ζώος, ζωντανός. 2) =vīvens. Hannibale vivo=Hannibale vivente τοῦ Ἀννίβα ζῶντος, ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Ἀννίβα. vix, ἐπίρρ. μόγις, μόλις. quod vix credendum sit ὅπερ (=καὶ τοῦτο) μόλις δύναται νὰ εἴναι πιστευτόν, ὅπερ ἥθελε τις δυσκολευθῆ νὰ πιστεύσῃ.

vixi, ἴδ. vivo.
 νόσο, 1. (καλῶ). 2) καλῶ, προσκαλῶ
 (ἰδίᾳ εἰς δεῖπνον).
 νόλο (ἐκ ρίζ. Φελ-θέν ἔλδομαι).
 vol-ūi, velle (ἀνώμ.), θέλω, ἐπι-
 θυμῶ. 2) καθορίζω A 19,1.
 volūmen, mīnis, οὐ. (ἔλιγμός). 2)
 βιβλίον, σύγγραμμα C 3,5. A 18,1.
 3) τόμος, βιβλίον (ώς τμῆμα ὅλου)

A 16,3.
 voluntas, ἄτις, (βούλησις), «προ-
 αίρεσις» πρόθεσις, σκοπός.
 vox, vocis, (λέξις, φωνή), τόνος
 τῆς φωνῆς.
 vulgus, i, οὐ. (ὄχλος). 2) πλῆθος,
 τὸ κοινόν, (δ κόσμος) ἴδ. edo.
 vultus, ūs, ἀ. (σχῆμα προσώπου).
 2) πρόσωπον, ἔκφρασις προσώπου.

¹ Επιμελητής ἐκδόσεως E. ANTΩΝΑΡΟΣ (ἀπ. Δ. Σ. ΟΕΣΒ 7815/15.2.56)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	<i>Narr.</i>	Σελ.	5
2. Κείμενον	<i>Narr.</i>	»	9 — 27
a) Hamilcar	<i>Πάντα δημόσια και προσωπικά του</i>	»	9 — 10
b) Hannibal	<i>Εργα της Δεκτής (Δ)</i>	»	11 — 17
c) Cato		»	18 — 19
d) Atticus		»	19 — 27
3. Έρμηνευτικαὶ σημειώσεις		»	29 — 61
α) Ἀμίλχας		»	29 — 32
β) Ἀννίβας		»	32 — 44
γ) Κάτων		»	44 — 47
δ) Ἄττικὸς		»	48 — 61
4. Πίναξ ἱστορικὸς καὶ γεωγραφικὸς		»	63 — 72
5. Λεξιλόγιον		»	73 — 136

Τὰ ἀντίτυπα τοῦ βιβλίου φέρουν τὸ κάτωθι βιβλιόσημον εἰς ἀπόδειξιν τῆς γνησιότητος αὐτῶν.

‘Αντίτυπον στερούμενον τοῦ βιβλιοσήμου τούτου θεωρεῖται κλεψύτυπον. ‘Ο διαθέτων, πωλῶν ἢ χρησιμοποιῶν αὐτὸν διώκεται κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ δρόμου 7 τοῦ νόμου 1129 τῆς 15/21 Μαρτίου 1946 (’Εφ. Κυβ. 1946, Α 108).

024000027932

ΕΚΔΟΣΙΣ Η', 1956 (VII) — ΑΝΤΙΤΥΠΑ 25.000

‘Εκτύπωσις — Βιβλιοδεσία Α. ΣΙΔΕΡΗ & Σιας — Βεραζέρον 24

1800/16

